

မန်လာဖူ။ဟာဇာသင်းချုပ်

(ပုဂ္ဂိုလ်ဘသနတေန်းတရာ့ချောင်း)

(အာဏာနည်လမ်း၊ ပဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း - ၃၇၀၉၅)

(၃၅) ကြိုးပြောက်၊

တော်သပင်းလပြည့် ဂရုဓမ္မဒာဝါတော်နှု

ရရှစဗ္ဗလူ၍ သီလတရား

(သင်တန်း-ပို့ချချက်)

အရှင်လဲနှိုး (သူ့ယွင်းမိုးဝေ)

(၁၇-၉-၂၀၀၇၊ တန်လှာနေ့မှ ၂၁-၉-၂၀၀၇ သောကြာနေ့အထိ ဟောပြောပို့ချသည်။)

ခြသံဆီသည် သိဂ္ဗာရွှေချွေက်မှာသာတည်သကဲ့သို့
သူတော်ကောင်းတရားသည်
သူတော်ကောင်းတို့နလုံးသားမှာသာ တည်ပါ၏

၁။ လူဘဝကြီးပွားတိုးတက်ရေး

၂။ ဘဝလွတ်မြောက်မူလမ်းစဉ်

၃။ ဘဝ၏ ရှောင်ရန်ဆောင်ရန်များ

၄။ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်၏ တန်ဖိုး

၅။ ဘဝ၏ အားကိုးရာ

ဝဏ္ဏပါရမီ၊ ဓမ္မဒီနဘဏ္ဍာဏ္ဍာ
ဒေါက်လိုက်လိုသိန်း ဝိသားစု။

မင်္ဂလာလာပျော်ဟာအသင်းချုပ်နှင့်ရှင်သာမဏေဓမ္မပါမာန်

မွေးစာပေသင်တန်းနည်းပြဆရာတော်

အရှင်ကြန္တိယ(သူ့ပုံးစွဲ)

ကရှစ်မှုလူသီလတရား

မင်္ဂလာဖျူဟာအသင်းချုပ်၊
(၃၅)ကြိမ်မြောက်တော်သလင်းလပြည့်။

ପ୍ରକାଶକ ଗ୍ରୂପ

କେବଳ-ଚନ୍ଦ୍ର ।

ଏଣ୍ଡି-କୋମା॥

မာတိကာ

၁။

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(၁)လူဘဝကြီးပွားတိုးတက်ရေး

၁။ ဘဝလိုအပ်ချက်(၄)မျိုး	၁
၂။ ဘဝရဲပထမလိုအပ်ချက်သောက	၂
၃။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု(၂)မျိုး	၂
၄။ ဘဝရဲခုတိယလိုအပ်ချက်	၃
၅။ ဘဝရဲတတ္တလိုအပ်ချက်အာရာရှု	၄
၆။ ဘဝရဲစတုတ္ထလိုအပ်ချက်	၅
၇။ အစီးအဖွားနဲ့လူ	၅
၈။ အစီးအဖွား(၆)မျိုး	၅
၉။ မူလဟိတ(၂)ပါး	၆
၁၀။ဆင့်ပွားဟိတ(၄)ပါး	၆
၁၁။အခုကောင်းမှ နောင်ကောင်းမယ်	၆
၁၂။ပြည့်စုစွဲခြင်း၏အကြောင်းရင်းများ	၇
၁၃။ဘဝပြည့်စုစွဲရေးသမ္မတ္ထိစက်(၄)ပါး	၇
၁၄။သင့်တော်လျောက်ပတ်သောအရပ်ပဋိရှုပဒေသ	၇
၁၅။မိတ်ဆွေကောင်းသမွှေရိသာ	၈
၁၆။ရှေးဘဝကုသိုလ်ကံ ပုံးပွဲကတုပုည့်	၉
၁၇။မိမိကိုယ်ကိုကောင်းအောင်ပြုပြင်ခြင်းအတွေသမ္မပဏီ	၁၀
၁၈။သင့်လျော်အောင်နှလုံးသွင်းခြင်း	၁၁
၁၉။သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နည်း	၁၂
၂၀။ယောနိသောမန်သိကာရာအကျိုး	၁၂

(ခ)

၂၁။	ဘဝပြုပြင်ထိန်းကျောင်းရေးတရား(၄)ပါး	၃၃
၂၂။	ယုံကြည်ချက် သဒ္ဓါ	၃၃
၂၃။	ကိုယ်ကျင့်တရား သီလ	၃၄
၂၄။	သီလပြည့်စုံကျိုး(၅)မျိုး	၃၅
၂၅။	ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ပွားရှာခြင်း	၃၆
၂၆။	စွန့်လွတ်မှု စာဂ	၃၆
၂၇။	အသိအလိမ္မာ ပညာ	၃၇
၂၈။	ဘဝအခြေခံအသိ (၃)မျိုး	၃၈
၂၉။	အသွင်ချမ်းသာနှင့် အနှစ်ချမ်းသာ	၃၈
၃၀။	ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း (၃)မျိုး	၃၉
၃၁။	ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းအစွန်း(၂)ဖက်	၂၀
၃၂။	အပိုမရှိတဲ့ အလိုအပ်ဆုံးအရာ	၂၀
၃၃။	နောက်ဆက်တွဲလေ့လာရန်	၂၂
၃၄။	မြင်းမြတ်သောအလှူဒါန	၂၃
၃၅။	ကူဇ္ဍဒန္ဒပုလ္လား၏ယဉ်ပူဇော်ပွဲ	၂၃
၃၆။	မဟာဝိဇ္ဇာမင်း၏ယဉ်ပူဇော်ပွဲ	၂၃
၃၇။	ဘရင်မင်းမြင်ရဲ့အကို(၈)ပါး	၂၄
၃၈။	ပုရောဟိတ်ရဲ့အကို(၄)ချက်	၂၅
၃၉။	အလှူရှင်ရဲ့စိတ်ထား(၃)ပါး	၂၅
၄၀။	ပြည့်စုံမယ့်အခြင်းအရာ(၁၀)ပါး	၂၅

(၂)ဘဝလွှတ်ပြောက်မူလမ်းခွံ

၄၁။	သီလဆိုတာ ခြေထောက်	၂၈
၄၂။	သီလ (၂)မျိုး	၂၈
၄၃။	ဒါနထက် သီလသာ	၂၉
၄၄။	ရှင်သူနဲ့ သေသူ	၂၉
၄၅။	ထောက်တည်ရာရှိသူ	၂၉

၄၆။ ငါးပါးသီလနှင့်ဖြမ်းချမ်းရေး	၂၅
၄၇။ အခြေခံကျတဲ့ လူမဏ္ဍိုင်	၃၀
၄၈။ ငါးပါးသီလနှင့် ဗြဟ္မာစိရာရား	၃၀
၄၉။ ငါးပါးသီလနှင့် ပါရမီ(၁၀)ပါး	၃၁
၅၀။ ဘဝလွတ်မြောက်မှုလမ်းစဉ်	၃၂
၅၁။ သိမြင်ရမယ့်အမျိုးတရား(၄)ပါး	၃၂
၅၂။ ရှေးဟောင်းလမ်း	၃၂
၅၃။ အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိသော မဂ်	၃၃
၅၄။ ပန်းတိုင်နှင့် လမ်းစဉ်	၃၄
၅၅။ လမ်းစဉ်မှန် သမ္မာမဂ်(၈)ပါး	၃၄
၅၆။ လမ်းစဉ်မှား မိဇ္ဈာမဂ်(၈)ပါး	၃၅
၅၇။ မိဇ္ဈာမဂ် (လမ်းစဉ်မှား)ဖြစ်ပဲ	၃၅
၅၈။ အထွေအမှား (၃)မျိုး	၃၆
၅၉။ အမှားနှင့်အမှန်	၃၇
၆၀။ လမ်းစဉ်မှားခြင်းအကြောင်းရင်း	၃၈
၆၁။ ဒိဋ္ဌဖြစ်ကြောင်း(၂)ပါး	၃၈
၆၂။ သမ္မာမဂ်(လမ်းစဉ်မှန်)ဖြစ်ပဲ	၃၉
၆၃။ လမ်းစဉ်သည်အလုပ်	၃၉
၆၄။ လမ်းစဉ်မှန်ရဲတန်ဖိုး	၄၀
၆၅။ လမ်းစဉ်သည် ပန်းတိုင်မဟုတ်	၄၁
၆၆။ အနိုက်ပဲလို ရွှေမြင်ခြင်း	၄၂
၆၇။ ငါပွားအသိနှင့် ငါပါး	၄၂
၆၈။ မဂ္ဂုင်(၈)တန် လမ်းစဉ်မှန်	၄၃
၆၉။ မဂ္ဂုင်(၈)ပါး လမ်းခွဲ(၃)မျိုး	၄၄
၇၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌမှန်သောအမြင်(၂)မျိုး	၄၅
၇၁။ ဘဝရဲအခြေအမြင်ညာ၏(၁၀)မျိုး	၄၅
၇၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌဖြစ်ကြောင်း(၂)ပါး	၄၆

၇၃။	သမ္မာသက်ပွုမှန်သောအကြံ(၆)မျိုး.....	၄၆
၇၄။	သမ္မာသက်ပွုဖြစ်အောင်တွေးကြံနည်း.....	၄၇
၇၅။	သမ္မာဝါစာ မှန်သောစကား(၄)မျိုး.....	၄၇
၇၆။	သမ္မာကမ္မာနှုန်းသောအလုပ်(၃)မျိုး.....	၄၇
၇၇။	သမ္မာအဘခိုဝါယ်မှန်သောအသက်မွေးမူ (၇)မျိုး.....	၄၈
၇၈။	ဝိရတိနှင့်ဒုစရရှိက်ဒုရာခိုဝါ.....	၄၈
၇၉။	သမ္မာဝါယာမှန်သောအားထုတ်မူ(၄)မျိုး.....	၄၈
၈၀။	သမ္မာသတိမှန်သောအမှတ်ရမူ(၄)မျိုး.....	၄၈
၈၁။	သတိဖြစ်ကြောင်းတရား	၄၉
၈၂။	အလွှာအမှား(၁၂)မျိုး	၄၉
၈၃။	သမ္မာသမာဓိမှန်သောတည်ကြည်မူ.....	၅၀
၈၄။	သမာဓိ(၃)မျိုး	၅၀
၈၅။	သီကွာ(၃)မျိုးစွမ်းရည်နှင့်ဘဝလွတ်မြောက်ပြီးချမ်းရေးလမ်းစဉ်.....	၅၀
၈၆။	ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနှုတ်လာလမ်းစဉ်(၃)မျိုး.....	၅၁

(၃)ဘဝ၏ဓရာင်ရန်ဓဆာင်ရန်များ

၈၇။	ရှောင်စရာနှင့်ဆောင်စရာ	၅၃
၈၈။	အဓမ္မနှင့်ဓမ္မ	၅၃
၈၉။	ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုး	၅၄
၉၀။	ဓမ္မအဓမ္မတို့၏ နိယာမ	၅၅
၉၁။	ကမ္မာအစက ဓမ္မနှင့်အဓမ္မ	၅၆
၉၂။	ကမ္မာဦးလူ ဗြဟ္မာနှင့်တူပုံ	၅၆
၉၃။	အဓမ္မဖြစ်ပေါ်လာခြင်း	၅၇
၉၄။	မာရ်နတ်၏ရန်သူများ	၅၈
၉၅။	မာရ်နတ်ရဲတပ်မ(၁၀)တပ်	၅၈
၉၆။	မိတ်ဆွေနှင့် ရန်သူ	၅၉
၉၇။	ဓမ္မသည် သစ္စမမဲ့တတ်	၆၀

၉၈။ ကံကို ယုံကြည်ခြင်း	၆၁
၉၉။ နိယာမတွေ မဖောက်ပြန်ပါ	၆၂
၁၀၀။လပ်ငန်းကိစ္စဆောင်ရွက်တဲ့ကံ(၄)မျိုး	၆၃
၁၀၁။အလှည့်အစဉ်အရ အကျိုးပေးတဲ့ကံ(၄)မျိုး	၆၄
၁၀၂။အချို့အခါအရ အကျိုးပေးတဲ့ကံ(၄)မျိုး	၆၄
၁၀၃။အကျိုးပေးပုံအကျဉ်း	၆၅
၁၀၄။လက်ငင်းချက်ချင်း အကျိုးပေးခြင်း	၆၆
၁၀၅။အကြောင်းအထောက်အပဲများ	၆၇
၁၀၆။ဒါန၏ဒိဋ္ဌမျက်မြင်အကျိုး	၆၇
၁၀၇။သုသရာကာကံတွေ ပစ္စာနှင့်များအကျိုးပေးခြင်း	၆၈
၁၀၈။အချုပ်အချက်ကျတဲ့ ကံ	၆၈
၁၀၉။ကုသိလ်ကံအကျိုးပေးဖို့ အခွင့်အခါ(၄)မျိုး	၆၉
၁၁၀။မျက်မျာ်က်မျက်ကွယ်အပြစ်နှင့်အကျိုး	၇၁
၁၁၁။ဝိပ္ဇာဌာရတရား ဖြစ်ပွားခြင်း	၇၂
၁၁၂။အဝိပ္ဇာဌာရတရား ဖြစ်ပွားခြင်း	၇၃
၁၁၃။ရှောင်ကြည်ခြင်း ဝိရတီ(၃)ပါး	၇၃
၁၁၄။အာရုံကြံလို့ ရှောင်ကြည်ခြင်း	၇၄
၁၁၅။အထူးပြုရှောင်ကြည်ခြင်း	၇၄
၁၁၆။ရှောင်ရန် ခုစရိတ်တရား(၁၀)ပါး	၇၄
၁၁၇။ဆောင်ရန် သုစရိတ်တရား(၁၀)ပါး	၇၅
၁၁၈။ပုညကြိယာဝတ္ထု (၁၀)	၇၆
၁၁၉။ဘဝဂွော်မြောက်ရေးကုသိလ်(၂)မျိုး	၇၇
၁၂၀။ကုသိလ်တရားနှင့် ပြည့်စုံသူ	၇၇

(၄)လူထော်လူစကာင်းတစ်စာယာက်တန်ဖိုး

၁၂၁။ မန့်သုဆိုတဲ့လူ	၈၀
၁၂၂။ ကွဲပြားမှုရှိတဲ့လူ(၄)မျိုး	၈၁

(၁)

၁၂၃။	သမင်နဲ့ပြည်တန်ပတ္တများ	၈၂
၁၂၄။	လူသားနဲ့အသိ(၄)ပါး	၈၃
၁၂၅။	လူစစ်လူမှန်	၈၄
၁၂၆။	လူဂုဏ်ရည်(၈)ပါး	၈၅
၁၂၇။	လူတော်လူကောင်း၏ဂုဏ်(၂)မျိုး	၈၆
၁၂၈။	သောဏေအဣန္ဒံဗြိုင်မြတ်ယွှေ့	၈၇
၁၂၉။	ပြဟ္မာဏေတို့၏ယောက်ဗျားမြတ်အော်(၅)ပါး	၈၈
၁၃၀။	သီလနှင့်ပညာသာအမြတ်ဆုံးပါ	၈၉
၁၃၁။	လူတော်လူကောင်းဥစ္စ(၇)မျိုး	၉၀
၁၃၂။	လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့တန်ဖိုးများ	၉၁
၁၃၃။	လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့ဇွမ်းအား	၉၂
၁၃၄။	လူတော်လူကောင်းပြုတဲ့ကောင်းကျိုး(၅)မျိုး	၉၂
၁၃၅။	မိုးကြီးချာခြင်း ဥပမာ	၉၃
၁၃၆။	ကလျာဏေလူနဲ့ အန္တလူ	၉၃
၁၃၇။	လူတော်လူကောင်းနှင့်ပေါင်းသင်းရေး	၉၄
၁၃၈။	တရားရနိုင်ခြင်းအကြောင်း(၄)ပါး	၉၄
၁၃၉။	ကလျာဏေမိတ္တပေါင်းသင်းရကျိုး	၉၅

(၅)ဘဝ၏အားကိုးချာ

၁၄၀။	ကမ္မာဦးက ကိုးကွယ်ရာများ	၉၈
၁၄၁။	ရှင်တော်ယွှေ့နှင့် အဂိုဒ္ဓ	၉၉
၁၄၂။	ကိုးကွယ်ခြင်းဟူသည်	၁၀၀
၁၄၃။	ဓမ္မတာအရ တောင့်တမ္း(၃)မျိုး	၁၀၂
၁၄၄။	ဘယဲ့ ခေမ	၁၀၂
၁၄၅။	အပိုဒ္ဓနယ်ထဲက သခ္ပါရလူ	၁၀၃
၁၄၆။	အနုလောမအစုန်သဘော	၁၀၃
၁၄၇။	ပဋိလောမအဆုန်သဘော	၁၀၃

၁၄၈။ အပိန္ဒမရှိသူများ	၁၀၃
၁၅၉။ အပိန္ဒရဟတ်ဖြင့် လည်ပတ်ခြင်း	၁၀၄
၁၆၀။ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အချုပ်	၁၀၄
၁၆၁။ ဥပမာ (၁) မျိုး	၁၀၄
၁၆၂။ အပိန္ဒ ဘယ်မှာနေသလဲ	၁၀၅
၁၆၃။ မိုက်မလင်းနိုင်ဘူး	၁၀၆
၁၆၄။ အပိန္ဒဖြတ်ခြင်းနှင့် သံဪရလမ်းဆုံး	၁၀၆
၁၆၅။ လုပ်ငန်း(၈)မျိုး	၁၀၆
၁၆၆။ မျက်မှန်စိန်း ဥပမာ	၁၀၆
၁၆၇။ အဖုံးနှင့် အဖွဲ့	၁၀၆
၁၆၈။ လမ်းဆိုးနှင့် လမ်းမှန်	၁၀၇
၁၆၉။ အပိန္ဒပြတ်သူဦး၍သံဪရလမ်းဆုံးဘူး	၁၀၇
၁၇၀။ နာထန္တ့် အနာထ	၁၀၈
၁၇၁။ ဘဝရဲ့သရဏသည် မိမိရဲ့ဓမ္မ	၁၀၈
၁၇၂။ ဒဇ္ဈနမီ စကြာဝတေးမင်း	၁၀၉
၁၇၃။ စကြာဝတေးမင်းကျင့်ဝတ်(၆)မျိုး	၁၁၀
၁၇၄။ အကုသိုလ်ကံအစန္တ့လူသားခေတ်	၁၁၁
၁၇၅။ ပါဏာတိပါတက်အစ	၁၁၂
၁၇၆။ အသက်တမ်းရှစ်သောင်းနှင့် လေးသောင်းခေတ်	၁၁၃
၁၇၇။ မူသာဝါဒကံ အစ	၁၁၃
၁၇၈။ ပိသုကာဝါစာကံအစ	၁၁၄
၁၇၉။ ကာမေသူမိန္ဒစာရကံအစ	၁၁၄
၁၈၀။ ဖရသန့်း သမွဗ္ဗလာပကံ	၁၁၄
၁၈၁။ မနောဒုစရိုက် (၃)ပါး	၁၁၅
၁၈၂။ ဆင့်ပွားဒုစရိုက် (၃)မျိုး	၁၁၅
၁၈၃။ အတ္တသရဏန္တ့် ဓမ္မသရဏ	၁၁၅
၁၈၄။ အားကိုးရာနာထတရား(၁၀)ပါး	၁၁၅

(c)

၁၇၅။ အနာက်ဆက်တွဲလေ့လာရန်	၁၁၉
၁၇၆။ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဓိယာမိ	၁၁၉
၁၇၇။ ပါဏာတိပါတအဂ်(၅)ပါး	၁၁၉
၁၇၈။ အပြစ်ကြီးနှင့် အပြစ်ယ်	၁၂၀
၁၇၉။ အဖိန္ဒာဒါနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဓိယာမိ	၁၂၀
၁၈၀။ အဖိန္ဒာဒါနာ အဂ်(၅)ပါး	၁၂၀
၁၈၁။ ကာမေသုမိန္ဒာစာရာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဓိယာမိ	၁၂၁
၁၈၂။ ကာမေသုမိန္ဒာစာရ အဂ်(၄)ပါး	၁၂၁
၁၈၃။ မသွားလာသင့်တဲ့မိန်းမ(၂၀)	၁၂၂
၁၈၄။ မူသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဓိယာမိ	၁၂၃
၁၈၅။ မူသာဝါဒ အဂ်(၄)ပါး	၁၂၃
၁၈၆။ ကံမြောက်မမြောက်	၁၂၄
၁၈၇။ သုရာမေရယ် မဇွဲပမာဒ္ဓဘနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဓိယာမိ	၁၂၅

လူဘဝကြီးပွားတိုးတက်ရေး

‘စီးပွားရွာ့ရှာတဲယ်’ဆိတာ လူချမ်းသာအောင် ရှာတာပါ။ စီးပွားရွာမှုပြောင့် ကိုယ်ဆင်းရဲတစ်ဦးနေရင်, စိတ်ဆင်းရဲ လွန်းနေခဲ့ရင် စီးပွားရွာရကျိုးမန်ပါ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်လည်း သိပ်မဆင်းရဲ, စိတ်လည်း ချမ်းသာနိုင်တဲ့ စီးပွားရွာနည်းကို စဉ်းစားကြပါ။ (မဟာဂန္ဓာရုရဟရာတော်၊ အရှင်အနေကာဘိဝံသ)

တစ်နေ့မှာ တေတာဝန်ကျောင်းဒကာ အနာထပ်ကြောင့် သူငွေးကြီးဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓ သီတင်း သုံးတော်မူတဲ့ကျောင်းကို ရောက်ရှိလာပါတယ်။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက သူငွေးကြီးကို လူတွေရဲ စိတ်နှလုံးကို ခွင့်ပြုးကျေနှပ်စေပြီး လူသားတိုင်း နှစ်သက်မြတ်နီးတတ်တဲ့ ဘဝရဲ လိုအပ်ချက် င-မျိုးကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဘဝလိုအပ်ချက်(င)မျိုး

- ၁။ စည်းစိမ်ချမ်းသာ ပြည့်စုံဖွံ့ဖြိုးဝှက် ဘောဂ။
 ၂။ မိသားစုံ, မိတ်ဆွေစတဲ့ အမြိအရဲတွေနဲ့, ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှု ယသာ။
 ၃။ ကျော်မှာစွာ ရှင်သာန်အတိုင်းရှင်း အာရောဂျာ။

၄။ သေပြီးနောက်နတ်ပြည်ရောက်ခြင်းသရွာ။ (အင်္ဂါးရနိကာယ်၊ စတုတ္ထနိပါတ်)

ဒါ င-မျိုးဟာ ဘဝမှာ လူသားတိုင်း လိုလားတော်တော်လို့ ဘဝရဲ ‘လူငွေး’မြည်ပါတယ်။ လူတွေရဲ စိတ်နှလုံးကို ပိတိပွားတိုးစေတတ်လို့ ဘဝရဲ ‘မနာပဲ’လည်း မည်ပါတယ်။ ပြီးတော့ လူသားတိုင်း နှစ်သက်မြတ်နီးအပ်တာကြောင့် ဘဝရဲ ‘ကဗျာ’လည်း မည်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ဒီင-မျိုးလုံးဟာ ဘယ်သူ့အတွက်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လိုမျက်နှာမျိုးကြောင့်ပဲဆိုဆို၊ ဘာတွေနဲ့ပဲ လဲလှယ်ပြီးယူယူ အလွယ် မရယူနိုင်လို့ အရမလွယ်အလွယ်မရတာတော်တာကြောင့်လည်း ဘဝရဲ ‘ဒုလ္လာ’ အမည်ရပါတယ်။

ဘဝရဲပထမလိုအပ်ချက်'ဘောဂ'

လူရယ်လို မွေးဖားရှင်သန်လာပြီဆိုကတည်းက ဘဝရဲတည်ရှင်သန်နိုင်
မိုး မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့အရာက ဘောဂ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဘောဂကလည်း·

၁။ တရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိတဲ့ ဓမ္မိယလဒ္ဒ ဘောဂ၊

၂။ မတရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိတဲ့ အဓမ္မိယလဒ္ဒ ဘောဂ ရယ်လို(၂)မျိုးရှိပါတယ်။

ဘယ်လိုဘောဂမျိုးက တရားသောဘောဂလဲ? ဆိုရင် တရားသဘောနဲ့ မဆန့်
ကျင်သဲ တရားနဲ့အညီ ရှာဖွေရရှိထားတဲ့ ပစ္စည်းဉာဏ်ဟာ တရားသောဘောဂ^၁
'ဓမ္မိယလဒ္ဒ' ဖြစ်ပါတယ်။ တရားသဘောနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး မတရားနည်းနဲ့ ရှာဖွေ
ရရှိလာခဲ့ရင်တော့ အဓမ္မိယလဒ္ဒခေါ်တဲ့ မတရားသောဘောဂပေါ့။

အသက်မွေးဝေးကျောင်းမှု(၂)မျိုး

မိမိကိုယ်ပိုင် စည်းစီမံဉာဏ်တွေကို လက်တွေဘဝမှာ အသုံးကျအောင်
အသုံးချုတဲ့အခါ တကယ်တမ်း အသုံးဝင်ပြီး တန်းဖိုးရှိတဲ့ဘောဂကတော့ တရားသော
ဘောဂပါ။ တရားသောဘောဂဖြစ်ဖို့အတော် ကိုယ်ဝိုင် ပစ္စည်းဉာဏ်ကို ရှာဖွေတန်း
အခါမှာ တရားသောနည်းလမ်းနဲ့ ရှာဖွေဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို တရားသော
နည်းလမ်းနဲ့ ရှာဖွေရရှိနိုင်အောင်လို့ အသက်မွေးဝေးကျောင်းမှု J-မျိုးကိုလည်း
သိထားရပါမယ်။

၁။ အပြစ်ကင်းပြီး မှန်ကန်တဲ့ အသက်မွေးမှု - သမ္မာအာဇာပိဝန်

၂။ အပြစ်ရှိပြီး မှားယွင်းတဲ့ အသက်မွေးမှု - မိစ္စာအာဇာပိပါ။

အပြစ်ကင်းပြီး မှန်ကန်တဲ့ အသက်မွေးမှုက ကိုယ်ခုစွမ်းရှိက် ၃-ပါး၊
နှိုတ်ခုစွမ်းရှိက် ၄-ပါးကို ရှောင်ပြီး အသက်မွေးဝေးကျောင်းခြင်းပါ။ အပြစ်ရှိပြီး
မှားယွင်းတဲ့ အသက်မွေးမှုကတော့ ကိုယ်ခုစွမ်းရှိက်မှု ၃-ပါး၊ နှိုတ်ခုစွမ်းရှိက်မှု ၄-
ပါးနဲ့ ပြုမှုပြောဆိုကျူးလွန်ပြီး အသက်မွေးခြင်းပါ။

အဲဒီလို သမ္မာအာဇာပိဝန် ရှာဖွေရရှိလာတဲ့ စည်းစီမံဉာဏ်တွေဟာ ဘဝရဲ
လက်တွေအသုံးချုမှုကဏ္ဍမှာ အမှန်တကယ် အသုံးဝင်လို့ တန်းဖိုးရှိတဲ့ ဘောဂ^၂
ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုမျိုး သမ္မာအာဇာပိဝန် ရှာဖွေရရှိထားတဲ့ ဓမ္မိယလဒ္ဒဖြစ်တဲ့
စည်းစီမံဉာဏ်မျိုးမှာ 'အပြစ်ကင်းခြင်းသုခနဲ့ ချမ်းသာစွာ သုံးဆောင်ခံစားနိုင်ခြင်းသုခ'

အကျိုး J-မျိုးကို မုချရရှိပါတယ်။ အလူဒါနပြုလုပ်ရင်တောင်မှ အကျိုးအသိသင် ကြီးမားစို့အတွက် လူဖွေယ်ဝဲတွေမှာ ‘တရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိတဲ့’ ဓမ္မာယလဒ္ဒ ဖြစ်ဖို့ လိုအပ်လွပါတယ်။

ဒါကြာင့်လည်း ပညာရှိတွေက ‘မတရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိခြင်းထက် မရှာဖွေခြင်းက သာ၍မြတ်၏။ မတရားသဖြင့် အသက်ရည်ခြင်းထက် သေခြင်းက မြတ်၏။ မတရားမှာနဲ့ ရှင်သန်နိုင်ကြားနေခြင်းထက် အိမ်ပျောနေခြင်းက မြတ်၏’ ရဟု လို့ ဆိုမိန့်တော်မှာခဲ့တာပါ။

ဘဝရဲ ဒုတိယလိုအပ်ချက် ‘ယသ’

ပထမလိုအပ်ချက်ဖြစ်တဲ့ စည်းစိမ်္မွားတွေ ဘဝမှာ ပြည့်စုံပြီးတဲ့အခါ စားဝတ်နေရေးတွေ ပြောလည်ပြီး အရာရာမှာ မတောင့်မတ မကြာင့်ကြရတဲ့ ဘဝမျိုးကို ရရှိပိုင်ဆိုင်နိုင်မှာပါ။ တြေားကိစ္စတွေမှာလည်း ပြည့်စုံသလောက်ကို ဖြစ်သွားနိုင်မှာပါ။ ဒါပေမယ့် ဘောဂပြည့်စုံရဲနဲ့ ဘဝဟာ တကယ်တစ်း လုံးဝ ပြီးပြည့်စုံပြုရယ်လိုတော့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။

ဘာကြာင့်လည်းဆိုတော့ ဘောဂပြည့်စုံနေတဲ့ ဘဝရဲ ခြိစည်းရီးထဲမှာ စိမ်းလန်းနှင့်ပြောခြင်းဆိုတဲ့ ကွက်လပ်တွေ ကျွန်ုရီနေသေးလိုပါ။ ဒါကြာင့် ဘောဂပြည့် စုံပြီးတဲ့ဘဝမှာ ဒုတိယမြောက် ‘ယသ’ကို မလွှဲမသွေ့ လိုအပ်လာရခြင်းပါ။

တကယ်ဆို ဘောဂပြည့်စုံတဲ့ဘဝမှာ တစ်ယောက်ထည်း ဖြစ်နေခဲ့ရင်လည်း အပေါင်းအဖော်နှင့်သာ ပျော်မွေ့တတ်တဲ့ လူဟာ အထိုးကျွန်ုဆန်လွန်းပြီး ဤဗြိုဟ်ပြီး ပျက်လာပါတယ်။ အရပ်ထဲမှာ ပြောတဲ့ ‘အထိုးကျွန်ုပြီး အကျဉ်းတန်နေသူတွေ တစ်ပုံကြီး ရှိတယ်’ဆိုတဲ့စကားလိုပါ။ အဲဒီလိုအခါမျိုးတွေမှာ လူဟာ မိသားစုစတဲ့ အပေါင်းအသင်းရဲ နေးတွေးတဲ့ မေတ္တာအငွေတွေကို လိုအပ်လာတတ်စမြဲပါ။

ဘဝမှာ လိုအပ်တဲ့ အပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာ ကိုယ့်အပေါ် သစ္စာရှိသူ၊ ပြီးတော့ ကိုယ်ကောင်းသလို ကိုယ့်အပေါ် ပြန်ကောင်းနိုင်မယ့် မိတ်ဆွေတွေ၊ သူငယ်ချင်းတွေ၊ ချစ်သူတွေ။ ပြီးတော့ နေးကောင်း၊ ခင်ပွန်းကောင်း၊ ကောင်းတဲ့ မိဘ၊ ကောင်းတဲ့ဆရာသမားနဲ့ သားလိမ္မာ၊ သမီးလိမ္မာစတာတွေ ပါဝင်ပါတယ်။

ပြီးတော့ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်းအရိုင်းထဲမှာ ကိုယ့် နာမည်ရှုက်

သတင်းမွေးပျဲခြင်း၊ ကောင်းသတင်းကျော်ကြားခြင်းမျိုးတွေကလည်း သမိုင်းမသေတဲ့ ဘဝရဲမှတ်တိုင်တွေပါပဲ။ ဒါတွေဟာ ငွေပြီးရင် အမှန်တကယ်လိုအပ်တဲ့ ဘဝရဲ့ ခုတိယလိုအပ်ချက်တွေပါ။

ဘဝရဲတတိယလိုအပ်ချက် ‘အာရောဂျ’

‘အသက်ရှည်ကြာ၊ အနာမဲ့ရေး၊ ရှိသေးကင်းကြောင်း’ဆိုတဲ့ ဆုတောင်း အတိုင်းပဲ အရောဂျခေါ်တဲ့ ကျိုးမာခြင်းကလည်း လူ့ဘဝကြီးပွားတိုးတက်ရေးမှာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ပါလဲ? ဆိုတော့..

ဘောကတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ပြည့်စုံပြည့်စုံ။ ယသတွေလည်း ဘယ် လောက်ပဲပေါ်ပေါ်၊ အာရောဂျမရှိလို့ မကျိုးမာသူဟာ ကိုယ်မှာရော စိတ်မှာပါ နှစ်ဖြာဆင်းရဲ ရမှာပါ။ ဘယ်လောက်ပဲ ချမ်းသာချမ်းသာ ကိုယ်နာ၊ စိတ်နာ ဝေအနာတွေရဲ ဖိစ်နှိပ်စက်တဲ့ ခံစားချက်ကြောင့် တကယ်ချမ်းသာ မမည်နိုင်ပါဘူး။ အမည်ခံချမ်းသာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘဝမှာ ပထမလိုအပ်ချက် ဘောကနဲ့ ပြည့်စုံပြီးလို့ ခုတိယလိုအပ်ချက် ယသနဲ့ပါ ပြည့်စုံပြီးတဲ့အခါမျိုးမှာ ကျိုးရှိနေသေးတဲ့ တတိယလိုအပ်ချက် ကျိုးမာရေးကို မလွှဲမသွေ ရှာဖွေရမှာပါ။ အဲဒီလိုမဟုတ်လို့ ကျိုးမာခြင်းချို့တဲ့ နေ့ခဲ့ရင် အနာရောဂျတွေ ထူးပြောပြီး မကျိုးမာတဲ့ဘဝ၊ မကျိုးမာလို့ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲပြီး သက်ဆိုးမရည်တဲ့ဘဝမှာ ဘောကတွေ၊ ယသတွေရဲတန်ဖိုးဟာ သူညီဒီကရီထိအောင် ကျဆင်းသွားတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ‘အာရောဂျ’ ပရမဲ့ လာဘာ’၊ ‘ကျိုးမာခြင်းဟာ လာဘာတကာထဲမှာ အမြတ်ဆုံးလာဘာ’လို့ ရှင်တော်ပုဒ္ဓဟောတော်မူပါတယ်။ အခြားလာဘာတွေ ဘယ်လောက်ပဲ များများ ကျိုးမာခြင်းလာဘာမရှိသူအတွက် အဲဒီလာဘာတွေအားလုံးတန်ဖိုးမဲပြီး မမွန်မြတ်တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘဝမှာ တတိယလိုအပ်တဲ့အရာက ‘အနာရောဂျကင်း ရှင်းပြီး ကျိုးမာခြင်း ‘အာရောဂျ’ လိုဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝရဲစတုတ္ထလိုအပ်ချက် ‘သရဲ’

လူဟာ မသေရလို့ နေနေရတုန်းအချိန်တွေမှာ ဘောက၊ ယသနဲ့ အာရောဂျ

တွေ မလွှဲမသွေ လိုအပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အခြား လူမှုရေး, စီးပွားရေး, ပညာရေး စတာတွေဟာလည်း ဘောက, ယသ, အာရာဂျတွေမှာပဲ မြစ်ဖျားခံပါတယ်။ အဲဒီလိုအပ်ချက်တွေ ပြည့်စုံပြီးရင် လက်တွေပစ္စနာဝေဟာ ပြည့်စုံသလောက် ဖြစ်သွားပါပြီ။

ဒီအချိန်မှာ နောက်ထပ် ဘာလိုသေးသလဲလိုမေးရင်.. သေပြီးနောက် တမလွှဲန်မှာ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိမကျရောက်ရေးနဲ့ လူထက်နတ်ပြည်ဆိုတဲ့ သုဂတ္တဘဝ ရောက်ရရေးဟာ မဖြစ်မဖော်လိုအပ်လာပြန်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူဘဝ ရလာခဲ့ပြီးမှ သေတဲ့အခါမှာ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိသာ ရောက်ခဲ့ရရင် ဘဝဟာ အရှုံးတွက် ပါတယ်။ နတ်ပြည်ကို ရောက်ခဲ့ရင်တော့ အမြတ်ပေါ့။ အနည်းဆုံးတော့ ဘဝအရင်း ရရှိနေအောင် လူပြန်ဖြစ်နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးလိုအပ်ချက်ဟာ တမလွှဲနာဝကောင်းစားရေး အတွက် သေပြီးနောက်မှာ လူပြည်နတ်ပြည်တွေကို ရောက်နိုင်ဖို့အရေးလို့ ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ၄-မျိုးဟာ လူဘဝမှာ လူတိုင်းအတွက် သာယာဖွယ်, မက်မောဖွယ်တွေ ဖြစ်ပြီး လူတိုင်း လိုချင်နှစ်သက်မြတ်နီးတတ်ကြတာကြောင့် လူဘဝရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေအဖြစ် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက သတ်မှတ်ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လက္ခာ။ ၁။ စည်းစီမံဥစ္စ၊ ၂။ ခြောက်ပါ၍၏၊ ၃။ ကျွန်းမာသက်ရှည်၊ ၄။ သေလျင်နတ်၍၊ ၅။ လျှော့လေးဖြာ၊ ဘဝမှာလိုအပ်သည်။

အစီးအပွားနဲ့လူ

လူရှုက်ရည် ၈-မျိုးထဲမှာ “ဟိတ်သိတ် အန္တကိုယ်” ဆိုတာ အကျိုးစီးပွားရှိတဲ့အလုပ်, အကျိုးစီးပွားမဲ့တဲ့အလုပ်ကို ခွဲခြားသိခြင်းပါ။ အဟိတ်ခေါ်တဲ့ အကျိုးစီးပွားမဲ့ကို ရှောင်ပြီး ဟိတ်ခေါ်တဲ့ အစီးပွားရှိရာကို ရွေးချယ် ပြုလုပ်ရပါတယ်။ အဲဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်တော့ လူစစ်လူမှန်မပီသတဲ့ တန်ဖိုးမဲ့သူပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အစီးအပွား(၆)မျိုး

လူဟာ အကျိုးစီးပွားရှိရာကို ရွေးချယ်ပြီး ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့အတွက်

အကျိုးစီးပွားဖြစ်တဲ့ 'ဟိတ' ၆-မျိုးကိုလည်း သိနားလည်ထားရပါမယ်။

မူလဟိတ(၂)ပါး

၁။ပစ္စဗြိုင်ဘဝအကျိုးစီးပွား-ဒီဇိုင်ခွဲမြိုက်ဟိတ

၂။သံသရာဘဝအကျိုးစီးပွား- သမ္မရာယိုက်ဟိတ။

ဘဝလိုအပ်ချက် ၄-မျိုးထဲက 'ဘောဂ၊ ယသ၊ အာရာဂျ' ၃-မျိုးဟာ ပစ္စဗြိုင် ဟိတဖြစ်ပြီး 'သရွှေ'ကတော့ သမ္မရာယိုက်ဟိတ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ J-မျိုးမှာပဲ ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ J-ပါး။ တန်ဖိုးအနေနဲ့ J-ပါး ထပ်ပွားပြီး ဆင့်ပွားဟိတ ၄-ပါး ဖြစ်လာပါတယ်။

ဆင့်ပွားဟိတ(၄)ပါး

၁။ အတ္ထဟိတ-ကိုယ့်အကျိုးစီးပွားပြည့်စုံအောင် အားထုတ်မှု၊

၂။ ပရဟိတ- လောကလူသားများအကျိုးစီးပွားပြည့်စုံအောင် အားထုတ်မှု၊

၃။ လောကိုယ်ပို့ဆိုမြို့ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်မှု၊

၄။ လောကုတ္တာရဟိတ- တရားမမ္မပြည့်စုံအောင် အားထုတ်မှု။

ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ကတော့ အတ္ထဟိတနဲ့ ပရဟိတဖြစ်ပြီး တန်ဖိုးအနေနဲ့ လောကိုယ်ပို့ဆိုမြို့ပြည့်စုံတရားမမ္မပြည့်စုံရယ်လို့ ကွဲပြားပါတယ်။ အဲဒီ ၆-မျိုးထဲမှာ ပစ္စဗြိုင်နဲ့တမလွန် အကျိုးစီးပွား ပြည့်စုံနိုင်ဖို့ရာ ဆင့်ပွားဟိတ ၄-မျိုးကိုပါ အားထုတ်ရမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အခုကောင်းမှ နောင်ကောင်းမယ်

အမရပူရ၊ မဟာဂန္ဓာရုံသရာတော်ဘုရားကြီးက ““ရေးကကောင်းလို ခုကောင်းပါတယ်။ အခုကောင်း နောင်ကောင်း ပါလိမ့်မယ်။ ရေးကဆိုးလို့ ခုဆိုး ပါတယ်။ အခုဆိုး နောင်ဆိုးပါလိမ့်မယ်””လို့ ဆုံးမမိန့်ဆုံးပါတယ်။

အသိဉာဏ်နဲ့ပြည့်စုံတဲ့လူဟာ ကိုယ်ကျိုးစီးပွား ဖြစ်တန်းအောင် အားထုတ်ရမှာ ပစ္စဗြိုင်အကျိုးစီးပွားသာမကဘဲ သံသရာအကျိုးစီးပွားအတွက်ပါ ကြီးစား အားထုတ်ရပါတယ်။ အတ္ထဟိတနှင့်သာ ကျေနပ်မနေဘဲ ပရဟိတကိုလည်း

ပြုလုပ်ရပါတယ်။ လောကိုယ်ဟိတကိုသာ မရှာဖွေဘဲ လောကုတ္ထရာဟိတကိုပါ
ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ဆည်းသွားဖို့ လိုပါတယ်။

ပြည့်စုံခြင်းအကြောင်းရင်းများ

လူဘဝရဲ့လိုအပ်ချက် င-မျိုးနဲ့ အကျိုးစီးပွားဟိတ ၆-မျိုးပြည့်စုံနိုင်ဖို့မှာ
‘အကျိုးတရားတို့မည်သည်’ အကြောင်းတရားနှင့် ကင်း၍မဖြစ်’ဆိတဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ
အကြောင်းတရားကို ရှာဖွေပြီး ကြိုးစားအားထုတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်
အကျိုးတရား ပြည့်စုံရေးအတွက် မလွှဲမသွေ့လိုအပ်တဲ့ အကြောင်းတရား င-ပါးကို
ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက အခုလို ညွှန်ပြတော်မူပါတယ်။

ဘဝပြည့်စုံရေး သမ္မတ္ထိစက်တရား(င)ပါး

- ၁။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ နေခြင်း-ပဋိရှုပဒေသဝါသစက်။
 - ၂။ မိတ်ဆွေကောင်းကို ပေါင်းသင်းခြင်း- သမျှရှိသူဖနိသုယေစက်။
 - ၃။ ရှုံးဘဝကုသိုလ်ကဲ ရှိခဲ့ခြင်း-ပုဇွဲ ကတ္တယဉ်စက်။
 - ၄။ မိမိကိုယ်ကိုကောင်းအောင် ပြပြင်ခြင်း-အတွေသမွာပဏီမိစက်။
- (အင်္ဂါးရန်ကာယ်စတုတ္ထနိပါတ်။သမ္မတ္ထိစူးသုတေသန။)

ဒီတရား င-ပါးဟာ ပစ္စာဖွန့်,သံသရာမှာ ဘောဂ,ယသ,အာရာဂျာ,
သရာဆိတဲ့ ဘဝလိုအပ်ချက်တွေပြည့်စုံပြီး လောကီ၊လောကုတ္ထရာ နှစ်ဖြာလုံးမှာ
ကြိုးပွားတိုးတက်မှုကို ရရှိနိုင်စေဖို့အတွက် အဆက်မပြတ်လည်ပတ်ပေးတတ်တဲ့
အကြောင်းတရားတွေဖြစ်လို့ ‘သမ္မတ္ထိစက်တရား’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

၁။ သင့်တော်လျောက်ပတ်သောအရပ် ‘ပဋိရှုပဒေသ’

လောကရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပညာရေး,စီးပွားရေး,ကျော်မာရေး, လူမှုရေး
စတာတွေကို ရှာဖွေအားထုတ်ရဂွယ်ကူတဲ့ မြို့ခြားဒေသ။ ဓမ္မရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး
ကုသိုလ်တရား တိုးပွားဖြစ်ထွန်းနိုင်သော သူတော်ကောင်းတို့ထွန်းကားရာ မြို့ခြား
ဒေသ။ အဲဒီလိုအရပ် ဒေသများဟာ နေသင့်နေထိုက်တဲ့ ‘ပဋိရှုပဒေသ’ အရပ်
မည်ပါတယ်။

အဲဒီလိမဟုတ်ရင်တော့ ပဋိရှုပမဖြစ်တဲ့အေသလို ခေါပါတယ်။ အခုခေတ် မဖွံ့ဖြိုးသေးတဲ့ အချို့ရပ်ရွာအေသတွေမှာ တစ်စတစ်စ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင် ဂိုင်းဝန်းပြီး ကြိုးစားအားထုတ်နေကြခြင်းကလည်း ပဋိရှုပဖြစ်အောင် ပြုပြင်ပေးနေ ကြခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိ ပဋိရှုပအေသမှာ နေထိုင်ရခြင်းဟာ ဘဝကြီးဗျားတိုးတက်ဖို့ ပထမ အကြောင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ နေရာအေသဟာ သတ္တဝါတိုင်း အတွက် ကြိုးဗျားတိုးတက်မှုမှာ အားကြိုးသော သက်မဲ့မှိရာတစ်ခု ဖြစ်နေလိုပါ။

j။ မိတ်ဆွေကောင်း ‘သပ္ပါရိသ’

သပ္ပါရိသဆိုတဲ့ပုဒ်ကို ‘သဇ္ဇာ ပုရိသော’ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါးလုံးမှာ ခုစရိတ်မဖက် ငြိမ်သက်ခြင်းရှိသူလို့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အနည်းဆုံး ကိုယ်ကျော်သီလနဲ့ မိတ်ထားကောင်းရှိသူကို သပ္ပါရိသသူတော်ကောင်းမိတ် ဆွေလို့ ဆိုရပါတယ်။

သူတော်ကောင်းဆိုတဲ့စကားမှာ တော်လည်းတော်ပြီး ကောင်းလည်း ကောင်း သူကို ဆိုလိုပါတယ်။ တော်တယ်ဆိုတာက အသိပညာ၊ အတတ်ပညာတွေနဲ့ ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်ပြီး ကောင်းတယ်ဆိုတာက ကိုယ်ကျော်သီလနဲ့ ပြည့်စုံခြင်း၊ မိတ် ကောင်း၊ စေတနားကောင်းရှိခြင်းပါ။ အဲဒီလိမျိုး တော်တဲ့ကောင်းတဲ့ သူတော်ကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ ပေါင်းသင်းထိုက်တဲ့ မိတ်ဆွေကောင်း ‘သပ္ပါရိသ’ မည်ပါတယ်။

သပ္ပါရိသနဲ့ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရခြင်းဟာ လူ့ဘဝကြီးဗျားတိုးတက်မှုရဲ့ ခုတိယအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မိတ်ဆွေကောင်းခေါ်တဲ့ သပ္ပါရိသပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ လောက်မှာရော၊ လောကုတွေရာအတွက်မှာပါ အားကြိုးသော သက်ရှိမှိရာတစ်ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကို မုံရွေးဆရာတော်က ‘ငရဲရှောင်စွာ၊ ပြီးလွှာကင်းဖွယ်၊ အပါယ်ကင်း လွှတ်၊ လှန်တ်နိမ္မာနဲ့ သုံးတန်ချမ်းသာ၊ ရရာမှတ်သီ၊ မြတ်ညာ၏ရှိသား၊ ပဏီများကို၊ မို့ပဲခိုလော့’လို့ တိုက်တွန်းတော်မှုထားသလို သုတရတနာဆုံးမစာတဲ့မှားလည်း မမြို့လောက်ဘဲ၊ မြို့ခိုတဲ့၊ ဆင်းလဲရောက်တတ်စွာ’လို့ သတိပေးဆုံးမထားပါတယ်။

၃။ ရှေးဘဝကုသိုလ်က ‘ပုံမွေ ကတပုည’

အတိတ်က ပြုခဲ့ဖူးတဲ့ ကောင်းမှုကံကို ‘ပုံမွေ ကတပုည’လို့ ခေါပါတယ်။ ကံမရှိ ဉာဏ်ရှိတိုင်းမွဲဆိုတဲ့ စကားဟာ အဲဒီလိုအတိတ်ကံမျိုးကို ရည်ညွှန်းတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပစ္စာဖွန် ဉာဏ်, ဝိရိယကို စွမ်းအားတန်ဖိုးမြှင့်တင်ပေးတဲ့ ကံမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ကြိုးစားအားထုတ်မှုနဲ့အမျှ၊ ဒါမှုမဟုတ် ကြိုးစားအားထုတ်မှုထက် သာအောင် လောက်မှာရော လောကုတ္ထရာမှာပါ လွယ်ကျပြီးမြောက်စွာ အကျိုးဖြစ် ထွန်းနိုင်စွမ်း ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူဘဝကြီးပွားတိုးတက်ဖို့ အကြောင်းထဲမှာ ပုံမွေ ကတပုည တရားကလည်း အနည်းနဲ့အများ မဖြစ်မနေ ပါဝင်လာခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပုံမွေကတပုညတရား လုံးဝခေါင်းပါးနေသူများအတွက် ကြိုးပွားဖို့နေနေသာသာ ဒွန်းစတ္တားဖြစ် ရင်တောင် အငတ်ငတ် အပြတ်ပြတ်ဘဝမျိုးမှာ ရှင်သန်ရကြောင်း ကျမ်းဂန်တွေမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

တခါတရဲ့ ပစ္စာဖွန်မှာ ဉာဏ်ဝိရိယတွေနဲ့ ဘယ်လောက်ပဲအားထုတ် အားထုတ် လူအချို့ဟာ ပုံမွေစကတပုညရှိတဲ့ခဲ့တဲ့အတွက် ကိစ္စအဝဝမှာ အပျက်ဖက် သို့သာ ဦးတည်ညွှတ်ယိမ်းနေတာ မျိုးနဲ့လည်း ကျွေရရှာပါတယ်။ ဒါကိုပဲ ‘ကံဆိုးမ သွားလေရာ၊ မိုးလိုက်လို့စွာ’လို့ ဆိုကြတာပါ။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း ‘ပုံမွေကတ၊ ရှေးဘဝက၊ ပုညမပါ၊ ဉာဏ်မဲ့စွာတည့်၊ ကြမွာမကောင်း၊ ထိလူပေါင်းကား၊ ဆီစောင်းတစ်ခွက်၊ ပျားတစ်စက်သို့၊ အပျက်သို့သာ၊ ကြုံစည်ပါ၏’လို့ မိန့်တော်မှဲခဲ့ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က ဇော်က, ဇွဲလစွဲတဲ့ သူငြေားကြီးတွေဟာ ပုံမွေကတပုညစွမ်းအား ကြိုးမားခဲ့သူတွေပေါ့။ သူတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေကို အတိတ်ကံစွမ်းအား ကြိုးမားလို့ ‘ပုညမဟိဒ္ဓ’ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ ခေါပါတယ်။ ကိုယ့်မှာ အဲဒီလိုမျိုး ပုံမွေကတပုညတရား ပါ/မပါ။ ပြီးတော့ နည်းသလား၊ များသလား? ဆိုတာကိုတော့ ကိုယ့်ဘာသာ လေ့လာအကဲခတ်ကြည့်ရင် သိနိုင်မှာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ ယုံ့တွဲမှတ်သားစရာ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုးလည်း ရှိပါသေးတယ်။

၁။ ကံကြောင့်သာ ကြိုးပွားချမ်းသာသူ။

၂။ ကံ, ဉာဏ်, ဝိရိယ ၃-ပါးလုံးကြောင့် ကြိုးပွားချမ်းသာနိုင်သူ။

၃။ ညာ၏၊ ပိရိယဖြင့်သာ အသက်မွေးရသူ။

၄။ ကဲ့၊ ညာ၏၊ ပိရိယ ၃-ပါးလုံးကြောင့် မကြီးပွားမချမ်းသာနိုင်သူ။

(အင်္ဂာနိကာယ်ပုဂ္ဂလဝ်)

၁။ နတ်ပြဟာတွေ၊ ၂။ လူပုဂ္ဂလ်များ၊ ၃။ အတိတ်ကံချိတဲ့သူ လူဆင်းရများ
၄။ ကဲ့၊ ညာ၏၊ ပိရိယ ၃-ပါးလုံးကြောင့် မကြီးပွားမချမ်းသာနိုင်သူတွေက ငရဲသူ
ငရဲသားတွေပါ။

မံရွေးဆရာတော်ဘုရားက ‘ရှေးဝယ်ကာလ၊ ရှေးဘဝက၊ ပုညဝဏ္ဍာ၊
ပြုစုခဲ့ဖူး၊ အထူးရှိလစ်၊ ထိအဖြစ်လည်း၊ စင်စစ်တစ်သွယ်’လို့ စပ်ဆိုတော်မူပါတယ်။

၅။ မိမိကိုယ်ကို ကောင်းအောင် ပြုပြင်ခြင်း-အတွေးသမွာပဏီမိ

အတွေးဆိုတာက ကိုယ်နဲ့စိတ်ကို ဆိုလိုပါတယ်။ သမွာပဏီမိဆိုတာက
မကောင်းရင် ကောင်းအောင် ပြုပြင်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်းပါ။ လူဆိုတာဟာ
မွေးဖွားလာချိန်ကစပြီး သေချိန်အထိ အမြဲတစေ ပြုပြင်ပေးနေရတဲ့အမျိုးပါ။
လူလားမမြောက်ခင် ငယ်ရွှေဖို့စဉ်မှာကိုက အမေအဖတွေ အစ်ကိုအစ်မတွေရဲ့
ပြုပြင်ပေးမှုတွေကို ခံယူခဲ့ရပါတယ်။ လူလားမြောက်လာပြန်တော့လည်း ဆရာ၊
မိဘတွေ၊ ညီအစ်ကိုမောင်နှစ်မေတွေရဲ့ ပြုပြင်ပေးမှုနဲ့တွင် မလုံးလောက်နိုင်ဘဲ ‘ကိုယ့်
ကိုယ်ကိုယ်သာ အားကိုးရာ’ဆိုတဲ့စကားအတိုင်း သူတစ်ပါး ပြုပြင်ပေးမှုထက်
မိမိကိုယ်တိုင် ပြုပြင်မှုက ပိုပိုပြီး အမိကကျေလာခဲ့ပါတယ်။

အခါလို ကိုယ့်ကိုကိုယ် ပြုပြင်ရာမှာ ကိုယ်နဲ့စိတ်နှစ်မျိုးမှာ ကိုယ်ကို ပြုပြင်ရနဲ့
စိတ်ကို ပြုပြင်ရာမရောက်ပေမယ့် စိတ်ကိုပြုပြင်ရင်တော့ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ပြုပြင်ရာ
ရောက်ပါတယ်။ စိတ်ဟာ ရပ်နာမ်ခန္ဓာဆိုတဲ့ ဘဝတစ်ခုလုံးမှာ အကြီးအမှုး
ခေါင်းဆောင် ရှေ့သွားဖြစ်နေလို့ပါ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ‘သမ္မဝ ဝသမန္တာ’တဲ့။ သက်ရှိသတ္တဝါ
အားလုံးဟာ စိတ်အလိုသို့သာ လိုက်ပါနေရဣျာ’လို့ မိန့်တော်မှုခဲ့ပါတယ်။

ဒါကြောင့် စိတ်ကို ကောင်းအောင်ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းနိုင်ရင် ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊
စိတ်မှုတွေ အားလုံးကောင်းမွန်ပြီး ဘဝတစ်ခုလုံးကို ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းရာ
ရောက်ပါတယ်။ ဘဝတစ်ခုလုံးကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်မှသာ လောကီဘက်၊

လောကုတ္ထရာဘက်မှာ ကြီးပွားအောင်မြင်မှုကို ရရှိနိုင်ပါတယ်။ စိတ်ကို ကောင်းအောင် မပြုပြင် မထိန်းကျောင်း နိုင်ခဲ့ရင်တော့ နောက်ဆုံးမှာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုနဲ့ မလွှဲမသွေ့ ကြာကြာရတာချည်းပါပဲ။

‘အသီးတစ်ရာ၊ အညှောတစ်ခု၊ ပမာဏ၍၊ စိတ်ဟုမည်၌၊ ဤတစ်ပါးကို၊ တရားကိုယ်ကြပါ၊ စောင့်စည်းကွပ်က၊ လူရပ်နှစ်ရွာ၊ ပြော့ဗျာ၊ နိုဗျာနှင့်၊ ရောက်ကြောင်းမှန်၏။ ရေကြောင့်ညွှန်ဖြစ်၊ ထိုညွှန်ညွှန်လည်း၊ စင်စစ်မထင်၊ ရေကြောင့်စင်၏။ ထို့သွေ်မှန်စွာ၊ စိတ်ကြောင့်သာလျှင်၊ ယုတ်မာညွှန်ညှုံး၊ အထူးစင်၏။’
(မယဒေဝ၂၂၂)

သင့်လျှော်အောင်နှလုံးသွင်းခြင်း

စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့မှာ အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အနီးဆုံးအကြောင်းက ယောနီသောမန်သိကာရပါ။ အသီမွှောသဘောတရားမှာ ဒ္ဓါရ ၆-ခုမှာ အာရုံ ၆-မျိုးထင်ပေါ်လာတိုင်း ကောင်းတဲ့စိတ်တွေရဲ့ အကြောင်းအနေနဲ့ ဘဝင်စိတ်ကို လည်စေပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အာဝဇ္ဈန်းစိတ်ကို ‘ယောနီသောမန်သိကာရ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

အများနားလည်အောင်ဘာသာပြန်တော့ ယောနီသောမန်သိကာရဆိုတာ သင့်လျှော်အောင် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းခြင်းပေါ့။ အဲဒီလို သင့်လျှော်အောင် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းမှုမျိုး မရှိခဲ့ရင်တော့ ‘အယောနီသောမန်သိကာရ’ဆိုတဲ့ မသင့်လျှော်အောင် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာမှာပါပဲ။

သင့်လျှော်အောင် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းနည်း

ဥပမာ- မကောင်းတဲ့ အပြုအမူမျိုးကို မပြုလုပ်ဖြစ်ဖို့ မကောင်းမှ အကြောင်းတရား ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် မကောင်းကျိုးကိုကြည့်ပြီး ‘ငါဟာ မကောင်းကျိုးကို မခံစားလိုသူဖြစ်တယ်ဆိုရင် မကောင်းမှုအကြောင်းတရားကို မဖို့ပဲမပြုလုပ်သင့်ဘူး’လို့ ကိုယ့်စိတ်အစဉ်ကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းရပါမယ်။

ပြီးတော့ ကောင်းတဲ့ အပြုအမူမျိုးတွေကို ပြုလုပ်ဖြစ်ဖို့ ကောင်းမှ အကြောင်းတရား ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် ကောင်းကျိုးစတာမျိုးတွေကို ကြည့်ပြီး

‘ငါဟာ ကောင်းကျိုးတွေကို ခံစားလိုသူဖြစ်တယ်လိုအိုရင် ကောင်းမှုရဲ့အကြောင်းတရားတွေကိုပဲ မိုးပြုလုပ်သင့်တယ်’ ဖြစ်အောင် ကိုယ့်စိတ်အစဉ်ကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းပေးရပါတယ်။

ယောနိသောမနသိကာရအကျိုး

ယောနိသောမနသိကာရဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဖြစ်ခဲ့၊ ဖြစ်လတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း တိုးပွားလာပါတယ်။ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်ခဲ့အကုသိုလ်တရားတွေလည်း ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးသွားပါတယ်။ ပြီးတော့ အကုသိုလ်ရဲ့ အကျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ အကျော် အစောမဲ့ခြင်း၊ အကဲ့ရဲ့ခဲ့ခြင်း၊ စီးပွားဥစ္စဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ရာထူးဌာနနှစ်ရလျောကျခြင်း၊ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သင့်ခြင်းစတဲ့ ဆိုးကျိုးဒုက္ခ တွေမှုလည်း ကင်းဝေးခွင့်ရပါတယ်။

ပြီးတော့ ကုသိုလ်တရားရဲ့အကျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ ထင်ပေါ်ကျော် စောခြင်း၊ အခြေအရုံ ပြည့်စုံခြင်း၊ စီးပွားဥစ္စဘိုးတက်ခြင်း၊ ရာထူးဌာနနှစ်ရတည်မြေခြင်း၊ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်လွတ်ခြင်းစတဲ့ ကောင်းကျိုးသွားတွေ ပြည့်စုံလာရပါတော့တယ်။

လောကုတွေရာအကျိုးတရားအနေနဲ့လည်း အရှင်တက်ခြင်းဟာ နေတွက်ခြင်းရဲ့ ရှေ့ပြေးနိမ့်တ်ဖြစ်သလိုပဲ ယောနိသောမနသိကာရဟာ ကုသိုလ်တရားအားလုံးရဲ့ရှေ့သွား ဖြစ်ပါတယ်။ နိမ့်ဘာ့ရောက်ကြောင်း ဟောဖျင့် ဂု-ပါး အသိတရားရဲ့ ရှေ့ပြေးနိမ့်တ်ဖြစ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (သံ၊ ၃၊ ၄၁၁။)

ဒါကြောင့် ယောနိသောမနသိကာရဟာ လူသားအားလုံးအတွက် အလွန်ကျေးဇူးများလှုတဲ့ တရားပါ။ လူ့ဘဝမှာ လူတွေ မနှစ်သက် မမြတ်နိုးကြတဲ့ ဆင်းရဲ့ဒုက္ခကုန်သမျှရဲ့ တရားအကြောင်းရင်းဖြစ်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟနဆိုတဲ့ အကုသိုလ်အပြစ်ဘေးတွေမှ ဂွေတ်ဖို့လမ်းဟာ အဲဒီယောနိသောမနသိကာရပါပဲ။ ဆန်ကျင်ဘက်အနေနဲ့ အကုသိုလ်အပြစ်တွေ ဖြစ်ဖို့လမ်းကတော့ မသင့်လျော်အောင်ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းခြင်းဆိုတဲ့ အယောနိသော မနသိကာရရယ်လို့ သိနိုင်ပါတယ်။

သက်တော်ထင်ရား မြတ်သူရားနဲ့တွေပေမယ့် အယောနိသော မနသိကာရလမ်းကို လျော်က်လမ်းမိလို့ ဆင်းရဲ့ဒုက္ခဝင့်အတွင်းမှ မလွတ်မြောက်ခဲ့သွားတွေ ဒုန့်ဒေးရှိခဲ့ပါတယ်။ ယောနိသောမနသိကာရလမ်းကို လျော်က်လမ်းမိသွားတွေကတော့

တကယ်လို့ မိမိကို ဒုက္ခရောက်စေမယ့်သူနဲ့ တွေလာရင်တောင် ဆင်းဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ အရှင်ပုဂ္ဂိုမထောင်ဟာ မိမိကို သတ်ဖြတ်မယ့်သူတွေနဲ့ တွေ့တောင်ရင်တောင်မှ “ငါဟသာတောင် သတ်နေစရာ မလိုတော့ပါလား” ရပ်လို့ ယောနိသောမန်သိကာရ လမ်းမှာ ကျေးဇူးတင်မှုတွေနဲ့ အတူ စောင့်ကြိုနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ ဘယ်လမ်းကို ရွှေးသင့်သလဲဆိုတာကတော့ ကိုယ်တိုင်ပဲ ဆုံးဖြတ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုမျိုး ယောနိသောမန်သိကာရလမ်းကို လျှောက်ပြီး စိတ်ထားလေးတွေ ကောင်းလာအောင် ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်မယ်ဆုံးရင်တော့ လူဘဝကြီးပွား ချမ်းသာရေး အတွက် ဘဝတစ်ခုလုံးကို ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းပေးခြင်း ‘အတွေသမ္မာ ပဏီဓိ’ မည်ပါတယ်။ အတွေသမ္မာပဏီဓိဖြစ်အောင် မိမိကိုယ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းနိုင်ဖို့ အတွက် အနွေကထာမှာ ညွှန်ပြထားတဲ့ ဘဝပဲထိန်းတရား၊ ၄-ပါးကို ဆက်လက်ညွှန်ပြပေးပါမယ်။

ဘဝပြုပြင်ထိန်းကျောင်းရေး တရား(၄)ပါး

- ၁။ ယုံကြည်ချက် - သဒ္ဓါ။
- ၂။ ကိုယ်ကျင့်တရား - သီလာ။
- ၃။ စွန့်လွတ်မှု - စာဂါ။
- ၄။ အသိအလိမ္မာ - ပညာ။

၁။ ယုံကြည်ချက် သဒ္ဓါ

“ဘုရား၊ တရား၊ သံပေါ်ဆိုတဲ့ ရတနာမြတ်သုံးပါး။ ၅ကံဆိုတဲ့ ကောင်းသော၊ မကောင်းသောအလုပ်။ ၇အဲဒီကံရဲ့ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးပြစ်ဖြစ်တဲ့အရာ(၅)မျိုးမှာ ယုံကြည်ခြင်းပါ။ ယုံကြည်တဲ့အခါမှာလည်း ပုထိုးလှသားတွေအဖို့ ၁။အလွှဲအမှား ယုံခြင်း-မှုသဒ္ဓါ ၂။ အပေါ်ယုံယုံခြင်း-ပသန္တသဒ္ဓါ ၃။ ဉာဏ်နဲ့သက်ဝင်ပြီး ထဲထဲဝင်ဝင်ယုံခြင်း ဉာဏ်ပွာနသဒ္ဓါ ရယ်လို့ အဆင့် ၃-ဆင့် ရှိပါတယ်။

ဒီထဲမှာ ကိုယ်ဟာ ဘယ်အဆင့်နဲ့ ယုံကြည်သလဲ? ဆိုတာကို ယောနိသော မန်သိကာရလမ်းပေါ်ကနေ အမှန်မြင်အောင်ကြည်နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။ ပထမအဆင့်နဲ့

အလွှဲအမှားကို ယုံနေရင် ဒုတိယအဆင့်နဲ့ ယုံနိုင်အောင် ပြုပြင်ပေးရပါမယ်။ ဒုတိယအဆင့်နဲ့ အပေါ်ယူလောက်သာ ယုံနေသေးရင်လည်း တတိယအဆင့်နဲ့ ယုံကြည်နိုင်အောင် ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းပေးရပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ယုံကြည်မှုလွှဲမှားနေသူဟာ ပစ်မှတ်ကို အလွှဲချိန်ပစ်နေတဲ့ လေးသမားနဲ့တူတာကြောင့် လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံးဟာ မှားယွင်းဖေါက်ပြန်ကုန်ပါတယ်။ လုပ်ဆောင်ချက်မှားယွင်းဖေါက်ပြန်သူမှာ ရလဒ်တွေကလည်း တန်ဖိုးမဲ့ နေမှာပါပဲ။

ဒုတိယအဆင့်နဲ့ ယုံကြည်ချက်ကတော့မှန်ပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် အပေါ်ယုံမျှသာ ဖြစ်နေခဲ့ရင်လည်း ပစ်မှတ်မှန်ပေမယ့် ထိရောက်မှုအားပျော့တဲ့ လေးသမားလို့ တန်ဖိုးရလဒ်တွေ အားနည်းနေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ပစ်မှတ်မှန်ကို စွဲစွဲနစ်နစ်ထိမှန် အောင်ပစ်နိုင်တဲ့ လေးသမားလို့ တတိယအဆင့်နဲ့ ယုံကြည်နိုင်မှား လောက်မှုရော လောက်တွေရာမှာပါ လူဘဝကြီးပွားတိုးတက်မှုရဲ့တန်ဖိုး အပြည့်အဝ ရရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

J။ကိုယ်ကျင့်တရားသီလ

လူဝတ်ကြောင်တွေမှာ ဓါးဝတ်ပုဆိုးပမာ အမြှရှိနေရမယ် ကိုယ်ကျင့်တရားက ဂရာဓမ္မလူသီလခေါ် ငါးပါးသီလ ဖြစ်ပါတယ်။ အီမံရာတည်ထောင်သူ လူဝတ်ကြောင်တွေ စောင့်ထိန်းရတဲ့ သီလဖြစ်လို့ ‘ကဟဋ္ဌသီလ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ လူတွေအတွက် ကိုယ်ကျင့်သီလဟာ အမျိုးအစား သီလ ၃- မျိုး ရှိပါတယ်။

၁။နိစွာသီလ

J။ဥပေါသထသီလ

၃။နိယမသီလ

နိစွာသီလဆိုတာ နေရောညွှဲပါ အခါခပ်သိမ်း အမြဲစောင့်ထိန်းရတဲ့ ငါးပါးသီလမျိုးပါ။ ဥပေါသထသီလဆိုတာ ဥပုသံနှေ့တွေမှာပဲ ကျင့်သုံးတဲ့ ရှစ်ပါးသီလပါ။ နိယမသီလဆိုတာက တစ်ခါတစ်ရုံမှာ စွမ်းနိုင်သလောက် အချိန်သတ်မှတ်ပြီးကျင့်သုံးရတဲ့ ကိုးပါး၊ ဆယ်ပါးစုတဲ့ သီလမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီသုံးမျိုးမှာ လူတစ်ယောက်ဟာ အောက်ထစ်ဆုံး ငါးပါးသီလကို

အမြကျင့်သုံးရပါတယ်။ စွမ်းနိုင်ရင်တော့ ရှစ်ပါး၊ ကိုးပါး၊ ဆယ်ပါးစတဲ့ သီလမျိုးတွေကို အချိန်ပိုင်းမြား သတ်မှတ်ပြီး ကျင့်သုံးရပါတယ်။

အနည်းဆုံး ကရာဓမ္မလူသီလခေါ် ငါးပါးသီလလောက်မှ မကျင့်သုံးနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ပြားတဲ့လူ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်သီလမဲ့ သူဟာ ကျော်တဲ့လောကိုစည်းစိမ့်ရာထူးအာဏာစတာတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ပြည့်စုံပြည့်စုံ အမြစ်ကို ရေမလောင်းဘဲ ပင်စည်နဲ့အက်အချက်တွေကိုသာ ရေးလောင်းနေသူလို ဘဝသံသရာမှာ ကြိုးဗျားတိုးတက်မှု ကင်းမဲ့ပါတယ်။ သစ်ပင်ရှင်သနကြီးထွားဖို့အတွက် အမြစ်ကို ရေလောင်းနေသူလို ဘဝတစ်ခုလုံး ရှင်သနကြိုးဗျားနိုင်ဖို့မှာ ကိုယ်ကျင့်သီလ၊ ကရာဓမ္မလူသီလ အမြရှိနေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

သီလပြည့်စုံကျိုး(၅)မျိုး

၁။ စီးဗျားဉာဏ်တိုးတက်ခြင်း- ဘောဂ၊

၂။ နာမည်ရှိရှိသတင်း ကျော်ကြားခြင်း- ကိုတို့၊

၃။ လောကအလယ်မှာ တင့်တယ်ရဲ့ရဲ့စွာ ရှင်သနနေထိုင်နိုင်ခြင်း- ဝိသာရဒ၊

၄။ သေတဲ့အခါ မတွေ့မဝေးဘဲ ကြည့်လင်ချင်ပြစွာ သေရခြင်း- အမကိုဘူတာ၊

၅။ တမလွှန်ဘဝမှာ လူဘဝ၊ နတ်ဘဝ ရောက်ရှိခြင်း- သရာ။ (အဲ ပဋိကနိပါတ်)
(လက်ာ။)။ စည်းစိမ့်ဉာဏ် များစွာတိုးလို့၊ ထင်ပေါ်ကျော်စေ ရှုက်ဖြီးကြွယ်

၆။ ပရီသတ်လေးသွယ် စွဲလယ်တင့်၍ ရဲရင့်ခြင်းဖြင့် နေနိုင်တယ်

၇။ သေသေအခါ တွေ့ဝေကင်းလို့ ရွင်လန်းခြင်းလည်း ရှိရမယ်

၈။ သေပြီးသောခါ အပါယ်မလားပဲ နတ်ပြည့်လားလို့ စုံရမယ်

သီလစောင့်ပြား သူတော်အား ရပြားကျိုးငါးသွယ်။

ကိုယ်ကျင့်တရားပြည့်စုံသူတွေမှာ ဒီအကျိုးတရား ၅-ပါး ရရှိနိုင်ပြီး ကိုယ်ကျင့်တရား မဲ့သူတွေမှာတော့ စီးဗျားဉာဏ် ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ နာမည်ရှိရှိသတင်းကင်းမဲ့ခြင်း၊ ကြာ်က်ရွဲစွာ ရှင်သနနေထိုင်ရခြင်း၊ တွေတွေဝေဝေသေခြင်နဲ့ သေပြီးနောက် အပါယ်ငရဲရောက်ခြင်းဆုံးတဲ့ အပြန်အကျိုး အပြစ်ငါးမျိုး ရရှိခံစားရပါတယ်။

ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ စီးပွားရာခြင်း

လူဘဝကြီးပွားတိုးတက်လိုသူဟာ ကိုယ်ကျင့်တရား ငါးပါးသီလကို
ပြည့်စုံအောင် စောင့်ထိန်းရပါတယ်။ ဒါကို ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ စီးပွားရာခြင်းလို့
ခေါ်ပါတယ်။ ငါးပါးသီလမပြည့်စုံရင် စီးပွားသွားပျက်စီးဆုတ်ယုတ်ခြင်း အပြစ်
ရှုပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်သီလမဲ့သူဟာ စီးပွားသွားပျက်စီးဆုတ်ယုတ်ခြင်း အပြစ်
စိတ်ချမ်းသာမှု မရှိနိုင်ပါဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းများစွာ ခံစားနေရတတ်ပါတယ်။
ကိုယ်ကျင့်သီလမဲ့သူဟာ ပစ္စဖွန်မှာလည်း ဆင်းရဲနိုင်သလို သံသရာမှာလည်း
မချမ်းသာနိုင်ပါဘူး ဒါကြောင့် ကြီးပွားတိုးတက်ချင်လို့ စီးပွားရာသူတွေမှာ
ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ စီးပွားရာခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့်သီလမဲ့ စီးပွားရာခြင်းရယ်လို့ J-မျိုး
ကွဲပြားနေပါတယ်။

မဟာဂန္ဓာရုံသရာတော်ဘုရားကြီးကတော့ လူဒေကာတွေ စီးပွားရာတဲ့နေရာမှာ
ကိုယ်ကျင့်သီလကို အတက်နိုင်ဆုံး စောင့်ထိန်းကြဖို့အတွက် ‘စီးပွားသွားရှာရှာ
တယ်ဆိုတာ လူချမ်းသာအောင် ရှာတာပါ။’ စီးပွားရာမှာကြောင့် ကိုယ်ဆင်းရဲလွန်း
နေရင်၊ စိတ်ဆင်းရဲလွန်းနေရင် စီးပွားရာကျူးမာရ်ပါ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်လည်း
သိပ်မဆင်းရဲ၊ စိတ်လည်း ချမ်းသာနိုင်တဲ့ စီးပွားရာနည်းကို စဉ်းစားကြပါ’လို့
တိုက်တွန်းတော်မှုဗ္ဗာပါတယ်။

ဆရာတော်ကြီးတိုက်တွန်းတဲ့ စီးပွားရာနည်းက ကိုယ်ကျင့်သီကွာ ငါးပါး
သီလနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ သမ္မာအာဇာဝနဲ့ စီးပွားရာနည်းပါ။ ဒါကြောင့် လူဘဝကြီးပွား
တိုးတက်မှုကို လိုလားသူဟာ ဒုတိယအချက်ဖြစ်တဲ့ ငါးပါးသီလပြည့်စုံမှုကို
မလွှဲမသွေ့ ကြီးစားပြပြင်နှင့်ဖို့ လိုပါတယ်။

၃။ စွန့်လွှတ်မှုစာ

ပေးကမ်းစွန့်ကြ လျှော့အိန်းခြင်းကို ဒါန်လို့လည်းခေါ်ပြီး စာကလို့လည်း
ခေါ်ပါတယ်။ ပေးကမ်းခြင်းလျှော့အိန်းခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းစတာတွေဟာ ဘဝကို
စိုးမိုးချုပ်ကိုင်နေတဲ့ တဏ္ဍာလောဘကို တိုက်ခိုက်အောင်နိုင်ခြင်းပါ။ လူတွေမှာ
မွေးဖွားလာချိန်ကစပြီး တဏ္ဍာက ပါလာပြီးသားပါ။ လောကီရေးမှာရော
လောကုတ္ထရာရေးမှာပါ မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားကို နိုပ်စက်ဖျက်စီးတက်လို့

ဒီတဏ္ဍာလောဘကို လူဘဝရဲ အတွင်းရန်သူလိုတောင် သတ်မှတ်ရပါတယ်။

တဏ္ဍာကို စွန့်လွှတ်မှုနဲ့ အနိုင်မယူနိုင်တွေသူဟာ တဏ္ဍာလောဘရဲ လက်အောက်မှာပဲ ကျော်းရမြဲပါ။ တဏ္ဍာကျော်သာဝကိုပဲ ရောက်မှန်းမသိ ရောက်ရ ရှာပါတယ်။ စွန့်လွှတ်မှုဆိတာမျိုးဟာ အပေါ်ယံကြည့်ရင်သာ ကိုယ်ထံက ပါသွားလို ကိုယ်နှစ်နာသွားသလိုမျိုး ထင်မှတ်ရပေမယ့် ကိုယ်ပေးလိုက်တဲ့ အရာဝတ္ထုတွေနဲ့အတူ ကိုယ့်ရဲ အတွင်းရန်သူ တဏ္ဍာလောဘကိုပါ တိုက်ထုတ် အနိုင်ယူနိုင်လိုက်တာကို သိနိုင်ခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ အနှစ်နာခံခြင်းတွေရဲတန်ဖိုးဟာ အတိုင်းအဆမဲ့ တိုက်တန်သွားအမှန်ပါ။

ဒါကြောင့် မြင်မြတ်တဲ့ ပညာရှိကြီးတွေဟာ ‘တစ်စတစ်စ၊ စွန့်းမှလျင်၊ ဘဝနောင်နောင်း၊ ဆက်တိုင်းကောင်း၏’ ဆိုတဲ့စကားကို လက်ကိုင်ပြပြီး တစ်ဘဝ ထက်တစ်ဘဝ မြင့်သည်ထက်မြင့်မြတ်ပြီး၊ ကောင်းသည်ထက် အကောင်းဆုံးဖြစ် အောင် စွန့်လွှတ်ရဲ၊ အနှစ်နာခံရတဲ့ သတ္တိတွေကို ဓမ္မာမြှုပြုတော်မှုကြတာပါ။

တကယ်တော့ ဘဝမှာ စစ်မှန်တဲ့ ဤမြိမ်းချမ်းစွာ ကြီးဗျားတိုးတက်လိုသူတိုင်း ဟာ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ အနှစ်နာခံခြင်းတွေနဲ့ တဏ္ဍာလောဘကို ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းဖယ်ရှားပေးနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ အသိအလိမ္မာ ပညာ

အရာရာမှာ အကြောင်းနဲ့အကျိုး၊ အကောင်းနဲ့အဆိုး၊ အမှားနဲ့အမှန်ကို နွဲခြားနှင့်ချိန်နိုင်ခြင်းကို ပညာလို ခေါ်ပါတယ်။ လောကမှာ ထင်ရှားတဲ့ ပညာ J-မျိုးက သိပ္ပခေါ်တဲ့ အတတ်ပညာနဲ့ ဝိဇ္ဇာခေါ်တဲ့ အသိပညာပါ။

အတတ်ပညာက နေစဉ်ဘဝမှာ စားဝတ်နေရေး အဆင်ပြုဖို့နဲ့ ဘဝရှင်သန် ရပ်တည်နေနိုင်အောင်သာ တာဝန်ယူပေးနိုင်တာပါ။ အသိပညာကတော့ ဘဝရှင်သန် ရပ်တည်နေနိုင်ရုံသာမဟုတ်ဘဲ ဘဝကြီးဗျားတိုးတက်မှုနှင့်အတူ နေစဉ်ဘဝ လူမှုခုကွဲ အပေါင်းမှ လွှတ်မြောက်ရာ နိုးသွားတိုင်ထိတိုင် တာဝန်ယူပေးနိုင်စွမ်း ရှိပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အသိပညာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူမှာ ရှိသင့်တဲ့ ဘဝရဲအခြေခံအသိ ၃-မျိုး ရှိပါတယ်။

ဘဝအခြေခံအသီ(၃)မျိုး

၁။ ကောင်းမှုပုညနဲ့ မကောင်းမှုအပုညကို ခွဲခြားသိခြင်း၊

၂။ အကြောင်းပေါတုနဲ့ အကျိုးဖလကို ခွဲခြားသိခြင်း၊

၃။ အမှန်တရားသစ္ာာနဲ့ အမှားမိစ္ာာကို ခွဲခြားသိခြင်းပါ။

အဲဒီအခြေခံအသီ ၃-မျိုးကို မသိနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ တိရစ္ာာနဲ့မခြားအလားတူသူလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီအခြေခံအသီ ၃-မျိုးရှိမှုသာ အဆင့်ဆင့်မြင့်တဲ့ ဘဝအသီတွေကို ရှာဖွေသိရှိနိုင်မှာပါ။

အသီပညာဟာ လူဘဝကြီးပွားချမ်းသာရေး လမ်းစဉ်အမျိုးမျိုးအတွက် အသွေးအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြောင်းလဲနိုင်ပေမယ့် ဘဝပန်းတိုင်အတွက်ကတော့ ဘယ်သော အဓိမ္ပါဒ်ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းမျိုး မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် လူတိုင်းမှာ ဘဝကြီးပွားချမ်းသာရေးလမ်းစဉ်နဲ့အတူ ဘဝလွှတ်မြောက်မှု ဖုန်းတိုင်အတွက်ပါ အသီပညာ ဟာ မရှိမဖြစ် အရေးအကြီးဆုံး လိုအပ်တဲ့တရား ဖြစ်ပါတယ်။

အားလုံးပြန်ချုပ်လိုက်ရင် ဘဝကြီးပွားတိုးတက်မှုအတွက် မိမိကိုယ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် ပြုပြင်ထိန်းကော်များပေးရမယ့် အတွေးသမွာပဏီမိတရား ၄-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။ အတွေးသမွာပဏီမိတရားဟာ ဘဝကြီးပွားချမ်းသာကြောင်းဖြစ်တဲ့ ‘သမွားတိုးတက်’တရား ၄-ပါးထဲမှာ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘဝကြီးပွားတိုးတက်လိုသူတိုင်းဟာ အတွေးသမွာပဏီမိတရား ၄-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါကို မဲရွေးဆရာတော် ဘုရားက ‘အတွေးသမွာ၊ ကိုယ်ကိုသာလျှင်၊ ကောင်းစွာညုံကြး၊ ကွာဝေးသန့်ရှင်း၊ စောင့်စည်းခြင်းတည့်၊ ယင်းလည်းတစ်သွယ်’ လို့ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့ပါတယ်။

အသွေးချမ်းသာနှစ် အနှစ်ချမ်းသာ

ကမ္မာ့လူဦးရေစာရင်းတဲ့မှာ သိန်းသန်းကုန္ပါ ကြွယ်ဝချမ်းသာနေသူတွေ အမှားအပြားပါရှိတာကို တွေ့ရနိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံတိုင်း၊ လူမျိုးတိုင်းမှာ စားနိုင်သောက်နိုင်နေနိုင်ရုံထက်ပိုပြီး ပြည့်စုံချမ်းသာသူတွေလည်း ဒုန်းဒေးပေါ့။ ဒါပေမယ့် ရပ်ဝတ္ထုသက်သက်သာ ပြည့်စုံချမ်းသာမှုဟာ အပေါ်ယံအသွေးချမ်းသာမှုမျှ ဖြစ်ပါတယ်။ အသွေးအားဖြင့် ပြည့်စုံကြွယ်ဝတိုင်း၊ ချမ်းသာတိုင်းလည်း အမှန်

တကယ် မချမ်းသာနိုင်ကြပါဘူး။ အသွင်အားဖြင့် ပြည့်စုံကြယ်နေပေမယ့် စိတ်ချမ်းသာမှာ ဆိတ်သုဉ်းနေခဲ့ရင် အနှစ်သာရအားဖြင့် ဆင်းရဲသူ မည်ပါတယ်။

အသွင်အားဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာမှာဟာ မခက်ဘူးဆိုနိုင်ပေမယ့် အနှစ်သာရအားဖြင့် ပြည့်စုံချမ်းသာမှာကတော့ လွယ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အသွင်အားဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာမှာဟာ အမည်ခံသာဖြစ်ရင်လည်း ဖြစ်နေတတ်ပြီး အဒီအမည်ခံကြောင့် တစ်ခါတစ်ရုံမှာ မကြီးပွား မချမ်းသာခြင်းထက်ပင် ဂိုပြီးဆင်းရဲနေရတတ်တာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။

ပစ္စည်းညွှာ ကြီးပွားချမ်းသာပေမယ့် စိတ်ဆင်းရဲမှုမျိုးစုံနဲ့ ကြုံတွေနေရသူတွေဟာ ကမ္မာပေါ်မှာ ဒုန်းဒေး ရှိနေကြပါတယ်။ ကမ္မာပေါ်မှာ အင်မတန် ချမ်းသာလွန်းသူတွေဟာ အနှစ်သာရအားဖြင့် မချမ်းသာနိုင်ကြလိုပဲ နောက်ဆုံး ကိုယ့်ကိုကိုယ်အဆုံးစီရင်သွားတတ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝကြီးပွားချမ်းသာမှုကို ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း ၃-မျိုးနဲ့ စိစစ်ကြည့်စွဲ လိုပါမယ်။

ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း(၃)မျိုး

၁။ ရပ်ဝိုက်ကြီးပွား တိုးတက်မှာ၊

၂။ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကြီးပွားတိုးတက်မှာ၊

၃။ ကိုယ်ကျင့်သိကွာကြီးပွားတိုးတက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရပ်ဝိုက်ကြီးပွား တိုးတက်မှုသက်သက်ဟာ အသွင်အားဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းသောာဖြစ်ပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကြီးပွားတိုးတက်မှုနဲ့ ကိုယ်ကျင့်သိကွာ ကြီးပွားတိုးတက်မှုတို့ဟာ အနှစ်သာရအားဖြင့် ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းသောာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရပ်ဝိုက်ကြီးပွားတိုးတက်မှုဟာ အသွင်အားဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာမှုဖြစ်လို ရန်သူမျိုးငါးပါ့နဲ့ အစဉ်အမြဲ ယဉ်ပြုင်တိုက်ခိုက်နေရပါတယ်။ ဒုက္ခဒေါမနသာတွေနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံပြီး နေရတတ်ပါတယ်။ သောကာပေရိဒေဝတွေနဲ့လည်း နှုတ်ခွန်းဆက်ရလေ့ရှိပါတယ်။

စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြီးပွားတိုးတက်မှုကတော့ အပေါ်ယံအမြင်အားဖြင့် ရပ်ဝိုက်ကြီးပွားတိုးတက်မှုမှာ အခြေခံတာကြောင့် ကောင်းမြတ်တဲ့အာရုံးစားမှာ သုခတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့အခါမှာ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ရရှိခဲ့စားနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အနှစ်သာရအားဖြင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာမှာ အခြေခံတာကြောင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မဲသူဟာ ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့် ကောင်းမြတ်တဲ့အရှုခံစားမှုသုခတွေ ထိမ်းယိုင်ပြီလဲ လာတဲ့အခါမှာ စိတ်ဆင်းရဲမှုအလွန်အကဲ ဖြစ်ရတတ်ပါတယ်။

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကြီးဗျားတိုးတက်မှုကတော့ သီလသိက္ခာ၏ ကိုယ်ကျင့် တာရားမှာ အခြေခံတာကြောင့် ရန်သူမျိုး ၅-ပါးနှောက်ယုက်မှုမှ ကင်းပြီး စစ်မှန်တဲ့ စိတ်ငြိမ်းအေးချမ်းသာမှုကို ရရှိစေနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကြီးဗျားတိုးတက်ခြင်း၏ အစွမ်း(၂)ဘက်

ရပ်ဝတ္ထာကြီးဗျားတိုးတက်မှုဟာ အောက်ခြေလွှတ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းဖြစ်လို သာမန်လူတွေအဖို့ မာစရဲလွမ်းမိုးမှနဲ့ တဏ္ဍာရဲနှိပ်စက်မှုဒဏ်ကို ခံရတတ်ပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနဲ့ ထိန်းကော်းမှုမရှိတဲ့ ရပ်ဝတ္ထာကြီးဗျားချမ်းသာမှုတွေဟာ မာနဲ့ အစွမ်းတစ်ဖက်နဲ့ တဏ္ဍာအစွမ်းတစ်ဖက်ကို ကပ်ရောက်ရတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရပ်ဝတ္ထာကြီးဗျားတိုးတက်မှုသက်သက်ဟာ ဘဝရဲသာယာ ချမ်းမြေမှုကို တစ်နည်းနည်းနဲ့ ထိပါးနှိပ်စက်တတ်ပြီး အပျောက်သဘောသို့ ရူးရှုံးဆောင် လေ့ရှိတာကြောင့် တန်ဖိုးရှိသောကြီးဗျားချမ်းသာမှုဖြစ်အောင် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာတရားနဲ့ မလွှဲမသွေ့ ထိန်းကော်းပေးနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြီးဗျားတိုးတက်မှုသက်သက်မှုလည်း ငါဆိုတဲ့ ဒီဇို့စွဲနဲ့ ငါဟာဆိုတဲ့တဏ္ဍာဘွဲ့ အစွမ်းနှစ်ဖက်ထဲကို ရောက်ရတတ်ပါတယ်။ ဒီဇို့နဲ့ တဏ္ဍာနဲ့ အစွမ်းပြီတဲ့ စိတ်ချမ်းသာဟာမှုလည်း အမှန်တကယ် စိတ်ငြိမ်းအေးချမ်းသာမျိုးကို မပေးနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် စစ်မှန်တဲ့ စိတ်ငြိမ်းအေးချမ်းသာမှုမှာ အခြေခံကိုယ်ကျင့် သိက္ခာက မဖြစ်မဖော် ပါဝင်ရပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာပြည့်စုံတဲ့ စိတ်ချမ်းသာ မှုဟာ ရန်သူမျိုး ၅-ပါးဒဏ်ကြောင့်လည်း မယိုင်းယိုင် မလဲပြုနိုင်သလို ဘဝရဲ သာယာချမ်းမြေမှုကိုလည်း ရရှိပိုင်ဆိုင်စေနိုင်မှာ မလွှဲပါဘူး။

အဆိုမရှိတဲ့ အလိုအပ်ဆုံးအရာ

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကြီးဗျားတိုးတက်မှုဟာ အားလုံးထဲမှာ အခြေခံလည်းကျပြီး အရေးအကြီးဆုံးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ရပ်ဝတ္ထာကြီးဗျားတိုးတက်မှုနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ

ကြီးပွားတိုးတက်မှုသက်သက်ဟာ သစ်ပင်မှာ ပင်စည်နဲ့ အကိုင်းအချက်ကို ရေလောင်း သလိုဖြစ်ပြီး ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကြီးပွားတိုးတက်မှုကတော့ သစ်ပင်ရဲ့ အမြစ်အရင်းကို ရေလောင်းခြင်းနဲ့ တူပါတယ်။

ရုပ်ဝဏ္ဏကြီးပွားတိုးတက်မှုရယ်၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပျော်ဆွင်ချမ်းမြှော်ရယ် ပြည့်စုံနေပေမယ့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာမဲ့နေသူဟာ မောင့်ကျက်သရေခေါင်းပေါင်းကြီး ဆောင်းပြီး ခါးဝတ်ပုဆိုးမရှိသူနဲ့ တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာမရှိခဲ့ရင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြီးပွားတိုးတက်မှုရော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြီးပွားတိုးတက်မှုပါ အနှစ် မပါဘဲ တန်ဖိုးမဲ့၊ တန်ဖိုးပလာဖြစ်သွားနိုင်တာကို သတိပြုရပါမယ်။

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာပြည့်စုံမှု အားနည်းသူဟာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြည့်စုံမှု ရှိစဉ်က တစ်မျိုးဖြစ်ပြီး ချို့တဲ့စဉ်အခါမှာတော့ တစ်ပုံစုံနဲ့ ဖြစ်ရတတ်ပါတယ်။ ရန်သူမျိုး ၅-ပါးနဲ့ ဝေးနေရတုန်းမှာ စိတ်ချမ်းသာမှုသုခရရှိပြီး ရန်သူမျိုး ၅-ပါးနဲ့ ကြုံချုပ်ရ ချိန်မှာတော့ စိတ်ဆင်းရဲ့မှူ ဒုက္ခ၊ ဒေါ်မန်သုတွေကို အပြင်းအထန် လူးလိုမဲ့ပြီး ခံစားရတတ်ပါတယ်။ အခြေအနေအပေါ်မှာ မူတည်ပြီး တဏ္ဍာ၊ မာနဲ့ ဒိဋ္ဌအစွန်း တွေကိုလည်း ချုပ်းနင်းခိုက်ပေါ်လေ့ရှိတာကြောင့် ဘဝပျက်လမ်းသို့သာ ဦးတည် လျောက်လမ်းရလျက် ရှိနေတတ်ပါတယ်။

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာတရားပြည့်စုံသူဟာ သီလသိက္ခာမှာ အခြေခံပြီး သီလကျင့်စဉ်က မရှိမပို့ပဒါရဲ့အခြေခံဖြစ်တာကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ သီလပြည့်စုံနေသူအဖို့ အဆင့်မြင့် တန်ဖိုးဖြစ်တဲ့ သမာဓိနဲ့ ပညာတရားတွေဟာလည်း မလွှဲမသွေ့ ပြည့်စုံလာရတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူဘဝ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ထဲမှာ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာတရား ကြီးပွားတိုးတက်မှုဟာ အပိုမရှိတဲ့ အလိုအပ်ဆုံးအရာသာ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

ဓနာက်ဓက်တဲ့ ဓလ္လာရှိ
ဂရုဓမ္မတရား(၅)ပါး လက္ခာများ

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမထိသိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
သူအသက်လည်း၊ မသက်ဘဲ၊ အမြဲရှောင်ကြုံမည်။
- ၂။ အဖိန္ဒာဒါနာ ဝေရမထိသိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
သူဉာဏ်လည်း၊ မခိုးဘဲ၊ အမြဲရှောင်ကြုံမည်။
- ၃။ ကာမေသူစိစွာစာရာ ဝေရမထိသိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
ကာမဂုဏ်လည်း၊ မများဘဲ၊ အမြဲရှောင်ကြုံမည်။
- ၄။ မူသာဝါဒါ ဝေရမထိသိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
လိမ်းညာ၍လည်း၊ မပြောဘဲ၊ အမြဲရှောင်ကြုံမည်။
- ၅။ သူရာမေရယ မဇ္ဈာဟဇ္ဈာနာ ဝေရမထိသိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
သေအရက်လည်း၊ မသောက်ဘဲ၊ အမြဲရှောင်ကြုံမည်။
မူးယစ်ဆေးလည်း၊ မသုံးစဲ့၊ အမြဲရှောင်ကြုံမည်။

မြန်မြတ်သော အလူခါန

ကူးဇူးပုဂ္ဂိုလ်၏ ယဉ်ပူဇော်ပွဲ

တစ်ခါတုန်းက မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ တပည့်ရဟန်းငါးရာခြုံပြီး မဂ္ဂတိုင်းကို ခရီးအေသစာရှိ လူညွှန်လည်တော်မူပါတယ်။ ခါဏ္ဍမမည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရောက်တော့ သရက်ဥယျာဉ်ထဲဝင်ပြီး သိတ်းသုံးတော်မူပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က ခါဏ္ဍမရွာကို အပိုင်စားရထားသူက ကူးဇူးပုဂ္ဂိုလ်းပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟာ ပုဂ္ဂိုလ်းတို့ရဲထုံးတမ်းအတိုင်း နှစ်စဉ်ကျင်းပမဲ့ ယစ်ပူဇော်ပွဲကြီးကို ဖြိမ်ဖြိမ်သဲကျင်းပမို့ အသင့်စီစဉ်ပြီးနေပါပြီ။ ယစ်တိုင်တွေမှာ နားလား ခုနစ်ရာ၊ နားထိုး၊ နားမ၊ ဆိတ်၊ သုံးခုနစ်ရာစီတို့ကို ကြိုးနဲ့ချဉ်ပြီး သတ်ဖို့ အသင့်ပြင်ဆင်ထားပါတယ်။

ခါဏ္ဍမရွာသားတွေဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓကြွဲလာကြောင်း သတင်းကြားပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓထဲ ရွာလုံးကျေတ်နီးပါး အဖူးမြော်သွားကြပါတယ်။ ခါဏ္ဍမပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလည်း မနေနိုင်တော့ဘဲ တပည့်တွေနဲ့အတူ မြတ်ဗုဒ္ဓထဲ ရောက်လာတယ်။

ဘုရားရှင်ထဲရောက်တော့ အရှင်ဂါဂိုလ်၊ အရှင်သည် ၃-ပါးသော စိတ်ထားနှင့် အရုံအတား ၁၆-ပါးပြည့်စုံသော ယမ်းကို သိ၏ဟု ကြားသိရပါသည်။ အဲဒီယမ်းအကြောင်းကို ဟောကြားပေးတော်မူပါဘုရား’လို့ လျောက်ထားပါတယ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓက ခွင့်ပြုတော်မူပြီး ပုဂ္ဂိုလ်းကို မဟာဝိမိတဘုရင်ရဲ့ ယဉ်ပူဇော်ပွဲ အကြောင်း ဟောတော်မူပါတယ်။ ယမ်းဆိုတာ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ‘ပူဇော်ခြင်း’လို့ အဓိပါယ်ရပါတယ်။

မဟာဝိမိတမင်းရဲ့ယဉ်ပူဇော်ပွဲ

သာသနာမပွင့်ထွန်းခင် တစ်ခိုင်တုန်းက စည်းစီမံဥစ္စာ ကြွယ်ဝချမ်းသာတဲ့ ပိမိတမည်တဲ့ဘုရင်ကြီး ရှိပါတယ်။ တစ်နေ့မှာ ဘုရင်ကြီးဟာ ကုသိုလ်တရား တိုးပွားဖြစ်ထွန်းနိုင်အောင်ရယ်လို့ ပစ္စည်းသွားအကုန်ခံပြီး တိုင်းပြည့်အတွင်းမှာ ယမ်းကြီးပူဇော်လှာ့ဒါန်းဖို့ စိတ်အကြုံဖြစ်လာပါတယ်။ ပုရောဟိတ်ကို ခေါ်ပြီး ကုသိုလ်တိုးမယ့် ယမ်းပူဇော်ပုံ အစီစဉ်ကိုလည်း ညွှန်ကြားခိုင်းပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ပုရောဟိတ်က -

‘အရှင်မင်းမြတ်၊ အရှင်တိုင်းပြည့်တွင်းမှာ ခိုးသားမားပြတွေရဲ့ နောက်ယှက်

ဖျက်ဆီးမှုများ ရှိနေပါတယ်။ သူတို့ရဲ့နောက်ယူက်မှုကြောင့် အရှင်မင်းမြတ်ရဲ့ ပူဇော်ပွဲဟာ အကျိုးကြီးမားမှု မဖြစ်နိုင်ပါ။ အရင်ဆုံး ခိုးသားဓားပြအန္တရာယ်ခြင်းအောင် ပြုသင့်ပါတယ်။ သူတို့ကို မစ်းဆီးပြီး ပြစ်ခေါ်စီရင်ခြင်းဖြင့်လည်း အကြွင်းမဲ့မဖယ် ရှားပစ်နိုင်ပါ။ ဒါကြောင့် အရှင်မင်းမြတ်ဟာ တိုင်းပြည်တွင်းမှာ အခုန်အတွေ့ပေါ်ကောက် ခံမှုကို ရပ်ဆိုင်းထားတဲ့ နည်းလမ်းကို ကျင့်သုံးသင့်ပါတယ်။

ပြီးတော့ တိုင်းပြည်တွင်းမှာ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းလုပ်ကိုင်သူ၊ ကုန်သွယ်မှု ပြုသူတို့ကို အရင်းအနှစ်းထောက်ပဲသင့်ပါတယ်။ မင်းမှတ်မဲး၊ ဝန်ထမ်းတွေကိုလည်း လစာရှိကွာ့ဖူးလုံးအောင် စိမ့်ပေးသင့်ပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် အရှင်နိုင်ငံတော်တွင်းမှာ ပြည်သူတွေဟာ မိမိအလုပ်ကို အားထုတ်ကြိုးပမ်းလုပ်ကိုင်နေကြရလို့ နိုင်ငံတော်ကို နောက်ယူက်ဖျက်ဆီးခြင်းလည်း ပြနိုင်တော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အရှင်မင်းမြတ် အတွက်လည်း ဥစ္စာစပါးတိုးမွားပြီး ပြည်သူပြည်သားတွေလည်း အေးချမ်းပျော်ဆွင်စွာ နေထိုင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်အရှင်မင်းမြတ်’။

အဲဒီလို ပုရောဟိတ်ပေးတဲ့ အကြောက် ဘုရင်မင်းမြတ်ဟာ ချက်ချင်းအကောင် အထည်ဖော်ပါတော့တယ်။ ဒီအခါမှာ ခိုးသားဓားပြတွေရဲ့ အန္တရုပ်ကင်းရှင်းပြီး ပြည်သူတွေလည်း အေးချမ်းသာယာမှု ရရှိလာကြပါတယ်။

မဟာဝိဇ္ဇာဘုရင်မင်းမြတ်ဟာ ပုရောဟိတ်ကို ခေါ်ပြီး အခုတိုင်းပြည်သာယာအေးချမ်းပြီဖြစ်လို့ ယမ်းပူဇော်ဖို့ အစဉ်အစဉ်ကို ထပ်ပြီး ညွှန်ကြားခိုင်းပြန်ပါတယ်။ ပုရောဟိတ်က ‘အရှင်မင်းမြတ်၊ နိဂုံးနေပုဒ်အပ်ချုပ်သူတွေ၊ မူးကြီးမတ်ကြီးတွေ၊ ပုလ္လားရဟန်းတွေ၊ သူငွေးသူကြော်ပို့တွေနဲ့ စောပ်တိုင်ပင်တော်မှုပါဦး။ သူတို့ အသင်းအပင်း င-ဦးဟာ ယမ်းပူဇော်ခြင်းရဲ့ အရုံအတားတွေ ဖြစ်ပါတယ်’လို့ လျောက်ပြန်ပါတယ်။

ဘုရင်မင်းမြတ်ဟာ အသင်းအပင်း င-ဦးနဲ့ တိုင်ပင်ညီနှင့်ရာမှာ အားလုံးက ဘုရင်းမင်းမြတ်ရဲ့ အလှုံးခြွာကို ပိုင်းဝန်းကျည်းမွှေ့ဆုံး ကျေကျေနှင့်နပ်ပဲ လက်ခံ သဘောတူကြပါတယ်။ ပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ယမ်းပူဇော်အရုံအတား ဖြစ်လာနိုင်တတ်တဲ့ အလှုံးရှင်ဘုရင်မင်းမြတ်တွေရဲ့ အိုးနဲ့ ညွှန်ကြားသူ ပုရောဟိတ်ရဲ့အိုးတွေကိုလည်း ပုရောဟိတ်က လျောက်တင်ပါတယ်။

ဘုရင်မင်းမြတ်ရဲ့အိုး(၈)ပါး

၁။ အမျိုးအစားမြတ်မြတ်ခြင်း၊ ၂။ ရုပ်ဆင်းအားကိုတင့်တယ်ခြင်း၊ ၃။ ပစ္စည်း

ဥစ္စာပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်း၊ ၄။စောသည်မိုလ်ပါပြည့်စုံခြင်း၊ ၅။ သဒ္ဓါရိခြင်း၊ ၆။ ဗဟိသုတရှိခြင်း၊ ၇။ ထိုထိုစကား၏ အနုက်အမိပါယ်ကို နားလည်ခြင်း၊ ၈။ ပညာဉာဏ်ကြီးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအကို ၈-ချက်လုံး အလူ၍ရှင်ဘုရင်ကြီးမှာ ပြည့်စုံနေပါတယ်။

ပုဂ္ဂိုလ်အကို(၄)ချက်

၁။ အမျိုးအက်မြင့်မြတ်ခြင်း၊ ၁၀၃ကျမ်းကို ကျွမ်းကျင်ခြင်း၊ ၃။ အကျင့်သီလရှိခြင်း၊ ၄။ဉာဏ်ပညာကြီးခြင်းပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း အဲဒီအကို ၄-ပါးလုံး ပြည့်စုံနေပါတယ်။ အားလုံးပေါင်းရင် အရုံအတား ၁၆-ပါးဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါမှာ ပုဂ္ဂိုလ်က ‘အရှင်မင်းမြတ် အလူ၍ရှင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ စိတ်ထား ၃-ပါးနဲ့ မဖြစ်မင်း ပြည့်စုံရပါတယ်’လို့လျောက်ပြီး ညွှန်ကြားပြန်ပါတယ်။

အလူ၍ရှင်ရှိစိတ်ထား(၃)ပါး

၁။ အလူ၍ရှင်ဟာ လူ၍ဖြူကြုံနေဆဲမှာ ‘ငါပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ကုန်ခန်းတော့မယ်လို့ နှင့်လုံးမသာယာ မဖြစ်ရပါဘူး၊

၂။ လူ၍နေဆဲမှာ ‘ငါပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ကုန်တယ်’လို့ နှင့်လုံးမသာယာ မဖြစ်ရဘူး၊

၃။ လူ၍ပြီးချိန်မှာလည်း ‘ငါပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ကုန်သွားပြီ’လို့ နှင့်လုံးမသာယာ မဖြစ်ရပါဘူး။

ပြီးတော့ အလူ၍ရှင်မှာ ပြည့်စုံရမယ့်အခြင်းအရာ ၁၀-မျိုးကို ပုဂ္ဂိုလ်က အခုလို ထပ်ပြီးလျောက်ထားပြန်ပါတယ်။

ပြည့်စုံရမယ့် အခြင်းအရာ(၁၀)ပါး

ယင်္ခုပူဇော်ပွဲ၊ အလူ၍ဖြူကြီးကို လာရောက်အလူ၍ခံသူတွေထဲမှာ ကုသိုလ်သုစရိတ် ၁၀-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသူတွေနဲ့ အကုသိုလ်ခုစရိတ် ၁၀-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသူတွေ ရယ်လို့ ၂-မျိုး ရှိပါတယ်။

ဒီ ၂-မျိုးထဲမှာ အကုသိုလ်ခုစရိတ် ၁၀-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသူ(၁၀)မျိုးကို အလူ၍ရှင်ဟာ လုံးဝ အာရုံမပြုရပါဘူး။ အာရုံပြုရင် ကိုယ့်စိတ်စေတနာတွေ ဉာဏ်စွမ်းသွားတတ်လိုပါ။ သူတို့ကို ကိုယ့်စိတ်မှာ ဖယ်လွှဲထားရပါတယ်။ ပြီးတော့ ကုသိုလ်သုစရိတ် ၁၀-ပါးနဲ့ပြည့်စုံသူ (၁၀)မျိုးကို ရှာဖွေအာရုံယူပြီး နှစ်သက်၌

လန်းတဲ့စိတ်နဲ့ ပေးလျှော့မှု ပြုရပါတယ်။ ဥပမာ-ကိုယ့်အလျှော့အမိမိကို ရောက်လာသူတွေ ထဲမှာ ဒုစရိတ်လုပ်ငန်းလုပ်ပြီး အသက်မွေးသူတွေလည်း ပါတယ်။ သမ္မာအာမိန္ဒာ စီးပွားရှုရေးနှင့်သူတွေလည်း ပါနေတယ်ဆိုရင် ဒုစရိတ်လုပ်သူ(၁၀)ယောက်ကို စိတ်မှာ ပေါ်မလာစေဘဲ ဖျောက်ထားရပါတယ်။ သုစရိတ်လုပ်သူ(၁၀)မျိုးကိုသာ အာရုံယူရ ပါတယ်။ ဆက်ဆံပြောဆိုရပါတယ်။ ဒါဟာ အလျှောင်တွေမှာ ပြည့်စုံရနေမယ့် အခြင်းအရာ(၁၀)မျိုးလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အားလုံးပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ပုရောဟိတ်ဟာ ဘုရင်မင်းမြတ်အတွက်..

၁။ သူတစ်ပါး အသက်ကို သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲနိုပ်စက်မှုမပါသော၊

၂။ ယမ်တိုင်နဲ့ အလျှောမလွှာပုံလုပ်ရန် သစ်ပင်ကိုပင် ခုတ်ဖြတ်ခြင်းမရှိသော၊

၃။ ယမ်ပွဲအတွက် ခင်းကျင်းရန် သမန်းမြေက်ကိုဗျာ ရိတ်ဖြတ်ခြင်းကင်းသော၊

၄။ ကျေးကျွန်း၊ လက်အောက်အမှုထမ်းတွေကို ခြိမ်းခြောက်ပြီး အမွှုခိုင်းစေမှု မပါရှိသော၊

၅။ စားဖွယ်တွေကို ထောပတ်၊ တင်းလဲ၊ ဆီ၊ နှီးစေး၊ ပျားရည်စသည်ဖြင့်သာ ပြုလုပ်သောရယ်လို့ အကို ၅-ချက်ပြည့်ရှုပြီး အပြစ်ကင်းလို့ စင်ကြပ်ယြင့်မြတ်လွန်း တဲ့ ယမ်ပွဲအတွင်းမှာ အလျှော့ခြွှေ့ကြီးကို ခြိမ့်ခြိမ့်သဲ စီစဉ်ပေးပါတယ်။

ပူဇော်ပွဲအတွင်းမှာ အသင်းအပင်း ၄-ပါးနဲ့ စေတနာရှင်ပြည့်သူတွေဟာ အလျှောင်းဘုရင်မင်းမြတ်ထဲ ပစ္စည်းသစ္စာများစွာကို ယူဆောင်လာပြီး လက်ဆောင်ဆက် သကြတာပေါ့။ ဘုရင်မင်းမြတ်ကလည်း လုံးဝလက်ဆုံးထားမှုမပြုဘဲ ပါဝင်လျှောဒါန်း ခွင့်ပဲ ပြုလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလို့ မြတ်ဗုဒ္ဓထဲတော်က ဝိဇ္ဇာမင်းရဲ့ ယမ်ပွဲအတွက် ကြားနာရတဲ့ အခါမှာတော့ ကူးဇူးအန္တပုံလွှားက ‘အရှင်ဂေါတမ၊ စိတ်ထား ၃-ပါး၊ အရုံအတား ၁၀-ပါး၊ အခြင်းအရာ ၁၀-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အဲဒီပွဲအတွက် အားထုတ်မှုနည်းပြီး အနိသင်ပိုကြီးတဲ့ ပူဇော်ခြင်းမျိုးရှိပါသေးသလော’ လို့ မေးပါတယ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓက သီလရှိသူတွေကို ရည်ညွှန်းပြီး မျိုးရိုးစုံစဉ်ဆက်ပြုလုပ်တဲ့ ‘နိုဒ်ပုည့်’ ခေါ် နေ့စဉ်အလျှောဝတ်ကို ညွှန်ပြတော်မှုပါတယ်။

အဲဒီအလျှောဝတ်ထက် အားထုတ်ဖွယ်နည်းပြီး အနိသင်ကြီးတဲ့ အလျှောကို ထပ်မေးတဲ့အခါ အရပ်လေးမျက်နှာမှာရှိတဲ့ သံယာကို ရည်မှန်းပြီး ‘သံယိုကဝိဟာရ ဒါန်’ ကိုညွှန်ပြပါတယ်။

အဲဒီအလျှောဝတ်ထက် အားထုတ်ဖွယ်နည်းပြီး အနိသင်ကြီးတဲ့ အလျှောကို

ထပ်မေးပြန်တော့ သဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှု၊ သရဏရုံး
၃-ပါးကို ညွှန်ပြပါတယ်။

အဲဒီအလျှောက်တက် အားထုတ်ဖွယ်နည်းပြီး အာနိသင်ကြီးတဲ့ အလျှောက်
ထပ်မေးတဲ့အခါ သူအသက်မှရှေ့ငွေ့ခြင်းစတဲ့ ဂရာဓမ္မပဋိသီလ် ကို ညွှန်ပြတော်
မူပါတယ်။

အဲဒီအလျှောက်တက် အားထုတ်ဖွယ်နည်းပြီး အာနိသင်ကြီးတဲ့ အလျှောက်
ထပ်မေးတဲ့အခါ ရွာနှစ်တရား၊ မင်တရား၊ ဖိုလ်တရားတွေကို ညွှန်ပြပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါမှာ ကူးဇူးနှစ်ပုံးကျော်မှာ မြတ်ပုံခွဲထံမှာ သရဏရုံး
ဥပသကာ အဖြစ်လျောက်ထားကာ ယမ်းပူဇော်ပွဲအတွက် ဖမ်းဆီးထားတဲ့ သတ္တဝါ
ရှေ့ဝေး-လှုံးကို သေားမှုပွဲတ်ပူဇော်ခြင်းနဲ့အတူ ကြီးကျော်မြှင့်မြတ်တဲ့ပူဇော်ပွဲကြီးကို
ပြုလုပ်ကျင်းပပါတော့တယ်။

အားလုံးသော ပုံချွဲဘာသာဝင် သူတော်စင်တွေလည်း အလျှောက်တစ်ခုခဲ့
ပြုလုပ်တဲ့ အခါတွေမှာ သန်းရှင်းဖြူစင်ပြီး အကျိုးကြီးမားတဲ့ အလျှောက်ဖြစ်နိုင်အောင်
စိတ်ထား ၃-ပါး၊ အရုံအတား ၁၆-ပါး၊ အခြင်းအရာ ၁၀-ပါးအပြင် ဂရာဓမ္မလူ
သီလခေါ် ငါးပါးသီလပါ ပြည့်စုစုလိုတယ်ဆိုတာ သတိပြုသင့်ပါတယ်။ ငါးပါး
သီလဟာ ပေးကမ်းစွန်းကြလျှောက်နဲ့ ဒီနှစ်တဲ့ ဒါနတရားထက် ပြုလုပ်ဖွယ် လည်းနည်းပြီး
အကျိုးအာနိသင်လည်း ပိုမိုကြီးမားလှလိုပါပဲ။

ဘဝလွှတ်ဓမ္မကိန္ဒလမ်းချဉ်

သီလဆိုတာ ခြေထောက်

သီလဆိုတာ ဘဝသံသရာခရီးကို လျှောက်လှစ်းရာမှာ ခြေထောက်နဲ့ တူတယ်လို့ ဥပမာပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ‘သီလေန သုဂတ္တပဏီ’ အဲဒီကိုယ်ကျင့် သီလဆိုတဲ့ ခြေထောက်နဲ့သွားမှုကြောင့် လူပြည်နှစ်ရပ်ဆိုတဲ့ သုဂတ္တဘုံဘဝတို့သို့ ကပ်ရောက် ရအိုလို့ ဆိုပါတယ်။

ကိုယ်ကျင့်သီလဟာ နိဗ္ဗာန်မရမဲ့ ဘဝသံသရာမှာ ကျင်လည်ရသည်ရှိသော အပါယ်လေးပါးသို့ မကျေရောက်အောင် ကယ်တင်စောင့်ရောက်ပေးပြီး သုဂတ္တဘုံဘဝမှားမှ နိဗ္ဗာန်ထိတိုင်သွားရောက်နိုင်စွမ်းရှိလို့ ခြေထောက်နဲ့တူကြောင်း ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သီလမဲ့သူဟာ နတ်ရွာသုဂတ္တနဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို သွားနိုင်တဲ့ ခြေထောက် မရှိသူဖြစ်လို့ အပါယ်သို့သာ ပြန်ပြန်ကျေရောက်နေရတာတ်ပါတယ်။

သီလ J-မျိုး

လူတွေဆောက်တည်ကျင့်သုံးရတဲ့ သီလကို ‘ဂဟန္တသီလ’ လူသီလလို့ ခေါ်ပြီး ရဟန်းတော်များ ကျင့်သုံးရတဲ့သီလကိုတော့ ‘ပွဲမိတသီလ’ ရှင်ရဟန်း သီလလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဂဟန္တသီလဟာ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလလို့ ၃-မျိုး ရှိပါတယ်။ ငါးပါးသီလဟာ ခုစွမ်းကိုအကုသိုလ်မှ ရှောင်ကြောင်စောင့်စည်းရတဲ့ ဝါရိတ္ထသီလ၊ အရှောင်သီလပါ။ ရှောင်ကြောင်စောင့်စည်းလျှင် အကျိုးများပြီး မရှောင်ကြောင်မစောင့်စည်းလျှင် အပြစ်ပွားတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတိုင်း မလွှဲမသွေ့ အမြေမပြတ် အလေးအမြတ်ထားပြီး ထိန်းသီမ်းစောင့်ရောက် ရှောင်ကြောင် အပ်တဲ့ သီလဖြစ်လို့ ဂရမ္မလူသီလရယ်လို့ ခေါ်ဆိုရပါတယ်။

ဒါနထက် သီလသာ

နိဗ္ဗာန်မရသေးမိစိပ်ကြားမှာ အပါယ်ဘေးမှ ကင်းဝေးနိုင်အောင် ကိုယ်ကျင့် သီလရှိဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်သီလပျက်စီးသူတွေဟာ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျပြီး ခုက္ခလာလွှဲကြီး ရောက်ကြရပါတယ်။ အလျောပေးရုံ ဒါနသက်သက်နဲ့လည်း အပါယ်မကျဖို့က စိတ်မချုပ်သေးပါဘူး။

ကောသလမင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားမလိုကာဒေဝိဟာ ကောသလမင်းနဲ့အတူ အသဒီသအလျောကြီးကို ပေးလျှော့ပေမယ့် မိစွာစာရအမှုကို ပြုမိမှာခဲ့မှုကြောင့် ငရဲသို့။ (ဂ)ရက် အလည်ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါနဆိတဲ့ မူလတန်းအဆင့်နဲ့သာ ကျောပ်မနေသင့်ဘဲ သီလ,သမာဓိ,ပညာဆိတဲ့ အထက်တန်းအဆင့်တွေကိုပါ တက် လှမ်းအားထုတ်နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

ရှင်သူနဲ့သေသူ

ဘုရားသားတော် ရှင်သာမကေတွေနဲ့ ရဟန်းတော်များအဖို့ ဝိနည်းစည်းကမ်း သီက္ခာပုဒ်များက အသက်ဖြစ်သလို လူပုဂ္ဂိုလ်များအဖို့မှားလည်း လူပိနည်းခေါ် ငါးပါးသီလဟာ အသက်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် သီလရှိသူဟာ အသက်ရှင်သူဖြစ်ပြီး သီလမရှိသူဟာ သေနေသူနဲ့တူတယ်ရှယ်လိုလည်း ဆိတ်တော်မူကြပါတယ်။

ထောက်တည်ရာရှိသူ

သီလရှိတဲ့ ရှင်ရဟန်းဟာ သာသနာတော်မှာ ထောက်တည်အားကိုးရာ ရရှိထားသူဖြစ်သလို ငါးပါးသီလပြည့်စုံတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လူဘဝမှာ အပါယ်မကျဖို့ ထောက်တည်အားကိုးရာတစ်ခုကို ရရှိပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ငါးပါးသီလနှင့် ဦးမျမ်းရေး

ငါးပါးသီလဟာ ကိုယ်အပြစ်နဲ့တ်အပြစ်တွေကို မဖြစ်ပေါ်လာရအောင် တာဝန်ယူပြီး ထိန်းသိမ်းပေးပါတယ်။ ကိုယ်ကြောင့်, နဲ့တ်ကြောင့်ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ လေသာ,အောသစတဲ့ ထွေကျူးကြောင်း ဝိတိက္ခာမကိုလေသာတွေကို ‘တာဒ်ပဟာန် အစွမ်း’နဲ့ ပယ်သတ်နိုင်စွမ်းသတ္တိရှိတာကြောင့် ငါးပါးသီလစောင့်ရုံနဲ့ ကိုယ်နဲ့တ်

သောင်းကြမ်းမှုတွေ ဖြစ်းချမ်းသွားနိုင်ပါတယ်။

အခြေခံကျတဲ့လူမဏ္ဍား

လူဘောင်လောကဗြီးတစ်ခုလုံးမှာ လူသားတွေ ကြီးပွားချမ်းသာဖို့၊ သာယာဝပြောဖို့၊ အေးချမ်းတည်ပြုမှုရှိဖို့အတွက်မှာ ငါးပါးသီလဟာ အခြေခံကျတဲ့ မဏ္ဍားတရားပါ။အခြေခံငါးပါးသီလရှိမှုသာ အဆင့်မြင့် ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းတွေကို အားထုတ်ပြီး ရယူပိုင်ဆိုင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ငါးပါးသီလနှင့် ပြဟ္မာစိန့်တရား

ငါးပါးသီလဟာ ကိုယ်အပြစ်နှုတ်အပြစ်မဖြစ်အောင် နှစ်ဦးခြင်းနည်းလမ်းဖြစ်တော်မြှင့် ပြဟ္မာကြီးတွေ ကျင့်သုံးလေ့ရှိတဲ့ ပြဟ္မာစိန့်တရား င့်ပါးကို လက်တွေကျင့်သုံးနေရာ ရောက်ပါတယ်။

မေတ္တာဟာ သူတစ်ပါးအကျိုးဖြစ်ထွန်းမယ့် အပြု၊ အပြောတွေကို ရှေ့ခေါင်ပြီး၊ သူတစ်ပါးအကျိုးပျက်စီးမယ့် အပြုအပြောတွေကို ရှောင်ကြည့်မှုသဘော ဖြစ်ပါတယ်။ ငါးပါးသီလမှာ မေတ္တာသဘောဟာ အလိုလို သက်ဝင်ပြီးပါပဲ။

ကရဏာဟာ ဒုက္ခရောက်သူကို စိတ်နှလုံးသားနဲ့ ကြုံနာသနားတယ်။ အတတ်နိုင်ဆုံး ဒုက္ခမှ လွှတ်ဖော် ကိုယ်နဲ့နှုတ်နဲ့ပြုမှုပြောဆို ဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ ငါးပါးသီလက ကိုယ်အပြစ်နှုတ်အပြစ်တွေကို ရှောင်ခြင်းပြီး သူတစ်ပါးဒုက္ခမရောက်အောင် ထိန်းသိမ်းနေထိုင်ခြင်းမျိုး ကရဏာသဘောရောနေပါတယ်။

မှုဒ်တာက ကိုယ်ထက်သာသူတွေအပေါ် စိတ်နှလုံးပြုးချင် ဝမ်းမြောက်နေတယ်။ တစ်ပါးသူတွေရဲ့ စည်းစီမံချမ်းသာပြည့်စုံခြင်းနဲ့ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းအပေါ် ကူညီစောင့်ရောက်မှုပြုပြီး ကိုယ်အပြစ်နှုတ်အပြစ်မဖြစ်တာမို့ သီလကျင့်စဉ်မှာ မှုဒ်တာ ပါဝင်နေတယ်။

ဥပေကွာက ကိုယ်အပေါ် ရှုန်မှုလာတဲ့ ယုတ်မာသူကိုတောင်မှ ရှုန်မတဲ့ပြန်ဘဲ သူအကုသိုလ်ကံသူလို့ သဘောထားတယ်။ သူလို့ ပြုပြီး မယုတ်မာဘဲ သည်းခံခွင့် လွှတ်လျှစ်လျှော့ခြင်းနဲ့ ကိုယ်နှုတ်လွန်ကျိုးမှုကို ရှောင်ကြည့်တာမို့ သီလနဲ့ ဥပေကွာကျော်းမနေပါဘူး။ ဒါကြောင့် ငါးပါးသီလတရားကို ကျင့်သုံးသူဟာ ပြဟ္မာစိန့်

တရား လေးပါးကိုပါ အနည်းနဲ့အများ ကျင့်သုံးရာ ရောက်ပါတယ်။

ငါးပါးသီလနှင့် ပါရမီ(၁၀)ပါး

သူတော်ကောင်းကြီးတွေ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတဲ့ ပါရမီတရား ၁၀-ပါးထဲမှာ-
၁။ သူ့အသက်ကို မသတ်ခြင်းစသည်ဖြင့် အရင်းမစိုက်ရတဲ့ ဒီပိတေဒါန
စသည်ကို ပြုရာရောက်ပါတယ်။

၂။ စာရိတ္ထသီလ၊ ဝါရိတ္ထသီလကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဟာ သီလပါရမီ ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ ကာမဂ္ဂ၏ဆန္ဒကို ထိန်းချုပ်နေ့မှုဖြင့် ကာမဂ္ဂ၏မှ ထွက်မြောက်ခြင်း
သဘောဟာ နေက္ခမှုပါရမီ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ အရက်သောက်ခြင်းစသည်မှ ရောင်ကြုံသူဟာ မောဟပါးပြီး ပညာများ
တာကြောင့် ပညာပါရမီဆည်းပူးရာ ရောက်ပါတယ်။

၅။ သီလကို မကျိုးမပေါ်က်အောင် ကြိုးစားစောင့်ထိန်းခြင်းက ဝိရိယပါရမီပါ။

၆။ လောဘ၊ ဒေါသတွေကို သည်းခံထိန်းချုပ်ပြီး ကျင့်ခြင်းအလုပ်ဟာ
ခွဲ့ပါရမီပါ။

၇။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီဖြင့်ပဲ သစ္ာပါရမီ ဖြစ်ပါတယ်။

၈။ သီလကို ခါးဝတ်ပုဆိုးပမာ ခိုင်မြဲစွာစောင့်ခြင်းဟာ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ
မြောက်ပါတယ်။

၉။ ကိုယ်ချင်းစာတရားရှိမှ သီလပြည့်စုံတာကြောင့် ကိုယ်ချင်းတရားမှာ
မေတ္တာလည်း ရောက်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

၁၀။ ကာမဂ္ဂ၏အာရုံတွေကို လျှစ်လျှော့ထားရခြင်းဟာ ဥပေကွာပါရမီ
ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူဝတ်ကြောင်ပုရှိလ်တွေအနေနဲ့ ခါးဝတ်ပုဆိုးပမာ အမြဲမပြတ်
အလေးအမြတ်ထားပြီး ကျင့်သုံးထိုက်တဲ့ ငါးပါးသီလကို ဖြတ်စွာသူရားရှင်က
ကရာဓမ္မတရား အမည်နဲ့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဘဝလွှတ်ဓမ္မာက်မူးလမ်းစဉ်

မဟာပရိန္ဒဗုဒ္ဓသုတေသနမှာ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတို့၊ ငါဘုရားသည် လည်းကောင်း၊ သင်တို့သည်လည်းကောင်း သီလသမဂ္ဂပညာဟူသော မြတ်သော လွှတ်ဓမ္မာက်မူ ‘အရိယိမိတို့’ကို လျှော့စွာ မသိခြင်းကြောင့်၊ ထိုးထွင်း၍မသိခြင်း ကြောင့် ကာလရှည်လျားစွာ သံသရှုံး ကျင်လည်ကျက်စား သွားလာလှည့်လည်ခဲ့ကြ ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ရဟန်းတို့ ယခုအခါ ငါဘုရားသည် သစ္ာ ၄-ပါး အမှန်တရားကို လျှော့စွာ သိခဲ့ပြီးပြီ။ ဘဝတဏ္ဍာကိုလည်း ဖြတ်ပြီးပြီ။ နောင်ဘဝသစ်၌ တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်း ကင်းငြိမ်းခဲ့လေပြီလို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အရိယိမိတို့ခေါ် ဘဝတဏ္ဍာမှ လွှတ်ဓမ္မာက်ဖို့အရေးမှာ သစ္ာ ၄-ပါး အမှန်တရားကို သိမြင်နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

သိမြင်ရမယ့် အမှန်တရား(၄)ပါး

၁။ ဆင်းရဲခြင်း အမှန်တရား- ဒုက္ခသစ္ာ

၂။ ဆင်းရဲကြောင်း အမှန်တရား- သမုဒယသစ္ာ

၃။ ဒုက္ခနဲသမုဒယတို့ ငြိမ်းအေးလွှတ်ဓမ္မာက်ခြင်း နိရောဓသစ္ာ

၄။ ငြိမ်းအေးလွှတ်ဓမ္မာက်ရာလမ်းစဉ်တရား မရှိသစ္ာ။

ရှေးဟောင်းလမ်း

ရှင်တော်လွှာ သာဝဆိုပြီးမှာ သိတင်းသုံးတော်မူစဉ် ရဟန်းတွေကို ခေါ်တော်မူပြီး ‘ချုစ်သားတို့ တော်လည်ယောက်သွားသည် တော်အပ်၌ ရှေးလူတို့ သွားအပ်ပြီးသော ခရီးဟောင်းကြီးကို တွေ့၍ အစဉ်လိုက်သွားရာ ပျော်မွေဖွယ်

ကောင်းသော မြို့ဟောင်းကြီးသို့၊ ရောက်သကဲ့သို့၊ ငါဘုရားသည် ရူးဘုရားတို့ ကြွားတော်မှုပြီးသော လမ်းခရီးဟောင်းကြီးကို မြင်တွေတော်မှု၏။

ထိုလမ်းခရီး ဟောင်းကား အကို စ-ပါးရှိသော အရိယမဂ်လမ်းစဉ် ခရီးပေတည်း။ ထိုလမ်းခရီး၌ ငါဘုရားသည် အိမ္မာ၊ သေမှုကို သိ၏။ အိမ္မာသေမှု၏ အကြောင်းကို သိ၏။ အိမ္မာသေမှု၏ ချုပ်ရာကို သိ၏။ အိမ္မာသေမှု၏ချုပ်ရာ နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို သိ၏။

ရဟန်းတို့ အကြောင်းမှုလောက် မရှင် စ-ပါး အကျင့်မြတ်သည် စည်ပင်၏။ ကျယ်ပြန်၏။ နတ်လူတိုးအား ကောင်းစွာပြအပ်၏။ ထိုမရှင် စ-ပါးအကျင့်တရားကို သိဖို့ရန်အတွက် ငါဘုရားသည် ဟောတော်မှုအပ်ခဲ့ပြီတည်း’လို့ မိန့်တော်မှုပါတယ်။

(နိဒါနဝေဂူသံယုတ်၊ နရကသုတ်)

ဘဝခုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ပြီးရာ နိုဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ရွှေမြို့တော်ကို သွားလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သစ္စာ င-ပါးကို ထိုးထွင်းသိပြင်နိုင်သူ ဖြစ်ရပါမယ်။ သစ္စာ င-ပါးကို သိဖို့က မရှင်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးလျောက်လှမ်းခြင်းမှတစ်ပါး တော်းလမ်းခွဲ၊ လမ်းလွှဲ လုံးဝမရှုပါဘူး။ မရှင်လမ်းစဉ်အတိုင်းသာ လိုက်သွားလျှင် နိုဗ္ဗာန်ကို လမ်းလွှဲလမ်းမှားမရှု ရောက်နိုင်မှာပါ။

အဲဒီလို မရှင်လမ်းစဉ်ဆိုတဲ့ အကျင့်မြတ်တရားဟာ ဘဝလွတ်မြောက်မှ အတွက် တစ်ခုတည်းသော လမ်းစဉ်တရားဖြစ်တာကြောင့် ‘ဇကာယန်မဂ်’ အမည်ရကြောင်း မဟာသတိပဋိသုတေသနသုတ်မှာ ဟောတော်မှုပါတယ်။

အကို(စ)ပါးရှိသောမဂ်

တစ်ခါတုန်းက နန်ယပရိပိုမ်ဟာ ရှင်တော်ဗွဲထံ ချဉ်းကပ်ပြီး ‘အရှင်ဘုရား၊ အဘယ်တရားကို ဓမ္မားများအားထုတ်လျှင် နိုဗ္ဗာန်ကို ရောက်နိုင်ပါသလဲ’လို မေးလျောက်ဖူးပါတယ်။

ရှင်တော်ဗွဲက ‘နန်ယ၊ စ-ပါးသောတရားတို့ကို ဓမ္မားများလျှင်၊ ကြိမ်ဖန် များစွာပြုလုပ်လျှင် နိုဗ္ဗာန်ကို ကေနရောက်နိုင်တယ်။ ရှစ်ပါးသောတရားဆိုသည်မှာ သမ္မာဒီဇိုင်း၊ သမ္မာသက်ပွဲ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မာစွဲ၊ သမ္မာအာဇာဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိတိပိုပင်တည်း’လို့ မိန့်တော်မှုခဲ့ပါတယ်။ (မဟာဝေဂူသံယုတ်)

ဒီအေသနတော်တွေကို ကြည့်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်လိုသူဟာ မဂ္ဂင်လမ်းစဉ်ကို မလွှဲမသွေ့ လျှောက်လှမ်းနိုင်ပြုကြောင်း သိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ မဂ္ဂင်လမ်းစဉ်ဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း ဝင်ရောက်လှမ်းနိုင်တဲ့ တစ်ခုတည်းသောလမ်းဖြစ်နေလိုပါ။

ပန်းတိုင်နှင့် လမ်းစဉ်

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တွေအားလုံးရဲ့ ဘဝရည်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ ပန်းတိုင်ဟာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပြုကြောင်းကို အထူးပြုစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ လိုတာကတော့ ပန်းတိုင်ရောက်ဖို့အတွက်မှာ အရိယမဂ်ခေါ်တဲ့ လမ်းစဉ်အတိုင်းသာ လျှောက်လှမ်းသွားနှုပါ။ ‘မရှိ’သွေ့က လမ်းခရီးကို ဟောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပကတိလမ်းကို မဆိုလိုပါဘူး။ နိဗ္ဗာန်သွားရာလမ်းခရီးဖြစ်တဲ့ ‘အရိယမဂ်’အကျင့်ကို ဆိုလိုပါတယ်။

အရိယမဂ်ဟာ နိဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်အတွက် မှန်တဲ့လမ်းစဉ်ပါ။ မှန်တဲ့လမ်းစဉ်လို ဆိုရခြင်းကတော့ အရိယမဂ်မဟုတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်အတွက် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ မိဇ္ဈာမဂ် မျိုးလည်း သမ္မာမဂ်လိုပဲ အိုး ၈-ပါးရှုံးကြောင်းကို ဟောတော်မူထားလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အရိယမဂ်ကို ‘သမ္မာမဂ်’လို့ ခေါ်ပြီး အရိယမဂ်ရဲ့ဆန်ကျင်ဘက်ကိုတော့ ‘မိဇ္ဈာမဂ်’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မြန်မာလိုကတော့ နိဗ္ဗာန်အတွက် ‘လမ်းစဉ်မှန်နဲ့ လမ်းစဉ်မှား’ ရယ်လို့ ဆိုရမှာပါ။

လမ်းစဉ်မှန် သမ္မာမဂ်(၈)ပါး

- ၁။ သမ္မာဒီဇို့- မှန်သော အမြင်ရှုံးခြင်း
- ၂။ သမ္မာသက်ပွဲ-မှန်သောအကြံရှုံးခြင်း
- ၃။ သမ္မာဝါစာ- မှန်သောစကားရှုံးခြင်း
- ၄။ သမ္မာကမ္မာနှုံး- မှန်သောအလုပ်ရှုံးခြင်း
- ၅။ သမ္မာအောမိုး- မှန်သောအသက်မွေးမူရှုံးခြင်း
- ၆။ သမ္မာဝါယာမ- မှန်သောအားထုတ်မူရှုံးခြင်း
- ၇။ သမ္မာသတိ- မှန်သောအောက်မောမူရှုံးခြင်း
- ၈။ သမ္မာသမာဓိ- မှန်သော တည်ကြည်မူရှုံးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လမ်းစဉ်မှား မိဇ္ဈာမဂ်(ရ)ပါး

- ၁။ မိဇ္ဈာဒီနို- မှားသော အယူရှိခြင်း
- ၂။ မိဇ္ဈာသက်ပွဲ- မှားသောအကြံရှိခြင်း
- ၃။ မိဇ္ဈာဝါစာ- မှားသောစကားရှိခြင်း
- ၄။ မိဇ္ဈာကမ္မန္တိ- မှားသောအလုပ်ရှိခြင်း
- ၅။ မိဇ္ဈာအာမိုး- မှားသောအသက်မွေးမှုရှိခြင်း
- ၆။ မိဇ္ဈာဝါယာမ- မှားသောအားထုတ်မှုရှိခြင်း
- ၇။ မိဇ္ဈာသတိ- မှားသောအောက်မေ့မှုရှိခြင်း
- ၈။ မိဇ္ဈာသမာဓိ- မှားသော တည်ကြည်မှုရှိခြင်းပါ။

(ဥပဒေပဇ္ဈာသပါဋ္ဌာ၊ ဘဏ်မိသော်)

သမ္မာမဂ်နဲ့မိဇ္ဈာမဂ်တို့ဟာ အောင် ၈-ပါးစီ ရှိတာချင်းတူသလို မဂ်ဆိုတဲ့
လမ်းစဉ်အမည်ချင်းလည်း တူဖောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဦးတည်ချက်ကတော့
လုံးဝဆန့်ကျင်ဘက် ကျောခိုင်းလျက်ပါပဲ။ သမ္မာမဂ်က သုကတိနဲ့နိမ္မာန်သို့ သွားရာ
လမ်းဖြစ်ပြီး မိဇ္ဈာမဂ်ကတော့ အပါယ်ခုံရှုတိသို့ သွားရာလမ်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်
‘သုကတိခုံရှုတိနဲ့ နိမ္မာနသုစ အဘိမုခံ ပါပနတော့ မရှိ’လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။
(ဝိဘာဝိနိုင်ကာ)

မိဇ္ဈာမဂ်(လမ်းစဉ်မှား)ဖြစ်ပဲ

လောကမှာ လမ်းစဉ်မှားသူဟာ ပန်းတိုင်မှန်ကို ဘယ်တော့မှ မရောက်နိုင်
ပါဘူး။ ခရီးပိုရောက်လေ ပန်းတိုင်မှန်နဲ့ ဝေးသည်ထက် ပိုဝေးလေသာ ဖြစ်ပါတယ်။
လမ်းစဉ်မှားမှာ ပန်းတိုင်မှားသာ ရှိရှိပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပန်းတိုင်မှန်ကို ရောက်လိုသူဟာ
လမ်းစဉ်မှန်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးလျပါတယ်။

လမ်းစဉ်မှုနဲ့ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက လေးသမားနဲ့ ဥပမာ
ပေးတော်ဗုပါတယ်။ လေးသမားဟာ ပစ်မှတ်ကို ချိန်ချုပ်ပြီး ပစ်တဲ့အခါ ချိန်သား
ကိုက်လျောင် ထိနိုင်ပြီး ချိန်သားလွှဲချော်နေခဲ့ရင် ဘယ်လိုပစ်ပစ် မထိမှန်နိုင်သလိုပါပဲ။
အဲဒီအတိုင်းပဲ မှားယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်တဲ့လမ်းစဉ်ဟာ ပန်းတိုင်နဲ့ လွှဲချော်စေ
ကြောင်းကို ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက အခုလို ဟောကြားတော်ဗုပါတယ်။

ရဟန်းတို့၊ မှားယွင်းမှုကို စွဲ၍ ချိုယွင်းမှုသာ ဖြစ်၏။ ပြည့်စုံမှု မဖြစ်။ အဘယ်သို့ မှားယွင်းမှုကို စွဲ၍ ချိုယွင်းမှုသာ ဖြစ်ပြီး ပြည့်စုံမှု မဖြစ်သနည်း။

ရဟန်းတို့၊ မှားသောအမြင်ရှိသူအား မှားသောအကြံ ဖြစ်၏။ မှားသော အကြံရှိသူအား မှားသောစကား ဖြစ်၏။ မှားသောစကားရှိသူအား မှားသော အသက်မွေးမှု ဖြစ်၏။ မှားသော အသက်မွေးမှုရှိသူအား မှားသော လွှဲလဖြစ်၏။ မှားသောလွှဲလရှိသူအား မှားသော သတိဖြစ်၏။ မှားသော သတိရှိသူအား မှားသော သမာဓိ ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် မှားယွင်းမှုကို စွဲ၍ ချိုယွင်းမှု ဖြစ်၏။ ပြည့်စုံမှု မဖြစ်နိုင်။ (အင်္ဂါဏ်ရှု မိမိအားလုံး)

အထွေ အမှား(၃)မျိုး

လူဆိတာ မောဟရှိနေသမျှတော့ ဟောက်လွှဲဖောက်ပြန် အမြင်အကြားတွေ့နဲ့မှားနေကြရညီးမှာပါ။ ဒါပေမယ့် အလွှဲကြီးနဲ့အလွှဲလေးတော့ ကွာခြားပါတယ်။ မောဟရဲ့စွမ်းရည်သွေ့ကိုက အမှန်ကို မသိမြင်နိုင်ခြင်းပါ။ အမှန်ကို မသိမြင်နိုင်အောင်ဖုံးလွှမ်းထားမှုကြောင့်လည်း မောဟဟာ တစ်စံက်မှာ အမှန်ရဲ့သန်ကျင်သာက်အမှားကို သိစေပြန်ပါတယ်။ အမှန်ကို ဖုံးလွှမ်းပြီး အမှားကို ဖွင့်လှစ်ပေးမှုသောပါ။ ဒါကြောင့် မောဟကို မြင်းမျက်နှာက မျက်မှန်စိမ်းနဲ့ ဥပမာပေးကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မောဟကြောင့် ဘယ်လို လွှဲချော်တတ်သလဲဆိုတော့ လေးသမားဟာပစ်မှတ်ကို ချိုန်တွယ်ပြီး ပစ်လိုက်ပေမယ့် ပစ်မှတ်မှန်ကို မချိုန်မဲ့အတွက်မထိမှန်သလိုမျိုး တဲ့တိုးလွှဲချော်စေပါတယ်။ အဲဒီလွှဲချော်ခြင်းမျိုးကိုတော့ ‘ဝိပလ္လာသ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

၁။သညာဝိပလ္လာသ-မှတ်သိလွှဲခြင်း

၂။စိတ္တဝိပလ္လာသ-စိတ်သိလွှဲခြင်း

၃။ဒိနိဝိပလ္လာသ- အယူအဆလွှဲခြင်းရယ်လို့ လွှဲခြင်း ၃-မျိုး ရှိပါတယ်။

တစ်မျိုးစီမှာလည်း နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္ထ၊ သုသဆိတ္တဲ့ လွှဲခြင်း ၄-ပါးထုတ်ပွားပြန်တော့ အလွှဲပေါင်း ဝိပလ္လာသခေါ် အလွှဲ(၁၆)ပါး ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒီထဲမှာ ဒိနိဝိပလ္လာသခေါ်တဲ့ အယူအဆ အသိအမြင်လွှဲမှားခြင်းက ဆိုးကျိုးအများဆုံးမို့

ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ သောတာပန်မဖြစ်နိုင်အောင်ကို တားဆီ
ပိတ်ပင်နိုင်တဲ့ အလွှာအမှားမျိုးပါ။

အမှားနှင့် အမှန်

လောကမှာ အမှားနဲ့အမှန်ကို ခွဲခြားရာမှာ အကြောင်းတရားကိုချည်း
မကြည့်ဘဲ အကျိုးတရားကိုပါ ချိန်ထိုးကြည့်ရပါတယ်။ လုပ်ငန်းကိုသာ မကြည့်ဘဲ
စေတနာကိုလည်း ထည့်တွက်ရပါတယ်။ စိတ်ထားအပေါ်မှာချည်း အခြေမခံဘဲ
ရလဒ်တန်ဖိုးအပေါ်မှာလည်း အခြေခံနေတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူတိုင်းဟာ ကိုယ်ပြောသမျှ၊ လုပ်သမျှကို အမှန်အဟုတ် အထင်
တွေ၊ အကောင်းအမြင်တွေနဲ့ချည်းသာ ပြုလုပ်ကြပါတယ်။ အမှားအထင်နဲ့ ဘယ်သူမှ
မပြုလုပ်ကြပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တကယ်တမ်းမှာ ကိုယ်ထင်ထားသလိုမျိုး မဟုတ်ဘဲ
အလွှာအမှားမျိုးတွေနဲ့ မကြောခဲ့ ကြောရအုံရတတ်ပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဟာ လူနာကို စေတနာနဲ့ ဆေးကုသ
ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူနာဟာ ရောဂါမသက်သာတဲ့အပြင် ပိတ္တိုးပြီး ဆိုးလာခဲ့တယ်။
ဒီလက္ခဏာကို ကြည့်ပြီး ဆရာဝန်ဟာ လူနာကို ကုသတဲ့ ဆေးတွေကို ပြန်စစ်ကြည့်
တော့မှာ · ၆။.. ဆေးမှားယွင်းနေတာကိုးလို့ သိရှိရပါသတဲ့။

ကိုယ်က စေတနာကောင်းနဲ့ပြုတိုင်းလည်း အကျိုးပေးက ကောင်းချင်မှ
ကောင်းမှပါ။ စိတ်ထားကောင်းတိုင်းလည်း တန်ဖိုးရလဒ်ဆိုးတွေနဲ့ တွေကြံ့ခံ့
စည်းရတတ်ပါတယ်။ ဒါကိုကြည့်ပြီး ကိုယ်ပြုတဲ့ အပြုအမှုတွေရဲ့ တန်ဖိုးရလဒ်ဟာ
ကြီးပွားတိုးတက်မှုမရှိဘဲ ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်မှုတွေသာ ဖြစ်နေခဲ့ပြီးဆိုရင်တော့
‘မှန်ကန်မှုကို အခြေမခံဘဲ မှားယွင်းမှုကို အခြေခံနေပြီ’လို့ နားလည်လိုက်ရမှာ
ဖြစ်ပါတယ်။

ရှင်တော်လွှာက အဲဒီလို ‘မှန်ကန်မှုကို အခြေမခံဘဲ မှားယွင်းမှုကို အခြေခံတဲ့
လမ်းစဉ်ဟာ ပြည့်စုံမှုမဖြစ်။ ချို့ယွင်းမှုသာဖြစ်၏’လို့ ဟောတော်မှုထားပါတယ်။
မိမိကိုယ်ကို အချိန်မြှုပြင်ပြောင်းလဲမှု မပြနိုင်ခဲ့သူအဖို့တော့ တောနက်လေ ဆင်ချေး
ထူးလေဖြစ်ပြီး ရှေ့ကိုတိုးလေ ပန်းတိုင်မှန်နဲ့ ပိုပိုဝေးလေ။ ချို့ယွင်းလာလေ
ပိုပြီးပျက်စီးမှုနဲ့ ကြံ့လာရလေဖြစ်နေပါပဲ။

လမ်းစဉ်မှားခြင်း အကြောင်းရင်း

လမ်းစဉ်မှုနဲ့ လမ်းစဉ်မှားခြင်းမှာ အဓိကအကြောင်းရင်းက ‘ဉာဏ်အမြင်’ ဖြစ်ပါတယ်။ ဉာဏ်အမြင်ဟာ မိစ္ဆာမဂ်အတွက်ရော သမ္မာမဂ်အတွက်ပါ အခြေခံကျော်း အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်မှာ အသိဉာဏ်အမြင်၊ အယူအဆတွေ မှားယွင်းတဲ့အခါ ကျို့မရှင်တရားအားလုံးဟာလည်း ထွန်နှောက်ရေပါဆို သလို အားလုံးမှားကုန်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လောကမှာ အခြားကြီးလေးတဲ့အပြစ်တွေ အများအပြားရှိပေမယ့် မိစ္ဆာဒီဇိုင်းဆိုတဲ့ အယူအဆမှားယွင်းမှုထက် ကြီးလေးတဲ့အပြစ်မရှိလို့ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဘာသာကြေားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ (အုပ်စွဲရနိကာယ်၊ မိစ္ဆာဒီဇိုင်းသတ်)

အယူအဆမှားရှိသူ မိစ္ဆာဒီဇိုင်းပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိမိရဲ့ မှားယွင်းတဲ့အယူအဆကို အရင်းခံပြီး တစ်နှစ်ယ်ကယ် တစ်စင်ပါဆိုသလို အကြုံမှား၊ အပြောမှား၊ အလုပ်မှား၊ အသက်မွေးမှား၊ အားထုတ်မှုမှား၊ အောက်မေ့မှုမှား၊ တည်ကြည်မှားဆိုတဲ့ လမ်းစဉ်အမှားတွေဟာ အလိုလျောက် မီးခိုးထုတ်တန်းလျောက်သလို ဖြစ်ကုန်ပါတယ်။

ဒီဇိုင်းဖြစ်ကြောင်း(၂)ပါ:

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ‘ရဟန်းတို့ မိစ္ဆာဒီဇိုင်းဖြစ်ရန်အကြောင်းတို့သည် သူတစ်ပါးထံမှ မိစ္ဆာတရားသံကို ကြားနာရခြင်း၊ မသင့်လျော်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ J-မျိုးတို့တည်း’လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ (အုပ်စွဲရနိကာယ်၊ ဒုကန်ပါတ်)

၁။ ပရတော်ပေါ်သံ - အယူအဆမှားသူတို့ရဲ့ ဝါဒဖြန့်ဟောပြောသံ၊

၂။ အယေသနသောမန်သံကာရ - မသင့်မတင့်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းမှု။

ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်မှာ အယူအဆတွေ အတွေးအခြေတွေ မှားယွင်းဖောက်ပြန်နေတာဟာ အကြောင်းမဲ့သက်သက်မဟုတ်ပါဘူး။ မသင့်မလျော်တာတွေကို နှလုံးသွင်းပြီး မှားယွင်းဖောက်ပြန်တဲ့ အယူအဆတွေကို လေ့လာနာကြားနေလိုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အခါလို အယူအဆမှားတဲ့ မိစ္ဆာဒီဇိုင်းအယူကို လက်ခံကျင့်သုံးပြီး အမှားကြုံ၊ အမှားပြု၊ အမှားပြောနေသူတွေအတွက် မိစ္ဆာမဂ်ခေါ် မှားယွင်းတဲ့ လမ်းစဉ်သာဖြစ်ပါတယ်။ သမ္မာမဂ်ခေါ် မှန်တဲ့လမ်းစဉ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

သမ္မာမဂ်(လမ်းစဉ်မှန်)ဖြစ်ပုံ

မိဇ္ဇာမဂ်ဟာ အမောင်နဲ့တူတဲ့ အမှားလမ်းစဉ်ဖြစ်ပြီး သမ္မာမဂ်ကတော့ အလင်းနဲ့တူတဲ့ အမှန်လမ်းစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။ အမှားလမ်းစဉ်ရဲ့ ခရီးဆုံးဟာ အပါယ်ဆီသို့ ဆိုက်ရောက်ပြီး အမှန်လမ်းစဉ်ရဲ့ခရီးဆုံးကတော့ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမိုက်မောင်ဟာ အလင်းရောင်မပေါ်မိသာ ကြီးစိုးနိုင်သလို သမ္မာမဂ် ပေါ်ထွန်းလာတဲ့အခါ အလင်းရောင်အားကောင်းသလောက် မိဇ္ဇာမဂ်အမောင်ထူးဟာ လွင့်စင်ပျောက်ကွယ်ရမြဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် သန္တာန်မှာ အမှန်တရားကို မသိမြင်မိ အမိုက်တရားဟာ ဖုံးလွမ်းနေတတ်စမြဲပါ။

အမှန်တရားကို လေ့လာသိမြင်လာသည်နှင့်အမျှ မိမိရဲ့အယူအဆမှား၊ အမိုက်တရားတွေကိုလည်း တစ်စတစ်စ ပပ်ရှားစွန်ပစ်နိုင်ပါတော့တယ်။ ဒီအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်တော်မူဒွေက အခုလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

‘ရဟန်းတို့၊ မှန်သောအမြင်ရှိသူအား မှားသောအမြင် ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောအကြံရှိသူအား မှားသောအကြံး ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောစကားရှိသူအား မှားသောစကား ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောအလုပ်ရှိသူအား မှားသောအလုပ် ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောအသက် ဓမ္မားမှုရှိသူအား မှားသောအသက်ဓမ္မားမှု ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောခွဲလုံးလရှိသူအား မှားသောလုံးလ ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောအောက်မေ့မှု ရှိသူအား မှားသောအောက်မေ့မှု ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောတည်ကြည်မှုရှိသူအား မှားသောတည်ကြည်မှု ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောညာဉာဏ်ရှိသူအား မှားသောညာဉာဏ် ကင်းပျောက်၏။ မှန်သောလွတ်မြောက်မှုရှိသူအား မှားသောလွတ် မြောက်မှု ကင်းပျောက်၏။ (နိဗ္ဗာန်တ်၊ အသကနိပါတ်)

လမ်းစဉ်သည် အလုပ်

လမ်းစဉ်ဆိုတာ ပါဌိုလို ‘မရှု’ ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မာဘသာဝင်တွေအဖို့ လမ်းစဉ်ကို လျောာက်လှမ်းခြင်းဟာ အလုပ်ကို ပြုလုပ်ခြင်းပါ။ လမ်းစဉ်ကို လျောာက်လှမ်းရာမှာ လူအဖြစ်၊ နတ်အဖြစ်၊ ပြဟ္မာအဖြစ်တွေက အမိကမဟုတ်ဘဲ အလုပ်ကသာ အမိကဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်ကောင်းရှိသူတွေဟာ သမ္မာမဂ်ခေါ် လမ်းစဉ်မှန်ကို

လျှောက်ရာရောက်ပြီး အလုပ်ဆိုးရှိသူတွေကတော့ မိစ္စာမင်္ဂီဒီ လမ်းစဉ်မှားကို လျှောက်ရာ ရောက်ပါတယ်။ လမ်းစဉ်မှုန်အတွက် လူဘဝနှင်္ဂာဝ ပြဟ္မာဘဝ တွေဟာ အထောက်ပံ့တစ်ခုမျှသာဖြစ်ပေမယ့် လမ်းစဉ်မှားအတွက်တော့ အပါယ် ဘဝဟာ ကြီးမှားတဲ့အဟန်အတားကို ဖြစ်ဖော်ပါတယ်။

အလုပ်မရှိလျှင် အစားမရှိဆိုသလိုပဲ၊ အလုပ်မဲ့သူတွေဟာ ဘဝမှာ စားရမဲ့၊ ဝတ်ရမဲ့၊ နေရမဲ့အဖြစ်မျိုးတွေနဲ့ ဆိုးကျိုးသာခံစားရတတ်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ လောကီအလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လောကဗျာအလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဘာတစ်ခုမျှ မလုပ်ဘဲ နေခဲ့ရင်တော့ လောကကြီးဟာ သူအတွက် အပိုသက်သက်သာ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။ ပြီးတော့ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း လောကကြီးထဲမှာ အပိုလူတစ်ယောက်သာ ဖြစ်လာမှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အလုပ်မရှိသူ၊ အလုပ်မလုပ်သူတွေဟာ လောကကြီး အလယ်မှာ ဌီးငွေပျောင်းရှိစွာသဲ့ ဘဝကို အဆုံးသတ်ရရှာပြီး လုပ်သမျှခုက္ခလို ညည်းညှိ ရသူလူစားမျိုးသာဖြစ်ရသလို၊ အလုပ်မှားလုပ်သူတွေဟာလည်း လုပ်ရကျိုးမန်ပဲ ဖြစ်ရတတ်တာ သတိပြုစရာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဟန်ပြတော်မူတဲ့ မရှင်အော်လမ်းစဉ်မှုန်ဟာ လမ်းစဉ်မှားကို လွန်မြောက်ရုံးမကဘဲ လူတစ်ယောက်ကို အလုပ်လက်မဲ့အဖြစ်ဆိုးမှုလည်း ကယ်တင်စောင့်ရှောက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

လမ်းစဉ်မှုန်ရဲ့ တန်ဖိုး

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဟာ သာဝဇ္ဈိမြို့မှာ သိတင်းသုံးတော်မူစဉ်က ရဟန်းတွေ ဖြို့တွင်းဆွမ်းခံကြတုန်းအခါမှာ တိတ္ထိပရိုမိုင်တွေက ‘ငါရှင်တို့၊ သင်တို့ဟာ ဘာအကျိုးအတွက် ရဟန်းဂါတမထဲမှာ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးနေကြတာလ’လို မေးကြ ပါတယ်။

ရဟန်းတွေက ‘ငါရှင်တို့၊ ငါတို့ဟာ ဆင်းရဲခုက္ခကို ပိုင်းခြားသိပြီး ဆင်းရဲ ခုက္ခသျုပ်ပြီးရာ နို့ဖွားနှင့် မျက်မှာက်ပြုလိုတဲ့အတွက် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်တယ်’လို ပြန်ဖြေကြပါတယ်။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ရဟန်းတွေရဲ ဖြေကြားချက်ဟာ ဘုရားရှင်ဟနာကြား ချက်အတိုင်း ဟုတ်မှုန်ကြောင်းဝန်ခံပြီး ‘ရဟန်းတို့၊ အကယ်၍ ပရိုမိုင်တွေဟာ

ဤဆင်းရဲခုက္ခကို ပိုင်းခြားသိဖို့ရန် လမ်းစဉ်အကျင့် ရှိပါသလားလို့ မေးခဲ့လျှင် အင်္ဂါ စ-ပါးရှိတဲ့ အရိယမင်အကျင့်ပဲလို့ ဖြဖခိုရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြား တော်မှုခဲ့ပါတယ်။ (ကိုမတ္ထိယသုတော်မရွှေသံယူတ်)

ဒါကြောင့် လမ်းစဉ်မှန်ဖြစ်တဲ့ မရှင် စ-ပါးအကျင့်မြှတ်တရားရဲ့ တန်ဖိုးဟာ ဆင်းရဲခုက္ခမှ လွတ်မြောက်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မရှင် စ-ပါး အကျင့်တရားကို ကျင့်သုံးခြင်းဟာ လမ်းစဉ်မှန်ကို လျောက်လှမ်းမှု ဖြစ်ပါတယ်။

လမ်းစဉ်သည် ပန်းတိုင်မဟုတ်

ဘဝခုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်ကို ရောက်လိုသူဟာ ဘာမျှ မလုပ်ဘဲနဲ့ အလကားနေလိုတော့ မရနိုင်ပါဘူး။ အရိယမင်ခေါ်တဲ့ လမ်းစဉ်မှန်ကို လျောက်နေရမှာပါ။ လမ်းစဉ်မှန်ကို လျောက်နေခြင်းဟာ မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းကို ဖောင်နဲ့ ကူးသလိုပါပဲ။ ရှင်တော်ဗွဲက ‘ရဟန်းတို့ ယောက်ဘာသည် စိုးရိမ်းခြင်းစတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ပေါ်တဲ့ ဤမှာဘာက်ကမ်းမှ စိုးရိမ်းခြင်းစတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရာ ဟိုမှာဘာက်ကမ်းသို့ ဖောင်ဖွဲ့၍ ကူးခတ်သည်နဲ့ တူရာ၏’လို့ ဟောတော်မှုပါတယ်။

ဤဘက်ကမ်းဆိုတာက ဘဝသံသရာထဲမှာ ရပ်နာမ်ခန္ဓာခေါ်တဲ့ သဏ္ဌာယ ဒီဋိန်ယ်ပါ။ ဟိုမှာဘာက်ကမ်းကတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ပန်းတိုင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဖောင်ဆိုတာ ကတော့ မရှင်လမ်းစဉ်ရဲ့ အမည်ပါ။

ဒီဥပမာကို ကြည့်ပြီး ဘဝသံသရာခရီးမှာ လမ်းစဉ်နဲ့ ပန်းတိုင်ကို ခွဲခြားသိ ထားဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ ဘဝသံသရာတစ်လျောက်လုံးမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မရောက်သေးသမျှတော့ ပန်းတိုင်မဟုတ်သေးဘဲ လမ်းစဉ်တွေချည်းပါပဲ။

ရူဘဝ၊ နှုတ်ဘဝ၊ ပြဟ္မာဘဝတွေကို ရနေတာတွေ။ လူစည်းစိမ်း၊ နှုတ်စည်းစိမ်း၊ ပြဟ္မာစည်းစိမ်း၊ သိကြားမင်း၊ စကြားဝတေးမင်းစတဲ့ စည်းစိမ်းချမ်းသာတွေကို ခံစားနေရမှုတွေဟာ ဘဝရဲပန်းတိုင် မဟုတ်ပါဘူး။ လှမ်းကိုင် မထားသင့်ပါဘူး။ ရပ်နေဖို့၊ ဖက်တွယ်ထားဖို့လည်း မဟုတ်ပါဘူး။

ကမ်းတစ်ဖက်ကို သစ်ဝါးစတာတွေနဲ့ ဖောင်ပြုပြီး ကူးတဲ့အခါ ဟိုဘက် ကမ်းရောက်သွားရင် အဲဒီဖောင်ကို ထမ်းသယ်ယူသွားဖို့ မလိုအပ်သလိုပါပဲ။ ဘုရားကို ထိုးတင်ဖို့အတွက် ပြုမှုမှုပြုရပေမယ့် ဘုရားပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ဘုရားပေါ်က

ငြမ်းဟာ ဖျက်ဖို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုးအဖြစ် ငြမ်းကို ပူဇော်ထားဖို့ မဟုတ်သလိုပဲ။ အဲဒီအတိုင်းပဲ၊ ဘဝကို ဖက်တွယ်ထားသူဟာ သားသမီးအနီးခင်ပွန်းစွဉ်းစိမ်္ပါဒ္ဓာ ရာထူးအကော်စတာတွေမှာ တွယ်တာစွဲလန်းမှူးတွေကြောင့် ကမ်းတစ်ဖက် မရောက် နိုင်ဘဲ ဖောင်ကို ထမ်းထားသူ၊ ငြမ်းကို ထိုးလုပ်ပူဇော်သူတွေသာ ဖြစ်လို့၊ ကမ်းတစ်ဖက်ဖြစ်တဲ့ ပန်းတိုင်အတွက် အဟန်အတား ဖြစ်စေပါတယ်။

အမှိုက်ပုံလို ရှုမြင်ခြင်း

လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းတဲ့အခါမှာ ပန်းတိုင်သို့ ဦးတည်ချက်ထားရမယ့် အဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်အသိတစ်မျိုးပါ ရှိနေဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီအသိကတော့ ဘဝကို မသိမ်းပိုက် မဖက်တွယ်ရေး အသိပါ။ ဘဝကို အမှိုက်ပုံသမ္ပယ်ရှုမြင်ရမှုအသိပါ။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ဘဝမှန်သမျှမှာ ဘယ်ဘဝကိုမဲ ချီးမွမ်းတော်မမူပါဘူး။ စက်ဆုပ်ဖွယ်အဖြစ်သာ ရှုမြင်ခိုင်းတော်မမူပါတယ်။ ရဟန်းတွေကို ‘ရဟန်းတို့၊ တောဝန်ကြောင်းထဲက မြက်အမှိုက်ပုံကြီးကို လူတွေလာပြီး မီးရှိသွားတဲ့အခါ ငါတို့သွားတွေကို မီးရှိသွားတယ်လို့ သင်တို့စိတ်ထဲ၌ နာကျင်ခံစားမှုအသိမျိုး ဖြစ်ပါသလား’လို့ မေးတော်မမူပါတယ်။

ရဟန်းတွေက ‘မဖြစ်ပါဘူး’လိုပြန်လျှောက်တော့ ‘ရဟန်းတို့၊ သင်တို့ဟာ သင်တို့ရဲ့ခန္ဓာဝါးပါးအပေါ်မှာ ငါဆိုတဲ့အစွဲဒီဋ္ဌီကို စွန်ကြကုန်လော့။ ငါ့သွားဆိုတဲ့ အစွဲတဏောကို စွန်ကြကုန်လော့။ အဲဒီအမှိုက်ပုံကြီးပမာ သင်တို့ရဲ့ခန္ဓာဝါးပါးအပေါ် သဏောထားရှုမြင်ကြကုန်လော့’လို့ သတိပေးဆုံးမတော်မမူပါတယ်။ (နတ္ထမှာကသုတေ၊ ခန္ဓာဝါးသံယုတေ)

ငါပြားအသိနှင့် ငါပါးအသိ

တနေရာမှာလည်း ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ရဟန်းတွေကို ‘နေတံ့မမ’တရားနဲ့ ‘ဇတ်မမ’တရားကို ဟောတော်မမူပါတယ်။ ‘ဇတ်မမ’ဆိုတဲ့အတွက် ငါဟာဆိုတဲ့ အတွက်ဖို့ယာကို ကျယ်ပြန်သည်ထက် ကျယ်ပြန်အောင် တဏော၊ မာန၊ ဒီဋ္ဌီ တရားတွေနဲ့ အကျယ်ချဲ့အသိမျိုးပါ။ ဒါကို ‘ပပ္ပါးအသိ’လို့ ခေါ်ရပါတယ်။ ငါ့ငါဟာတွေကို ပြားများလာအောင် ချဲ့ထွင်တတ်တဲ့ ငါပြားအသိပါပဲ။

‘နေတံ့မမ’ဆိုတာကတော့ မိမိရဲ့ဘဝခန္ဓာအပါအဝင် စဉ်းစီမံဉာဏ်၊ ရာထူးအာဏာစတာတွေကို တော်နဲ့ ငါဟာလို့ မသိမ်းပိုက်ခြင်း၊ ဒီဇိုင်းငါလို့ မစွဲယူခြင်း၊ မနာနဲ့ ငါကွလို့ မမောက်မှုခြင်းတွေကြောင့် ပပွဲတရားကို ပါးအောင်ပြုတဲ့ ငါပါးတဲ့ အသိပါ။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ပန်းတိုင်ကို ဦးတည်ရည်ရွယ်ချက်ထားပြီး လမ်းစဉ်ကို လျောက်လှမ်းနေသူဟာ ဘဝကို အမိုက်နဲ့တူဖွား ‘နေတံ့မမ’ တရားအတိုင်း ငါပါးအသိနဲ့ ရှုမြင်ရပါတယ်။ ငါပွားအသိနဲ့ မရှုမြင်ရပါဘူး။ ငါပါးအသိနဲ့ မရှုမြင်ဘဲ ငါပွားအောင် ရှုမြင်နေသူတွေဟာ ပန်းတိုင်နဲ့ဝေးသည်ထက် ဝေးလို့သာ သွားပါတယ်။

မဂ္ဂင်(၈)တန် လမ်းစဉ်မှန်

ရှင်တော်မှုဒ္ဒ သာဝတ္ထိမြို့မှာ သီတင်းသုံးတော်မှုစဉ်မှာ ‘ရဟန်းတို့၊ အကို ၈-တန်ရှိသော အကျင့်မြတ်လမ်းစဉ်မှန်ကို အကျယ်ဝေဖန်၍ ငါဟောမည်။ ကောင်းစွာနာယူ နဲလုံးသွင်းကြလေ’လိုအပ်တော်မှုကာ မဂ္ဂင်(၈)ပါး အကျင့်တရားကို အကျယ်ဝေဖန် ဟောကြားတော်မှုပါတယ်။

၁။သမ္မာဒိဋ္ဌဆိုတာ- ဆင်းရဲကိုသိတဲ့ဉာဏ်၊ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းကို သိတဲ့ဉာဏ်၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိတဲ့ဉာဏ်၊ အကျင့်မြတ်လမ်းစဉ်ကို သိတဲ့ဉာဏ်တွေရှိလို့ မှန်တဲ့အမြင်လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၂။သမ္မာဝါစာဆိုတာ- လောကမှတွေက်မြောက်လိုတဲ့အကြံ၊ သူတစ်ပါး မပျက် စီးလိုတဲ့ အကြံ၊ မညွှန်းဆဲလိုတဲ့အကြံမျိုးကို မှန်တဲ့အကြံလို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၃။ သမ္မာဝါစာဆိုတာ- မမှန်စကားကို ရှောင်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်စကားကို ရှောင်ခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းစကားကို ရှောင်ခြင်း၊ ပြန်ဖျင်းစကားကို ရှောင်ခြင်း၍ ပြောဆိုခြင်းကို မှန်သောစကားလို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၄။ သမ္မာကမ္မန္တဆိုတာ- သူ့အသက်သတ်မှုမှရှောင်ခြင်း၊ ခိုးယူမှုမှရှောင်ခြင်း၊ မေထုန်အမှုမှရှောင်ခြင်းတို့ကို မှန်သောအလုပ်လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၅။ သမ္မာအော်ဝိုင်ဆိုတာ- မှားသောအသက်မွေးမှု မိဇ္ဇာမိုင်ကိုပယ်ပြီး မှန်သော အသက်မွေးမှုဖြင့် အသက်မွေးခြင်းကို ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၆။ သမ္မာဝါယာမဆိုတာ- မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်များ မဖြစ်ရအောင်၊ ဖြစ်ပြီး

အကုသိုလ်များကို ပယ်ခွာနိုင်အောင်၊ မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်များ ဖြစ်အောင်၊ ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်များ တည်ပြုအောင်အားထုတ်ခြင်းကို မှန်သောအားထုတ်မှုလို ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၃။ သမ္မာသတိဆိုတာ ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုမှု၊ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှုမှု၊ အသိစိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှုမှု၊ မှတ်သားမှုပြုပြင်မှုတို့ကို အဖန်ဖန်ရှုမှုတို့ကို မှန်သော သတိလို ခေါ်ဆိုပါတယ်။

၄။ သမ္မာသမာဓိဆိုတာ-ကာမဂ္ဂဏ်အာရုံတိမှ ကင်းဆိတ်၍ အကုသိုလ်စိတ်တို့ မကပ်ရောက်ဘဲ စျောန်တရားများသို့ ဆိုက်ရောက်နေနိုင်ခြင်းကို မှန်သောသမာဓိလို ခေါ်ဆိုပါတယ်။

ဒီအကျင့်မြတ် ၈-ပါးဟာ ဘဝဒ္ဒက္ခအတွင်းမှ လွတ်မြောက်အောင် ရှုန်း ထွက်နိုင်ကြောင်းဖြစ်လို ‘ခုက္ခနိုင်ရောဓာတ်မြို့ပဋိပဒ္ဒ’ နိုဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်အတွက် အကောင်းဆုံး အမှန်ဆုံးသောလမ်းစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝလွတ်မြောက်မှု မဂ္ဂုတ်(၈)ပါးလမ်းစဉ်တရား
လမ်းခွဲ(၃)မျိုး

မဂ္ဂုတ် ၈-ပါးကို တူရာပေါင်းလိုက်ရင် လမ်းခွဲအနေနဲ့ လမ်းစဉ် (၃)မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

၁။ ပညာလမ်းစဉ်=သမ္မာဒီဇိုင်နှင့် သမ္မာသက်ပွဲ (မဂ္ဂုတ်-၂-ပါး)

၂။ သီလလမ်းစဉ်=သမ္မာဝါစာသမ္မာကမ္မာ၊ သမ္မာအာဇာဝ(မဂ္ဂုတ်-၃-ပါး)

၃။ သမာဓိလမ်းစဉ်=သမ္မာဝါယာမသမ္မာသတိသမ္မာသမာဓိ(မဂ္ဂုတ်-၃ပါး)

ကျင့်စဉ်အားဖြင့် ပညာသိက္ခာ၊ သီလသိက္ခာ၊ သမာဓိသိက္ခာ ၃-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒေသနာဂ္ဗာမခေါ် ဟောစဉ်ပေါ်တွေ့က္ခာမခေါ်ဖြစ်စဉ်အားဖြင့် ပညာကအစ သီလကအလယ် သမာဓိကအဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိပတ္တိက္ခာမခေါ် ကျင့်စဉ်အားဖြင့်တော့ သီလသိက္ခာကအစ၊ သမာဓိသိက္ခာက အလယ်၊ ပညာသိက္ခာမှာ အဆုံးသတ်ပါတယ်။ (ဝိသုဒ္ဓမဂ်၊ မဟာနှိပ်က)

ပညာလမ်းစဉ်(၂)ပါး

(၁)သမ္မာဒီဋ္ဌီ-မှန်သောအမြင်(၂)မျိုး

၁။ လောကီယသမ္မာဒီဋ္ဌီ= လောကီအမြင်မှန်ဉာဏ်။

၂။ လောကုတ္ထရာသမ္မာဒီဋ္ဌီ= လောကုတ္ထရာအမြင်မှန်ဉာဏ်

ကံ၊ ကံရဲအကျိုးကို ယုံကြည့်မှ ‘ကမ္မသာကတာသမ္မာဒီဋ္ဌီ’အမြင်မှန်မှ စ၍
သစ္ာ ၄-ပါးကို သိနိုင်လောက်တဲ့ သစ္ာနဲ့လောမိကဉာဏ်အထိဟာ လောကီအမြင်
ဉာဏ်ဖြစ်ပြီး မင်း၊ မိုလ်နှင့်ယဉ်တဲ့ အမြင်ဉာဏ်ကတော့ လောကုတ္ထရာအမြင်ဉာဏ်
ဖြစ်ပါတယ်။ (မူလပဲ့ဗျာသ အဋ္ဌကထာ)

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားရဲ မဂ္ဂံဒီယန်မှာတော့ အမြင်မှန် ၃-မျိုးကို အခုလို
အကျယ် ခွဲပြထားပါတယ်။

၁။ ကမ္မသာကတာ သမ္မာဒီဋ္ဌီ

၂။ ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒီဋ္ဌီ

၃။ စတုသစ္ာ သမ္မာဒီဋ္ဌီ

၁။ သတ္ထဝါတွေရဲသွေ့နှစ်မှာ အစဉ်လိုက်ပါနေတဲ့ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်
ကံသာ ကိုယ်ပိုင့်ဥစ္ာဖြစ်တယ်လို့ သိမြင်တဲ့ဉာဏ်က ‘ကမ္မသာကတာ သမ္မာဒီဋ္ဌီ’
ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ အခြေခံ အမြင် ၁၀-မျိုးကို သိမြင်တဲ့ဉာဏ်က ‘ဒသဝတ္ထုက သမ္မာဒီဋ္ဌီ’
ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝရဲအခြေခံအမြင်ဉာဏ်(၁၀)မျိုး

၁။ အတ္ထိဒီနဲ့= အလျော့ပေးလျှင် အကျိုးရှိတယ်။

၂။ အတ္ထိယို့နဲ့= အလျော့ကြီးပေးလျှင် အကျိုးရှိတယ်။

၃။ အတ္ထိဟုတ်= ပူဇော်မူမျိုးဟာ အကျိုးရှိတယ်။

၄။ အတ္ထိမှာတာ= အမိကျေးဇူးရှိတယ်။

၅။ အတ္ထိ ကမ္မသာနဲ့ ဝိပါကော်= ကံကံရဲ အကျိုးရှိတယ်။

၆။ အတ္ထိပိတာ= အဘကျေးဇူးရှိတယ်။

၇။ အတ္ထိသပပါတီကာ= ဥပပါတ်သတ္ထဝါများ ထင်ရှားရှိတယ်။

၈။ အတ္ထိ အယံလောကော= မျက်မောက်ဘဝ ရှိတယ်။

၉။ အတ္ထိ ပရောလောကော= တမလွန်ဘဝရှိတယ်။

၁၀။ အတ္ထိ သမဏ္ဍားပြုဘဲ့အကျင့်မြတ်နှင့်ပြည့်စုတဲ့ ရဟန်းသူတော်စင်များ ရှိတယ်။

၁၁။ သစ္ာ ၄-ပါးကို ပိုင်းခြားသိမြင်တဲ့ ဉာဏ်အမြင်က စတုသစ္ာ သမ္မာဒိဋ္ဌးဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ ၃-ပါးထဲမှာ ကမ္မာသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌးနဲ့ ဒသဝဏ္ဍာကသမ္မာဒိဋ္ဌးတို့ဟာ လောကိုယာသမ္မာဒိဋ္ဌးဖြစ်ပြီး စတုသစ္ာသမ္မာဒိဋ္ဌးကတော့ လောကုတ္ထရာသမ္မာဒိဋ္ဌးဖြစ်ပါတယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌးဖြစ်ပြီးကြောင်း(၂)ပါး

၁။ ပရတော်ယောသ= သူတစ်ပါးထဲမှ တရားစကား နာကြားခြင်း

၂။ ယောနိသောမန်သိကာရ= သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း

‘ရဟန်းတို့၊ အရှင်တက်ခြင်းသည် ထွက်ပေါ်မည့်နေမင်း၏ ရှုံးသွားနိမိတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ အမြင်မှန်ခြင်းသည် ကုသိုလ်တရားအားလုံး၏ ရှုံးသွားနိမိတ် ဖြစ်၏။ (အင့်တ္ထနိကာယ်အသကနိပါတ်)

ဥပမာ= သမ္မာဒိဋ္ဌး- အမြင်မှန်ခြင်းသည် အရှင်ရောင်။

ဥပမေယျ= ကုသိုလ်တရားအားလုံးသည် နေအရောင်။

အဒေါကြောင် ကုသိုလ်တရားများ ပွားများအားထုတ်နိုင်ဖို့အတွက် အရင်ဆုံးသမ္မာဒိဋ္ဌး ဖြစ်နေရှုံးနေဖို့ လိုပါတယ်။

(၂)သမ္မာသကဲ့ပွဲ-မှန်သောအကြံ(၆)မျိုး

၁။ ကာမဝိတက်= လိုချင်မှုတွေကို ကြံခြင်း

၂။ ဗျာပါဒဝိတက်= သူတစ်ပါး သေကြပျက်စီးမှုကို ကြံခြင်း

၃။ ဂိဟိသဝိတက်= သူတစ်ပါးကို ညွင်းဆနိပ်စက်ရန် ကြံခြင်း

၄။ နေက္ခမွိတ်တက်= ကာမမှ ရှုံးထွက်နိုင်ရန် ကြံခြင်း

၅။ အဗျာပါဒဝိတက်= သူတစ်ပါး မသေကြမပျက်စီးမှုကို ကြံခြင်း

၆။ သတ္တဝါများ ဆင်းရဲသေးမှ ကင်းဝေးစေရန် ကြံခြင်း။

အဲဒီ ၆-မျိုးထဲက ရှုံး ၃-ခုဟာ အကုသိုလ်တရားတိုးပွားစေလို့ များသော အကြံ၊ မိစ္စာသက်ပွဲ ဖြစ်ပြီး၊ နောက် ၃-ခုကတော့ ကုသိုလ်တရားကို တိုးစေလို့ မျှန်သောအကြံ သမ္မာသက်ပွဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သမ္မာသက်ပွဲဖြစ်အောင် တွေးကြံနည်း

မိစ္စာသက်ပွဲ၏ အကုသိုလ်အကြံ ၃-မျိုး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ကုသိုလ် အကြံ သမ္မာသက်ပွဲများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်အောင် နည်းလမ်း ၅-မျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်ပါတယ်။

၁။အကြောင်းရင်းကို ရှာပြီး ပယ်ခွာနည်း (ခုဒ္ဓဘာဇာတ်)

၂။အကျိုးကို ကြည့်ပြီး အပြစ်ကို ဆင်ခြင်နည်း (အပါယ်လေးပါးစသည်)

၃။ရှေ့ဆက်မကြုံဘဲ ရပ်ထားလိုက်နည်း (ပစ္စာဖွန့်တည့်တည့်ရှု)

၄။တည်ရာအာရုံကို ပြောင်းလဲအစားထိုးနည်း (ပြေးသွားယောက်ရှားဥပမာ)

၅။အကို ကြိုတ်ပြီး မိန့်မံမောင်းထုတ်နည်း(အားကြီးယောက်ရှားဥပမာ)

သီလလမ်းစဉ်(၃)မျိုး

(က)သမ္မာဝါစာ-မျှန်သောစကား(၄)မျိုး

၁။ မဟုတ်မမှန်သောစကား မှသာဝါဒမှ ရှောင်ပြောခြင်း

၂။ ကုန်းတိုက်စကား ဂိသုဏဝါစာမှ ရှောင်ပြောခြင်း၊

၃။ ကြော်တမ်းရှုန့်ရင်းသောစကား ဖရာသဝါစာမှ ရှောင်ပြောခြင်း၊

၄။ ပြန်ဖျင်းသောစကား သမ္မာပွဲလာပမှ ရှောင်ပြောခြင်း၊

(ဂ)သမ္မာကမ္မန္တ=မျှန်သောအလုပ်(၃)မျိုး

၁။သူအသက်သတ်ဖြတ်မှု ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ပြုခြင်း၊

၂။သူ့ညွှာ ခိုးယူမှု အဒီန္ဂာဒါနမှ ရှောင်ပြုခြင်း၊

၃။သူတစ်ပါးသားမယားနှင့်ကျူးလွန်မှု ကာမေသုမိစ္စာစာရမှ ရှောင်ပြုခြင်း၊

(၃)သမ္မာအာမိဝ=မှန်သောအသက်မွေးမှု(၇)မျိုး

မိဇ္ဇာဝစာခေါ် မှားသော စကား ၄-မျိုး၊ မိဇ္ဇာကမ္မန္တခေါ် မှားသော အလုပ် ၂-မျိုးတို့ဖြင့် အသက်မွေးမှု ၇-မျိုးကို ‘မိဇ္ဇာမိဝ’ ခေါ်ပါတယ်။ မိဇ္ဇာမိဝ ၇-မျိုးမှ ရှောင်၍ အသက်မွေးလျှင် သမ္မာအာမိဝ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝိရတိနှင့် ဒုစရိက်,ဒုရာမိဝ

သံလလမ်းစဉ် ၂-မျိုးက ရှောင်ကြော်ခြင်းလမ်းစဉ်ဖြစ်လို့ ‘ဝိရတိလမ်းစဉ်’ လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနဲ့ မဆက်စပ်တဲ့ ကာယုဒုစရိက်မှုများမှ ရှောင်ကြော်ခြင်း သမ္မာကမ္မန္တနဲ့ဝိခုစရိက်မှုများမှ ရှောင်ကြော်ခြင်း သမ္မာဝစာကို ဒုစရိတ် ဝိရတိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ ကာယု,ဝိခုစရိက်မှုများမှ ရှောင်ကြော်ခြင်းကိုတော့ ဒုရာမိဝ ဝိရတိလို့ ခေါ်ဆိုရပါတယ်။

သမာဓိလမ်းစဉ်(၃)မျိုး

(၁)သမ္မာဝယာမ-မှန်သောအားထုတ်မှု(၄)မျိုး

- ၁။ ဖြစ်ပြီးသော ဒုစရိက်များကို ပထ်ရန်အားထုတ်မှု(ပဟာယကကိစ္စ)
- ၂။ မဖြစ်သေးသော ဒုစရိက်များကို မဖြစ်ပေါ်စေရန်အားထုတ်မှု(အနုပ္းဒကိစ္စ)
- ၃။ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်များကို ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အားထုတ်မှု(ဥပ္ပါဒကိစ္စ)
- ၄။ ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်များကို တို့ပွားလာစေရန်အားထုတ်မှု(ဘာဝတဗ္ဗကိစ္စ)
အဲဒီ ၄-မျိုးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ ကာမသုခအတွက်, အတွက်လမထ
အတွက် အားထုတ်မှုအမျိုးမျိုးပာ့ မှားယွင်းသော အားထုတ်မှုမည် ပါတယ်။

(၂)သမ္မာသတိ-မှန်သောအောက်မေ့အမှတ်ရမှု(၄)မျိုး

ကုသိုလ်တရား တိုးပွားခြင်း, အကုသိုလ်တရားဆုတ်ယုတ်ခြင်းနှင့် စပ်ယူဉ်တဲ့ အောက်မေ့အမှတ်ရမှုမျိုးကို မှန်သောကောင်းသော သတိလို့ ဆိုပါတယ်။
လောကီအာရုံအဖုံးဖုံး မက်မောမှု အဘိဉာဏ်နှင့် နှလုံးမသာယာမှု ဗျာပါဒကိစ္စ-
ခြား-

၁။ ရုပ်အပေါင်း၌ အကြိမ်ကြိမ် အောက်မော်အမှတ်ရမှု(ကာယ်+သတိ၊ ရုပက္ခန္ဓာ) ၂။ ခံစားမှုအပေါင်း၌ အကြိမ်ကြိမ် အောက်မော်အမှတ်ရမှု(ဝေဒနာ+ သတိ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ)

၃။ ကြုံစည်မှုစိတ်ကို အကြိမ်ကြိမ်အောက်မော်အမှတ်ရမှု(စီတွေ+သတိ၊ ဝိဉာဏက္ခန္ဓာ)

၄။ မှတ်သားမှု,ပြပြင်မှုတို့၌ အကြိမ်ကြိမ်အောက်မော်အမှတ်ရမှု(ဓမ္မာ+သတိ၊ သညာက္ခန္ဓာသော်လည်းကောင်းမှု)

သတိဖြစ်ကြောင်းတရား

‘သရဏ သတိ’အောက်မော်အမှတ်ရမှုသည် သတိမည်၏လို ဖွင့်ဆိုပါတယ်။ ‘ထိရသညာ ပဒ္ဒနာ’ သတိဟာ ခိုင်မြိတ် သညာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ သညာက ကုသိတ်နှင့်ရော အကုသိတ်နှင့်ပါယုဉ်လို သညာကောင်းမှ သတိကောင်းနိုင်မှာဖြစ်ပြီး သညာဆိုးရင် သတိဆိုးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သတိဆိုးရင် မှားရင်တော့ မိမ္မာသတိ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

အလွှာအမှား(၁၂)မျိုး

‘ဝိပွဲလွှာသ’ဆိုတာ ဝိပရိပ်နဲ့ အသုပ် ပေါင်းစပ်ပ်ပြီး ထားပါတယ်။ အသုသဒ္ဒိက ခေပနေ- ပစ်လွှင့်ခြင်း အနက်ဟောပါတယ်။ အမှန်ကို ပစ်ပယ်ပြီး လွှာမှားဖောက်ပြန်စွာ မြင်မှုကို ဝိပွဲလွှာသရယ်လို ဆိုပါတယ်။

ပုထိုံးမှန်သမျှမှာ အလွှာအမှားဆိုတာ ရှိနော်းမှာပါပဲ။ အလွှာကြီးနဲ့ အလွှာလေးတော့ ဂုံးပါတယ်။ သပြေကန်ဆရာတော်ကြီးကတော့ ‘မောဟမကင်းသူ လူသားတိုင်းဟာ အမှားမကင်းနိုင်ဘူး’လို မိန့်ဆိုတော်မှာပါတယ်။

၁။ သညာနဲ့ အမှတ်လွှဲခြင်း၊ စိတ်နဲ့ အသိလွှဲခြင်း၊ ဒီဇို့နဲ့ အယူအဆလွှဲခြင်းလို ၃-မျိုးရှိပြီး တစ်မျိုးစီမှာ နိစွာ,သုခ,အတွေ့,သုဘ ၄-ပါးနဲ့ ထပ်ပွားတော့ အလွှာအမှား ဆိုတဲ့ ဝိပွဲလွှာသတရား ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။ သညာလွှဲတက် စိတ်အသိလွှာမှားမှာက ပိုဆိုးပြီး ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး အပြစ်အကြီးလေးဆုံးကတော့ ဒီဇို့လွှာမှားမှာပါ။ ဒီဝိပွဲလွှာသတရားတွေကို ကုစားဖို့ရာ ကာယာနှင့်ပသုနာသတိနဲ့ သုဘ

ဝိပ္ပလ္လာသ ၃-ပါး၊ ဝေဒနာနုပသုနာသတိနဲ့ သုခဝိပ္ပလ္လာသ ၃-ပါး၊ စီတွားနုပသုနာသတိနဲ့ နိစ္စဝိပ္ပလ္လာသ ၃-ပါး၊ ဓမ္မာနုပသုနာသတိနဲ့ အတွေးဝိပ္ပလ္လာသ ၃-ပါးကိုပယ်ခွာမှု ပြနိုင်ပါတယ်။

(၃)သမ္မာသမာဓိ-မှန်သော တည်ကြည်မှု

ကောင်းတဲ့ ကုသိုလ်အာရုံအပေါ် စိတ်စိုက်ထားမှုဟာ မှန်သောတည်ကြည်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ မကောင်းတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်အာရုံမှာ စိတ်စုံစိုက်မှု ကိုတော့ မှားတဲ့တည်ကြည်မှု မိစ္စာသမာဓိလို့ ခေါပါတယ်။

‘သမာဓိတော့ ယထာဘူတဲ့ ပဇ္ဇာတီ’ သမာဓိကြောင့် အဖြစ်မှန်၊ အကြောင်းမှန်ကို သိမြင်နိုင်စွမ်းရှုပါတယ်။ သမ္မာသမာဓိဟာ ကောင်းမှုကုသိုလ် အလုပ်တွေမှာ အကျိုးစွမ်းအားကြီးမားသလို မိစ္စာသမာဓိကလည်း ဒုစရိတ်အလုပ် တွေအတွက် အာနိသင်ထက်မြှက်စေတတ်လို့ ကြောက်စရာ ဖြစ်ပါတယ်။

သမာဓိ(၃)မျိုး

၁။ ခဏိကသမာဓိ= စိတ်ခဏဖြစ်စဉ်တိုင်းမှာ တည်ကြည်မှု

၂။ ဥပစာရ သမာဓိ= ရှာန်မင်းတရားတွေကို ရဖိန်းစပ်တဲ့ တည်ကြည်မှု

၃။ အပွဲနာ သမာဓိ= ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမှာ စွဲမြဲစွာတည်ကြည်နေမှု။

သိက္ခာ(၃)ပါးစွမ်းရည်နှင့်

ဘဝလွှတ်မြောက်ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်

သီလသိက္ခာကို ကျင့်ခြင်းဖြင့် ‘အပါယ သမတိက္ခာမန်ပါယော’ တမလွှန်မှာ အပါယ်လေးပါးမှ လွန်မြောက်နိုင်ပါတယ်။ မျက်မှာာက်ဘဝမှာလည်း ဝိတိက္ခာမ ကိုလေသာတွေကို ‘တာဒံပဟာန်’ သတ္တိနဲ့ ပယ်ခွာနိုင်လို့ ဘဝမှာ အခိုက်အတန် ငြိမ်းချမ်းနိုင်ပါတယ်။

သမာဓိသိက္ခာကို ကျင့်ခြင်းဖြင့် ‘ကာမဓာတု သမတိက္ခာမန်ပါယော’ ကာမဓာတုကို လွန်မြောက်နိုင်တဲ့အတွက် ရှာန်ရတဲ့ အပွဲနာသမာဓိဟာ ပြဟ္မာ့ပြည်ကို ပို့ဆောင်နိုင်ပါတယ်။ မျက်မှာာက်ဘဝမှာလည်း ပရီယုဌာနကိုလေသာတွေကို

‘ဝိက္ခမူနပဟာန်’သတ္တိနဲ့ပယ်ခွာနိုင်လို့ ဘဝမှာ အတော်ကြာကြာအထိ ဤမ်းချမ်းနေနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပညာသိက္ခာကို ကျင့်ခြင်းဖြင့် ‘သမ္မဘဝသမတိက္ခာမနပါယော’ ၃၁-ဘုံဘဝအားလုံးကို လွှန်မြောက်နိုင်ပြီး နိုဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်ပါတယ်။ ဘဝသံသရာအစဉ်က ပါလာခဲ့တဲ့ အနုသယကိုလေသာဓာတ်တွေကို ‘သမ္မဇာဒပဟာန်’နဲ့ အမြစ်ပြုတဲ့ ပယ်သတ်နိုင်လို့ ဘဝမှာ ထာဝြိမ်းချမ်းနိုင်ခြင်း စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိပါတယ်။

ဓမ္မစက္ခပဝတ္ထနသုတေသန လမ်းစဉ်(၃)မျိုး

၁။ ကာမသုခလိကာနယောက-ကာမချမ်းသာခံစားမှုကို အားထုတ်တဲ့လမ်း၊

၂။ အတ္ထကိုလေမထာနယောက- ကိုယ်ခန္ဓာ ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်တဲ့လမ်း၊

၃။ မရှိမပဋိပဒါ-အလယ်အလတ် မဂ္ဂင်အကျင့်မြှတ်လမ်း၊

အဲဒီလမ်းစဉ် ၃-မျိုးမှာ သီလအကျင့်ဖြင့် ကာမရှုက်ခံစားမှု၏ လွှန်ခွာအား ထုတ်ခြင်း လက်ဝအစွမ်းတစ်ဖက်မှ ရှောင်ခွာနိုင်ပါတယ်။ သမာဓိအကျင့်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင်အားထုတ်ခြင်း လက်ယာအစွမ်းတစ်ဖက်မှ ရှောင်ခွာနိုင်ပါတယ်။ ပညာဖြင့် အလယ်အလတ် အကျင့်မြှတ်ကို မိုးပေါ်ကြောင်း ပြနိပါတယ်။

သာသနအတော်မှာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဘဝလွှတ်မြောက်ခြိမ်းချမ်းရေး ကျင့်စဉ်(၃)ဖြေသာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြှတ်ဘုရားရဲ့ အခုံးအမသာသနမှုလွှဲပြီး အခြား ဘယ်သာသန၊ ဘယ်သာသာမှု မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီကျင့်စဉ်တွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနအတော်ရဲ့ အနှစ်ဖြစ်သလို ဗုဒ္ဓသာသာဝင်တွေရဲ့ တန်ဘိုးလည်းမည်ပြီး အသက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

လူဘဝမှာ ဗုဒ္ဓသာသာဝင် အဖြစ်ကိုလည်းရပြီး ဘဝလွှတ်မြောက်မှု လမ်းစဉ်မှန်ကိုလည်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ တွေ့မြင်သိရှိရပါလျက်နဲ့ လျောက်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိဘူး။ မလျော်က်နိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ လောကရဲ့အပြစ်ဘဝရဲ့အပြစ်၊ လမ်းစဉ်ရဲ့ အပြစ် မဟုတ်တော့ပါဘူး။

လူဘဝဟာ ရန်သူသုံးဦးရဲ့ စက်ကွင်းမှ မလွှတ်ကောင်းနိုင်လို့ ရန်သူသုံးဦး အစိုင်းခံထားရသည်နှင့် တူပါတယ်။ ရန်သူသုံးဦးဟာ လူတစ်ယောက်ကို လုပ်ကြဖို့ တိုင်ပင်ကြပါတယ်။

ပထမလူက လူသူကင်းဆီတဲ့ရာ တော်သို့အရောက် ဖျားယောင်း ခေါ်ဆောင်သွားဖို့ တာဝန်ယူပါတယ်။ ဒုတိယလူက တော်ရောက်ရင်

နာလန်မထူနိုင်အောင် ရှိက်နှုက်နှိပ်စက်ဖို့ တာဝန်ယူပါတယ်။ တတိယလူကတော့ ခေါင်းဖြတ် အသေသတ်ဖို့ တာဝန်ယူပါတယ်။ သူတို့တာဝန်ကို သူတို့ကျေမွန်အောင် အတိအကျ လုပ်ဆောင်သွားတတ်ကြပါတယ်။

အဲဒီဥပမာထဲမှာ လူဘဝဟာ ရန်သူသုံးညီး အစိုင်းခံထားရတဲ့ လုပ်ကြံးခံရတော့မယ့်သူနဲ့ တူပါတယ်။ ရန်သူ သုံးညီးကတော့ “အတိ-ဇရာ-မရဏ” တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အတိက တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝဆိုတဲ့ တောနက်ထဲ ဖူးဗောင်းပို့ ဆောင်ပြီး၊ ဇရာက ရောက်ရာဘဝမှာ ဒို့မင်းရင့် ရော်အောင် နှိပ်စက်ထုရှိက်ပါတယ်။ မရဏကတော့ ခန္ဓာပျို့အောင် အသေသတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သတ္တဝါအားလုံးဟာ နောက်ဆုံးမှာ ရန်သူသုံးညီး အစိုင်းခံထားရသူချင်း တူသီးနှုကြပါတယ်။ လူသားအချင်းချင်း မေတ္တာ၊ ကရဏာ မှုဒ်တာ၊ ဥပဇ္ဈာ ဆိုတဲ့ လူကို လူလိုမြင်နိုင်တဲ့ ပြဟ္မာစိရှုအမြင်နဲ့ ဂိုင်းဝန်းကျည်ပြီး အလွတ်ရန်းထွက်နိုင်ဖို့သာ ကြိုးစားသင့်ကြပါတယ်။

လူသားအချင်းချင်း လူကို လူလိုမြင်နိုင်တဲ့ တဏ္ဍာ၊ မာန၊ ဒီနိုးဆိုတဲ့ သံသရာကို မကျယ်ကျယ်အောင် နယ်ချုံနေမယ့် ပပ္ပါအမြင်နဲ့ရှုမြင်ပြီး လောဘ၊ ဒေါသာ၊ အဖွဲ့အစွဲ၊ မာနတရားတွေနဲ့ အချင်းချင်း ညျှေးပန်းနှိပ်စက်မှုတွေကိုလည်း မပြုသင့်ကြပါဘူး။

အဲဒီလိမ့်ဗျိုး ပြဟ္မာစိရှုအမြင်နဲ့လည်း မမြင်၊ ပပ္ပါအမြင်နဲ့လည်း မမြင်လို သူအတွက်တော့ ဖြစ်သမျှမှာ ပျက်ရတာချည်းပဲလို့ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်သီရတွေရဲ့ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို ရှုမြင်တဲ့ ဝိပဿနာအမြင်နဲ့ရှုမြင်ပြီး ဘဝလွတ်မြောက်မှုပန်း တိုင်သို့အရောက် လျောာက်လှစ်းနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်.....

၁။ရန်သုံးထား၊ ထိုပေါ်ကျော်သားကား၊ ပြီးသွားဖို့ရာ၊

လမ်းပေါ်က်သာလျှက်၊ ပြီးမထွက်၊ လမ်းတွက်မဟုတ်ချေ။

၂။မစင်လူးလျှင်၊ အေးကြည်လင်သည့်၊ ရေစင်ရှိလျှက်၊

မဆေးရက်၊ ကန်တွက်မဟုတ်ချေ။

၃။ဟစ်အော်ဂို့ညည်း၊ ရောဂါသည်းလျှက်၊ လူလည်းဗျာစီ၊ နာမချို့သော်၊

တတ်သီမြင်မြော်း၊ သမားတော်ရှိ၊ ဆေးကျွ်ရှိလျှက် မကုရက်၊

ဆေးတွက်မဟုတ်ချေ။ (ရွှေကျွ်သာသနာပိုင်ဆရာတော်)

၁၁၀၏ရှေ့ချင်ပန်၊ ခဆာင်ပန်များ

သဗ္ဗပါပသု အကရဏ်၊ ကုသလသု ဥပသမ္ဒ။
 သစိတ္ထ ပရိယောဒါပန်၊ စတ် ဗုဒ္ဓါနသာသန်။
 မကောင်းမှုများ၊ ရှေ့ချင်ရှားပယ်ခွာ၊
 ကောင်းမှုအပေါင်း၊ စုဆောင်းကြပါ၊
 မိမိစိတ်ရင်း သန်ရှင်းဖြူဇာ၊
 ဤသုံးပါး၊ ဘုရားသာသနာ။

ရှေ့ချင်စရန္တ ဆောင်စရာ

ပွင့်တော်မြှုပြီး ဘုရားရှင်တိုင်းဟာ ‘ပါပ’သို့မဟုတ်၊ ‘အကုသလဓမ္မ’ကို ဘဝရဲရှေ့ချင်စရာအဖြစ်၊ ‘ကုသလ’ သို့မဟုတ် ‘ပုညဓမ္မ’ကို ဘဝရဲဆောင်စရာအဖြစ် ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ပါပဆိတာ အကုသိုလ်ခေါ်တဲ့ ဒုစရိတ် အဓမ္မများဖြစ်ပြီး ပုညဆိတာကတော့ ကုသိုလ်ခေါ်တဲ့ သုစရိတ် ဓမ္မပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လူအပါအဝင် သတ္တုဝါအားလုံးဟာ ဘဝသံသရာမှာ ဆိုးကျိုးဒက္ခများမှ ကင်းဝေးစော့အတွက် အဓမ္မကို ရှေ့ချင်ကြည်ပြီး ကောင်းကျိုးသုခများ ပြည့်စုစော့အတွက် ဓမ္မကို ကျင့်ဆောင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မက်လသုတ်ပါမြို့တော်မှာ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ‘အာရတိ’ ဝိရတိ ပါပါ’ ပါပခေါ် အဓမ္မများကို ‘အာရတိ’ စိတ်ဖြင့်ရှေ့ချင်ကြည်ပါ။ ‘ဝိရတိ’ ကိုယ်ဖြင့်၊ နှုတ်ဖြင့် ရှေ့ချင်ကြည်ပါ။ ‘အပွဲမှာဒေါစ ဓမ္မသု’ ပုညခေါ် ဓမ္မများကို ဖြည့်ကျင့်မှုမျိုး မမေ့လျောပါနဲ့လို့ ဟောညွှန်ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဓမ္မနဲ့ ဓမ္မ

လူသားတစ်ယောက်အဖို့ ဓမ္မနဲ့အဓမ္မကို ရှေ့ချင်ရန်ဆောင်ရန်သဘော အနေများသာ မမြင်သင့်ဘဲ ဆန်ကျင်ပဋိပက္ခအသွင်အဖြစ်ပါ သိမြင်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

ဓမ္မက လူနတ်နိဗ္ဗာန် ၃-တန်သော သုခကောင်းကျိုးသို့ ပို့ဆောင်ပေးတတ်ခြင်း သဘော ရှိပါတယ်။ အဓမ္မကတော့ အပါယ်ခုဂ္ဂတိအစရှိတဲ့ မကောင်းကျိုးခုက္ခာသို့ ပို့ဆောင်ပေးခြင်းသဘော ရှိပါတယ်။ ဓမ္မက-ကုသိုလ်သဘောဖြစ်ပြီး၊ အဓမ္မကတော့ အကုသိုလ်သဘောများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မက-အကောင်းသာက်က သုစရိတ်အလုပ် ဖြစ်ပြီး အဓမ္မကတော့ အဆိုးသာက်က ခုစရိတ်အလုပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မက အလင်းရောင် ပို့စွာဓာတ် ဖြစ်ပြီး အဓမ္မကတော့ အမှာ့င်ထူအပို့စွာဓာတ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဓမ္မက အပြုသဘောဆောင်ပြီး အဓမ္မကတော့ အပျက်သဘောဆောင် ပါတယ်။ ဓမ္မက မြင့်မြတ်နှလုံးအိမ်၌ တည်ပြီး အဓမ္မကတော့ ယုတေသုံနှလုံးအိမ်၌ တည်ပါတယ်။ ဓမ္မက သစ္စနှဲယူဉ်တဲ့ အမှန်တရားဖြစ်ပြီး အဓမ္မက မိဇ္ဇာနှဲ ယူဉ်တဲ့ အမှားတရား ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဓမ္မနဲ့အဓမ္မတို့ကို အခါခပ်သိမ်း လုံးဝဆန့်ကျင်ဘက် ပဋိပက္ခ တရားများအသွေးနဲ့ ရွှေမြင်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မနဲ့ အဓမ္မတို့ဟာ ပဋိပက္ခအသွေး ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကမ္မားလောကတစ်ခွင်မှာ မိုးကောင်းကင်နဲ့ ကမ္မားမြေပြင် ထက်လည်း ဝေးကွာပါတယ်။ သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ပြင်ရဲ ဟိုဘက်ကမ်းနဲ့ ဒီဘက်ကမ်း အလုမ်းဝေးခြင်းထက်လည်း ဝေးလွန်းလှပါတယ်။ နေထွက်ရာအရပ်နဲ့ နေဝင်ရာ အရပ်တို့ ဆက်သွယ်မရခြင်းထက်လည်း ဓမ္မနဲ့အဓမ္မတို့ဟာ အဆက်အသွယ်ခြားနား လွန်းလှပါတယ်။ (မဟာသုတသောမဏေတ်၊ အသီတိနိပါတ်)

ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုး

ဓမ္မဆိုတဲ့ ကုသိုလ်တရားမျိုးဟာ ဒါန၊ သီလစတဲ့ ထင်ထင်ရှားရှား ပြုရတဲ့ ကုသိုလ်ပဖြစ်ဖြစ်၊ မထင်မရားပြုတဲ့ မေတ္တာ၊ ကရာဏာစတဲ့ သာမန်ကုသိုလ် စိတ္တုပြုပို့ပြုပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသူသန္တနှုန်းမှာ စွမ်းအားအလျောက် ထိုက်တန်သော ကောင်းကျိုးသုခက် ပေးမြဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဓမ္မခေါ် အကုသိုလ်တရားမျိုးဟာ သတ်ခြင်း၊ ခုံခြင်းစတဲ့ ထင်ရှားပေါ် လွင်တဲ့ အကုသိုလ်ပဲ ဖြစ်စေ၊ မထင်မရား မပေါ်လွင်တဲ့ အဘို့ရွှေ့၊ ဗျာပါဒစတဲ့ အကုသိုလ်စိတ္တုပြုပို့ပြုဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်လာသူသန္တနှုန်းမှာ စွမ်းအားရှိသည့်လျောက်

အနည်းနဲ့အများ ဆိုးကျိုးခုံက္ခာကို ပေးမြှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဓမ္မအဓမ္မတို့၏ နိယာမ

နိယာမအနဲ့ သရက်စောက်ပိုးတဲ့အခါ ချိုတဲ့သရက်မျိုးစွဲဖြစ်ပါက ချိုတဲ့သရက်သီးဖြစ်လာပြီး ခါးတဲ့တမာသီး မဖြစ်စေသလိုပဲ ကုသိုလ်ဓမ္မက ကောင်းကျိုးကိုသာ အစဉ်အမြဲ ပေးတတ်တဲ့ဓမ္မတာ ရှိပါတယ်။ မကောင်းကျိုးကို ဘယ်အခါမျှ မပေးနိုင်ပါဘူး။

တမာမျိုးစွဲကို စိုက်ပိုးတဲ့အခါ တမာသီးသာဖြစ်လာပြီး သရက်သီး မဖြစ်လာသလို အကုသိုလ်အဓမ္မတရားက မကောင်းကျိုးကိုသာ အစဉ်အမြဲ ပေးလေ ပေးထရှိပါတယ်။ ကောင်းကျိုးကို ဘယ်အခါမျှမပေးနိုင်ပါဘူး။

အကြောင်းက မျိုးစွဲထဲမှာ ဆိုင်ရာ အပင်အသီးကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ဒီနေ့ယာမ သဘောသွေ့တွေ့ရှိနေသလို ကုသိုလ်ဓမ္မနဲ့၊ အကုသိုလ်အဓမ္မတွေ့မှာလည်း အလားတူ ဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးနဲ့ဆိုးကျိုးကို ပေးတတ်တဲ့ ကမ္မနိယာမသဘောသွေ့တွေ့ရှိနေလိုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအကြောင်းကို ထေရာပါထာပါ၌တောတစ်ခုမှာ-

နဲ့ ဟို ဓမ္မာ အဓမ္မာ စာ ဥဘော သမဝိပါကိနာ။

အဓမ္မာ နိရယ် နေတို့၊ ဓမ္မာ ပါပေတိ သုရွတ်တို့ လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဟိသစ္စာ၊ မှန်ပါပေ၏။ ဓမ္မာ၊ ကောင်းမြတ်သော ကုသိုလ်ဓမ္မသည်လည်း ကောင်း။ အဓမ္မာစာ၊ မကောင်းဆိုးသော အကုသိုလ်အဓမ္မသည်လည်းကောင်း။ ဥဘော၊ ဤဓမ္မနဲ့အဓမ္မ တရား J-ပါးတို့သည်။ သမဝိပါကိနာ၊ ကောင်း၊ မကောင်း အားဖြင့် မခြားနား တူမျှသောအကျိုးတရားရှိကုန်သည်။ နဲ့ ဟောနှို့၊ မဖြစ်နိုင် ကြလေကုန်။ (တသွား)ထို့ကြောင့်။

အဓမ္မာ၊ ယုတ်ညဲ့ဆိုးရားသော အကုသိုလ်အဓမ္မသည်။ နိရယ်၊ ငရဲဘုံးသို့။ (၁)ငရဲနှင့်တကွ အပါယ်လေးဘုံးသို့။ နေတို့၊ ပို့ဆောင်လေ၏။ ဓမ္မာ၊ မြင့်မြတ်သန့်၍ ရှင်း အပြစ်ကင်းသော ကုသိုလ်ဓမ္မသည်။ သုရွတ်တို့၊ လူရပ်နတ်ဌာန့် နိဗ္ဗာန်အထိ

သုကတိဘုံ အထူးသို့။ ပါပေတီ၊ မလွှဲမသွေ ရောက်စေလေ၏။

ဒီဂါထာထဲမှာ ပဋိသန္တအကျိုးကို ပဓနထားပြီး ဟောတော်မှုပါတယ်။ ပဝတ္ထိအကျိုးအနေနဲ့က အမွှာဟာ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၊ သုကတိဘုံ နှစ်မျိုးလုံးမှာ မကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေပါတယ်။ ဓမ္မခေါ်တဲ့ ကုသိုလ်တရားလည်း အလားတူ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါကြာင် မည်သည့်ဘုံဘဝ္ဗုံမဆို အနိုဒ္ဓရုံနှင့် တွေကြုံရတဲ့ ဒုက္ခဘူး သမျှဟာ အဓမ္မကအကျိုးပေးတဲ့ အပြစ်များသာ ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်သားရမှာ ဖြစ်ပြီး လူနွှေးရုံ ချမ်းသာသူဟုသွေ့မျှကိုလည်း ကုသိုလ်ဓမ္မရဲ့ အကျိုးတရားများသာ ဖြစ်တယ် ရယ်လို့ လိုရင်း မှတ်သားထားရမှာပါ။

ကမ္မာအစက ဓမ္မနဲ့အဓမ္မ

ကမ္မာဦးအစမှာ အမေအဖနဲ့ဓမ္မးရတဲ့ ဂုဏ်သေယျကသတ္တဝါဆိုတာ မရှိပါဘူး။ ပြဟ္မာ့ဘုံမှ ပြဟ္မာကြီးများစုတေပြီး ဒီလူပြည့်မှာ ရှုံးဦးစွာ ဥပပါတ်ပဋိသန္တနဲ့ လူဖြစ်လာကြရလိုပါပဲ။ မိမိတို့စိတ်အလိုဆန္ဒအတိုင်း ဖြစ်လာကြရလို့ သူတို့ကို ‘မနောမယပုဂ္ဂိုလ်’များရယ်လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။

ပြဟ္မာကြီးများပမာ ပိတ်တရားသာ အစားပြီး သူတို့ကိုယ်မှ အရောင်အလင်းတွေ တဝင်းဝင်းတထိန်ထိန် ထွန်းပနေတတ်ပါတယ်။ မြေပြင်ပေါ်မှာလည်း မသွားမလာကြဘဲ နှစ်၊ ပြဟ္မာတွေလို့ စေဟင်မှာသာ ကျက်စားသွားလာကြပါတယ်။ ပြီးတော့ အသက်တမ်းလည်း အသချို့သက်တမ်းထိ အလွန်ရှည်စွာ တည်နိုင်ကြပါတယ်။

ကမ္မာဦးလူ ပြဟ္မာနဲ့တူပုံ

ပြီးတော့ အဲဒီကမ္မာဦးတည်စက လူသားတွေမှာ လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားဆိုးတွေ အလွန်နည်းပြီး နှစ်မျှမက ပြဟ္မာကြီးတွေရဲ့ရှင်းရည်နှီးပါး ပြည့်စုံကြပါတယ်။ နှစ်ပြည်က နှစ်တွေဟာ နှစ်သုဒ္ဓါကို နေ့စဉ်မြို့ပဲ စားသုံးကြပါတယ်။ စားခိုန်ရောက်ပါလျက် မစားမိဘဲ နေမိခဲ့ရင်တော့ ပါစကဝမ်းမီးလောင်ပြီး

စုတေကြရပါတယ်။ မေထုန်ကာမဂ္ဂက်တရားကိုလည်း မိုးပျော်မြှုံးလေ့ ရှိကြပါသေးတယ်။ ကမ္မာဦးတည်စက လူတွေကတော့ နတ်တွေလို မဟုတ်ပါဘူး။ ပိတိသာအစာအသာဟာရရှိကြပါတယ်။ ကူးတိုဘဝ၊ ပုမ္မာဝရှုပ်များ မရှိကြသေးလိုပဲ ယောကျား၊ မိန်းမာရယ်လို မဖြစ်သေးဘဲ မေထုန်သံဝါသအမှုလည်း မပြနိုင်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဗြဟာတွေပမာ အလားသဏ္ဌာန်တူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္မာဦးလူသားတွေမှာ သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်းစတဲ့ အဓမ္မအမှုများကို မဆိုထားနဲ့၊ ပေါ်လှင်ထင်ရှားတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားဆိုးများတောင်အနည်းငယ်မျှ မဖြစ်ဘဲ မေတ္တာ၊ ကရာဏာစတဲ့ ကုသိုလ်ဓမ္မတွေနဲ့သာ မွေလျှော်ပျော်ပိုက်နေကြတာပါ။ ဒါကြောင့် ကမ္မာဦးလူသားတွေကို အစပြုပြီး ကမ္မာလောကပေါ်မှာ ဓမ္မနဲ့အဓမ္မနဲ့ ၂-ပါးထဲက ဓမ္မဆိုတဲ့ ကုသိုလ်တရားဟာ ရှူးဦးစွာ ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မဟာ ကမ္မာ့လက်ဟောင်း တရားကောင်း အစစ်အမှန်ကြီးပဲ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

အဓမ္မ ဖြစ်ပေါ်လာချိန်

အဓမ္မဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေဟာ ကမ္မာဦးလူသားတွေသန္တာမှာ ဓမ္မဖြစ်ပြီးနောက် အချိန်ကြာမြင့်လာမှုသာ ရသပထဝီ မြေဆီမြေသာကို စားသုံးတဲ့ အချိန်မှာ သာယာတပ်မက်တဲ့ ရသတဏ္ဌာခေါ် လောဘဟာ ရှူးဦးစွာ ဖြစ်လာရပါတယ်။

အခါးနောက်မှာတော့ ပုထုဇ္န်တို့သဘာဝအတိုင်း တရားပျော်ပြီး ခိုးခြင်း၊ လိမ်းညာခြင်းစတဲ့ စုစရိတ်များ၊ ကမ္မာပထမြောက်တဲ့ အဓမ္မတရားဆိုးများ ထင်ရှားပေါ်ပေါ်က်လာကာ မတရားဖက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဓမ္မတရားဆိုး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်လည်း အရင်ကနဲ့မတူတော့ဘဲ အသက်တို့ခြင်း၊ အဆင်းယုတ်ခြင်း၊ စတဲ့ အပြစ်တရားများ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာကြရပါတယ်။

အခါးလို ကမ္မာလောကရဲ့ အစဉ်အလာမှာ အဓမ္မတရားများဟာ ကမ္မာတည်းစားတက ရှူးဦးစွာဖြစ်လာတဲ့ အရှိုးခံလက်ဟောင်း တရားကောင်းမဟုတ်ဘဲ နောက်မှ ပေါ်ပေါ်လာတဲ့ ညှစ်ညှစ်းယုတ်မာတဲ့ တရားဆိုးများဖြစ်ကြောင်းကို ဒကာဒသက

နိပါတ်၊ ဓမ္မဒေဝပုတ္ထာတ်တော်မှာ ‘ဓမ္မဘ ဟဝ ပါတုရဟောသီ ပုလ္မာ၊ ပစ္စာ အဓမ္မဘ ဥုဒပါဒ် လောက်’လို့ ဟောကြားထားပါတယ်။

မာရ်နှစ်ပဲရန်သူများ

ဓမ္မနဲ့အဓမ္မတို့ဟာ သဘောအားဖြင့် အရှင်နှင့်အနောက်၊ အောက်နှင့် အထက်၊ ဘဝဂုဏ်နဲ့အခိုပါမဟ အဂျာန်ကွာမြားလှတဲ့ ဆန်ကျင်ဘက်တရားများသာ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဓမ္မရဲ့အရှင်အော် အာနဘော်ကြောင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ခံစားနေကြရတဲ့ သတ္တဝါတွေကို ဆင်းရဲခုက္ခဖြစ်စေရန် အဓမ္မများက ပေါ်ပေါက် လာရခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဓမ္မတရားဆိုးတို့ကို အမြစ်ပါနှုတ်ပြီး အင့်ပါမကျွန်အောင် ပယ်လှန်စွာခြားနိုင်ပါမှလည်း ခုက္ခတ္ထပ်သီမ်း ကင်းပြတ်ငြိမ်းရာ သန္တိသုခအမှန် ပြည် နိုဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓစာပေတွေမှာ အဓမ္မဆိုးတွေကို နိုဗ္ဗာန်မရောက်အောင် နောက်ယူက်ပိတ်ပင်တတ်တဲ့ မာရ်နှစ်ပဲရဲ့ လက်နက်တွေအဖြစ် ပြဆိုထားပါတယ်။ ဓမ္မနဲ့အဓမ္မတို့ဟာ ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်တာကြောင့်လည်း အဓမ္မဘက်တော်သားများက မာရ်နှစ်ပဲရဲ့အသင်းအဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်သွားပြီး ဓမ္မဘက်တော်သားများကတော့ မာရ်နှစ်ကို တော်လှန်မယ့်လူ ရန်သူများ ဖြစ်သွားရပါတယ်။

မာရ်နှစ်ပဲတပ်မ ၁၀-တပ်

မာရ်နှစ်ဟာ ဓမ္မဘက်တော်သားများကို ရန်သူအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး အစဉ် အမြတ်လို နောက်ယူက်တိုက်ခိုက်လေ့ရှိကြောင်း ကျမ်းကန်များမှာ ပြဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဘက်တော်သား ဖြစ်လိုသူဟာ အခါခိုပ်သီမ်း သတိပြနိုင်ဖို့ရာ မာရ်နှစ်အသုံးပြုတတ်တဲ့ အဓမ္မဘက်က မာရ်နှစ်ပဲတပ်မကြီး ၁၀-ခုအကြောင်း ကိုပါ သိနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

၁။ ကာမ- ဝတ္ထာကာမနှင့် ကိုလေသာကာမ।

၂။ အရတိ- ဓမ္မလျော်ခြင်း।

- ၃။ ခုံးပါသ-ငတ်မွတ်ခြင်း၊
 ၄။ တန္ထိ- ပျော်းနိခြင်း၊
 ၅။ ထိန်မိဒ္ဒ- ငိုက်မျဉ်းခြင်း၊
 ၆။ ဘီရ- ကြောက်ရွှေခြင်း၊
 ၇။ ဝိစိကိစ္စာ- ယုံများမှ သံသယ၊
 ၈။ မက္ခ- ကျော်းကို ချေဖျက်မှုနှင့် ထဲမှု-တစ်စင်ထောင်မှု၊
 ၉။ တွယ်တာမှု- တဏောနှင့် အထင်ကြီးခြင်း- မာန
 ၁၀။ အတ္ထာတ္ထာတ္ထာ- ကိုယ့်ကို ချီးမြောက်ခြင်းနှင့် ပရာမြန်-သူတစ်ပါးကို
 နှိမ်ခြင်း။

မိတ်ဆွေနှုန်းရှိသူ

သတ္တဝါတွေရဲ့ ကောင်းကျိုးစီးပွားရေးကို ဓမ္မက ရွှေ့ဆောင်ပေးတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မကို မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် တူကြောင်း ဆိုပါတယ်။ အဓမ္မကတော့ ဒုက္ခလိုးစုံကို တစ်လျိုးမဟုတ်တစ်လျိုး ပေးနေတတ်တာမို့ ရှိသူနှင့် တူကြောင်း ပြဆိုပါတယ်။

အဓမ္မကို လိုက်စားကျူးလွန်နေသူတွေဟာ ရှိသူကို မိတ်ဆွေထင်ပြီး လူပေါင်းများနေသူနဲ့ တူပါတယ်။ မိမိရှိသူကို မိတ်ဆွေလုပ်နေသူဟာ အခွင့်သာတဲ့ အခါမှာ အဲဒီရှိသူကပဲ ကိုယ့်ကို အနီးကပ်ဒုက္ခလိုးပေးတတ်သလို အဓမ္မတရားကို ပြုမှားကျူးလွန်သူတွေဟာ အဓမ္မတရားက အကျိုးပေးခွင့်ရလျှင် ချက်ခြင်းပင် ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်ပါတယ်။

ဓမ္မာ ဟပေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိ။

ဓမ္မာ၊ ကျော်သုံး မိုးဝဲအပ်သော ကိုယ်ကျော်သီလစသော ကောင်းသော တရားသည်။ ဓမ္မစာရိ၊ တရားကို ကျော်သုံးလိုက်နာလေ့ရှိသူ မိမိကိုပင်။ ဟပေ စင်စစ်။ ရက္ခတိ၊ ပြန်၍ စောင့်ရှေ့က်ကယ်တင်တတ်ပါပေ၏။

ဓမ္မကို မိမိက ကျင့်သုံးလိုက်နာသောအားဖြင့် စောင့်ရှောက်လျှင် ဓမ္မက မိမိအားပြန်ပြီး စောင့်ရှောက်ကူညီတတ်တာ ဓမ္မတာပါပဲ။ ဓမ္မကို မစောင့်စည်းဘဲ ကိုယ်ကျင့်သီလစသည် ပျက်ဆီးသူကိုတော့ ဓမ္မက ဘယ်အခါမှာမ ပြန်စောင့်ရှောက်မှာမဟုတ်ပါဘူး။

ဓမ္မာ ဟာဝေ ဟတော ဟန္တာ န ဟတော ဟန္တာ ကိုခွဲနဲ့

ဟတော၊ မစောင့်စည်းဘဲ ဖျက်ဆီးကျူးလွန်အပ်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားကောင်းသည်။ ဟာဝေ၊ စင်စစ်စကန်။ တဲ့၊ ထိဖျက်ဆီးကျူးလွန်သူကို။ ဟန္တာ နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးတတ်၏။ အ ဟတော၊ မဖျက်ဆီးဘဲ စောင့်စည်းအပ်သော ဓမ္မာ၊ တရားသည်ကား။ ကိုခွဲနဲ့၊ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုမျှ။ န ဟန္တာ၊ မဖျက်ဆီးတတ်ပေ။

ဓမ္မသည် သစ္စာမမဲ့တတ်

ဒီဇာရာမှာ ဓမ္မကို မစောင့်စည်းဘဲ ဖျက်ဆီးသူကို ဓမ္မက ပြန်ပြီးဖျက်ဆီးနှိပ်စက်၏လို ဆိုခြင်းအတွက် ဓမ္မဟာ အဓမ္မလို မကောင်းကျိုးကို ပေးခြင်းလေလောလို သံသယဖြစ်ဖွယ် ရှိနေပါတယ်။

အဖြေက ဓမ္မဟာ သစ္စာနဲ့ယျို့ခြင်းကြောင့် ဓမ္မကို လိုက်နာကျင့်သုံးသူအား ဓမ္မကို ကျင့်သုံးမှုကြောင့် မည်သည့်အခါကမျှ ဆိုးကျိုးပေးပြီး သစ္စာဖောက်ခြင်း မရှိလို ဓမ္မက သစ္စာမမဲ့ပါ။ ‘ရက္ခတီ ဓမ္မစာရီ’အရ ဓမ္မကို ကျင့်သုံးခြင်းရှိသူကိုသာ ရွေးပြီး ဓမ္မက ကောင်းကျိုးပေးပါတယ်။ ဓမ္မကို ကျင့်သုံးခြင်းမှ ချိုးဖောက်လွှာကျူးပြီး သစ္စာမဲ့သူကိုတော့ ဓမ္မက မကယ်တင်ခြင်း၊ ဥပေက္ခာပြုခြင်းသောာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဓမ္မကတော့ ဝင်ပြီး အကျိုးပေးလေရှိပါတယ်။

ဥပမာ။ လူတစ်ယောက်ဟာ ပါကာတိပါတစတဲ့ ကံးပါး ဒုစရိတ်အမှုကို ကျူးလွန်ပါတယ်။ သူဟာ ပါကာတိပါတသီက္ခာပုဒ်စတဲ့ ဂရမဓမ္မလူသီလဓမ္မကို ဖျက်ဆီးရာ ရောက်ပါတယ်။ အဲဒီပါကာတိပါတစတဲ့ အဓမ္မတွေကြောင့် အသက်တို ခြင်း၊ ငရဲသို့ ကျေရခြင်းများ ဖြစ်တဲ့အခါ သူ့သက်သတ်မှုဆိုတဲ့ သီလတရားကို ဖျက်ဆီးခြင်းအဓမ္မကြောင့်သာ ဖြစ်တယ်လို . ဆိုရပါတယ်။

အဓမ္ဒကတော့ သစ္စာနဲ့မယ်ပဲ မိဇ္ဇာနဲ့သာ ယဉ်ခြင်းကြောင့် အဓမ္ဒကို ဘယ်လိုပဲ ချစ်ခင်မြတ်နီးပြီး တရာတ်တရ လိုက်နာကျင့်သုံးပေမယ့်လို့ တစ်ရုံတစ်ခါမျှ ကောင်းကျိုးပေးခြင်း မရှိပါဘူး။ အစဉ်အမြဲ ဆိုးကျိုးကိုသာ ပေးခြင်းသဘောရှိတာ ကြောင့် အဓမ္ဒဟာ သစ္စာမရှိလို့ ဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကံကိုယ့်ကြည်ခြင်း

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက်မှာ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ သမွာဒီဇို့ခေါ် အတွေးအမြင် အယူအဆ မှန်ကန်ဖြောင်မတ်မှုရှိခြင်းပါ။ အတွေးအခေါ်အယူအဆ မှားယွင်းသူကို မိဇ္ဇာဒီဇို့အယူရှိရှုံးလို့ ခေါ်ပါတယ်။ မိဇ္ဇာဒီဇို့ဖြစ်တဲ့အခါ မိဇ္ဇာသက်ပွဲမှ မိဇ္ဇာသမာဓိတိုင်အောင် မိဇ္ဇာလမ်းစဉ်တွေ တသီတတန်းကြီး ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

သမွာဒီဇို့ခေါ် အတွေးအခေါ်အယူအဆ မှန်ကန်ဖို့မှာ အနိမ့်ဆုံး ‘ကမ္မသု ကတာ သမွာဒီဇို့’ ရှိရပါတယ်။ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိ၏ဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ပါ။ ကံဆိုတာက ‘စေတနာ ဟံ ဘိဂ္ဗ္ဗဝေ ကမ္မ ဝံဒါမံ’အရ ဓမ္မနဲ့အဓမ္ဒကို ပြုလုပ်အား ထုတ်သွေ့အန္တာ လုံးဆော်မှုသဘောသတ္တိ စေတနာကိုပဲ ကံလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းဟာ သမွာဒီဇို့ခေါ် အယူအဆမှန်ကန်ဖို့ ကံကံရဲ့အကျိုးကို ယုံကြည်ရပါတယ်။ ကံကို မယုံသူဟာ ကံမရှိလို့ လက်ခံယူဆတဲ့ ‘နတ္တိ ဒီနှံး၊ နတ္တိ ကမ္မနဲ့ ဝိပါကော’စတဲ့ နတ္တိက မိဇ္ဇာဒီဇို့တွေ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

လောကမှာ လူအချို့ဟာ မျက်မောက်ဘဝမှာပဲ အဓမ္ဒဒရိုက်မှုမျိုးစုံကို ပြုလုပ် နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့မှာ ဆိုးကျိုးဒုက္ခဆိုလို့ လက်ငင်းဘဝမှာ ဘာမျှမယ်မယ်ရရ မခံစားရတဲ့အပြင် ကောင်းကျိုးသုခတွေနဲ့သာ ပိုပြီး၊ တိုးပြီး ကြံးတွေ့ခံစားနေကြရပါတယ်။

လူအချို့ကျတော့ မျက်မောက်ဘဝမှာပဲ သုစရိုက်ဓမ္မမျိုးစုံကို ပြုလုပ်နေပါလျက်နဲ့ သူတို့ကို ဓမ္မက လက်ငင်းဘဝမှာ ဘာကောင်းကျိုးမျှ မပေးတဲ့အပြင် ဆိုးကျိုးဒုက္ခတွေနဲ့ တရွှေ့ရွှေ့ခံစားနေကြရပါတယ်။

အဲဒီလိုသာက အဖြစ်အပျက်မျိုးတွေဟာ လောကမှာ အရင်ကလည်း

ရှိခဲ့စမြဲမိုး၊ အခုလည်း ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး နောင်မှာလည်း ရှိနော်းမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအဖြစ်အပျက်တွေနဲ့ ကြံ့ရတဲ့အခါမှာ သာမန်ပုထိုးသာဝေ ကံကံရဲ့အကျိုးကို သံသယဝင်ပြီး ဓမ္မက သစ္ာဖောက်ပြီး၊ အဓမ္မက သစ္ာရှိခြင်းလော့လို့ ယဉ်မှားမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

နိယာမတွေ မဖောက်ပြန်ပါ

အဲဒီလိုအခါမျိုးတွေမှာ သံသယဖြစ်လေ့ရှိတတ်တဲ့ ပုထိုးသာဝေအတိုင်း ဖြစ်ရတာမိုး အပြစ်ရယ်လိုတော့ မဆိုသာပါဘူး။ အရိယာသူတော်စင်ကြီးတွေလို လောကခဲ့နဲ့ ကြံ့တဲ့အခါ မဖြေစတဲ့ မဟုတ်တာကြောင့် ဒီဋ္ဌနဲ့ ပိမိန့်ကိုစွဲရှိနော်းမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအမှားမျိုးကိုတော့ အသိဉာဏ်ဦးဆောင်ထားတဲ့ ယောနီသော မန်သိကာရခေါ် အကောင်းသက်ပြောင်းနှလုံးသွင်းနည်းနဲ့ ပယ်ဖျောက်ပစ်နိုင် ရပါမယ်။ မဖျောက်နိုင်သူအဖို့တော့ နတ္တိကမိဇ္ဇာဒီဇိုးမျိုး ဖြစ်လာနိုင်တတ်ပါတယ်။

လိုရင်းမှတ်ရမှာက သရက်စောကို စိုက်ပျိုးတဲ့အခါ ချိုတဲ့သရက်မျိုး ဖြစ်ပါလျက် ချိုတဲ့သရက်သီး ဖြစ်မလာဘဲ ခါးတဲ့တမာသီးမျိုး ဖြစ်လာခဲ့ရင်.. ပြီးတော့ ခါးတဲ့တမာသီးစောကို စိုက်ပျိုးတဲ့အခါ ခါးတဲ့တမာသီးဖြစ်မလာဘဲ ချိုတဲ့သရက်သီးတွေ သီးလာခဲ့ရင်.. အဲဒီလိုမျိုး လောကရဲ့ ဖြစ်မြေကြုံမြေ အစဉ် အလာဓမ္မတာအရ နိယာမတရားတွေဟာ ဖေါက်လွှဲဖေါက်ပြန်၊ ပြောင်းပြန်စောက်ထိုး ဖြစ်လာတဲ့အခါမျိုးတွေ မရှိနိုင်တာကြောင့် ဓမ္မက သစ္ာခဲ့ကာ ဆိုးကျိုးပေးပြီး အဓမ္မက သစ္ာရှိပြီး ကောင်းကျိုးပေးခြင်းတွေလည်း ဖြစ်လာနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

အခုသာဝေမှာ ကောင်းတာလုပ်ပေမယ့် ဆိုးကျိုးရရှိနေမှုတွေဟာ၊ ပြီးတော့ အခုသာဝေ ဆိုးတာလုပ်ပြီး ကောင်းကျိုးသုခတွေ ပြည့်စုံနေရမှုတွေဟာ ယခင်က ပြုခဲ့ဖူးတဲ့ အတိတ်အကြောင်းကံတွေက ဝင်ရောက်အကျိုးပေးနေတာမို့ ပစ္စာဖွံ့ဖြိုးအဖြင့်နဲ့ မတူကွဲပြားစွာ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်နေကြတာပါ။ ယခုသာဝေရှိ ခံစားနေရတဲ့ အကောင်းနဲ့အဆိုး အကျိုးပေးတွေဟာ အတိတ်ကပြုဖူးတဲ့ အပရာပရိယ ဝေဒနိယကံနဲ့ အခုသာဝေပြုလိုက်တဲ့ ဒီဇွဲဓမ္မဝေဒနိယကံတွေက အခွင့်ရသလို အကျိုးပေးနေမှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လုပ်ငန်းကိစ္စဆောင်ရွက်တဲ့ က ၄-မျိုး

၁။ အနေကက် - ပိပါက်စိတ်စေ၊ ရုပ်ထွေထွေကို၊ သန္တပဝတ္ထိ၊ ခွင့်ခါရိုသော်၊ မိမိကိုယ်တိုင်၊ ဖြစ်စေနိုင်၊ ခေါ်ပိုင်အနေကက်။

အခွင့်အခါရဲ့ရင် လူ့ဘဝ၊ တိရှာ့နှင့်ဘဝစတဲ့ ပဋိသန္တအကျိုးကို ပေးတတ်တဲ့ကံကို အနေကက်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

၂။ ဥပတ္တမ္မာကက် - ၁အကျိုးပေးခွင့်၊ အခါသင့်အောင်၊ ၂အခွင့်သင့်ပြန်၊ ကျိုးပေးသန်အောင်၊ ၃ပေးပြန်ပြီးကာ၊ ရှည်မြင့်ကြာဖို့၊ လျှော့စွာထောက်မ၊ ကူညီက၊ ဥပတ္တမ္မာကက်။

ဒီကံဟာ သူကိုယ်တိုင်ကတော့ အနေကကံလို့ အကျိုးမပေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အခြားကံတွေကို အကျိုးပေးထက်သန်လာအောင် ပုံပိုးကူညီပေးပါတယ်။

၃။ ဥပပီးမ္မာကက် - ၁အကျိုးပေးခွင့်၊ မရလင့်အောင့်၊ ၂ရသင့်လေပြန်၊ ကျိုးမသန်အောင်၊ ၃ရပြန်အကျိုး၊ မဖွံ့ဖြိုးဖို့၊ အမျိုးမျိုးက၊ နှိပ်စက်လှ၊ ဥပပီးမ္မာကက်။

၄။ ဥပယာတကက် - နှိပ်စက်ရုံတွင်၊ မကချင်ဘဲ၊ ယခင်ထက်တိုး၊ က အကျိုးကို၊ ပယ်ချိုးနိမ့်ချာ၊ သတ်ဖြတ်က၊ ဥပယာတကက်။

အောက်ကံနှစ်မျိုးကတော့ မတူညီတဲ့ ဆန်ကျင်ဘက် ကံတစ်ပါးပါးရဲ့ အကျိုးကို ကြီးတဲ့ကံအကျိုး သေးအောင်၊ သေးတဲ့ကံအကျိုး ပပျောက်အောင် ဖျက်ဆီးတတ်တဲ့ကံများ ဖြစ်ပါတယ်။

လူတစ်ယောက်ဟာ ကံတစ်ခုကို ပြုလုပ်ပြီဆိုပါစို့။ အဲဒီကံဟာ ကာယရုံ ရှင်ကို မတူညီတဲ့ လုပ်ငန်းကိစ္စ ၄-မျိုးမှာ တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ အကျိုးပေးလေရှိပါတယ်။

အချို့ကံက အဖြစ်နဲ့ ကိုယ်တိုင် ပဋိသန္တကျိုး၊ ပဝတ္ထိကျိုးကို ပေးပါတယ်။ အချို့ကံကတော့ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်အကျိုး မပေးနိုင်ပါဘူး။ ဥပတ္တမ္မာကကံအဖြစ်နဲ့ ရှိပြီးသားကံတစ်ပါးကို ထောက်တိုင်လို ကူညီထောက်ပုံမှု ပေးပါတယ်။ အချို့ကံကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ပြန်ဘဲ ဥပပီးမ္မာကကံအဖြစ်နဲ့ ရှိပြီးကံတစ်ပါးပါးကို မသန်စွဲမဲ့အောင် နှိပ်စက်ပါတယ်။ အချို့ကံကတော့ သူ့ထက်ပို ဆိုးအောင် ဥပယာတကကံအဖြစ်နဲ့ ရှိပြီးကံတစ်ပါးပါးကို အကျိုးလုံးဝ မခံစားရ အောင် သတ်ပစ်ပါတယ်။

အလှည့်အစဉ်အရ အကျိုးပေးတဲ့ ကံ(၄)မျိုး

၁။ ဂရရှုကံ- ကြိုးလေးသောအကျိုးကို ပေးနိုင်တဲ့ ကုသိလ်အရာမှာ မဟာရှုပ်ကံ၊
အကုသိလ်အရာမှာ ပဋိနန်ရိယကံ ၅-မျိုးနဲ့ နိယတမိဇ္ဈာဒီဋီံကံ။

၂။ အာသန္တကံ- သေခါနီးအချိန်မှာ အောက်မှုအပ်, ပြုအပ်တဲ့ကံ။

၃။ အာစီဏ္ဍာကံ- အမြေမပြတ် လေးလာပြုလုပ်အပ်တဲ့ ကံ။

၄။ ကဋ္ဌတ္ထာကံ- ဒီဘဝနဲ့ အရှင်ဘဝတွေက အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ပြုထားအပ်တဲ့ကံ။

ဒီကံ ၄-ပါးဟာ အလှည့်အစဉ်အတိုင်း ခုတိယဘဝအတွက် ပဋိသန္ဓာကျိုးကို
သေခါနီးအချိန်မှာ ပေးပါတယ်။ အရှင်ဆုံး ဂရကံက အကျိုးပေး အလှည့်အခါကို
ရပါတယ်။ ဂရကံမရှိခဲ့မှ သေခါနီးအချိန်မှာ ပြုတဲ့အာသန္တကံရဲ့ အခွင့်အလှည့်ပါ။
အာသန္တကံမရှိမှ အာစီဏ္ဍာကံ။ အဲဒီကံ ၃-မျိုးလုံး မရှိတဲ့အခါမှာတော့ တစ်ချိန်
ချိန်တုန်းက အမှတ်မထားဘဲ ပြုထားမဲ့ခဲ့တဲ့ ကံတွေက အလိုလျောက် ဝင်ရောက်ပြီး
အကျိုးကို ပေးလာရပါတယ်။

အချိန်အခါအရ အကျိုးပေးတဲ့ ကံ(၄)မျိုး

၁။ ဒီဇွန်မွေဝဒနိယကံ- ပစ္စာဖွန်ဘဝမှာပဲ အကျိုးပေးနိုင်တဲ့ကံ၊ ပထမအောင်
စေတနာ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ ဥပပဇ္ဇဝဝဒနိယကံ- တမလွန်ခုတိယဘဝမှာ အကျိုးပေးတဲ့ကံ၊ သတ္တမအောင်
စေတနာ ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ အပရာပရီယဝဒနိယကံ- တတိယဘဝမှတ်ပြီး ဘဝအဆက်ဆက် နိဗ္ဗာန်ထိ
တိုင်အောင် အကျိုးပေးနိုင်တဲ့ကံ၊ အလယ်အောင် ၅-ခုရဲ့စေတနာ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ အဟောသီကံ- လုံးဝအကျိုးမပေးဘဲ အကျိုးပေးမြှုံသွားတဲ့ကံစေတနာမှာ
ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကံ ၄-မျိုးကို နားလည်ဖိုက စိတ်ဖြစ်စဉ်ဝိတိတစ်ခုမှာ ကုသိလ်ကံ,
အကုသိလ်ကံအောင်တ် ၇-ကြိုမ်စီ အောကြောင်းကို အရှင်ဆုံး သိထားရပါမယ်။

အဲဒီ စေ ၇-ခန့် ပိုင်းခြားပြီး သူအခါးအခါးတိုင်း အကျိုးပေးပါတယ်။

ဒီဇွဲဓမ္မဝေဒနိယကံက ပထမဇော်တနာကံရဲ့ အမည်ပါ။ ပထမဇော်အခိုက်များဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်အကုသိုလ်တနာဟာ မျက်မှာ်က်ဘဝမှာ အကျိုးပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒီဘဝကိုထောက်ရင် နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်တဲ့ ခုတိယဘဝမှာ ဥပပဇ္ဇဝဒနိယကံက အကျိုးပေးပြီး အပရာပရိယဝေဒနိယကံက ကျို့ဘဝသံသရာတစ်လျှောက်မှာ အကျိုးပေးပါတယ်။

အဲဒီကဲ ၃-မျိုးမှာ အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးကြောင့် အကျိုးမပေးနိုင်ဘဲ ကာလလွန်သွားခဲ့ပါက စပါးသိမ်၊ စပါးဖျဉ်းကဲ့သို့ အချဉ်းနှင့် အဟောသိကဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီကဲ ၄-မျိုးမှာ အကျိုးပေး အားအနည်းဆုံးကတော့ ဒီဇွဲဓမ္မဝေဒနိယကံ ဖြစ်ပါတယ်။ စွမ်းအားသတ္တိအရှုံးဆုံးကံကတော့ အချို့ကျမ်းတွေမှာ အလယ်ဇော်-ခု-ခုစေတနာဖြစ်တဲ့ အပရာပရိယဝေဒနိယကံကို ညွှန်ပြပါတယ်။ အချို့ကျမ်းတွေမှာတော့ သတ္တိမဇော်တနာဖြစ်တဲ့ ဥပပဇ္ဇဝဒနိယကံကို ညွှန်ပြထားပါတယ်။

အကျိုးပေးပုံအကျဉ်း

လူတစ်ယောက်ပြုလုပ်တဲ့ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံတွေဟာ ဒီဇွဲဓမ္မဝေဒနိယကံရဲ့ ပထမဇော်တနာဖြင့် ဒီဘဝမှာ တခါတရုံ နေကံအဖြစ် အကျိုးပေးပြီး တခါတရုံ ဥပထ္ခမ္မကံကံအဖြစ် အကျိုးပေးပါတယ်။ တခါတရုံမှာတော့ ဥပပီးဌား၊ ဥပယာတကံတွေနဲ့ အကျိုးပေးပြန်ပါတယ်။

ဥပပဇ္ဇဝဒနိယကံရဲ့ သတ္တိမဇော်တနာက ခုတိယဘဝမှာ၊ အပရာပရိယဝေဒနိယကံရဲ့ အလယ်ဇော်-ခု-ခုကံတနာက နောင်ဘဝသံသရာမှာ အဲဒီအတိုင်း တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခန့် အကျိုးပေးပါလိမ့်မယ်။ အကျိုးလုံးဝမပေးဘဲ အဟောသိကံဖြစ်သွားတာတွေလည်း အခြေအနေအရရှိပေမယ့် အလွန်ရှားပါတယ်။

ဘယ်ပုံအကျိုးပေးသလဲ၊ ဘယ်လောက်အကျိုးပေးသလဲ။ အကျိုးပေးမြှုပ်သလား၊ မမြှုပ်ဘူးလားစတဲ့ လေးနက်ခက်ခဲတဲ့ ကံအရာကြံ့စရာတွေကတော့ ပုထိုးလူသားတွေရဲ့ အရာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့

အနေနဲ့ အတိအကျသိနိုင်ဖို့မှာ အင်မတန် ခဲယဉ်းလှပါတယ်။

လက်ငင်းချက်ချင်း အကျိုးပေးခြင်း

ဒီဘဝမှာ မျက်မြှင်ကိုယ်တွေ အကျိုးပေးတဲ့ကံက ‘ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယက’ ဖြစ်ပါတယ်။ အချိန်အခါအရ အကျိုးပေးတဲ့က ၄-မျိုးထဲမှာ စွမ်းအားနည်းတဲ့ကံလို ဆိုပါတယ်။ ‘သာ၊ ထိဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးပေးတဲ့က’သည်။ လူရေး၊ ဤဘဝမှာပင်။ ပုံပွဲမတဲ့၊ အပွင့်မျှလောက်။ ပဝတ္ထိဝိပါကမတဲ့၊ ပဝတ္ထိအကျိုးပေးခြင်းမျှဖြစ်သော၊ အဟေတုကဝိပါက၊ အဟိတ်အကျိုးကို။ ဒေတီ၊ ပေး၏။ (ဦးကာ)

၇၁ ဂ-ချက်မှာ အစခုံးပထမအောဖြစ်လို အော်းခုံးအကျိုးပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူရှေ့မှာ မြို့ရာရောတစ်ခုခု မရှိတာကြောင့် သတ္တိစွမ်းအားနည်းခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အားနည်းခြင်းကြောင့် လည်း အခြားရောများလို အသီးနှဲတူတဲ့ ဘဝတစ်ခုဖြစ်အောင် မစွမ်းဆောင်နိုင်ဘဲ ဒီဘဝမှာ အပွင့်မျှလောက် အကျိုးကိုသာ ပေးနိုင်ခြင်းပါ။

ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုက ၂-ခုမှာ လက်ငင်းအကျိုးပေးတဲ့အခါ သာမည့် အကျိုးတွေကိုတော့ ပေးလှယ်ပြီး ကြီးကျယ်ထင်ရှားတဲ့ အကျိုးပေးတွေမှာ အထွန် ဖြစ်ခဲကြောင့် သိရပါတယ်။

ဥပမာ။ ကုသိုလ်ကံတွေကြောင့် စိတ်ချမ်းမြေ့မှု၊ ရှုံးသတင်းထင်ပေါ်မှု၊ လူနတ်ချစ်ခင်မှု၊ အလုပ်အကိုင်တွေ အဆင်ပြောမှုစာတွေနဲ့ အကုသိုလ်ကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲရခြင်း နဲ့လုံးမသာယာခြင်း နာမည်ပျက်ရခြင်း ကိုယ့်လိပ်ပြာ ကိုယ် မလုံခြင်းစတာတွေဟာ သာမည့်အကျိုးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ကသုပဘုရားရှင်အား ဆွမ်းလျှော့အိန်းပြီး ချက်ချင်းသူငွေးဖြစ်သူ မဟာဒုဂ္ဂ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဆွမ်းလျှော့အိန်းမှုကြောင့် ပုဏ္ဏနှိုးမောင်နှုတို့ ချက်ချင်းသူငွေး ဖြစ်ခြင်း၊ ကာကဝိုင်းယနီးမောင်နှုတို့ အရှင်မဟာကသာပကို ဆွမ်းလျှော့ပြီး သူငွေးဖြစ်သွားခြင်း၊ နန္ဒလုလင်ဟာ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရိကို အဓမ္မပြုကျင့်လို ဖြမ်းခဲရခြင်း၊ စုနှစ်နားသတ်သမားဟာ ထမင်းပွဲမှာ စားနေရင်း လျှောပြတ်ကျခြင်းစတာတွေဟာ ကြီးကျယ်ထင်ရှားတဲ့ အကျိုးပေးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ (ဓမ္မပဒေပဏ္ဏတဝ်)

အကြောင်းအထောက်အပံ့များ

အဒီလို ကြီးကျယ်ထင်ရှားတဲ့ အကျိုးပေးမျိုးတွေ ဖြစ်လာဖို့ရာမှာ စွမ်းအားသတ္တိနည်းတဲ့ (ဒီဇိုင်ခြေအနိယက်ရဲ့)ပထမအောက်နာမှာ အကြောင်းအထောက်အပံ့များ ခိုင်ခုံစွာ ရရှိမှုသာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ပထမအောက်နာဟာ အဦးဆုံးအော်ဖြစ်ပြီး သူရှေ့မှာ အောက်ခုံခုံရဲ့ အာသေဝန်သတ္တိကို မရနိုင်တာကြောင့် အလျှန်အားနည်းရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဇိုင်လက်ငင်း အကျိုးပေးခြင်းရှိဖို့ အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအထောက်အပံ့တွေ ပြည့်စုံနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁။ ဆန့်ကျင်ဘက် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံတို့ အလွမ်းမိုး မခံရခြင်း၊

၂။ ရှေးရှေးက အကြောင်းအထောက်အပံ့ ပစ္စယသတ္တိကို ရရှိခြင်း၊

၃။ သာမဏ်ထက် ပိုလွန်ပြီး စိတ်အားထက်သန်မှုရှိခြင်း၊

၄။ ကုသိုလ်အရာ ဂုဏ်ထူးဝိသေသနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဘုရားစတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကျေးဇူးပြုမှု ရှိခြင်း၊

၅။ အကုသိုလ်အရာ ဂုဏ်ထူးရှိသူ ဘုရားရဟန်စသူတို့ကို ကျေးဇူးမဲ့ပြုခြင်း၊
(ဥပရိပန္တာသာ အန္တကထာန္တာ)

ဒါန၏ ဒီဇိုင်မြင်အကျိုး

မိမိပြုလုပ်တဲ့ ကုသိုလ်အလှူဒါနတစ်ခုခုမှာ ဒီဇိုင်လက်ငင်းအကျိုးပေးနိုင်ခြင်းရှိဖို့အတွက် အိုး ၄-ချက်ပြည့်စုံရမှာဖြစ်ကြောင်း အခုလို ထုတ်ပြထားပါတယ်။

၁။ ဝတ္ထုသမ္မဒါ - အနာဂတ်၊ ရဟန်စတဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ပြည့်စုံခြင်း၊

၂။ စေတနာသမ္မဒါ - အလှူရှင်မှာ စေတနာသဒ္ဓါသတ္တိထက်သန်မှုရှိရခြင်း၊

၃။ ပစ္စယသမ္မဒါ - လျှော့ဖျယ်ပစ္စည်းမှာ တရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိမှုဖြစ်ခြင်း၊

၄။ ဂော်တိရေကသမ္မဒါ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က နိရောဓသမာပတ်မှ ထပြီးချိန်စသည်ဖြစ်ပြီး လွန်ကဲတဲ့ ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံခြင်း။ (မမွေပဒအန္တကထာ သူခသာမဏေ ဝတ္ထုအဖွင့်)

အဲဒီ အား ၄-ချက်နဲ့ ပြည့်စုတဲ့ အလှူဒါနကုသိုလ်ဟာ ချက်ချင်းလက်
ငင်းအကျိုး ပေးကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်။ သန့်ကျင်ဘက်အနေနဲ့ ကြည့်ရင်တော့
အကုသိုလ်ကံများ လက်ငင်းအကျိုးပေးနိုင်ဖို့မှာ-

၁။ အနာဂါမဲ့၊ ရဟန္တာစတဲ့ သိက္ခာမြင့်မြတ်သူတွေကို ပြစ်မှားခြင်း၊

၂။ လွန်ကျူးလိုစိတ် ပြင်းပြထက်သန်ခြင်း၊

၃။ မတရားသဖြင့် ပြုမှုကျင့်ကြံခြင်း၊

၄။ အကျိုးပေးခွင့် အချိန်အခါကို ရရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အား အချက်လက်တွေနဲ့ အကြောင်းအထောက်ပဲ ပြည့်စုတဲ့အခါ
ဒီဘဝမှာပြုတဲ့ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတွေဟာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံအဖြစ်နဲ့
ဒီဘဝမှာပဲ လက်ငင်းအကျိုးပေးရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သံသရာက ကံတွေ ပစ္စာနှင့်မှာ အကျိုးပေးခြင်း

လူတစ်ယောက်ရဲ့သန္တာနှင့်မှာ ဘဝသံသရာတစ်ခွင်တုန်းကပြုခဲ့ပြီး ဒိဋ္ဌဓမ္မ
ဘဝမှာ အကျိုးမပေးခဲ့ရတဲ့ ကုသိုလ်အကုသိုလ် အပရာပရိယဝေဒနိယကံတွေဟာ
မရေတ္တကိုနိုင်လောက်အောင်ကို များပြားစွာ ရှိနေပါတယ်။ ပစ္စာနှင့်ဘဝမှာ
ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံက လက်ငင်းအကျိုးမပေးတဲ့ အချိန်အခါတွေမှာ အဲဒီ အရင်ဘဝ
တွေမှာပြုခဲ့တဲ့ အပရာပရိယဝေဒနိယကံတွေက လာပြီး အကျိုးပေးပါတယ်။ ပြီးတော့
ဒီဘဝမရခင် ရှုံးတစ်ဘဝမှာ ပြုခဲ့တဲ့ ဥပပဇ္ဈဝေဒနိယကံတွေကလည်း လာပြီး
အကျိုးပေးပြန်ပါတယ်။

အချုပ်အချေကျွေတဲ့ ကံ

ကံတစ်ခြားလုပ်ခိုန် အော့ ၇-ကြိမ်စောရာမှာ ဘယ်ဇောက အားအကောင်း
ဆုံးလဲ၊ သတ္တိအထက်ဆုံးလဲဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ‘သတ္တိမဇောဇာတေနာသည်
ကိစ္စကို ပြီးစေမှုမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချေကြောင်းဖြစ်လို့ အခိုက်’ကျတယ်။ ‘ပထမ၊
၃တိယစတဲ့ဇောတွေဟာ သတ္တိမဇောအရှိန်ရလာဖို့ အထောက်အပံ့သာဖြစ်တယ်’လို့

အထမြာက်မှုများ သတ္တုမလောစေတနာ(ဥပပဇ္ဇဝဒနိယက်)ကို အချုပ်အချာအဖြစ်
ပြဆိုထားပါတယ်။

လယ်တီဆရာတော်ရဲ့ ပရမတ္ထဒီပနိမှာတော့ အလယ်အော် ၅-ချက်စေတနာ
(အပရာပရိယဝဒနိယက်)ကို သတ္တိအထက်ဆုံးဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ကြာရှည်စွာ မစည်ပင်တဲ့ ငုက်ပျောပင်၊ သဘောပင်တွေဟာ
ခပ်မြန်မြန် အသီးသီးသလိုပဲ၊ သတ္တုမလောစေတနာက သတ္တိအားနည်းလို့ ဒုတိယ
တစ်ဘာဝမျှသာ အကျိုးပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလယ်အော် ၅-ချက် စေတနာ
လောက် ကြာရှည်မစည်ပင်ဘဲ အမြန်ဆုံးထွက်ပြီး အကျိုးပေးရကြောင်း ဆိုပါတယ်။
(ကမ္မဝိသယော အစိန္တယော-အရ ကံအကျိုးပေး အတိအကျကိုတော့ ဘုရားရှင်မှ
လွှဲပြီး မည်သူမျှ သိနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။)

ဒါကြောင့် အဲဒီအပရာပရိယဝဒနိယက်တွေနဲ့ ဥပပဇ္ဇဝဒနိယက်တွေဟာ
(ဘယ်ကံက ပိုပြီး စွမ်းအားထက်ထက် မထက်ထက်) လက်ရှိပစ္စဖွန်းဘဝမှာ
အကျိုးပေးဖို့ အခွင့်အခါအလှည့်ကို မျှော်စောင့်ပြီး အခွင့်သာတာနဲ့ ဝင်ဝင်ပြီး
အကျိုးပေးနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကုသိလ်ကံအကျိုးပေးဖို့အတွက် အခွင့်အခါ(၄)မျိုး

၁။ ကာလသမ္ဓ္ထိ-ခေတ်ကာလကောင်းနှင့် ကြံ့ရခြင်း

၂။ ဂတိသမ္ဓ္ထိ- ဂတိ(ဘဝ)ကောင်းနှင့် ကြံ့ရခြင်း

၃။ ဥပမိသမ္ဓ္ထိ- ဥပမိရုပ်ပြည့်စုံမှုရှိခြင်း

၄။ ပယောကသမ္ဓ္ထိ- လုံးလဝိရိယကောင်းနှင့် ကြံ့ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။
အထက်ပါ (၄)မျိုးက ကုသိလ်ကံအကျိုးပေးဖို့အတွက် အခွင့်အခါများဖြစ်ပါတယ်။
အကုသိလ်ကံအကျိုးပေးဖို့အတွက်မှာလည်း ‘သမ္ဓ္ထိ ပြည့်စုံခြင်းအစား ဂိပ္ပို
ပျက်ဆီးခြင်းဟု ပြောင်းပြီး အလားတူ ၄-မျိုးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လိုရင်းမှတ်ဖို့ကတော့ ‘ကာလ, ဂတိ, ဥပမိ, ပယောက’ တရား ၄-ပါးတို့
သမ္ဓ္ထိဖြစ်ဖော်ရင် ကုသိလ် အပရာပရိယဝဒနိယက်တွေ အပြည့်အဝ အကျိုးပေးခွင့်

ရလာမှာဖြစ်ပြီး ဝိပ္ပတ္တဖြစ်ဖော့ရင် အကုသိုလ်ကံတွေ အပြည့်အဝ အကျိုးပေးခွင့် ရပါတယ်။ သမ္မတဘရားက ၃-ပါးသာ ပြည့်စုံဖော့ရင်တော့ ကုသိုလ်ကံ အပြည့်အဝ အကျိုးမပေးနိုင်ဘဲ ကျန်တစ်ပါးရဲ့ ဝိပ္ပတ္တဖော့ရာမှာ အကုသိုလ်ကံက ဝင်အကျိုးပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ။ လူတစ်ယောက်ဟာ ဘဝတစ်ခုမှာ ဂတိဝိပ္ပတ္တကြုံရပြီး ခွေးကလေး တစ်ကောင် ဖြစ်လာရတယ်ဆိုပါရို့။ ရေးဘဝက သူပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံတွေဟာ ခွေးဘဝမှာ ရောက်ဖော်ရခြင်းကြောင့် လူဘဝမှာကဲ့သို့ အပြည့်အဝအကျိုးပေးခွင့်တွေ ဆုံးရှုံးသွားပါတယ်။

ဒါပေမယ့် လူတွေစားဝတ်ဖော်ရေးပြည့်စုံတဲ့ ခေတ်ကောင်း ကာလသမ္မတ္တာ၊ ချစ်စရာရပ်အဆင်းနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဥပမိသမ္မတ္တာ၊ လူတွေချစ်ခင်အောင် အမှုအရာမျိုးကို ပြုလုပ်တတ်တဲ့ ပယောကသမ္မတ္တာ၊ အဲဒီသမ္မတ္တာ ၃-ပါးကြောင့် သူပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ် အပရာပရီယဝဒနိယကံတွေဟာ ခွေးဘဝရောက်ဖော်ပေမယ့် အထိက်အလျောက် တော့ ကုသိုလ်ပဝတ္ထားအကျိုးကို ပေးလာနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အကုသိုလ်ကံကိုလည်း အဲဒီသဘောသွားအတိုင်း ယော်ယျာ မှတ်ထားရပါမယ်။

အဲဒီလောက်ဆိုရင် လောကမှာ လူအချို့ဟာ မျက်မောက်ပစ္စက္ခမှာပဲ အဓမ္မမှုဒုစုကိုမျိုးစုံကို ပြုလုပ်ပြီး ဆိုးကျိုးခုက္ခမခံစားရဘဲ ကောင်းကျိုးသုခတွေနဲ့ စံစားနေနိုင်ကြခြင်း၊ လူအချို့မှာတော့ မျက်မောက်ဘဝမှာပဲ သုစရိက်ဓမ္မမျိုးစုံကို ပြုလုပ်ဖော်လျက်နဲ့ လက်ငင်းဒိဋ္ဌ ဘာကောင်းကျိုးမျှ မခံစားရဘဲ ဆိုးကျိုးခုက္ခတွေနဲ့သာ တွေကြုံခံစားနေရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးနဲ့အကြောင်းပေါင်းစပ်မှ ခြားနားခြင်း တွေအပေါ် သံသယဖျောက်နိုင်လောက်ပါတယ်။

ကံကံရဲ့အကျိုးကို သံသယဝင်ကာ ဓမ္မက သစ္စာဖောက်ပြီး အဓမ္မက သစ္စာရှိခြင်းလောလို့ ယုံမှားမှုသံသယတွေကို ကံကံရဲ့အကျိုးကို ယုံကြည်တဲ့ ကမ္မသု ကတေသမ္မာဒီဇိုင်း အသိဉာဏ်နဲ့ မပယ်ဖျောက်နိုင်ရင် မဂ်တားဖိုလ်တား အန္တရာယ်များ အထိ ရောက်ရတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို့ သံသယတွေကြောင့် နတ္ထိက မိဇ္ဇာဒီဇိုင် စာရင်းဝင်သွားခဲ့ရင် ဘဝအခွင့်အရေးအားလုံး နှစ်ဗုံးရှုနိုင်လို့ အင်မတနဲ့ သတိထားစရာ ကောင်းပါတယ်။

ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စ

କୁଣ୍ଡା ପୁନ୍ଦର ପିଲ୍ଲା ଯ ମହେତା ଗୁରୁତେ ଲୁଚା॥

ତ ହେ ତମୁ ବକ୍ର ଶୋଭି । ତାଙ୍କ ଆପିଯ ଗୃହି ॥

ဥသော၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ယုံ ပူည့်၊ အကြင် ကုသိုလ်ကဲကိုလည်း
ကောင်း။ ယုံ ပါပ္ပါ၊ အကြင် အကုသိုလ်ကဲကိုလည်းကောင်း။ မရွှေ့၊ သတ္တဝါသည်။
လူစ၊ ဤလောက်၌ ကုရတေ၊ ပြုလုပ်အားထုတ်၏။ ဟို၊ အမှန်အားဖြင့်။ တဲ့
ထိပြုလုပ်သမျှ ကုသိုလ်ကဲ၊ အကုသိုလ်ကဲ နှစ်ပါးသည်။ တသေ၊ ထိပြုလုပ်သူ
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏။ သက်၊ မိမိကိုယ်ပိုင်ဥစွာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တွေ၊
ထိကဲနှစ်ပါးလုံးကိုလည်း။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ဂါဣတိ၊ ဘဝတစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွား
ရလေ၏။ (ကောသလသံယုတ်ပါဋ္ဌီတော်)

လူတစ်ယောက်ပြုတဲ့ ကောင်းမှုမေကောင်းမှုကံ J-ခုဟာ ဘဝသံသရာမှာ “ဆယာဝ အနုပါယိန့်” အရ အရိပ်ပမာ လိုက်ပါအကျိုးပေးတယ်လို့ လက်ခံယုံကြည့်တဲ့ ကမ္မသုကတေသာဏေဟာ မကောင်းမှုအဓမ္မကို ရှေ့ငြော့ခြင်း၊ ကောင်းမှု ဓမ္မကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးမှုမှာ အရေးပါတဲ့ မူလအသိဉာဏ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီညာ၏ဟာ လောကိုသမ္မာဒီဇိုင်ညာ၏တစ်ပါး ဖြစ်ပြီး ပုညျကြံယာဝါဌ္ဇာ ဆယ် ပါးမှာလည်း အယူဝါဒကို ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်အောင် ပြုလုပ်ပေးတဲ့ ဒီဇိုင်ရကမှ ပုညျကြံယာဝါဌ္ဇာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီညာ၏နဲကင်းပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ကောင်းမှုကုသိလ် တွေဟာ ‘ဘာကောင်ပွဲယူတဲ့ ကုသိလ်’ သာဖြစ်ပြီး အကျိုးပေး ညုံဖျင်းပါတယ်။

အဲဒီညာ၏ကို အမြိုပြပြီး ဒါန,သီလစတဲ့ ကောင်းမှုကုသိလ်တွေကို အားထုတ်မှုသာ ချမ်းသာတစ်ခုမှ ချမ်းသာတစ်ခု၊ စည်းစိမ်တစ်မျိုးမှ စည်းစိမ်တစ်မျိုးသို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲခံစားရပြီး နိဗ္ဗာန်အထိ ဘုရားစည်းအရိယာ အဖြစ် စံဝင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မျက်မောက်မျက်ကွယ် အပြစ်နဲ့အကိုး

ရှောင်ကြည်ရမယ့် အကုသိုလ်အဓမ္မမှုကို မရှောင်ကြည်သူတွေဟာ ၁။ မျက်မှောက်အပိုစ်၊ မျက်ကျယ်အပြစ်ရှိခြင်း သာဝဏ္ဏနှင့် ၂။ ကိုယ်စိတ် နဲလုံးကို ပူပန်

ဆင်းရဲဖော်ခြင်း ဒုက္ခပါကဆိတဲ့ ဆိုးကျိုးအပြစ် J-မျိုးကို လက်တွေ့ ရရှိခံစားရ ပါတယ်။ ဖြည့်ကျင့်ရမယ့် ကုသိလ်ဓမ္မများကို ကျင့်ဆောင်သူကတော့ ၁။မျက်မောက်၊ မျက်ကွယ်အပြစ် ကင်းခြင်း-အနေဝါဒ။ J။ ကိုယ်စိတ်နှလုံးကို ဆွင်ပြုးချမ်းမြေဖော်ခြင်း သူခဝိပါကဆိတဲ့ ကောင်းကျိုး J-မျိုးကို လက်တွေ့ ရရှိခံစားရပါတယ်။ အဲဒီအပြင် အဓမ္မမှုတွေကို ပြုကျင့်ခြင်းကြောင့် -

၁။ မိမိကိုယ်ကို ကိုယ်တိုင် အပြစ်တင်ရှုတ်ချုခြင်း- အတွောနဝါဒဘေး။
 J။ မိမိကိုယ်ကို သူတစ်ပါးတွေက အပြစ်တင်ရှုတ်ချုခြင်း- ပရာနဝါဒဘေး။
 ၃။ အာဏာပိုင်ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရခြင်း- ဒဏ္ဍာဘေး။
 ၄။ သေတဲ့အခါ အပါယ်ဘုံးသို့ ရောက်ရခြင်း- ဒုဂ္ဂတိဘေးတွေနဲ့ တွေ့ကြုံရနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအတိုင်းပါပဲ။ ဓမ္မမှုတွေကို ကျင့်ဆောင်ခြင်းကြောင့် လည်း အထက်ပါဘေးလေးမျိုးမှ ကင်းလွတ်ပြီး ဆန့်ကျင်ဘက် အကျိုးတရားတွေကို ရရှိခံစားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အသိဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သူတော်ကောင်းကြီးတွေဟာ မျက်မောက်မျက်ကွယ် ဘေးအပြစ်တွေမှ ကင်းလွတ်ပြီး ကောင်းကျိုး သုခမျိုးစုံနဲ့ ဆုစည်းခွင့်ရရှိနိုင်စေဖို့ ဘဝရဲ့ ရှောင်ရန်ဆောင်ရန်တွေကို ရှောင်မှု၊ ဆောင်မှု ပြုတော်မှုကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဝိပုဇ္ဇာနတရတရား ဖြစ်ပွားခြင်း

စိတ်နှလုံးမှာ မရွင်ပြနိုင်ခြင်း နှလုံးမသာမယာဖြစ်ခြင်းသောာကို ဝိပုဇ္ဇာနတလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဘိဓမ္မ စကားထဲမှာတော့ ကုဋ္ဌဖွေတေသနကို ဖြစ်ပါတယ်။

ဝိပုဇ္ဇာနတရတရားဟာ အကုသိလ်ဒုစရိတ်တွေကို မကြိုးရှောင်ခဲ့သူမှာ ငါဟာ မကောင်းမှုတွေကို မရှောင်ကြည့်မိခဲ့ပါလားလို့ ကုသိလ်သုစရိတ်တွေကို မကျင့်ဆောင်ခဲ့သူသန္တန်မှုလည်း ‘ငါဟာ ကုသိလ်သုစရိတ်တွေကို မကျင့်ဆောင်မိခဲ့ပါလား’လို့ ပူဇွဲးတသု နောင်တရာ်ပြီး ဝိပုဇ္ဇာနတတွေ ဖြစ်လာရပါတယ်။

အဝိပ္ပဋ္ဌသာရတရား ဖြစ်ပွားခြင်း

ဝိပ္ပဋ္ဌသာရတရားနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က အဝိပ္ပဋ္ဌသာရပါ။ စိတ်နှလုံး ရွှေ့လန်းခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ အကုသိုလ်အဓမ္မတွေကို ရှောင်ပြီး ကုသိုလ်ဓမ္မတွေကို ကျင့်ဆောင်သူဟာ နောင်တစ်ခိုင်မှာ ကိုယ်ပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ဓမ္မတွေကို တစ်စိမ့်စိမ့်တွေးပြီး ငါဟာ ရှောင်ကြည်သင့်တဲ့ အကုသိုလ်အဓမ္မတွေကို ရှောင်နိုင်ခဲ့ပါလား၊ ကျင့်ဆောင်သင့်တဲ့ ကုသိုလ်ဓမ္မတွေကို ကျင့်နိုင်ခဲ့ပါလားလို့ ဝစ်းမြောက်ရွှေ့လန်းခြင်း ‘ပါမောဇ္ဈ’ တရား ဖြစ်ပွားလာပါတယ်။ ဝစ်းမြောက်ရွှေ့လန်းခြင်း ပါမောဇ္ဈရှိသူဟာ နှစ်သက်ခြင်း ‘ဝိတိ’ ဖြစ်ပြီး ကိုယ်စိတ်ပြုမဲ့ချမ်းခြင်း ‘ပသုဒ္ဓ’ ။ အေးမြောက်ချမ်းသာ ‘သုခ’ ။ တည်ကြည်ခြင်း ‘သမဂ္ဂ’ တွေ အဆင့်ဆင့် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

သမဂ္ဂဖြစ်သူဟာ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်နိုင်တဲ့ ‘ယထာဘူတည်’ ရပါတယ်။ ယထာဘူတကြောင့် ဤေးဇွဲခြင်း ‘နိုဗ္ဗာ’ ။ နိုဗ္ဗာကြောင့် တပ်မက်မှ ကင်းခြင်း ‘ဝရာဂ’ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝရာဂကြောင့် ဘဝဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက် ခြင်း ‘ဝမ္မတ္ထီ’ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝရာဂကြောင့် ကိုလေသာပြုမဲ့အေးတဲ့ နိုဗ္ဗာနှင့် မျက်မောက်ပြုနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါတယ်။ (သာမည့်ဖလသုတေ)

ဒါကြောင့် ဝိပ္ပဋ္ဌသာရတရားမဖြစ်ပွားဖို့ရာ အကုသိုလ်အဓမ္မတွေကို ရှောင်ကြည်ပြီး အဝိပ္ပဋ္ဌသာရတရား ဖြစ်ပွားဖို့ရာ ကုသိုလ်ဓမ္မတွေကို ကျင့်ဆောင်ရပါမယ်။

ရှောင်ကြည်ခြင်း ဝိရတိ(၃)ပါး

၁။သမ္မတ္ထီရတိ=လွန်ကျူးဖွယ်အာရုံ ကြံ့လာလို့ ရှောင်ကြည်ခြင်း။

၂။သမာဒါနရတိ=သိကွာပုဒ်ဆောက်တည်ပြီး အထူးပြုရှောင်ကြည်ခြင်း။

၃။သမ္မတ္ထီရတိ=အကွင်းမဲ့ပယ်သတ်ပြီး ရှောင်ကြည်ခြင်း။

ဒီ(၃)ပါးထဲမှာ သမ္မတ္ထီနဲ့ သမာဒါနတို့ဟာ လောကီကို အာရုံပြုတဲ့ လောကီ ဝိရတိတွေပါ။ ပုထိုးတွေရဲ့ ရှောင်ကြည်ခြင်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သမ္မတ္ထီကတော့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာသာ မဂ်နဲ့ အပြီးတိုင်ပယ်သတ်နိုင်ပြီး နိုဗ္ဗာနှင့် အာရုံပြုတဲ့ လောကုတ္ထရာဝိရတိမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

အာရုံကြံ့လို့ ရှောင်ကြံ့ခြင်း

လွန်ကျူးဖွပ်အာရုံကြံ့လို့ ရှောင်ကြံ့ခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး လက်ာဒီပက မောင်ရွှေဟာ အမေ့ရောဂါကို ဆေးကုန့်အတွက် တောထဲမှာ ယဉ်အရာတွေက်ပါတယ်။ ယဉ်တစ်ကောင်ကိုတွေ့တဲ့အခါမှာ မရအရလိုက်ဖမ်းပြီး အပ်ထဲထည့်ဖို့ ပြင်တုန်းမှာ ‘ငါဟာ လူသားဖြစ်လျက်နဲ့ ကိုယ့်အကျိုးအတွက် သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းဟာ တရားနဲ့မလျှော်လိုပါဘူး’လိုတွေးပြီး မသတ်တော့ဖို့ ဆုံးဖြတ်ကာ ယဉ်က လေးကို ပြန်လွှတ်လိုက်ပါတယ်။

မောင်ရွှေဟာ သီလသီက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိပေမယ့်လို့ ကြံ့လာတဲ့ခုစွမ်းကိုအာရုံကို မလွန်ကျူးဘဲ အသိတရားနဲ့ ရှောင်ကြံ့ လွန်မြောက် နိုင်ခဲ့တာဖြစ်လို့ ‘သမ္မတ္တိရတိ’ ခေါ်ပါတယ်။

အထူးပြု ရှောင်ကြံ့ခြင်း

သီလသီက္ခာပုဒ်ဆောက်တည်ပြီး အထူးပြုရှောင်ကြံ့ပုံကတော့ လယ်သမားကြီးတစ်ဦးဟာ ဥပုသံနေ့မှာ သီလယူပြီး လယ်တွန်ဆင်းပါတယ်။ ညာနေခင်းမှာ လယ်တွန်ပြီး ခဏဖြုတ်ထားတဲ့နားတွေ ပျောက်သွားလို့ တောထဲတွက်ရှာတယ်။

တောင်ထိပ်တစ်ခုပေါ် အရောက်မှာတော့ စပါးကြီးမြွှေ့ကြီးရဲ့ ဖမ်းဆီးမှုကို ခံလိုက်ရပါတယ်။ ပါလာတဲ့ ပဲခွပ်နဲ့ မြွှေ့ကြီးကို ခုတ်သတ်ဖို့ ကြိုးစားရင်းသူ ဆူဆောက်တည်ခဲ့တဲ့သီလကို သတိရကာ ပဲခွပ်ကို လွှတ်ပစ်ပြီး အသက်နဲ့လဲကာ သီလကို စောင့်ထိန်းပါတယ်။ အဲဒီလို့ လယ်သမားကြီးရဲ့ ရှောင်ကြံ့ခြင်းမျိုးဟာ သမာဒါနဝိရတိ ဖြစ်ပါတယ်။

အရေးကြီးတာက ဘယ်လိုပဲရှောင်ရှောင် အသိဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံသူအဖို့ ရှောင်စရာတွေကို မလွန်ကျူးဘဲ ရှောင်ကြံ့လိုက်နိုင်ဖိုပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ရှောင်စရာ ၁၀-မျိုးကို သီထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှောင်ရှုန်ခုစွမ်းကိုအာရုံတရား (၁၀) ပါး

ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မှု ကာယက်(၃)ပါး

၁။ သူအသက်သတ်မှာ - ပါဏာတိပါတာ။

၂။ သူ့ဥစ္စာ ခိုးမှု - အဖိန္ဒာဒါန။
 ၃။ သူအမိမ်ရာကို ကျူးလွန်မှု - ကာမေသုမိစ္စာစာရ။

နှုတ်ဖြင့်ပြောမှု ဝနီကံ(၄)ပါး
 ၁။ လိမ်ညာပြောမှု - မုသာဝါဒ။
 ၂။ ကုန်းတိုက်ပြောမှု - ပိသုကာဝါစာ။
 ၃။ ကြမ်းတမ်းစွာပြောဆိုမှု - ဖရာသဝါစာ။
 ၄။ ပြန်ဖျင်းစကားပြောဆိုမှု - သမ္မပွဲလာပါ။

စိတ်ဖြင့်ကြံ့မှု မနောက်(၃)ပါး

၁။ သူစည်းစိမ်ကို ရှေးရှုကြစ်စည်မှု - အသိဉား။
 ၂။ သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးအောင်ကြံ့မှု - ဗျာပါဒ။
 ၃။ အယူအကျင့်မှားယွင်းမှု မိစ္စာဒို့။
 ဒီတရား ၁၀-ရုပ်းဟာ မကောင်းမှု၊ အလေ့အကျင့်တွေဖြစ်လို့ ခုစုရိုက်တရား
 ရယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အကုသိုလ်တရားများဖြစ်ဖို့ရာ လမ်းခရီးတွေဖြစ်တာကြောင့်
 ‘အကုသလကမ္မပထ’လို့လည်း ခေါ်ရပါတယ်။ အကုသိုလ်အမွှဖြစ်လို့ ရှောင်စရာ
 များသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆောင်ရန်သုစရိုက်တရား (၁၀)-ပါး

ကိုယ်ဖြင့်ဖြဲ့မှု ကာယာက်(၃)ပါး

၁။ သူအသက်သတ်မှုမှုရှောင်ခြင်း - ပါကာဝါပါတဝိရတိ။
 ၂။ သူ့ဥစ္စာ ခိုးမှုမှု ရှောင်ခြင်း - အဖိန္ဒာဒါနဝိရတိ။
 ၃။ သူအမိမ်ရာကျူးလွန်မှုမှုရှောင်ခြင်း - ကာမေသုမိစ္စာရဝိရတိ။

နှုတ်ဖြင့်ပြောမှု ဝနီကံ(၄)ပါး

၁။ လိမ်ညာမှုမှု ရှောင်ခြင်း - မုသာဝါဒဝိရတိ။
 ၂။ ကုန်းတိုက်မှုမှု ရှောင်ခြင်း - ပိသုကာဝါစာဝိရတိ။

- ၃။ ကြမ်းတမ်းစွာပြောဆိုမှုမှရှောင်ခြင်း-ဖရသဝါစာဘဏ်။
 ၄။ ပြန်ဖျင်းစကားပြောဆိုမှုမှရှောင်ခြင်း-သမ္မပ္မလာပဝိရတီ။

စိတ်ဖြင့်ကြံမှု မနောက်(၃)ပါး

၁။ သူစည်းစိမ့်ကို ကြံစည်းမှုမှရှောင်ခြင်း-အနသိဉား၊

၂။ သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးစေလိုမှုမှရှောင်ခြင်း-အဗျာပါဒါ၊

၃။ အယူအကျင့်များမှုမှ ရှောင်ခြင်း-သမ္မဒိဋ္ဌး

ဒီတရား ၁၀-မျိုးဟာ ကောင်းမှုရဲ့ အလေ့အကျင့်တွေဖြစ်တာကြောင့်

သုစရိက်တရားများလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကုသိလ်တရားဖြစ်ဖို့ရာ လမ်းကြောင်းတွေ
 ဖြစ်တာကြောင့် ‘ကုသလကမ္မပထ’လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ကုသိလ်ဓမ္မများဖြစ်လို့
 ဘဝရဲ့ဆောင်ရန်များ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒုစရိက်မှုများမှ ရှောင်ကြည့်ရင်
 ကုသိလ်ရပြီး မရှောင်ကြည့်ရင် အကုသိလ်ဖြစ်လို့ အရှောင်ကုသိလ်များ ဖြစ်ပါတယ်။

ပုညကြိုယာဝစ္စ (၁၀)ပါး

မူလကုသိလ်(၃)

၁။ ဒါန်- အလျှော်ပေးခြင်း၊

၂။ သီလ- အဆောင် စာရိတ္ထနှင့် အရှောင် ဝါရိတ္ထတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း

၃။ ဘာဝနာ- သမထာ၊ ဝိပဿနာ မွားများခြင်း၊

ဆင့်ပွားကုသိလ်(၃)

၁။ အပစာယန်- ရိုသေလေးစားခြင်း(သီလ)

၂။ ဝေယျာဝစ္စ- အမှုကြီးငယ်တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်း။(သီလ)

၃။ ပတ္တိဒါန- ကုသိလ်အဖို့ကို အမျှပေးဝေခြင်း(ဒါန်)

၄။ ပတ္တာနမောအန်- ကုသိလ်အစုကို သာဓရခေါ်ခြင်း(ဒါန်)

၅။ ဓမ္မဒေသနာ- တရားစကား ဟောကြားခြင်း(ဘာဝနာ)

၆။ ဓမ္မသဝနာ- တရားစကား နာကြားခြင်း(ဘာဝနာ)

၇။ ဒိဋ္ဌဇကမ္မ- အယူဖြောင့်မှန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။(ဘဝနာ)

အဲဒီ(၁၀)မျိုးဟာ ကုသိလ်တရားတို့ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ကြောင်းတရားတွေ
ဖြစ်တာနဲ့ ‘ပုညြိယာဝတ္ထု’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ရှောင်ရန်၊ ကုသိလ်မရနိုင်ဘဲ ကိုယ်တိုင်
ပွားများအားထုတ်ခြင်း ပြုရတဲ့ အဆောင်ကုသိလ်များ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝလွတ်မြောက်ရေးကုသိလ် (၂)မျိုး

မုဒ္ဒသသာသာဝင်တွေ ဖြည့်ကျင့်လေ့ရှိတဲ့ ကုသိလ်ဓမ္မတွေဟာ ဖြည့်ကျင့်ပုံ
အခြင်းအရာအနေနဲ့ အရှောင်ကုသိလ်နဲ့ အဆောင်ကုသိလ်ရယ်လို့ (၂)မျိုး ကဲ့ပြား
ပါတယ်။ အရှောင်ကုသိလ်တွေဟာ ဒုစရိက်မှုတွေကို ရှောင်ကြည့်မှသာ ကုသိလ်
ဖြစ်ပြီး မရှောင်ရင်အကုသိလ်ဖြစ်တဲ့ သုစရိက်ကုသိလ်တရားတွေနဲ့ ဝါရိတ္ထသီလ
မျိုးတွေပါ။

နဲ့ အဆောင်ကုသိလ်တွေကတော့ မပြုလုပ်ရင် အကုသိလ်မဖြစ်ဘဲ ပြုလုပ်နိုင်
သူမှာ ကုသိလ်ဖြစ်တဲ့ ပုညြိယာဝတ္ထုတရားတွေနဲ့ စာရိတ္ထသီလမျိုးတွေပါ။
အလွယ်ပြောရရင်တော့ အဓမ္မမှုတွေကို ရှောင်ကြည့်ခြင်းကုသိလ်နဲ့ ဓမ္မမှုတွေကို
ကျင့်ဆောင်ခြင်းကုသိလ်(၂)မျိုးပါ။ ဒီကုသိလ် J-မျိုးလုံးဟာ သတ္တဝါတစ်ယောက်ရဲ့
ဘဝမှာ အရေးပါအရာရောက်လှတဲ့ ကုသိလ်တရားတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကုသိလ်တရားနဲ့ ပြည့်စုံသူ

တစ်ခါတုန်းက သာဝတ္ထုမြို့မှာနေတဲ့ ပွဲကိုလဲလက်သမားဆရာကြီးဟာ
တစ်နေ့မှာ ရှင်တော်မုဒ္ဒတို့ ဖူးမြောက်ရင်း တရားနာဖို့ဆိုပြီး တောဝန်ကျောင်းသက်ကို
ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။

အချိန်က နည်းနည်းစောနေသေးတာမျို့ ပရိုမိုတွေကျောင်းကို ခဏေဝင်ပြီး
ဥက္ကမာနပရိုမိုနဲ့ တွေ့ဆုံးစကားပြောဖြစ်ပါတယ်။

လက်သမားဆရာကြီးကို ဥက္ကမာနပရိုမိုက ‘ဒါယကာကြီး လောကမှာ
တရား င-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသူကို ပြည့်စုံသောကုသိလ်ရှိသူ၊ မြတ်သောကုသိလ်ရှိသူ၊
မြတ်သောသူတို့သာရောက်အပ်သည့်နေရာသို့ ရောက်သူဟု ငါတို့ ပည်တ်အပ်၏။
အဲဒီတရား(င)ပါးကတော့..

၁။ ကိုယ်ဖြင့် မကောင်းမှုမပြုခြင်း။

၂။ နှုတ်ဖြင့် မကောင်းသောစကားကို မပြောခြင်း။

၃။ စိတ်ဖြင့် မကောင်းမှုကို မကြံ့ခြင်း။

၄။ မကောင်းသောအသက်မွေးနှု မပြုခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ဟောပြပါတယ်။

လက်သမားဆရာကြီးဟာ အဲဒီလို ပရိုမိုစ်တဲ့ တရားစကားကို နာကြား
ရပေမယ့် ကန့်ကွက်မှုလည်းမပြု၊ထောက်ခံမှုလည်းမပေးဘဲ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကျောင်းကို
ဆက်သွားပါတယ်။ ကျောင်းရောက်တဲ့အခါ ဥဂ္ဂမာနပရိုမိုပေါ်ဟောကြားခဲ့တဲ့ တရားကို
ပြန်ပြီး လျောက်ထားမေးမြန်းပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက အခုလို
ကလေးငယ်ဥပမာနဲ့ ရှင်းလင်းမိန့် ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

လူမမည် ကလေးသူငယ်သည် ခြေလက်စသည်ကို လူပ်ရှားရုံမျှသာ
ဖြစ်၏။ ကိုယ်ကာယဟူ၍ သိတတ်သောအသိမျှပင် မရှိ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်အားဖြင့်
မကောင်းမှုကို မည်သို့ ပြုမည်နည်း။ ငိုကြေးရုံမှတစ်ပါး စကားဟူ၍လည်း
သိတတ်သောအသိမျှပင် မရှိ။ နှုတ်အားဖြင့် မကောင်းမှုကို အသို့ ပြုပါမည်နည်း။
မြို့ဗျားချင်ပျော်မှတစ်ပါး အကြံ့အစည်းဟူ၍ သိတတ်သောအသိမျှပင် မရှိ။ မည်သို့
စိတ်ဖြင့် မကောင်းမှုကို ကြံပါမည်နည်း။

အဲဒီလို ရှင်းပြတော်မူပြီး ဥဂ္ဂမာနပရိုမိုပေါ်ဟောတဲ့ တရား(၄)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံရုံ
ဟာ မကောင်းမှုကို မသိတတ်လို မပြုလုပ်တဲ့ လူမမယ် ကလေးသူငယ်အဆင့်မျှသာ
ရှိကြောင်း၊ သို့သော်လည်း ကလေးသူငယ်ထက်တော့ သာလွန်ကြောင်းမိန့်တော်မူပြီး
ကုသိုလ်တရားအားလုံးနဲ့ အမှန်တကယ် ပြီးပြည့်စုံသွားဖြစ်ဖို့အတွက် မလွှဲမသွေ့ပြည့်စုံ
ရမယ့်အကို(၁၀)ရပ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ(၁၀)ပါးက..

၁။ သမ္မာဒီဇို့၊ ၂။ သမ္မာသက်ပွာ၊ ၃။ သမ္မာဝါစာ၊ ၄။ သမ္မာကမ္မန်၊ ၅။
သမ္မာအာဒီဝါ၊ ၆။ သမ္မာဝါယာမ၊ ၇။ သမ္မာသတိ၊ ၈။ သမ္မာသမာဓိ၊ ၉။ ပညာ၊
၁၀။ ဝိမောက္ခတိပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (မရှိမပဏ္ဍာသ၊ သမဏေဂုတိသတ်)

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓည့်ပြတဲ့ ကုသိုလ် ၁၀-က မဂ္ဂင်လမ်းစဉ် ၈-ပါးထဲက
သိလသမာဓိပညာဆိတ် သိကွာသုံးပါး အကျင့်တရားပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လက်သမားဆရာကြီးကို ဥဂ္ဂမာနပရိုမိုပေါ်ဟောတဲ့ ကုသိုလ်တရား ၄-
ပါးဆိတ်ဘာ အရှင်ကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့ သိလသိကွာမျှသာဖြစ်ပြီး အဆောင်ကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့

သမာဓိပညာတွေ မပါသေးလို့ အခြေခံအဆင့်မျှသာ ရှိတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မဂ္ဂင်လမ်းစဉ်အရ ကြည့်တဲ့အခါမှာ အရှောင်ကုသိလ်ဖြစ်တဲ့ သီလကျို့
စဉ်တရားဟာ ဘဝရဲ့အခြေခံအပိုင်းမှာ အရေးပါသလို အဆောင်ကုသိလ်ဖြစ်တဲ့
သမာဓိနဲ့ပညာကျင့်စဉ်တရားတွေဟာလ ည်း ဘဝရဲ့ အဆင့်မြင့်အသိဉာဏ်ပိုင်းမှာ
အရေးပါလှတာကြောင့် သူနေရာနဲ့သူ အရေးကြီးပြီး လိုအပ်လှတဲ့ ကုသိလ်တွေသာ
ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ပုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက်ဟာ လူဘဝမှာ အရှောင်ကုသိလ်
ဖြစ်တဲ့ သီလအကျင့်ကို အခြေခံကျင့်စဉ်အဖြစ် စောင့်ရှောက်အားထူတ်ဖို့ လိုအပ်ပြီး၊
အဆောင်ကုသိလ်ဖြစ်တဲ့ သမာဓိပညာအကျင့်တွေကိုလည်း အဆင့်မြင့် ကျင့်စဉ်တွေ
အနေနဲ့ ဆက်လက်ပွားများ အားထူတ်သွားဖို့ လိုပါတယ်။

လူ့တတ်လူ့ကောင်းတစ်ယောက်၏ တန်ဖိုး

လူတစ်ယောက်မှာ ရပ်ရည်ဥပမီ ချောမောလှပခြင်းဟာ ကောင်းပါတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စပြည့်စုံကြယ်ဝရင်လည်း သာကောင်းပါတယ်။ ပညာတတ်ရင်လည်း အထူးသာလွန်ကောင်းပါတယ်။ ရာထူးဌာနနဲ့ပြည့်စုံခဲ့ရင်လည်း အလွန်အထူး ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်ကျင့်သီးလသာ မပြည့်စုံခဲ့ရင်တော့ အဲဒီလူမှာ အရာအားလုံးဟာ အသုံးမဝင်၊ တန်ဖိုးနှစ် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။

(၁)

မန်သူဆိုတဲ့ လူ

‘လူ’ကို ပါဋ္ဌာသာမှာ ‘မန်သူ’ဟို၏ တိုက်ရိုက်သုံးနှစ်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူဆိုတာ ဘယ်လိုသွာဝါလဲ?။ ဘာကြောင့် လူကို မန်သူလို့ ခေါ်ရပါသလဲ? ဆိုတာကို သီနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

မန်သူဆိုတဲ့ ပါဋ္ဌာပုဒ်မှာ မန်ပုဒ်နဲ့ ဥသုပုဒ် နှစ်ပုဒ်ပေါင်းပြီး လူလုပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ‘မန်-ဆိုတာက သီခြင်း။ ဥသု-ဆိုတာက ပြန့်ပြောများပြားခြင်း’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရလို့ အသိတရား များပြားစွာရှုံးသူကို မန်သူ ‘လူ’လို့ ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်နည်းက ‘မန်တိ အနာတိတိ မန်သူ’လို့လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီး အသိတရားရှုံးသူကိုမှ လူလို့လည်း ဆိုပါတယ်။ ဘယ်လို့ အသိရှုံးရမှာလဲ ဆိုတော့.. လူတစ်ယောက်ဟာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုး၊ ကောင်းမှုနဲ့ မကောင်းမှု၊ အမှုနှင့် အမှားတွေကို ခွဲခြားသီးမြှေနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်မှာ လူအားလုံးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်တဲ့ ခြေ, လက်, နား, နာခေါင်းစတာတွေရှိနေပေမယ့် အဲဒီလို အားလုံးခြေလက်တွေ ပြည့်စုံတိုင်းကို လူလို့ မဆိုရပါဘူး။ လူမည်ကာများလူဖြစ်ရုံးမျှလို့သာ ဆိုရပါတယ်။

ကွဲဖြားမှုရှိတဲ့ လူ(င)မျိုး

ပေတဝါအဋ္ဌကထာမှာ အခုလို လူ င-မျိုး ဖွင့်ဆိုပြပါတယ်။

၁။နိဂယမနှသာ= လူငရဲသား။

၂။ပေတမနှသာ= လူပြီတွာ့။

၃။တိရှိနာမနှသာ= လူတိရှိနှုန်း။

၄။ပရမတ္တမနှသာ= လူစစ်လူမှန်။

ဒီ င-မျိုးထဲမှာ လူငရဲသားဆိုတာ လူဖြစ်ပေမယ့် ငရဲသူငရဲသားတွေနဲ့
တူသူပါ။ အဲဒီလို ငရဲနဲ့တူသူမှာ သုခချမ်းသာဆိုလို ဘာမျှမရှိ။ ငရဲသူငရဲသား
တွေလို ဆင်းရဲဒက္ခမျိုးစုံကိုသာ ခံစားပြီး ရှင်အေထိုင်ရတာဖြစ်လို ငရဲသူငရဲသားတွေနဲ့
တူတဲ့လူလို ခေါ်ရပါတယ်။ လောကမှာ မကော်းမှုဒုစရိတ်တွေကို ကျူးလွန်ပြီး
ပြစ်ခက်မျိုးစုံ ကျေခံနေရသူမျိုးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

လူဖြစ်ပေမယ့် ပြီတွာတွေနဲ့တူနေသူကိုတော့ လူပြီတွာလို ဆိုပါတယ်။
အဲဒီလိုလူမျိုးမှာ က်, ဉာဏ်, ပိရိယတွေအားနည်းမှုကြောင့် စားဝတ်အေရး မပြည့်စုံဘဲ
အင်မတန်ချို့တဲ့ ဆင်းရဲရှေ့ပါတယ်။ ပြီတွာတွေလို စားရရှု၊ ဝတ်ရရှု၊ အေရရှုဘဝမှာ
ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းဇာ ရှင်သန်အေထိုင်ရလို ပြီတွာတွေနဲ့တူတာကြောင့် လူပြီတွာလို
ခေါ်ပါတယ်။

လူတိရှိနှုန်းဆိုတာကတော့ လူဖြစ်ပြီး တိရှိနှုန်း၊ အလားသဏ္ဌာန်တူတဲ့
လူမျိုးပါ။ ဒီနေရာမှာ လူနဲ့ တိရှိနှုန်းကို ခွဲခြားကြည့်တတ်ဖို့လည်း လိုပါတယ်။
တိရှိနှုန်းဆိုတာက ‘တိ+လှေ့’လို့ နှစ်ပုဒ်ပေါင်းပြီး တိ-က အမှုကိစ္စ ၃-မျိုးကို၊
လှေ့-က လိုလားတောင့်တတ်သူလို့ အမိပါယ်ရပါတယ်။

တိရှိနှုန်းရဲလိုလားတောင့်တချက် ၃-မျိုးကတော့...

၁။ မေထုန်းမှုပဲခြင်း၊

၂။ အိပ်ခြင်း၊

၃။ စားသောက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တိရှိနှုန်းတွေဟာ အမှုကိစ္စ ၃-မျိုးကိုသာ လိုလားတတ်ပြီး၊ ဒီ ၃-မျိုးမှတဲ့ရင်
လူတွေလို ဘဝကြီးဗျားတိုးတက်မှု၊ အောင်မြင်ကျော်ကြားမှု၊ ပြည့်စုံတဲ့ ဘဝမှာ
ပျော်ဆွင်အေးချမ်းဇာ နေရမှုစစ်တဲ့ ဘဝအသိတွေ ဘာမျှမရှိကြပါဘူး။

စဉ်ပါဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း အဲဒီလို လူယောက်ဗျားနဲ့ တိရှစ္ာန်တို့ရဲ့
ခြားနားမှုကို ကဗျာလေးနဲ့ ဖွဲ့ဆိုတော်မူခဲ့ပါတယ်။

‘မေထုန်းမှု အိပ်စားတဲ့၊

ယောက်ဗျားနဲ့ နွားမှု၊

သိပညာ၊ တတ်တစ်ပါး၊

နွားထက်ပိုသာ။

သိပညာချို့ရှာချေက၊

လူမိုက်ခေါင် ထိုယောက်ဗျား၊

နွားဟုဆိုရ’ တဲ့။

ဆိုလိုချက်ကတော့ မေထုန်းမှုခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ စားသောက်ခြင်းဆိုတဲ့
အရာသုံးမျိုးဟာ တိရှစ္ာန်တွေမှာလည်းရှိသလို လူတွေမှာလည်း ရှိပါတယ်။ဒါပေမယ့်
လူတွေမှာရှိတဲ့ အသိအလိမ္ာရယ် အတတ်ပညာရယ်ကိုတော့ တိရှစ္ာန်တွေမှာ
မရှိကြပါဘူး။

ဒီတော့ လူမှာ အဲဒီအသိအလိမ္ာပညာမျိုးသာ မရှိခဲ့ဘူးဆိုရင်
အဲဒီလူဟာ တိရှစ္ာန်နဲ့ ဘာများထူးဦးမှာလဲ။ လူဖျင်းလူမိုက်ပါပဲလို့ ဆုံးမထားခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာထဲမှာ ပြောပြထားတဲ့ ဓမ္မပုံပြင်လေးတစ်ပုဒ်
ရှိပါတယ်။

သမင်နဲ့ ပြည်တန်ပတ္တုမြား

တစ်ခါတုန်းက သမင်ကလေးတစ်ကောင်ဟာ တောာနက်ကြီးထဲကို အစာရှာ
ထွက်လာပါသတဲ့။ သမင်လေးဟာ တောာထဲမှာ နိတာရဲ့လေးတစ်ခုကို အမှတ်မထင်
လှမ်းတွေ့ရတော့ အနားကို အပြောသွားခဲ့တာပေါ့။

သူ့အထင်ကတော့ ဒီနိတာရဲ့လေးဟာ ဇကန္တ အသားတစ်တုံးလေး
တစ်ခုပဲပေါ့။ သိပ်ဟန်လှပြီဆိုတဲ့အတွေးနဲ့ နိတာရဲ့လေးကို စိတ်ရှိလက်ရှိ ပတ်လည်
လှည့်ပြီး ကိုက်ပဲ့စားနေတော့သတဲ့။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုပဲ လှည့်ပတ်ကိုက်ပေမယ့်
ပဲလည်း မလာပါဘူး။ ဘာအရသာမှုလည်း မရှိဘူးဖြစ်နေသတဲ့။

တကယ်တော့ သမင်ကလေးဟာ သူ့အမြင်၊ သူ့အသိနဲ့သာ နိတာရဲ့လေးကို

သားတစ်တုံးလေးပဲလို့၊ မှတ်ထင်နေခဲ့တာကိုး။ အမှန်ကတော့ နှီတရဲလေးဟာ သားတစ်တုံးလေးမ မဟုတ်ဘဲ။ တန်ဖိုးကြီးမားတဲ့ ပြည်တန်ပတ္တမြားတုံးလေးလေး။

ဒါကို သားတစ်တုံးလေးနဲ့ တူလို့ အသားတုံးလေးလောက်သာ သိရှာတဲ့ သမင်ငယ်က အသားတုံးအမှတ်နဲ့ စိတ်ကြိုက်ကိုက်ဖဲ့၊ လျှောနဲ့လည်း လျက်ကြည့်တာပေါ့။ သူထင်သာလို့ မဟုတ်မျိန်းလည်းသိရေး ဘေးနားက မြှက်တွေကိုပဲတာဝစားပြီး အဲဒီနေရာကနေ ချာကာနဲ့ လုညွှာပြန်သွားခဲ့သတဲ့။

ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାରେ ଆଶ୍ରମ କରିବାର ଅଭିଭାବକ ହେଲା । ଏହାରେ ଆଶ୍ରମ କରିବାର ଅଭିଭାବକ ହେଲା ।

မဏိုး မိဂ္ဂေါ ပသ္တန္တာပီ၊ တိက် ခါဒံဝ ဂစ္တတီ။

သမင်ကလေးဟာ ပြည့်တန်ပတ္တမြားကို မြင်ပေမယ့် မြက်ကိုသာ တစ်ဝါရီ
စားပြီး ပြန်သွားခဲ့တယ်။ အသိဉာဏ်ပညာမဲ့ရှာတဲ့ လူမှိုက်ကလည်း အဲဒီလိပါပဲ။
လူဘဝဒုလော အခွင့်ထူးကိုရပေမယ့် ကာမဂ္ဂတ်အရုံတွေကိုသာ တစ်ဝါရီးပြီး
အပါယ်ဘုများဆီသို့သာ လုညွှန်ပြန်သွားတတ်ပါတယ်။

ଲୁହା:ଫୁଅବି(୯)ପି:

အသိဓမ္မတဲ့မှာ ပြခိုထားတဲ့ အသိ ၃-မျိုး ရှိပါတယ်။ သညာသိရယ်၊ စိတ်သိရယ်၊ ပညာသိရယ်ပါ။ သညာသိဆိုတာက ကလေးတွေလို အသိမျိုး၊ မှတ်မီရုံသိတဲ့ မှတ်သိပါ။ စိတ်သိဆိုတာက သူလိုကိုယ်လို လူတိုင်းသိနိုင်တဲ့ အဘရုံကို ခံစားပြီး၊ နားလည်နှင့်ရုံသိတဲ့ အဘရုံသိ ဖြစ်ပါတယ်။ ပညာသိကတော့ အကြောင်း အကျိုး၊ စသည်ကို ထိုးတွင်းသိခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အသိ ၃-မျိုးအောက် နှစ်ကျွဲတဲ့ အသိတစ်မျိုးကို ပြပါဆိုရင်တော့ သမင်လေး အသိမျိုးလို တိရစ္ဆာန်သိ အသိပါ။

လူ့ဘဝဆိတာ အင်မတန် တန်ဖိုးကြီးမှားပြီး ရခဲ့ရောက်ခဲလို့ မြတ်စွာ ဘုရားက ဒုလ္လာရယ်လို့ အမည်တပ် ဟောပါတယ်။ နတ်ပြည်ပြဟန္တပြည်တွေမှာ

မရနိုင်တဲ့ အခွင့်ထူးတွေဟာ လူပြည်မှာသာ ရှိပါတယ်။ နတ်တွေဖြူဟနာတွေ ထက်သာတဲ့ အရည်အချင်းတွေဟာ လူဘဝမှာသာ ရရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သိကြားမင်းဟာ နတ်တွေထက်သာတဲ့ လူတွေရဲရာဏ်ရည်ကို ရည်ညွှန်းပြီး လူပြည် ဘက်လုညွှန်ကာ တစ်နေ့သုံးကြိမ်တောင် ရှိရှိးဦးချလေ့ရှိပါတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သူတော်ကောင်းတွေ ဖြည့်ကျင့်တဲ့ ပါရမိ ၁၀-ပါးဟာလည်း လူပြည်မှာ ဖြည့်ကျင့်ရရှိနိုင်တာကြောင့် အလောင်းတော်မြတ်ကြီးတွေဟာ လူပြည်မှာ လူဖြစ်ဖို့ အခွင့်အရေးကို တဗြာတိတန္ဒိုး တောင်းဆိုလေ့ရှိကြပါတယ်။ နိမ္မာန်သွားဖို့ရာ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ အကျွင့်မြတ်လမ်းစဉ်ဟာလည်း လူဘဝမှာပဲ ကျင့်သုံးရရှိနိုင်ပါတယ်။

ပြီးတော့ လောကီလူသားတွေအဖို့ အကြီးမြတ်ဆုံးသော ကာမဂရဏ်ကို ခံစားနိုင်ဖို့ရာ စကြာဝတေးမင်းစည်းစိမ်း၊ သိကြားမင်းစည်းစိမ်းစတာတွေဟာ လူပြည် မှာပဲ ကုသိလ်ပါရမိဖြည့်ကျင့်ပြီး ရရှိခံစားနိုင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူဘဝကို ရရှိနေခြင်းဟာ ပြည်တန်ပတ္တမြားရတနာကို လက်ဝယ်ပိုက် ရရှိနေသူပမာ တန်ဖိုးကြီးမှားတဲ့ အခွင့်အခါထူးကို ပိုင်ဆိုင်နေခြင်းလို့ အန္တကထာတွေမှာ ပြနိုင်ထားပါတယ်။ တန်ဖိုးကြီးမှားတဲ့လူဘဝကို ရနေတုန်းမှာ ကိုယ့်အတွက် အမှန်တကယ် တန်ဖိုးပြည့်ဝအောင် အသုံးချနိုင်ဖို့ရာ တိရဇ္ဇာန်အသိကို ဖယ်ခွာပြီး လူအသိရှိနေမိဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တန်ဖိုးကြီးမှားတဲ့ ပြည်တန်ပတ္တမြားကို တိရဇ္ဇာန်အသိနဲ့ မကြည့်သင့်သလို တန်ဖိုးထိုက်တဲ့ လူဘဝကိုလည်း လူအသိ ၃-မျိုးထဲက ပညာသိနဲ့ ကြည့်နိုင်၊ မြင်နိုင်သိနိုင်အောင် ကြိုးစားရမှာပါ။ ဒါဟာ လူသားနဲ့ တိရဇ္ဇာန်တို့ရဲ့ ကွာမြားချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လူစစ်လူမှန်

လူဖြစ်ပြီး လူစစ်လူမှန်ဖြစ်ဖို့က လူငရဲသားနဲ့လည်း မတူဖို့၊ လူပြီတ္တာနဲ့ လည်း မတူဖို့၊ လူတိရဇ္ဇာန်နဲ့လည်း မတူဖို့၊ လိုပါတယ်။ ပခုံးနှစ်ဖက်ကြားမှာ လူမျှက်နှာရှိပြီး လူအောက်ရပ် အစုအလင်ပါလို့ လူနဲ့တူပြီး လူဖြစ်ရဲမျာ္ဟာ လူစစ်လူမှန် မမည်နိုင်သေးပါဘူး။ လူမည်ကာမျှ လူအတုအယောင်မျိုးသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကောင်းသောလူ၊ တော်သောလူ၊ မြင့်မြတ်သောလူဖြစ်ပါမှ တကယ့်လူစစ်

လူမှန်ဖြစ်သူ 'ပရမတ္ထလူ' ဖြစ်ပါတယ်။

လူစစ်လူမှန်ပိုသာ့ ပရမတ္ထလူတစ်ယောက်မှာ ရှိနေရမယ့် လူဂုဏ်ရည် စ-မျိုးကို အဋ္ဌကထာဆရာတွေက အခုလို ပြဆိုထားပါတယ်။

လူဂုဏ်ရည်(၈)ပါ:

၁။ အကျိုးရှိတဲ့အလုပ်၊ အကျိုးမဲ့တဲ့အလုပ်ကို ခွဲခြားသီမြင်ခြင်း 'ဟိတာဟိတ် အနှစ်' ရှု၏။

၂။ ကံနှင့်ကံအကျိုးတရားကို ယုံကြည်ခြင်း 'သဒ္ဓဟန္တ' ရှု၏။

၃။ မကောင်းမှုပြုရှုံး ရှုက်တက်၊ ပြောက်တက်ခြင်း 'ဟိတေရာတ္ထပ္ပသမ္မန္ဒ' ရှု၏။

၄။ သတ္တဝါများအပေါ် သနားကြင်နာတတ်ခြင်း 'ဒယာပန္န' ရှု၏။

၅။ သခ္ပါရတရားတို့၏ ထိတ်လန်းမှု သံဝေဂအဖြစ်များခြင်း 'သံဝေဂ ဖွံ့ဖြိုးလ' ရှု၏။

၆။ ခုစရိတ်မှုများကို ရှောင်ကြည်ခြင်း 'ပရိဝဇ္ဇယန္တ' ရှု၏။

၇။ သုစရိတ်မှုများကို လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း 'သမာဓရန္တ' ရှု၏။

၈။ ကောင်းမှုတရားကို ပွားများဖြည့်ကျင့်ခြင်း 'ပရိပူရဏ' ရှု၏တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (ပိမာနဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ)

အဲဒီရှု၏ရည် စ-မျိုးနဲ့ ပြည့်စုံသူဟာ လူဘဝဒ္ဒလ္လာကို တန်ဖိုးရှိအောင် အသုံးချိန်ငါးလို့ လူဖြစ်ကျိုးနှပ်သူ လူစစ်လူမှန် မည်ပါတယ်။

အဲဒီလူရှု၏ရည် စ-မျိုးထဲမှာ နံပါတ် ၁-ဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ်အမြင်ရှိခြင်း ဆိုတဲ့ 'ဟိတာဟိတ် အနှစ်ရှု၏'က လူတစ်ယောက်ဖို့ အရေးအကြီးဆုံး ရှု၏ရည် ဖြစ်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်မှာ အဲဒီရှု၏အကိုအရည်အခြင်းသာ မရှိဘူးဆုံးရင် လူခဲ့နာကိုယ်ကိုရထားပေမယ့် တိရှေ့နှင့်သတ္တဝါနဲ့ ထူးမခြားနားသူ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီရှု၏အကိုတစ်ပါး ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အအတွက် ကျွန်းတဲ့ရှု၏အကိုတွေပါ ပြည့်စုံလာ ဖို့ပါ မခက်လုတော့ပါဘူး။

ပြီးတော့ လူတစ်ယောက်မှာ ဒုတိယမြောက် အရေးအကြီးဆုံး ရှု၏ရည်က ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန် ပြည့်စုံခြင်းပါ။ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းခြင်းဟာ ကျွန်းတဲ့ လူရှု၏ရည် ဂ-မျိုးကို ကိုယ်စားပြထားပါတယ်။ အသိဉာဏ်အမြင်ရှိပြီး

ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသူတစ်ယောက်မှာ ကျန်တဲ့လူဂုဏ်ရည်တွေနဲ့ ပြည့်စုံဖို့ပါ မခက်ခဲတော့လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

(၂)

လူတော်လူကောင်း၏ရှင်၏(၂)မျိုး

လူတော်လူကောင်းဆိုတဲ့ စကားမှာ လူအများအောက်မည့်ဘဲ အများထက် သာသူကို၊ တော်သူကို လူတော်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခေတ်ပညာ အရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံသူ၊ အသိအလိမ္ဗာ၊ အတတ်ပညာတွေရှိသူကို ဆိုပါတယ်။

လူကောင်းဆိုတာက ကိုယ်ကျင့်သီလတရားစတဲ့ ကုသိုလ်တရား၊ သုစရိတ်တရားကောင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုမျိုး တော်လည်းတော်ပြီး ကောင်းလည်းကောင်းနေသူကို လူတော်လူ ကောင်း၊ လူသူတော်ကောင်းရယ်လို့ ခေါ်ရပါတယ်။ လူတော်လူကောင်းဖြစ်ဖို့ အတွက် လိုအပ်တဲ့အရည်အချင်းကတော့ တော်ခြင်းဂုဏ်နဲ့ ကောင်းခြင်းဂုဏ်ပါပဲ။

သင်လိုရှိတဲ့ အသိပညာ၊ အတက်ပညာတွေနဲ့ ပြည့်စုံခြင်းဟာ တော်ခြင်းဂုဏ်ဖြစ်ပြီး ကိုယ်တိုင်ကျင့်လိုရတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားတွေနဲ့ ပြည့်စုံခြင်းကတော့ ကောင်းခြင်းဂုဏ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ J-မျိုးထဲမှာ တော်ခြင်းဂုဏ်ထက် ကောင်းခြင်းဂုဏ်ရှိဖို့ ပိုအရေးကြီး ပါတယ်။ တော်ဖို့အတွက် သင်ယူလိုရပေမယ့် ကောင်းဖို့အတွက်တော့ သင်ယူရုံနဲ့ မရနိုင်ပါဘူး။ ကောင်းတဲ့စိတ်ထားကို အခြေခံပြီး ကောင်းရာ၊ ကောင်းမှုတွေကို ကောင်းအောင် ပြုလုပ်ပြောဆိုကြံးစည် အားထုတ်သွားရပါတယ်။

လောကမှာ တော်လည်းတော်ပြီး ကောင်းလည်းကောင်းနေတတဲ့ လူတော် လူကောင်းတွေ၊ လူသူတော်ကောင်းတွေမှာ ပဓာနအကျခုံး အင်္ဂါ(၂)ချက်ကတော့ “အသိနဲ့ အကျင့်” ရှိနေဖို့ပါ။

အကျင့်စရာတရားဟာ သီလမှာ အခြေခံနေသလို့ အသိပညာတရားဟာ ဝိဇ္ဇာခေါ် ဉာဏ်မှာ အခြေခံပါတယ်။ လောကမှာ မိန့်းမဖြစ်စေ၊ ယောက်ဗျားဖြစ်စေ၊ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲသားဖြစ်စေ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်စေ၊ ဘာသာခြား၊ လူမျိုးမြား ဖြစ်စေ ‘အကျင့်နဲ့ အသိ’ ခေါ်တဲ့ သီလ၊ ပညာတရား J-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံခဲ့ရင် လူတော်

လူကောင်းပါသသူ ဖြစ်ပါပြီ။ သီလပည့်ဖြည့်စုတွေသူဟာ တစ်လောကလုံးက လူတော်လူကောင်းတွေထဲမှာ အတော်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံးလူသာ ဖြစ်ပါတယ်။

သီလနဲ့ပည့်ဖြည့်စုမှုဟာ တစ်လောကလုံးရဲ့တန်ဖိုး၊ လူဘဝရဲ့ အနှစ်သာရ ဖြစ်လိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် သနကိုမှာရဖြေဟွာကြီးက အခုလို ကြွေးကြေားမျှးပါတယ်။

“လူအပေါင်း၌ အကြောင်းသူတို့သည် အမျိုးအနွယ်ကို အားကိုးလေ့ရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့တွင် မင်းမျိုးသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏။

နတ်လူအပေါင်း၌ အကြောင်းသူသည် အသိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ၊ အကျင့်စရာဏာတရား နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုသူသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏”။(အဂ္ဂညသုတေသနနှင့် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏)

သောဏာဒဏ္ဍာန် မြတ်ဗုဒ္ဓ

တစ်နေ့သောအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ရဟန်း ငါးရာခြိရပြီး အင်တိုင်းဂို ခရီးအသာစာရိ လှည့်လည်တော်မှုပါတယ်။ စမ္ဗာမြို့ကို ရောက်တဲ့အခါ ဂုဏ်ရောက်နှင့် အနီးမှာ သီတင်းသုံးတော်မှုနေပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ စမ္ဗာမြို့စားမင်းဖြစ်တဲ့ သောဏာဒဏ္ဍာန်ဗြီးဟာ ပုဂ္ဂိုး ငါးရာအခြားရန်း မြတ်စွာဘုရားထံ အဖူးမြော်ရောက်ရှိလာပါတယ်။ ပုဂ္ဂိုးကြီးဟာ မြတ်စွာဘုရားထံရောက်ပေမယ့် စကားစပြီး မဆိုရဲ့ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အရင်နှုတ်ဆက်စကားဆိုပြီး ပုဂ္ဂိုးကြီးရဲ့ စိတ်အလိုကျ ပြသာနာ တစ်ခုကို မေးလိုက်ပါတယ်။

‘အချင်းသောဏာဒဏ္ဍာ၊ သင်တို့ပုဂ္ဂိုးတွေထဲမှာ ယောက်ဗျားမြတ်လို့ သတ်မှတ်နိုင်ဖို့ အင်္ဂါအကြောင်း ဘယ်နှစ်ပါး ရှိပါသလဲ’။

ပုဂ္ဂိုးကြီးက ပုဂ္ဂိုးတို့ရဲ့ အခါးအနားပွဲတွေမှာ ပုဂ္ဂိုးမြတ်လို့ သတ်မှတ်နိုင်ဖို့ရာ အင်္ဂါ ၅-ပါး ပြည့်စုံစို့လိုကြောင်း လျောက်ထားပါတယ်။

ပြဟ္မာတို့၏ ယောက်ဗျားမြတ်အင်္ဂါ(၅)ပါး

၁။ ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါ ချောမောခန်းငြားရခြင်း

၂။ ဖောင်သုံးပုံကို နှုတ်ငံဆောင်နိုင်ရခြင်း

၃။ မိဘဘိုးဘွားခုနှစ်ဆက်အထိ ပြဟ္မာကမျိုးနွယ်စစ်စစ် ဖြစ်ရခြင်း

၄။ ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်ဝဖြူစင်ရခြင်း

၅။ ပညာ၏နှင့် ပြည့်စုစွမ်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘူရာရားက ‘အချင်းပုဇွဲး၊ အဲဒီအကို ၅-ပါးထဲမှာ တစ်ပါးပါးကို ချုပ်ပြီး အကို(၄)ပါးနှင့် ပြည့်စုသူကိုရော ပုဇွဲးမြတ်လို့ သတ်မှတ် နိုင်ပါသလော’လို့ ထပ်ပြီးမေးတော်မူပြန်ပါတယ်။

ပုဇွဲးကြီးက မဖြစ်မနေ တစ်ပါးလျှော့ရမယ်ဆိုရင် အမှတ် ၁-အကိုဖြစ်တဲ့ ရပ်ဆင်းအကိုချောမောလုပ်ခြင်းအကိုကို ဖြုတ်ပြီး ကျွန်းအကို(၄)ပါးနဲ့ ပြည့်စုသူကို ပုဇွဲးမြတ်လို့ သတ်မှတ်ရကြောင်း လျောက်ထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘူရာရားက ဒုတိယတစ်ကြိမ်ထပ်လျှော့ခိုင်းပြန်တော့ အမှတ် ၂-အကို ဖောင်သုံးပုံဆောင်နိုင်ခြင်းကို ဖြုတ်ပြီး ကျွန်းအကို(၃)ပါးပြည့်စုသူကို ပုဇွဲးမြတ်လို့ သတ်မှတ်ရကြောင်း လျောက်ပြန်ပါတယ်။

တတိယတစ်ကြိမ်ထပ်လျှော့ခိုင်းပြန်တော့ အမှတ် ၃-အကို ပြဟ္မက မျိုးနှယ်စစ် ဖြစ်ရခြင်းအကိုကို ဖြုတ်ပြီး အကျင့်သီလရှိခြင်းပညာ၏ပြည့်စုခြင်း အကို(၂)ပါး ပြည့်စုသူကို ပုဇွဲးမြတ်ဟု သတ်မှတ်နိုင်ရကြောင်း လျောက်ပြန်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ အခြေအရုံလိုက်ပါလာကြတဲ့ ပုဇွဲးတွေဟာ သောဏာဒ္ဓရဲ့ စကားကို ဂိုင်းပြီး ကန်းကွက်ကြပါတော့တယ်။ သူတို့ပုဇွဲးမျိုးတွေဟာ အမျိုး အနှစ်ကိုသာ အမြတ်ဆုံးလို့ အယူအစွဲကြီးသူတွေမို့လား။ ဒါကြောင့် ဒီတတိယအကို ပြဟ္မကအမျိုးအနှစ်အစစ်ဖြစ်ခြင်း အကိုကိုသာ လျှော့လိုက်ရင် ဘယ်အကိုတွေပဲ ရှိနေရှိနေ မြင့်မြတ်သူလို့ မဆိုနိုင်တော့ဘူးရယ်လို့ ဂိုင်းပြီး ပြစ်တင်ကန်းကွက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘူရာရားက သတိပေးတဲ့အနေနဲ့ ‘အချင်းတို့၊ သောဏာဒ္ဓပုဇွဲး သည် ငါနှင့် အေးအေးနိုင်စွမ်းရှိသူလို့ သင်တို့ ယုံကြည်ထားပါက ဆိတ်ဆိတ်သာ အကြပါ’လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ သောဏာဒ္ဓကလည်း ‘အရှင်ဂေါတမ၊ ဆိတ် ဆိတ်နေတော်မူပါ၊ ဤပုဇွဲးတို့ကို ကျွန်းပို့ယ်တိုင် ချေပြောဆိုပါမည်’လို့ ဝန်ခံပြီး အခုလို ရှင်းချက်ပေးပါတယ်။

‘အချင်းပုဇွဲးတို့၊ ကျွန်းပို့ယ်သည် အဆင်းကိုလည်း ပစ်ပယ်သည်မဟုတ်။

ဖေဒင်သုံးပုံကိုလည်း ပစ်ပယ်သည်မဟုတ်။ အမျိုးအတ်ကိုလည်း ပစ်ပယ်သည်မဟုတ်။ ကျွန်ုပ် အမှန်တရားကိုသာ ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် သင်တို့သည် ကျွန်ုပ်၏တူဖြစ်သူ ဤအက်တလူလင်ကို ကြည့်ကြပါ။ သူသည် ရပ်အဆင်းလည်း တင့်တယ်ခန့်သား၏။ ဝေဒကျမ်းကိုလည်း နှုန်းကျွန်ုပ်များကြင်၏။ အမျိုးအတ်လည်း မြှင့်မြှတ်၏။ ဘို့သော် သူသည် ဘူးအသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သူ့ဉာဏ်ရာကို မတရားခါးယူခြင်း၊ သူ့အိမ်ရာကို လွန်ကျူးခြင်းစသော အကုသိုလ်တို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါမူ သူ၏ ရပ်အဆင်း၊ ဝေဒကျမ်းများနှင့် အမျိုးအတ် မြင့်မြှတ်မှုတို့သည် ဘာအသုံးကျေတော့ပါမည်နည်း။

အချင်းတို့၊ ထို့ကြောင့် အကျင့်သီလရှိခြင်း၊ ဉာဏ်ပညာပြည့်စုံခြင်းအကို J-ပါးရှိသူကိုလည်း ပုဇွားမြတ်ဟု ခေါ်ဆိုထိုက်ပါသည်။

သောကာဒဏ္ဍာပုဇွားဟာ အဲဒီလို အနီးမှာရှိတဲ့ တူဖြစ်သူကို သာကေပြပြီး ဖြေရှင်းလိုက်တဲ့အခါမှာတော့ အခြေအရံပုဇွားအားလုံးဟာ တုပ်တုပ်မျှမလုပ်တော့ဘဲ ပြုများကြပါတယ်။

သီလနှင့်ပညာသာ အမြတ်ဆုံးပါ

မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီအကျင့်သီလရှိခြင်း၊ ပညာဉာဏ်ပြည့်စုံခြင်း(J)ပါးထဲမှာ ဖြစ်နိုင်ရင် နောက်တစ်ပါးထပ်လျှော့ဖို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ ပုဇွားကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို အခုလို ပြန်ပြီး လျောက်ကြားခဲ့ပါတယ်။

‘အရှင်ဂေါတမ၊ ထပ်ပြီးမလျှော့နိုင်တော့ပါ။ စင်စစ် ပညာကို သီလဖြင့် ဆေးကြော ရပါ၏။ သီလကိုလည်း ပညာဖြင့်ပင် ဆေးကြောရပါ၏။ သီလရှိသူအား ပညာသည် ရှိပါ၏။ ပညာရှိသူအား သီလသည် ရှိပါ၏။ လောက၌ သီလနှင့် ပညာကို အမြတ်ဆုံးဟု ဆိုအပ်ပါ၏။’

ဥပမာအားဖြင့် လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ကျွန်ုပ်လက်တစ်ဖက်ကို ဆေးကြောနိုင်သကဲ့သို့၊ ခြေတစ်ဖက်နှင့် ကျွန်ုပ်ခြေတဖက်ကို ဆေးကြောနိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပါ၏’လို့ ပုဇွားကြီးက ဥပမာပေးပြီး လျောက်ထားပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက သောကာဒဏ္ဍာပုဇွားရဲ့ လျောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူပြီး ကိုယ်ကျင့်သီလတရားကို အကျယ်ခဲ့ ဟောကြား

တော်မှပါတယ်။ တရားအဆုံးမှာတော့ သောက္ခဒဏ္ဍာပုဂ္ဂိုးဟာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဥပါသကာအဖြစ် ခံယူလိုက်ပါတော့တယ်။
(သောက္ခဒဏ္ဍာသုံး၊ ဒီပါသကာ)

ဒါကြောင့် “လူတစ်ယောက်မှာ ရုပ်ရည်ဥပမိ ချောမောလှပခြင်းဟာ ကောင်းပါတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်စုံကြွယ်ဝရင်လည်း ပိုမြီးကောင်းပါတယ်။ ပညာတတ်ရင်လည်း အထူးပိုကောင်းပါတယ်။ ရာထူးဌာနနှုန်းရပြည့်စုံနေရင်လည်း အလွန်အထူးကောင်းမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့်လို့ အကျင့်သီလနဲ့ အသိပညာသာ မပြည့်စုံခဲ့ရင်တော့ အဲဒီလူမှာ အရာအားလုံးဟာ အသုံးမဝင်တန်ဖိုးနတ္ထိ ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်”။

လူတစ်ယောက်ရဲ့ တန်ဖိုးအကြီးဆုံးအရာဟာ သီလနဲ့ပညာခေါ် အကျင့်နဲ့ အသိပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သီလနဲ့ပညာ မပြည့်စုံသူဟာ တခြားအရာတွေမှာ ဘယ် လောက်တော်တော်၊ ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်း လူတော်လူကောင်းပါသမှာ မဟုတ်သေးပါဘူး။ သီလနဲ့ပညာဟာ လူတော်လူကောင်းရဲ့တန်ဖိုးဖြစ်နေလိုပါ။

(၃)

လူတော်လူကောင်းဥစ္စာ(ဂ)မျိုး

လူတော်လူကောင်းကို ပါဋ္ဌလို ‘သန္တ’ လို့လည်း ခေါ်သလို ‘သမျှရိုသ’ လို့ လည်း သုံးနှုန်းကြပါတယ်။ တချိုက် သူ့တော်ကောင်းလို့ ခေါ်ပေါ်ပါတယ်။ လူတော် လူကောင်းတစ်ယောက်မှာ ထာဝရပိုင်ဆိုင်တဲ့ သန္တဓနခေါ် ဥစ္စာ(ဂ)မျိုး ရှိပါတယ်။

၁။ သန္တိ- ယုံကြည်ချက်

၂။ သီလ- ကိုယ်ကျင့်တရား

၃။ သုတ- အကြားအမြင်ဗဟိုသုတ

၄။ ဟိရိ- ခုစရိတ်မူများမှ ရှက်ခြင်း

၅။ ဉာဏ်ပွဲ- ခုစရိတ်မူများမှ ကြောက်လနဲ့ခြင်း

၆။ စာဂါ- ပေးကမ်းစွန်းကြခြင်း

၇။ ပညာ- ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်မှာ အခြားပစ္စည်းဥစ္စာတွေ မပြည့်စုံခဲ့ရင် ကောင် ဒီပစ္စည်းဥစ္စာ(ဂ)မျိုးကတော့ ပြည့်စုံလုံးလောက်နေမှာပါ။ အဲဒီ ဂ-ပါးကို

လိုရင်းချုပ်တဲ့အခါ သီလန့်ပညာခေါ် အကျင့်နဲ့အသိထဲမှာပဲ အကျိုးဝင်းပါတယ်။

လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့တန်ဖိုးများ

၁။ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်အရပ်မှာပဲနေနေ၊ ဘယ်အသေမှာပဲရှိရှိ ကိုယ်ကျိုးစီးပွား ဖြစ်တွန်းအောင်လည်း ကြိုးစားအားထုတ်တတ်သလို သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကိုလည်း ဘယ်သောအခါမှ မျက်ကွယ်ပြေလေ့ မရှိပါဘူး။

၂။ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဟာ မိမိကိုယ်တိုင် တော်နေရှု၊ ကောင်းနေရှုတွင် မဟုတ်ဘဲ မိမိကို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလာသူတွေကိုပါ တော်အောင် ကောင်းအောင် စေတနာ၊ မေတ္တာတရားအပြည့်နဲ့ အနှစ်နာခံပြီး ပြုပြင်ဖန်တီးပေးလေရှိပါတယ်။

၃။ ရေတွင်းရေကန်ထဲက ရေတွေဟာ လူတိုင်းအတွက် သောက်ခြင်း၊ ချိုးခြင်းဖြင့် သုံးဆောင်မှုအကျိုးရှိသလို လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဟာလည်း လောကသားတိုင်းအတွက် စွမ်းဆောင်နိုင်မှုရှိခြင်းဖြင့် အကျိုးရှိပါတယ်။

၄။ ဘယ်လက်တစ်ဖက်ဟာ ညာလက်တစ်ဖက်အတွက် အကောင်းဆုံး အဖော်ဖြစ်သလိုပဲ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဟာ လူသားအားလုံးအတွက် အကောင်းဆုံးအဖော်မွန်ပါပဲ။

၅။ သမုဒ္ဓရာထဲက ရေတွေဟာ ဘယ်သောအခါမှာ ခန်းခြားက်သွားခြင်း မျိုးမရှိသလိုပဲ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်မှာ စေတနာ၊ မေတ္တာတရားများ ဘယ်သောအခါမှ ခန်းခြားက်ဆိတ်သွေးသွားခြင်း မရှိနိုင်ပါဘူး။

၆။ ဟိမဝဏ္ဏအရပ်မှာ ပေါက်ရောက်နေတဲ့ သစ်ပင်ကြီးတွေဟာ ကိုယ်တိုင် လည်း အကိုင်းအခေတ်အလက်အရွက်တွေနဲ့ စည်ပင်တင့်တယ်ပြီး၊ ကိုယ်ပတ်ဝန်းကျင်က သစ်ပင်အပေါင်းကိုလည်း မြှို့ခို့အားကိုးရာပေးကာ စောင့်ရောက်လေ့ရှိသလိုပဲ၊ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက် ရှိနေတဲ့ မိသားစုပောင်ဝန်းကျင်၊ ရပ်ဆွဲနဲ့ မြို့နိုင်ငံ အသတွေဟာ အစဉ်ထာဝရ စည်ပင်သာယာပြီး ပျော်ဆွဲအေးချမ်းမှု ရှိနေနိုင်ပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် ရှင်တော်မုဒ္ဓက ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လည်း လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင် ကြိုးစားဖို့တိုက်တွန်းတော်မှာသလို လူတော်လူကောင်းတွေကို တရင်းတနိုးပေါင်းသင်းဆက်ဆံမြှို့ဝှုံးလည်း အထူးတလည်း တိုက်တွန်းတော်မှာပါတယ်။

လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့ စွမ်းအား

လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ရှိတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အရပ်အသဟာ လူယုတ်မာတစ်ထောင်ရှိတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထက် အဆ, ရာ, ထောင်မကအောင် သာလွန်ကြောင်းကို ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက အခုလို ဟောကြားတော်မှုပါတယ်။

သပ္ပါရီသာ ဘိက္ခာဝေ သန္တာ သံပိဋ္ဌမာနာ အတ္ထာနာ ကုလေ၊

ဗဟိုနာ နေသာ အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ။

လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဟာ ကိုယ့်မိသားစုထဲမှာ မွေးဖွားလာခဲ့ပြီဆိုရင်ဖြင့် အဲဒီတစ်ယောက်ကို အကြောင်းပြုပြီး လောကလူသားအားလုံးအတွက် ကောင်းကျိုးတရား ဖြစ်ထွန်းလာပါတယ်။ အစီးအဖွားများ တိုးတတ်လာပါတယ်။ ကိုယ်ကျွန်းမာခြင်း၊ စိတ်ချမ်းသာခြင်းတွေ နဲ့အတူ နဲလုံးစိတ်ဝမ်း ပြိုမ်းချမ်းအောင်၊ ပျော်ဆွင်အောင် လူတော်လူကောင်းက စွမ်းဆောင်မှုတွေနဲ့ ကျေးဇူးပြုပါတယ်။ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ကြောင့် ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်မှာ အနီးဆုံး ကောင်းကျိုးတရား ရရှိနိုင်သူငါးမျိုးရှိပါတယ်။

လူတော်လူကောင်းပြုတဲ့ ကောင်းကျိုး(၅)မျိုး

၁။ မာတာပံ့တူနဲ့ အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ်။

ပထမဆုံးအနေနဲ့ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဟာ မိဘနှစ်ပါးကို ကောင်းကျိုး ဖြစ်ထွန်းအောင်၊ ကိုယ်ကျွန်းမာ၊ စိတ်ချမ်းသာပြီး ပျော်ဆွင်အေးချမ်းအောင် ကျေးဇူးပြုပါတယ်။

၂။ ပုတ္ထဒါရာနဲ့ အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ်။

ဒုတိယအနေနဲ့ ကိုယ့်မိသားစုဖြစ်တဲ့ သားနဲ့သမီး၊ အနီးနဲ့ခင်ပွန်းတွေကို ကောင်းကျိုး ဖြစ်ထွန်းအောင်၊ ကိုယ်ကျွန်းမာ၊ စိတ်ချမ်းသာပြီး ပျော်ဆွင်အေးချမ်းအောင် ကျေးဇူးပြုပါတယ်။

၃။ ဒါသကမ္မကာရာနဲ့ အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ်။

တတိယအနေနဲ့ ကိုယ့်အောက်လက်ငယ်သား၊ အလုပ်သမားတွေကို ကောင်းကျိုး ဖြစ်ထွန်းအောင်၊ ကိုယ်ကျွန်းမာ၊ စိတ်ချမ်းသာပြီး ပျော်ဆွင်အေးချမ်းအောင် ကျေးဇူးပြုပါတယ်။

၄။ မိတ္ထာမစွာနဲ့ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ။

စတုတ္ထအနေနဲ့ မိတ်ဆွေ၊ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအဖော်တွေကိုလည်း ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင်၊ ကိုယ်ကျွန်းမာ၊ မိတ်ချမ်းသာပြီး ပျော်ရွင်အေးချမ်းအောင် ကျေးဇူးပြုပါတယ်။

၅။ သမဏ္မပြဟ္မဏာနဲ့ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ။

ပ္မာမအနေနဲ့ သမဏ္မပြဟ္မဏာ၏ ရသော၊ ရဟန်းစတဲ့ သူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အတွက်လည်း ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင်၊ ကိုယ်ကျွန်းမာ၊ မိတ်ချမ်းသာမှုရှိပြီး သာသနာပြုနိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုပါတယ်။

မိုးကြီးရွာခြင်း ဥပမာ

သေယျထာပါ မဟာမေဟော သဗ္ဗသသာနဲ့ သမ္မာဒေဇားဘာ၊ ဗဟိုနော နေသာ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ။

ဥပမာအားဖြင့် သည်းထန်စွာ ရွာသွာန်းတဲ့မိုးရေဟာ ကောက်စပါးများစွာကို အသီးအနေမျိုးစုံ ဖြစ်ထွန်းစေတတ်သလိုပါပဲ။ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ကြောင့် မရေမတွက်နိုင်တဲ့ လောကလူသားအပေါင်းဟာ ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းပြီး ပျော်ရွင်အေးချမ်းစွာ နေထိုင်ကြရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ...

အနည်းဆုံး တစ်ယောက်ဖွားက၊

သူ့နောက်ဆွယ်ကြုံ၊ တစ်နယ်လုံးလည်း၊

ဘုန်းကံဆင့်လျောက်၊ ချမ်းသာရောက်၏..လို့.

မန်လည်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက စပ်ဆိုတော်မူခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကလျာဏလူနဲ့ အနွေလူ

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ကလျာဏလူနဲ့ အနွေလူရယ်လို့ လူ(၂)မျိုးကို ခွဲခြား ဟောတော်မူထားပါတယ်။ ကလျာဏလူဆိုတာ ဉာဏ်အမြင်မျက်လုံး နှစ်လုံးစလုံး ပြည့်စုံတဲ့ လူကောင်းပါ။ အနွေလူကတော့ ဉာဏ်အမြင်မျက်လုံး နှစ်လုံးစလုံး ကန်းနေတဲ့ လူကန်းပါ။

ဉာဏ်အမြင်မျက်လုံး နှစ်လုံးဆိုတာက ...

၁။ ဒီဇွန်မေတ္တကဟိတခေါ် ပစ္စာဖွန့်ဘဝ အကျိုးစီးပွားကိုသာ အားထုတ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ သမ္မတရာယိကဟိတခေါ် နောင်သံသရာ ဘဝအဆက်ဆက်အတွက် အကျိုးစီးပွားကိုပါ အားထုတ်ခြင်း၊ ပစ္စာဖွန့်နဲ့ သံသရာအမြင် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

၂။ အတွေ့ဟိတဆိတ် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားသက်သက်ကိုသာ အာထုတ်ခြင်းမရှိဘဲ ပရဟိတခေါ်အများအကျိုး၊ လောကအကျိုး၊ အမျိုးသာသာသနာ အကျိုးစီးပွားများကိုပါ အားထုတ်ခြင်း၊ အတွေ့ဟိတအမြင်နဲ့ ပရဟိတအမြင် ပြည့်စုံခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ လောကိုယ်ဟိတခေါ် လောကိုရေးရာအမှုကိစ္စ အစီးအပွားကိုသာ အား ထုတ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ လောကုတ္တာရဟိတခေါ် သူတော်ကောင်းတရား ဓမ္မထွန်းကား ပြန်ပွားရေးအတွက်ကိုပါ အားထုတ်ခြင်း၊ လောကအမြင်နဲ့ ဓမ္မအမြင် ပြစ်ပါတယ်။

အဒီအမြင်(၆)မျိုးထဲမှာ ပစ္စာဖွန့်ဘဝအတွက် ကိုယ်ကျိုးအတွေ့အမြင် လောက အမြင် တစ်ခုစီကိုသာ မြင်သူကိုတော့ ‘စကစက္ခက’ အမြင်တစ်ဖက်သာရှိနေသူ။ ကျို့တစ်ဖက်ကန်းနေသူလို့ ခေါ်ဆိုရပါတယ်။ ပစ္စာဖွန့်အစီးအပွားအမြင်၊ သံသရာ အစီးအပွားအမြင်၊ လောကိုအစီးအပွားအမြင်၊ လောကုတ္တာရာအစီးအပွားအမြင်၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအမြင်၊ အများကျိုးစီးပွားအမြင် နှစ်မျိုးစီးမြင်သူကိုတော့ ‘ခြိစက္ခက’ အမြင်နှစ်မျိုးရှိသူ ‘ကလျာဏ်’ လူ ခေါ်ပါတယ်။ အမျိုးနှစ်မျိုးလုံး ကန်းနေသူကိုတော့ အန္တလူ၊ ကန်းနေသူလို့ ခေါ်ပါတယ်။

(င)

လူတော်လူကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းရေး

လူတစ်ယောက်မှာ ရှိသင့်တဲ့ မိတ်ဆွေကောင်းတစ်ယောက်ဟာ လူတော် လူကောင်းပုဂ္ဂိုလ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူတော်လူကောင်းကို မိတ်ဆွေပြုသူဟာ လူတော် လူကောင်းကို မြို့ပြီး မိမိကိုယ်တိုင်မှာလည်း ကောင်းလာနိုင်၊ တော်လာနိုင်ကြောင်းကို ရှင်တော်ဖုဒ္ဓ ဟောတော်မှပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်တိုင် လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင် အားထုတ်ကြိုးစားသင့်သလို လူတော်လူကောင်းမိတ်ဆွေမျိုးကိုပါ ပေါင်းသင်းနှိပ်သင့်ပါတယ်။

တရားရနိုင်ခြင်း အကြောင်း(၄)ပါး

လူတော်လူကောင်းမိတ်ဆွေဟာ လောက်ကြီးပွားတိုးတက်ရေးမှာတွင်မက

လောကုတွေရာတရားဓမ္မကို သိမြင်သဘောပါက်(တရားရ)ရေးမှာပါ အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ပြုပါတယ်။ ရှင်တော်လူဒွဲက တရားထူးသိမြင်နိုင်ဖို့အတွက် အကိုအကြောင်းင့်-ချက်ရှိရမှာဖြစ်ကြောင်းကို သောတာပတ္တိယဂံသုတေသန အခုလို ညွှန်ပြတော်မူထားပါတယ်။

၁။ သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း(သပ္ပါရိသသံသေဝ)

၂။ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာခြင်း (သဒွမ္မသဝန်)

၃။ သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ (ယောနီသောမနာသိကာရ)

၄။ တရားအားလျော်စွာ ကျင့်သုံးခြင်း၊ (ဓမ္မာန်ဓမ္မပဋိပတ်)

အလွယ်မှတ်ရင်တော့ ‘သူတော်ဆည်းကပ်၊ မြတ်တရားနာ၊ လျော်စွာနှလုံး၊ ကျင့်သုံးဓမ္မ’ဆိတဲ့ အကြောင်း င့်-ချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီထဲမှာ သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းသင်းခြင်းဟာ အကြောင်း င့်-ချက်ရဲ့ အမွန်အစဖြစ်လို့ အမိကအကျခုံး ဖြစ်ပါတယ်။

တရားထူးရှုနိုင်ဖို့ရာ အရေးအကြီးဆုံးက တရားအားလျော်စွာ ကျင့်ခြင်း ရှိဖို့ပါ။ တရားကျင့်နိုင်ဖို့ အတွက်က ကိုယ့်သစ္စာနှစ်မှာ သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းမှု ရှိရပါတယ်။ သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းမှုရှိခြင်းကလည်း သူတော်ကောင်းတရား စကားကို ကြားနာရှိရှိမှ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတော်ကောင်းတရား ကြားနာဖို့ကတော့ သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမြို့ဝိုင်းရှိရပါမယ်။ ဒါကြောင့် သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းသင်းခြင်းက အမွန်အစလို့ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ခါတုန်းက အရှင်အာန္ဒြာဟာ ရှင်တော်လူဒွဲကို ‘အရှင်ဘုရား၊ သူတော် ကောင်းကလျာဏမိတ္တာကို ပေါင်းသင်းခြင်းဟာ လောကုတွေရာတရား ထူးသိမြင်ဖို့ အတွက် ထက်ဝက်အကျိုးရှိပါတယ်ဘုရား’ လျောက်ထားပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ရှင်တော်လူဒွဲက ‘မာဟော၊ အာန္ဒြာ၊ မာဟော၊ အာန္ဒြာ’ ချစ်သား အာန္ဒြာ၊ ဒီလို မပြောသင့်ဘူးလို့ တားမြစ်တော်မူပြီး သူတော်ကောင်းတစ်ယောက်ကို ပေါင်းသင်းခြင်းကြောင့် တရားထူးတရားမြတ် သိမြင်ဖို့ရာ ရာနှစ်းပြည့်အကျိုးရှိ ကြောင်း မိန့်တော်မူပါတယ်။

ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရမယ့် သူတော်ကောင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး အငွေကထာ မှာ တော့ ‘ကလျာဏမိတ္တာတိ အရိယော’လို့ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။ ဘဝမှာ အမွန်တကယ် ပေါင်းသင်း သင့်တဲ့ မိတ်ဆွေကောင်းကတော့ အရိယောသူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ

ဖြစ်ပါတယ်။ အရိယာတွေထဲမှာလည်း ဘုရားရှင်ကသာ အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ကလျာဏမီတ္ထမည်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုပါတယ်။

တကယ်လို့ ဘုရားရှင်နဲ့ မတွေ့ကြုံနိုင်တဲ့အခါမှာ မဟာသာဝကကြီး (၈၀) ထဲမှာ တစ်ပါးပါးနဲ့ပေါင်းသင်းစို့ ဉာဏ်ပြထားပါတယ်။ မဟာသာဝကကြီး (၈၀)နဲ့မှ မတွေ့နိုင်ရင်တော့ တွေ့ကြုံနိုင်ရာ ရဟန္တတစ်ပါးပါးဟာ ကလျာဏမီတ္ထ ဖြစ်ပါတယ်။ ရဟန္တအရှင်မြတ်တွေနဲ့ မတွေ့နိုင်ရင်ကောဆိုရင် အနာဂတ်သေကဒါဂါမဲ့ သောတာပန်ဆိုပြီး အဆင့်ဆင့်ဉာဏ်ပြပါတယ်။

သောတာပန်ကလျာဏကိုမှ မရနိုင်ရင်တော့ ပေါင်းသင်းရမယ့် ကလျာဏ တွေက ရူနှံရတဲ့ပုထိဇ္ဈာ ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင်၊ နှစ်ပုံဆောင်၊ တစ်ပုံဆောင်၊ ပရိယတ်ကျမ်းကျင်သူ၊ သီက္ခာကျင့်ဝတ်တွေကို ချိုးဖောက်ရမှာ ရှက်ကြောက်သူ လွှို့သူတော်ကောင်းစဲတဲ့ သီလသမာဓိ၊ ပညာတရားများနဲ့ ပြည့်စုကြယ်ဝသူတွေကို ကလျာဏမီတ္ထအဖြစ် ဉာဏ်ပြထားပါတယ်။ (သံယုတ္ထကာဝိသူခွဲမင်အငွေကထာ)

ကလျာဏမီတ္ထပေါင်းသင်းရကျိုး

မဟာသုတသေသာမဘုရာ်မင်းမြတ်က ပုလွှားထံက နာယူလာခဲ့တဲ့ ကလျာဏ မီတ္ထပေါင်းသင်းရကျိုးကို ဂါထာလေးပုဒ်နဲ့ လူသားစားပေါရိသာဒဘုရာ်ကို အခုလို ဟောကြားဆုံးမပါတယ်။

(၁) သကိဒေဝ ပေါရိသာဒ । သဲ့ ဟောတိ သမာဂမာ။

သာ နဲ့ သကိတိ ပါလေတိ၊ နာသဲ့ ဗဟိသက်မာ။

ပေါရိသာဒ၊ သူတော်ကောင်းနဲ့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါလောက် ပေါင်းလိုက် စမ်းပါ။ ကိုယ့်ကို တစ်သက်လုံးပြန်စောင့်ရှောက်တယ်။ သူယူတ်မာများနှင့် တစ်သက်လုံး ပေါင်းနောလည်း ကိုယ့်ကို တစ်ခါလေးတောင် မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး။

(၂) သဲ့ရေဝ သမာသေထာ သဲ့ကူလျှောထ သန္တဝံ့။

သတဲ့ သဒ္ဓမ္မ မညာယာ၊ သေယျာ ဟောတိ နပါဝိယော။

သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်ပေါင်းသင်းပါ။ သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းတဲ့အတွက် ဘယ်တော့မှ အရှုံးမထွက်နိုင်ဘူး။ ကိုယ်တိုင် ကောင်းလာနိုင်၊ တော်လာနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၃) မိရန္တဝ ရာဇာတာ သုစိတ္ထာ၊ အထော သရီရရှိ ဒရု ဥပေတိ။

သတ္တု ဓမ္မာ နဇရဲ ဥပေတီ။ သန္တာ ဟဝ သုတ္တိ ပဝဒယန္တိ။

ရှင်ဘရင်ကြီးတွေစီးတဲ့ ကောင်းပေါ်ဆိတဲ့ ရထားကြီးတွေလည်း နောက်ဆုံး ပျက်စီးကုန်ရရှာတယ်။ ဘယ်လိုပဲစောင့်ရှောက်ထားပေမယ့် ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ် ကြီးတောင်မှ ဒိရိရ၊ နာရ၊ သေရနဲ့ ပျက်စီးရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတော်ကောင်းတို့ ကျင့်သုံးတဲ့ သူတော်ကောင်းတရားကတော့ ခေတ်တွေကမ္မာတွေ ဘယ်လိုပဲ ပြောင်းပေမယ့် ဟောင်းနှစ်း ဆွေးမြှေးမြင်း ပျက်စီးသွားမြင်း မရှိပါဘူး။

(c) နာ္တု ဒူရေ ပထဝီစ ဒူရေ၊ ပါရဲ သမုဒ္ဒသု တဒါဟု ဒူရေ။

တတော့ ဟဝ ဒူရတရဲ ဝဒန္တိ၊ သတ္တု ဓမ္မာ အသ္တု ရာဇာ၊

လောကမှာ ဖိုးကောင်းကင်နဲ့ ကမ္မာမြှေပြင်ဟာ အဂျိန်ဝေးပါတယ်။ မဟာ သမုဒ္ဒရာ ဟိုဘက်ကမ်းနဲ့ ဒီဘက်ကမ်းလည်း ထိစပ်မရနိုင်အောင် ဝေးလွှန်းတယ်။ ဒီထက်ပိုပြီး သူတော်ကောင်းတရားနဲ့ မသူတော်တရားဟာ အလွန်၊ အလွန်ပိုပြီး ဝေးကွာလွန်းပါတယ်။

အဲဒီလို မဟာသုတသောမဘရင်မင်းမြှေတ်ထံက သူတော်ကောင်းနဲ့ ပါင်းသင်းမှ တရားစကားကို နာကြားအပြီးမှာတော့ လူသားစားပေါ်ရိသာဒဘရင်ဟာ နိုင်ငံကျော်လူဆိုးကြီးဘဝမှ အကျေတ်တရားရပြီး လူတော်လူကောင်းတစ်ဦး ပြန် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

ဘရားအလောင်း သုတသောမဘရင်ဆိတဲ့ သူတော်ကောင်းကို ပါင်းသင်း မှိုဝင်းကြောင့် ဒီဇွဲလက်ငင်းမှာ ကောင်းကျိုးသုခရရှိမြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူတော် ကောင်းထံက တရားစကားကို ကြားနာရမှုကြောင့် တမလွန်မှာလည်း သုဂတ္တဘဝ ရောက်ရပါတယ်။ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဘရား ပွင့်တော်မူလာချိန်မှာတော့ ပေါ်ရိသာဒ ဘရင်ဟာ အင်္ဂလာလအမည်ရှိတဲ့ ရဟန္တာမထောရှိမြှေတ် ဘဝရောက်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ပေါ်ရိသာဒလို လူဆိုးလူကြမ်းကြီးတောင်မှ သူတော် ကောင်းနဲ့ ဆုံးရပြီး နောက်ဆုံးမှာ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့တန်ဖိုးကို ရာနှုန်း ပြည့်ရရှိသွားမြင်းကို ဥပမာပြုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို လူတော်လူကောင်း တစ်ယောက်ရဲ့ တန်ဖိုး ရာနှုန်းပြည့်ရရှိနိုင်အောင် အထူးကြီးစားအားထုတ်ဖို့ သတိမူရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝ၏ အားကြီးရာ

ကမ္မာဦးက ကိုးကွယ်ရာများ

လူ့သမိုင်းတစ်လျောက်လုံးမှာ လူသားတွေ ဘဝစချိန်ကတည်းက ‘ဘယ်’ နဲ့ ‘လာဘ’ တို့ရဲ့ အားပြိုင်လွန်ဆဲမှုအောက်မှာ ရှုန်းကန်ရှင်သန် လာခဲ့ကြပါတယ်။
 တခါတရုံမှာ လာဘက အနိုင်ရပြီး ရယူပိုင်ဆိုင်မှု တဏ္ဍာလောဘနဲ့ ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြသလို တစ်ခါတစ်ရုံမှာတော့ ဘယ်က အနိုင်ရပြီး ကြောက်ဆုံးထိတ်လန်းခြင်း၊ အရှုံးပေးရခြင်း ဒေါသနဲ့ ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကမ္မာဦးအချိန်ကတည်းက အသိဉာဏ်ဆင်ခြင်တုရှိသူ လူသား တွေဟာ မိမိရဲ့ ရယူပိုင်ဆိုင်လိုမှု တဏ္ဍာလောဘကို အခွင့်ရစေဖို့နဲ့ ကြောက်ဆုံးထိတ်လန်းမှုဘယ်ကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ဖို့ အတွက် အားကိုးရာမျိုးစုတို့ ရှာဖွေကိုးကွယ်လာခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ တကယ်တမ်းမှာတော့ လူသားတွေရှာဖွေ ကိုးကွယ်ရာတွေထဲမှာ စစ်မှန်တဲ့အားကိုးရာများ ရှိမလာနိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။

ဓမ္မပဒ၊ အဂ္ဂဒ္ဓဗြာဗြာဏ်တ္ထာဗြာ ရေးခေတ်က ကိုးကွယ်အားထားရာတွေကို အခုလို ပြဆိုထားပါတယ်။

ဗဟို ၂၀ သရဏံ ယနှိုး ပုဇွဲတာနဲ့ ဝန်ဖိုစ်။

အာရာမ ရုက္ခ စေတျာနဲ့၊ မန်သား ဘယ်တူးတာ။

လူသားတွေရဲ့ ကိုးကွယ်ရာမျိုးစုတို့တွေထဲမှာ ပုဇွဲခေါ်တဲ့ တောင်တွေလည်း ပါသလို ဝန်လို့ခေါ်တဲ့ တောင်တွေလည်းပါတယ်။ အာရာမဆိုတဲ့ အာရမဲ့ယဉ်လှု တွေလည်းပါတယ်။ ရုက္ခလို့ခေါ်တဲ့ တော်းသစ်ပင်အမျိုးမျိုးတွေ၊ စေတိယဆိုတဲ့ စေတိ ပုထိုးတွေ၊ နှုတ်ကွန်းတွေနဲ့၊ လေနေနက္ခတ်၊ ပြိုလ်၊ ကြယ်တာရာတွေ မီးပုံကြီးတွေလည်း ပါပါတယ်။

အဲဒီကမှ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်လာပြီး အသိအမြင်ဗဟိုသုတ အားလျှော့စွာ သက်ရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့ ဂိုဏ်းဆရာများ၊ ဘာသာတရားများကို ကိုယ့်ယုံကြည်ချက်အတိုင်း အားကိုးအားထား ပြုလာနိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓနဲ့ အရိုဒ္ဓ

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓပွင့်ထွန်းတော်မူခါနီးအချိန်လောက်မှာ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးရဲ့ ခမည်းတော် မဟာကောသလမင်းဟာ သာဝတ္ထိမြို့မှာ အပ်ချုပ်မင်းလုပ်ပါတယ်။ မဟာကောသလမင်းကြီးရဲ့ ပုရောဟိတ်ကြီးက အရိုဒ္ဓပုဇ္ဈားကြီးပါ။ ခမည်းတော်မင်းကြီး နတ်ဆွဲစံပြီးချိန်မှာ ပသေနဒီကောသလမင်းဟာ သက်ကြီးဆွယ်အိဖြစ်တဲ့ ပုရောဟိတ် ပုဇ္ဈားကြီးကို အလွန်အမင်းအရေးပေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရာထူးအာဏာကို စိတ်မချုနိုင်တဲ့ ပုရောဟိတ်ကြီးကတော့ ရာထူးစွန်းပြီး တောထွက်ရသေ့ဝတ်သွားခဲ့ပါတယ်။

ပုရောဟိတ်ကြီးကို ကြည်ညီလေးစားသူတွေ တစ်သောင်းလောက် လိုက်ပါပြီး ရသေ့ပြုကြပါတယ်။ အရိုဒ္ဓပုဇ္ဈားရသေ့ကြီးဟာ တပည့်များစွာအတူ မဂ်ဓတိုင်းနဲ့ အော်တိုင်း နှစ်နိုင်ငြားက ဂါရိမြှစ်ကမ်းအနီးမှာ သစ်ဆွက်မိုးကျောင်းတွေဆောက်ကာ တရားကျင့် နေထိုင်ကြပါတယ်။

ရသေ့ကြီးက သူ့တပည့်တွေကို ‘ချိစ်သားတို့၊ အကြောင်သူဟာ ရသေ့ရဟန်း ဝတ် တရားအားထုတ်ပြီး ကာမဝိတက်စတဲ့ အကြံ့ခိုးတွေကို ကြံ့စည်းမိအောင်၊ ထိုသူဟာ ဂို့သောင်ကမ်းက သဲကိုထုပ်ထမ်းပြီး ဤအေရာမှာ ပုံကြရမည်’လို့ ဥပဒေထုတ်ထားပါတယ်။ အချိန်တွေ ကြာလာတဲ့အခါ စရာမသပုံကြီး ဖြစ်လာသတဲ့။ နောင်အခါမှာ အဟိုဆတ္တုမည်တဲ့ နာဂါးကြီး တစ်ကောင်ဟာ သပုံကြီးမှာ စီးအပ်နေပါတယ်။

အဲဒီလို ရသေ့ကြီးရဲ့အဆုံးအမနဲ့အညီ တရားကျင့်ကြံ့ကြတဲ့ရသေ့တွေကို ကြည်ညီကြတဲ့ အော်တိုင်း၊ မဂ်ဓတိုင်း၊ ကုရတိုင်းက လူတွေဟာ တစ်လတစ်ကြိမ် ပူဗော်ဖွယ်ဝတ္ထုတွေနဲ့ လူၢဒိန်းပူဗော်ဆည်းကပ်လာကြပါတယ်။ အရိုဒ္ဓပုဇ္ဈားရသေ့ကြီးက ‘အိုလူအပေါင်းတို့၊ အသင်တို့သည် ကိုးကွယ်အားထားရာရှိ၍ အကုန်လေး၊ တောင်ကို ကိုးကွယ်ကြ။ တောကို ကိုးကွယ်ကြ။ အာရာမ်ကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြ’ စသည်ဖြင့် အမြဲဆုံးမည့်ကြားပါတယ်။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဟာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီး ကျွတ်ထိုက်သူဝေနေယျ တွေကို လုညွှေ့လည်ချွေခွဲတ်ရင်း သာဝတ္ထိမြို့မှာ သီတင်းသုံးတော်မူပါတယ်။ တစ်နေ့သော နိုးသောက်ယံအချိန်မှာ အရိုဒ္ဓပုဇ္ဈားအိကြီးနဲ့ တပည့်အပေါင်းကို မြင်တော်မူပြီး အရှင်မဟာမဏာဂုလာနဲ့ကို ရှုံးတော်ပြီး လွှတ်လိုက်ပါတယ်။

အရှင်မြတ်လည်း ရသေ့တွေထံသွားပြီး အဂိုဒ္ဓအတ္ထရသေ့ကြီးရဲ့ သစ်ချက်မိုး ကျောင်း ရှေသွားမှာရပ်ကာ ‘ အို . အဂိုဒ္ဓအတ္ထ’လို့ လုမ်းခေါ်လိုက်တယ်။ ရသေ့ကြီးက ကျောင်းထဲကနေ မတွက်သေးဘဲ ‘ဒီလောကမှာ ငါကို နာမည်ထဲတ်ဖော်ခေါ်စုံသူမရှိ။ အဘယ်သူ ငါနာမည်ကို ခေါ်သနည်း’လို့ မသနစိတ်နဲ့ လုမ်းမေးတယ်။ အရှင်မြတ်က ‘ငါပါ’လို့ ပြန်မိန့်တော်မူတော့မှ အပြင်တွေက်ပြီး စကားပြောပါတယ်။

အရှင်မြတ်က တစ်ညွေလောက် အိပ်စက်ဖို့ နေရာတောင်းတဲ့အခါ မသနစိတ်နဲ့ ဒေါသမပြေသေးတဲ့ ရသေ့ကြီးက ‘အိုရဟန်း ဒီအရပ်မှာ တည်းခိုစရာမရှိ’လို့ ငြင်းပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ အရှင်မြတ်က မရမက နေရာတောင်းဆိုမှုကြောင့် သဲပုံကြီးမှာ တည်းခိုခွင့် ပြုလိုက်ပါတော့တယ်။

နံနက်မိုးလင်းချိန်မှာတော့ ရသေ့ကြီးနဲ့တပည့်အပေါင်းဟာ ‘သဲပုံကြီးမှာ အိပ်တဲ့ ရဟန်းကယ်တော့ နားကြီးနှင့်စက်ဆုံးမလိုက်လို့ သေပြီလား၊ ရှင်သေးလား’လို့ သိချင်စိတ်နဲ့ အားလုံး ကျောင်းတွေထဲက ထွက်လာကြည့်ကြပါတယ်။

ဒီအခါမှာ အရှင်မြတ်က တန်ခိုးအစွမ်းနဲ့ နားကြီးကို ဆုံးမပြီးလို့ နားကြီးဟာ အရှင်မြတ်ကို ပါးပျော်နဲ့ ထိုးမိုးထားတာကို တွေ့ရပြီး အလွန်အုံသွေး ဝစ်းမြောက်ကာ ချီးမွမ်း ထောမနာပြုကြပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာပဲ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကြတော်မူလာပါတယ်။ မထောရ်မြတ်က ရသေ့အပေါင်းရှေ့မှာ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကို တရိုတသေး ဦးနှစ်ရှိခိုးလိုက်ပါတယ်။

ရသေ့တွေက ‘အရှင်ရဟန်း၊ ဒီရဟန်းဟာ အသင့်ထက်ပင် ပို၍ မြင့်မြတ်သေးပါသလော’လို့ မေးကြတဲ့အခါ အရှင်မြတ်က ‘အိုရသေ့အပေါင်းတို့၊ ဤမြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၏ဆရာတည်း’၊ ငါသည်ဤမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်တည်း’လို့ ပြောပြပါတယ်။ ရှင်တော်ဘုရားဟာ သဲပုံထက်မှာ သိတင်းသုံးတော်မူပြီး။

အချင်းအဂိုဒ္ဓအတ္ထ၊ သင်သည် ဒကာဒကာမတိုးအား တောကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြ၊ တောင်ကိုကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြ၊ ဆင်းရဲ့ကွဲမှ လွတ်မြောက်လိမ့်မည့်ဟု ဆိုဆုံးမ၏။ အဂိုဒ္ဓအတ္ထ၊ ထိုတော့တောင်စသည်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းဖြင့် အဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဆင်းရဲ့ကွဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်။ စင်စစ်သော်ကား ‘ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံယာ’ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းဖြင့်သာ ဆင်းရဲ့ကွဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်၏’လို့ အခုလို ‘သရဏာမန်’ခေါ် ကိုးကွယ်ရာတရားတော်ကို

ဟောတော်မူပါတယ်။

နေတံ ခေါ် သရဏံ ခေမံ၊ နေတံ သရဏံမုတ္တမံ။

နေတံ သရဏံ မာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒ္ဒက္ခာ ပမုစ္စတီ။

ယော စ ဗုဒ္ဓန ဓမ္မနဲ့၊ သံယဉ် သရဏံ ဂတော့။

စတ္တာရိ အရိယသစ္စနှိုး၊ သမ္မပ္ပညာယ ပသာတီ။

ဇတံ ခေါ် သရဏံ ခေမံ၊ ဇတံ သရဏံမုတ္တမံ။

ဇတံ သရဏံမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒ္ဒက္ခာ ပမုစ္စတီ။

တရားတော်အဆုံးမှာ အရိဒ္ဓတိရသေ့အိုကြီးနဲ့အတူ ရသေ့အပေါင်း တစ်
သောင်းဟာ ပဋိသန္တိအသိညာဉ်များနဲ့အတူ ရဟန္တဖြစ်တော်မှ သွားကြပါတယ်။

အဲဒီနေ့ဟာ အကိုတိုင်း၊ မဂ်ဂတိုင်း၊ ကုရုတိုင်းကလူတွေ တစ်လတစ်ကြိမ်
ပူဇော်ပွဲလာတဲ့နေ့ပါ။ ရုပ်ရိတ်သတ်တွေရှေ့မှောက်မှာ ကိုလေသာကုန်ခန်း ရဟန္တ
ဖြစ်သွားလို့ မာနအညွှန် .ကျိုးသွားပြီဖြစ်တဲ့ အရိဒ္ဓတိရသေ့ကြီးဟာ တန်ခိုးအစွမ်းနဲ့
ကောင်းကင်ပေါ်မှာ တန်ခိုးပြပြီး ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကို ဦးနိမ့်ရှိရှိရေးရင်း ‘မြတ်စွာဘုရားသည်
တပည့်တော်၏ ဆရာပါတည်း။ တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ပါ
တည်း’ လို့ ပရိသတ်များရှေ့မှာ ရဲဝံစွာ ဝန်ခံလျောက်ကြားပြီး လူတွေရဲ့ သံသယ
စိတ်ကို ပယ်ဖျောက်ပါတယ်။ (ဓမ္မပဒ၊ အရိဒ္ဓတွေပြုဟန်ဝတ္ထု)

ကိုးကွယ်ခြင်းဟူသည်

‘ကိုးကွယ်ခြင်း’ ဆိုတဲ့စကားထဲမှာ ကိုး..ဆိုတာက ‘အားကိုးခြင်းဖြစ်ပြီး၊
ကွယ်..ဆိုတာက ကာကွယ်ခြင်း’လို့ အပြုံးပြုပါယ်ရပါတယ်။ ဒီဖွင့်ဆိုချက်အရ စစ်မှန်တဲ့
ကိုးကွယ်ရာတိုင်းမှာ အမှန်တကယ် ယုံမှတ်လို့ပုံအပ်ပြီး ကိုးကွယ်အားထား သူတွေ
အတွက်..

၁။ အားကိုးရာကို ရနိုင်ခြင်း ၂။ အကာအကွယ်ကို ရနိုင်ခြင်းဆိုတဲ့
ရည်ရွယ်ချက်နှင့်မျိုးကို တွေ့ရမှာပါ။ အဲဒီ ရည်ရွယ်ချက် ၂-မျိုးကို အမှန်တကယ်
ပြည့်စုစေနိုင်တဲ့ ကိုးကွယ်ရာကတော့ ဗုဒ္ဓဓမ္မသံယာဆိုတဲ့ ရတနာမြတ်သုံးပါးမှ
တစ်ပါး အခြားမရှိပါဘူး။

ဓမ္မတာအရ တောင့်တမ္မာ(၃)မျိုး

လောကမှာ ရှင်သန်မွေးဖွားလာတဲ့ လူသားတိုင်းဟာ ဓမ္မတာသဘာအရ
အရာ ၃-မျိုးကို တောင့်တကြမဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ၃-မျိုးကတော့..
၁။ ကိုးကွယ်ရာ-သရဏ၊ ၂။ မသေရာ-အမတာ။ ၃။ လွတ်မြောက်ရာ-
မောက္ခ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ ၃-မျိုး တစ်စုတစ်ပေါင်းတည်း ပြည့်စုနိုင်ဖို့ရာမှာ အရေးကြီးဆုံးက
မှန်တဲ့ကိုးကွယ်ရာ ‘သရဏ’ဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ မှန်တဲ့သရဏမှာ မသေရာ
အမတနဲ့အတူ လွတ်မြောက်ခြင်း မောက္ခတို့လည်း ပါရှိပြီးဖြစ်လို့ပါ။

ဘယဲ့ ခေမ

မစစ်မမှန်တဲ့ သရဏဟူသမျှဟာ ယုံကြည်အားကိုးသူကို အားကိုးရာလည်း
မပေးနိုင်သလို ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုမျိုးကိုလည်း မပေးနိုင်ပါဘူး။ ဒီပြင် ‘ဘယဲ့
သရဏတော့ အတော့’အရ ကိုးကွယ်မှုကြောင့် ဘေးပင်ဖြစ်တတ်၏ ဆိုတဲ့အတိုင်း
ဒုက္ခဆုံးကျိုးတွေသာ ပိုလို့တို့လို့တောင် ဆုံးလာနိုင်ပါတယ်။

ကိုးကွယ်ရာအစစ်မှာတော့ ‘ခေမ သရဏတော့ အတော့’အရ ကိုးကွယ်သူ
ကို အားကိုးရာကိုလည်း ပေးနိုင်စွမ်းရှိသလို ကာကွယ်မှုလည်းပေးစွမ်းနိုင်ရုံမကဘဲ
အောက်ဆုံးမှာ ‘သမ္မဝဒ္ဓဘာ ပမဇ္ဈတိ’အရ ဆင်းရဲခုက္ခခံသိမ်းမှလွတ်မြောက်ခြင်း
မောက္ခ၊ မသေခြင်း အမတတို့ကိုပါ ရရှိနိုင်တာကြောင့် လူ့ဘဝထာဝရ အေးပြုမ်းမှု
ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အပိုဒ္ဓယ်ထဲက သံဪရလူ

လူဆိုတာကိုက အပိုဒ္ဓဖြစ်ခြင်းကြောင့် သံဪရနဲ့ မကင်းနိုင်တဲ့အမျိုးမိုး
သံဪရနဲ့ လူလုပ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သံဪရကြောင့်ပဲ ဘဝသံသရာခရီးမှာ
တခါတရုံ ကောင်းရာကောင်းမှုတွေကို ပြုမိခဲ့ခြင်းရှိသလို တခါတရုံမှာတော့
မကောင်းရာ မကောင်းမှုတွေကိုလည်း ပြုမိတတ်ကြမဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအတွက် တစ်ဖက်မှာတော့ တွန်အောက်ရေပါဆိုသလို အကြောင်းရဲ့ အောက်
က အကျိုးခံစားမှုအပိုင်းမှာလည်း တစ်ခါတစ်ရုံ ကြွောရုံခေါ် သုခဝေဒနာကောင်းကျိုး

သေးရမှုရှိသလို တစ်ခါတစ်ရုံမှာတော့ အနိဒ္ဓရုံခေါ် ဒုက္ခဝေဒနာဆိုးကျိုးခံစားရမှုတွေ
ဖြစ်ပေါ်လာရလေ ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ အပိဋ္ဌနယ်ထဲက သီးရလူသားတွေရဲ့
ဖြစ်ပျက်စဉ် သဘာဝပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အနဲ့လောမ-အစုန်သဘော

ပဋိသမဂ္ဂါဒ်ဒေသနာအရ ကြောင်းကျိုးဆက်နယ်မှုမှာ အစုန်အနဲ့လောမ^၁
ဖြစ်စဉ်ကြောင့် လောက(လူအပေါင်း) ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းဖြစ်ပြီး လောကဟာ အပိဋ္ဌာ
နယ် ဖြစ်တာကြောင့် အမှာင်ထဲသာ ဖြစ်ရပါတယ်။

အနဲ့လောမအမြင်မှာ အရုံးဟူသမျှကို ကာမဂရက်အနေနဲ့ မြင်ကြပါတယ်။
ပြဿနာဟာ သီးရဖြစ်ပြီး ဒုက္ခရဲ့အကျိုးဆက်သာ ဖြစ်လာရပါတယ်။ ကျင့်စဉ်
အနေနဲ့ အစုန်းရောက် အန္တပဋိပဒါမှာ အကျိုးဝင်တာကြောင့် အစုန်းနှစ်ဖက်သို့
ချဉ်းကပ်တတ်ပါတယ်။

ပဋိလောမ-အဆုန်သဘော

ဆန့်ကျင်ဘက် အဆုန်ပဋိလောမဖြစ်စဉ်အရ ကြောင်းကျိုးဆက်နယ်မှု ပြတ်
တောက်ခြင်းကြောင့် လောကုတ္ထာရာ(လောကမှုလွှာတံမှောက်ခြင်း) ဖြစ်ပြီး လောကုတ္ထာ
ရာဟာ ဝိဇ္ဇာရဲ့နယ်ဖြစ်တာကြောင့် အလင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိလောမအမြင်မှာတော့ အရုံးဟူသမျှကို ‘ဖြစ်ပျက်’သီးရမျှသာ မြင်ပါ
တယ်။ ပြတ်သမျှကြောင့် ဒုက္ခရပ်ပြီး ပြတ်ပါတယ်။ ကျင့်စဉ်အနေနဲ့ အလယ်အလတ်
အကျင့် မဏီမပဋိပဒါမှာ အကျိုးဝင်တာကြောင့် အစုန်းနှစ်ဖက်မှ လွှတ်ပါတယ်။

အပိဋ္ဌာမရှိသူများ

အပိဋ္ဌာမရှိတော့တဲ့ ဘုရားရဟန်ာပဇ္ဇာကဗုဒ္ဓါတွေမှာ သီးရမရှိလို့
ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတွေ မဖြစ်တော့ပါဘူး။ ကြိယာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကံသိတွေ
ထပ်မဖြစ်လို့ ဘဝသစ်ဆိုတာလည်း လုံးဝပြတ်ပဲပြီး ထာဝရရျှုပ်ပြီးတော်မူ ကြရ
ပါတယ်။

အပိဋ္ဌာရှိသူတွေ လုပ်သမျှကတော့ သီးရဖြစ်လို့ ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကံတွေ
ရှိလာရပါတယ်။ ကံတွေရှိလာလို့လည်း ’ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ’အရ ဘဝသစ်တွေ

ထပ်တလဲလဖြစ်ပြီး သံသရာစက်ကွင်းမှာ ကရွတ်ကင်းလျောက်သလို လည်ပတ်ကြရပါတယ်။ အဲဒီလို သံသရာချာချာလည်နေအောင် သခိုရဆိုတဲ့ ကံတွေကိုပြုလုပ်နေကြသူတွေအနေနဲ့ မူလတရားခံဖြစ်တဲ့ အပိုဇ္ဈာကို မပယ်ဖြတ်နိုင်သေးသည့်တိုင် မျက်ခြေမပြတ်ထားဖို့တော့ လိုပါတယ်။

အပိုဇ္ဈာရဟတ်ဖြင့် လည်ပတ်ခြင်း

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာ အနုလောမဖြစ်စဉ်အရ လိုရင်းချုပ်က 'အပိုဇ္ဈာပစ္စယာ သခိုရ' ဖြစ်ပါတယ်။ အပိုဇ္ဈာ-မသိခြင်းမောဟကြောင့် သခိုရဆိုတဲ့ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံတွေကို ပြုကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အချုပ်

'အပိုဇ္ဈာပစ္စယာ 'သခိုရာ၊ သခိုရပစ္စယာ ? ဝိညာဏ်။

ဝိညာဏ်ပစ္စယာ ၏နာမရူပံ့၊ နာမရူပပစ္စယာ ? သဗ္ဗာယတန်။

သဗ္ဗာယတန်ပစ္စယာ ၆၇သော်၊ ဖသာပစ္စယာ ?ဝေဒနာ။

ဝေဒနာပစ္စယာ ၁၀တဏ္ဍာ၊ တဏ္ဍာပစ္စယာ ၅၉ပါဒါန်။

၅၉ပါဒါန်ပစ္စယာ ၁၁ဘဝါ။ ဘဝပစ္စယာ ၁၁ဘတိ။

ဘတိပစ္စယာ ၂၂ရောမရှင်။ သောကပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနသုပါယာသာသမ္မဝန္တ။

အပိုဇ္ဈာဆိုတာ မသိခြင်းမောဟလို့ သိပြီးဖြစ်ပါတယ်။ မသိခြင်းမောဟကိုအငြာကထာတွေမှာ 'အန္တစက္ခာက' မျက်ကန်းလူနဲ့တူကြောင်း ဥပမာပေးကြပါတယ်။ အပိုဇ္ဈာ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သမျှအကျိုးဆက်အားလုံးဟာ နောက်ဆုံးမှာ ဒုက္ခဒေါမနသုနဲ့ အဆုံးသတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အပိုဇ္ဈာရဟတ်ဖြင့် သံသရာမှာ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ကျင်လည်သွားလာရနေခြင်းဆိုတဲ့ 'ဘဝသံသရာ'ကိုရှင်တော်ဗုဒ္ဓက ဒုက္ခသံသရာအဖြစ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဟောတော်မူထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ (၁၂)မျိုး

'ကန်း ၁ချော် ၃လဲကျား ၅ဖူးကြွေး ၅ပြည့် ၆ထိ၊

မြန်မာ၏ ၁၈၇၄၊ ၁၁၉၆၊ ၁၂၃၁၊ ၁၂၅၈။

ဥပမာအားဖြင့် မျက်ကန်းလူဟာ ခရီးသွားရင်း ချုတ်ချော်လဲကျပါတယ်။ လဲကျမှုကြောင့် သူ့ကိုယ်မှာ ဖူးရောင်ထပြီး ဒဏ်ရာရပါတယ်။ ဒီဒဏ်ရာကနေ အနာပြည့်ညပြီး ထိခိုက်မိတဲ့အခါမှာ အလွန်နာကျင့်မှုဝေဒနာ ခံစားရပါတယ်။ ဒီတော့ ဆေးကုတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဆေးအလွန် ကြံရတယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ ဆေးလိမ့်း ပြန်တယ်။ ဟော ဆေးက မှားသွားပြန်ရော့။ နောက်ဆုံး အနာရောဂါဟာ ဆိုးသည် ထက်ဆိုး တိုးသည်ထက်တိုးလာပြီး ပြည့်မှုည့်ကာ ပေါက်ကွဲသွားပါသတဲ့။

ဒီဥပမာအတိုင်း ပုထိဇ္ဇာလူသားတွေဟာ ပိဋ္ဌာဆိုတဲ့ ညာ၏မျက်လုံးကန်းမှူးကြောင့် သားရှိရက်တွေကို ထပ်ခါထပ်ခါ ပြန့်ကြခြင်းပါ။ ဒီသားရှိရတွေကြောင့်ပဲ ဝိညာက် နာမ်ရပ်တွေကနေ တက္မာဥပါဒါန်ဘဝတွေရလာပြီး ဒုက္ခဒေါမနနသူ တွေနဲ့ချည်း တွေ့ကြုံဆုံးစည်းကြရခြင်းဟာ အပိဋ္ဌာရဟတ်ကြောင့် ‘ဒုက္ခသံသရာ’ လည်နေရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အပိဋ္ဌာဘယ်မှာနေသလဲ

- ၁ အပိဋ္ဌာ ဘယ်မှာနေ မိမစိတ်မှာနေ၊ တစ်ခါတလေဆိုက်မဲမှု သားရှိရကိုပြု၊ သားရပြုတော့ ဝိညာက်တွေယ်၊ နာမ်ရပ်အိမ်ကိုဆွယ်၊
- ၂ အကြည်ခြောက်သွယ် မှန်တံ့ခါး၊ ကောင်းစွာတပ်ဆင်ထား။
- ၃ အာရုံခြောက်ပါး တွေ့ဆုံးသော် ဝိညာက်ခြောက်ပါးဆိုင်ရာပေါ်၊
- ၄ ပေါ်လာလေတဲ့အာရုံများ ကောင်းစွာသွေ့ခံစား။
- ခံစားမိတော့ ၁။လိုချင်ပြန်၊ ၂။လမ်းညပါဒါန်၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ၁။ရလိုမှု ကံတွေထပ်ကာပြု။
- ကံပြုမိတော့ ၂။ဘတိပေါ် နာမ်ရပ်အသစ်ခေါ်နာမ်ရပ်ပေါ်တော့ ၂။အိုးနား၊ ဆုံး၊ သေတော့ ခေါင်းတစ်လုံး။

(ဆရာတော်ဦးယောသိတဲ့)

နိုက်မလင်းနိုင်ဘူး

- မိုက်မလင်းနိုင်လို့၊ မြိုက်ခင်းညာဆီမှာ။
- ခါတော်မို့ သည်မဝေ့နိုင်ဘူး။

သည်ကွဲ့တွင် နေ့ကုန်များပြန်ရ^{၁။}
အတောဘယ်မသတ်နိုင်တဲ့ ရဟတ်ဖွဲ့။
(လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး)

အပိဋ္ဌာဖြတ်ခြင်းနဲ့ သခ္ပါရလမ်းဆုံး

ပဋိလောမဖြစ်စဉ်အရ ကြည့်တဲ့အခါ ‘အပိဋ္ဌာယသွေဝ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာ သခ္ပါရနိရောဓာ’ ပိဋ္ဌာ-သီခြင်းညာကြောင့် သခ္ပါရတွေကို ဖြတ်ပစ်လိုက်လို့ ပြတ်တောက်သွားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အပိဋ္ဌာကို လမ်းစဖြတ်ခြင်းဟာ သခ္ပါရရဲ့လမ်းဆုံးပဲလို့ ညွှန်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လုပ်ငန်း (၈)မျိုး

အပိဋ္ဌာရဲ့ လုပ်ငန်းကိစ္စက ‘ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ နိရောဓ၊ မရှိဆိုတဲ့ သစ္စာလေးပါးနဲ့ ပုံစံ၊ အပရန္တ၊ ပုံစံဘပရန္တ၊ ပဋိစ်သမုပ္ပါဒ်’ စ-ဌာနမှာ မသိခြင်းပါ။ မသိခြင်းဆိုရာမှာ အပိဋ္ဌာရဲ့ ဖုံးလွမ်းထားမှုကြောင့် အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိမမြှင့်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

မျက်မှန်စိမ်းညပမာ

ဥပမာအားဖြင့် မြင်းမျက်နှာမှာ မျက်မှန်စိမ်းတပ်ထားခြင်းနဲ့ တူပါတယ်။ မျက်မှန်စိမ်း တပ်ထားခံရမှုကြောင့် မြင်းဟာ မြေက်ခြောက်ကို မြေက်စိမ်းအထင်မှားပြီး စားပါတယ်။

ဒီဥပမာမှာ မျက်မှန်စိမ်းကြောင့် မြင်းဟာ ပထမဦးဆုံး အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ပါဘူး၊ ဒုတိယအချက်က အမှန်ကို မသိတဲ့အတွက် မြေက်ခြောက်ကို မြေက်စိမ်းလို့ အမှားကို လက်ခံပြီးသိပါတယ်။

အဖုံးနဲ့အဖွင့်

ဒါကြောင့် အပိဋ္ဌာဆိုတဲ့ မောဟဟာ ၁။ အမှန်ကို ဖုံးလွမ်းထားပြီး အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ခြင်း။ ၂။ အမှားကို ဖွင့်ပေးပြီး အမှားကို သိစေခြင်းလို့ သတ္တိဓာတ် ၂ မျိုးရှုပါတယ်။ ဒီ ၂-မျိုးကြောင့်ပဲ သတ္တိတော်မှာ မှတ်သိလွှာမှားခြင်း-

သညာပို့ဖွဲ့စွာသာ၊ အာရုံသိလဲမှားခြင်း- စီတွေပို့ဖွဲ့စွာသာ၊ အယူအဆလဲမှားခြင်း- ဒီဇို့ပို့ဖွဲ့စွာသာတွေ ရှိလာကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လမ်းဆိုးနဲ့ လမ်းမှန်

အမှန်ကို မသိနိုင်ဘဲ အမှားကို သိဖော်နိုင်တဲ့အပို့အာဟာ လူကန်းနဲ့တူကြောင်း ဆိုခဲ့ပြီးပါပြီ။ လူကန်းဟာ ကန်းတဲ့အတွက်ကြောင့်..

‘ကေဒါ ယာတိ မရောန၊ ဥမ္မာရောနပို့ ကေဒါ’

တရုတ်ခါ လမ်းဆိုးလမ်းမှားနဲ့ သွားသလို တစ်ခါတစ်ရုံမှာ တော့ လမ်းမှန်လမ်းကောင်းနဲ့ သွားနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီဥပမာအတိုင်းပါပဲ။

‘ကရောတိ ကေဒါ ပုညံ၊ အပုညာမပို့ ကေဒါ’

အပို့အာရုံ အဖူးခံအဖွင့်ခံဖြစ်တဲ့ ပုထုဇ္ဇာလူသားတွေဟာ တစ်ရုတ်ခါ ကုသိုလ်ပြုမိတတ်သလို တစ်ရုတ်ခါမှာတော့ အကုသိုလ် ပြုမိတတ်ပါတယ်။

အထက်က ဥပမာမှာ လူကန်းရဲ့ လမ်းဆိုးသွားခြင်းဟာ ကန်းလို့ဖြစ်ပေမယ့် အဲဒီလို့ လမ်းကောင်းကို သွားနိုင်ခြင်းဟာ မကန်းလို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ပုထုဇ္ဇာလူသားတွေအဖို့ အကုသိုလ်ကို ပြုခြင်းဟာ အပို့အာကြောင့် ပြောရသလို ကုသိုလ် ပြုခြင်းဟာလည်း ဝိဇ္ဇာကြောင့် မဟုတ်ပါဘဲ အပို့အာကြောင့်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အပို့အာကို ပြတ်အောင်မဖြတ်သေးသမျှမှာ ကုသိုလ်တွေဘယ်လိုပဲ ပြပြု သခ္ပါရလမ်းမဆုံးနိုင်သေးသ၍၍ ဘဝဟာ မငြိမ်းချမ်းနိုင်သေးပါဘူး။

အပို့အာပြတ်သည်း၍ သခ္ပါရလမ်းဆုံးသူ

ယဒါ ဥတ္ထာစ သောဓမ္မာ့၊ သစ္စာနှီး အဘိုသမေသာတိ။

တဒါ အပို့အာပုသမာ၊ ဥပသန္တာ စရိသာတိ။

ယဒါ၊ အကြောင်အခါ။ သော၊ ထိုအန္တပုထုဇ္ဇာသည်။ ဓမ္မာ့၊ တရားတော်ကို။

ဥတ္ထာ၊ သို့မြင်ရ၍။ သစ္စာနှီး။ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို။ အဘိုသမေသာတိ။

ထိုးတွင်းသိအံ့။ တဒါ။ ထိုအခါ။ အပို့အာပုသမာ၊ အပို့အာဓာတ်ဦးပြုခြင်းကြောင့်။

ဥပသန္တာ၊ ကိုလေသာ ခပ်သိမ်း ဦးပြုခြင်းသည်ဖြစ်၍။ စရိသာတိ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်လတ္ထံ။

ဒါကြာ့င့် အဝိဇ္ဇာကို လမ်းစဖြတ်တောက်နိုင်ဖို့ရာ ရှင်တော်မူခွဲရဲ့ ဓမ္မကို
သရဏအဖြစ် ဘဝမှာ ကိုးကွယ်အားထားနိုင်ဖို့ အင်မတန်လိုအပ်လျှပါတယ်။

နာထနှင့် အနာထ

ကိုးကွယ်ရရှိခြင်းကို နာထလို့ ခေါ်ပြီး ကိုးကွယ်ရမဲ့ခြင်းကိုတော့ အနာထ
လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ရှင်တော်မူခွဲက တပည့်ရဟန်းအပေါင်းကို မကြာခဏ-

‘သနာထာ သိက္ခာဝေ ဝိဟရထ၊ မာ အနာထာ’

‘ရဟန်းတို့၊ မိခိုအားကိုးရာတရား ထင်ရှားရှိ၍ နေထိုင်ကြ။ မိခိုအားကိုး
ရာတရား ထင်ရှားမရှိဘဲ မနေထိုင်ကြနဲ့။

‘ခုက္ခာ သိက္ခာဝေ အနာထော ဝိဟရတိ’

‘ရဟန်းတို့ မိခိုအားကိုးရာတရား ထင်ရှားမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဂုန်အမင်း
ဆင်းရခြင်းများစွာဖြင့် နေထိုင်ရ၏’လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

(အကိုဗ္ဗရန်ကာယ်၊ နာထသူတ်)

ဒါကြာ့င့် ဘဝမှာ အားကိုးရာမဲ့ပြီး မနေချင်သူ၊ မသေချင်သူတိုင်းဟာ
မိခိုအားကိုးရာ နာထတရား ထင်ရှားရှိနေရပါမယ်။

ဘဝရဲသရဏသည် မိမိရဲဓမ္မ

ရှင်တော်မူခွဲဟာ မဂ်စတိုင်း၊ အာတုလမြို့မှာ ကွဲရောက်သီတင်းသုံးတော်
မူနေချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အနီးမှာ စဝ်းညီညာ ရောက်ရှိနေကြတဲ့
တပည့်ရဟန်းအပေါင်းကို အခုလို ‘အတ္ထာဒါပါ၊ အတ္ထာနာထ’တရားဟောကြား
တော်မူပါတယ်။

အတ္ထာဒါပါ သိက္ခာဝေ ဝိဟရထ၊ အတ္ထာသရဏာ၊ မာ အနည်သရဏာ။

ဓမ္မဒီပါ သိက္ခာဝေ ဝိဟရထ၊ ဓမ္မသရဏာ၊ မာအနည်သရဏာ။

‘ချုစ်သားတို့၊ မိမိကိုယ်ကို မိမိသည်သာ မိခိုရာ ကျွန်းသဖွယ်ပြု၍ အားကိုး
နေထိုင်ကြ။ မိမိမှတစ်ပါး အခြားမည်သူကိုမျှ အားကိုးပြု၍ မနေကြနဲ့။’

‘ချုစ်သားတို့၊ တရားကိုသာ မိခိုရာကျွန်းကြီးသဖွယ် ပြု၍ အားကိုးနေ

ထိုင်ကြ။ တရားမှတစ်ပါး အခြားမည်သည့်အရာကိုမျှ အားကိုးပြ၍ မနေကြနဲ့

အဲဒီလို ဟောကြားပြီးတဲ့အခါမှာ မိမိကိုယ်ကို ကျွန်းကြီးသဖယ်မှိခိုပြီး တရားတော်ကို အားကိုးနေထိုင်ဖို့ နည်းလမ်းကို ညွှန်ပြတော်မူပြန်ပါတယ်။ ရှင်တော်မူဒ္ဓည်ကြား တော်မူတဲ့ မိခိုအားကိုးနေထိုင်ဖို့နည်းလမ်းက ..

၁။ ကာယာနှုပသုနာသတိပဋိသံ

၂။ ဝေဒနှုပသုနာသတိပဋိသံ

၃။ စိတ္တာနှုပသုနာသတိပဋိသံ

၄။ ဓမ္မာနှုပသုနာသတိပဋိသံဆိတဲ့ ‘သတိပဋိသံတရား ၄-ပါး’ ရှုမှတ်ပွားများခြင်းနည်းလမ်း ဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ရှင်တော်မူဒ္ဓက မိမိကိုယ်ကို မိခိုအား ကိုးခြင်းနဲ့ တရားတော်ကို မိခိုအားကိုးခြင်းမရှိသူတွေဟာ ဘဝမှာ ကိုးကွယ်ရေး ပျက်စီးတတ်ရပဲ ဒွေးဖို့ စကြား ဝတေးမင်းဝတ္ထာနဲ့ အခုလို ဆက်ပြီးဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဒွေးနေမိစကြားဝတေးမင်း

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းမက ကြာလွန်ခဲ့ချိန်က တရားစောင့်ပြီး တရားနဲ့အညီ မင်းပြုတဲ့ ဒွေးနေမိအမည်ရှိ စကြားဝတေးမင်းကြီး လောကကို အပ်ချုပ်အစိုးရ ပါတယ်။ စကြားဝတေးမင်းကြီးဟာ စကြာရတနာအစွမ်းနဲ့ သမုဒ္ဒာ ၄-စင်း အပိုင်းအခြားရှိတဲ့ ကျွန်းကြီး ၄-ကျွန်းလုံးကို အပ်ချုပ်အစိုးရပါတယ်။ ရှုန်သူမှန်သမျှကို အောင်နိုင်ပြီး တိုင်းနိုင်အားလုံးကို အေးချမ်းသာယာ ဖော်ပါတယ်။ ပြီးတော့ မင်းကြီးမှာ စကြာရတနာအပြင် စွမ်းအားကြီးမားတဲ့ ဆင်, မြှင်း, ပတ္တဗြား၊ မိဖုရား, သူငြေး, သားကြီးဆိတဲ့ ရတနာ ၆-ပါးကိုလည်း ပိုင်ဆိုင်ထားပါတယ်။

အဲဒီလိုနေလာရင်း အချိန်တွေ နှစ်ပေါင်းထောင်ချိပြီး ကြာလွန်လာတဲ့ တစ်နွေးမှာ စကြားဝတေးမင်းကြီးဟာ သားကြီးကိုခေါ်ပြီး ထိုးနှစ်းလွှဲအပ်လို့ ရသေ့ ရဟန်းပြု သွားခဲ့ပါတယ်။ မင်းကြီး ရသေ့ဝတ်ပြီး ၇-ရက်မြှောက်နေ့မှာပဲ မင်းကြီးပိုင်ဖြစ်တဲ့ စကြာရတနာလည်း နှစ်းတော်ထဲကနေ သူ့အလိုလိုပဲ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ပါတယ်။

ဒီအကြားင်းကို အရိုက်အရာဆက်ခံတဲ့ သားတော်ကြီးဘုရင် ကြားသိရတဲ့

အခါမှာ အင်မတန် နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီအကြောင်းကို ခမည်းတော် ရသေ့ကြီးထဲ သွားပြီး လျှောက်တင်တာပေါ့။ ခမည်းတော်ရသေ့ကြီးက ‘အမောင် ချစ်သား၊ သင်သည် စကြာရတနာပျောက်ကွယ်သွားခဲ့လို့ စိတ်ဆင်းရဲမနေပါနှင့်။ ဒီစကြာရတနာသည် ဘခင်၏ အမွေဖစ်ည်းမဟုတ်။ သင်သည် စကြာရတနာကို အလိုရှိခဲ့ပါက စကြာမင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ပါလော့။ ပြန်ရလိမ့်လတ္တံလို့ မိန့် တော်မူပါတယ်။

စကြာဝတေးမင်းကျင့်ဝတ်(၆)မျိုး

သားကြီးက ‘ခမည်းတော်၊ စကြာမင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်သည် အဘယ် ပါနည်း’ လို့ မေးတဲ့ခါမှာ စကြာမင်းကျင့်ဝတ်ကို အခုလို့ ဟောညွှန်ပါတယ်။

အမောင်ချစ်သား၊ သည်သည် °တရားကိုသာ အမှုပြု၍ တရားကိုသာ အလေး အမြတ်ပြု၍ သားမယားနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားအားလုံးအပေါ်၊ သားငှက်တိရှေ့သွားနှင့်လျှော်သော စောင့်ရောက်ကာကွယ်မှုကို ပြုလုပ်စီရင်ပါလော့။ သင်၏ နိုင်ငံ၌ အနိုင်အထက်နိုင်စက်မှုများ မဖြစ်စေလင့်။ °ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိသူတို့အား ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပေးကမ်းမျှဝေလော့။ °တရားကျင့်သော သူမြတ်တို့၏ ဆုံးမည်ဝါဒကို ခံယူ၍ °အကုသိုလ် ဒုစရိက်တို့မှ ရောင်ပြီး ၇ကုသိုလ်သွားရှိက်တို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးလော့။ ဤသည်ကား စကြာဝတေးမင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ပေတည်း’ လို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။

အဲဒီနောက် လပြည့်နှုံကစပြီး သားတော်ကြီးဟာ စကြာရတနာကို လိုချင်တာကြောင့် ခမည်းတော်ညွှန်လိုက်တဲ့ စကြာဝတေးမင်းကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့် နေထိုင်ပါတယ်။ မကြာခင်မှာပဲ စကြာဝတေးမင်းကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်သုံးနေထိုင်ခဲ့တဲ့ သားတော်ကြီးဘုရင်ထဲ စကြာရတနာဟာ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပြီး သားတော်ကြီးဘုရင်ဟာ ခမည်းတော်ဘုရင်ကြီးလို့ သမုဒ္ဒရာလေးကျန်းလုံးကို စကြာရတနာနဲ့ အပ်ချုပ်ပြီး အစိုးရတဲ့ စကြာဝတေး မင်းဘုရင်တစ်ပါး ပြန်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိန့် စကြာဝတေးဘုရင်ဟာ နှစ်ပေါင်းထောင်ချီကြာလာပြန်တဲ့ တစ်ချိန်မှာ ဖောင်ဘုရင်ကြီးအတိုင်းပဲ သားကြီးကို ထိုးနှစ်းလွှဲပြီး ရသေ့ဝတ်သွားပြန်ပါတယ်။ သားတော်ကြီးလည်း ယခင်နည်းအတိုင်း စကြာရတနာကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ပြီး စကြာ

ဝတေးမင်း ဖြစ်လာခဲ့ပြန် ပါတယ်။

အဲဒီနည်းနဲ့ စကြာဝတေးမင်း ဂု-ဆက်လွန်ပြီး စ-ဆက်မြောက်မှာတော့ စကြာဝတေးမင်းရဲ့ သားတော်ကြီးဟာ ထိုးနှစ်းဆက်ခံပေမယ့် စကြာရတနာ ပြန်ရအောင် နည်းလမ်းကို ခမည်းတော်ဘုရင်ထံ သွားရောက်မေးမြန်းခြင်း မပြုခဲ့ပါဘူး။ သူ့အရည်အချင်းနဲ့ တိုင်းပြည်ကို အပ်ချုပ်စီမံပါတယ်။

ဒီအခါမှာ တိုင်းပြည်ဟာ စကြာဝတေးမင်းလက်ထက်ကလို တိုးတက် စည်ပင်ခြင်း မရှိတော့ပါဘူး။ တစ်တစ် ယွင်းယိုလာတာကို သီကြရတော့ နှစ်းရင်းဝန်ကြီးတွေ မူးကြီးမတ်ကြီးတွေက ဘုရင်မင်းမြတ်ကို စကြာဝတေးမင်းကျင့်ဝတ် ကျင့်သုံးဖို့ တိုက်တွန်းလျောက်တင်ကြပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ဘုရင်ကြီးဟာ စကြာဝတေးမင်းကျင့်ဝတ်ထဲက တရားကို အမှုပြပြီး တိုင်းပြည်ကို တရားနဲ့အညီစောင့်ရှောက်ကာကွယ်မှုဆိုတဲ့ ကျင့်ဝတ် ဂျုံးကျင့်သုံးပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လို ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိ ဆင်းရွက်မှုပါးသူတွေကို ပစ္စည်းဥစ္စာထောက်ပံ့ကူညီမှစတဲ့ ကျွန်းကျင့်ဝတ်တွေကိုတော့ မကျင့်တော့ပါဘူး။

အကုသိုလ်ကံအစနှင့် လူသားခေတ်

အေးဆုံး အကုသိုလ်ကံများ

ဒီအချိန်ကစပြီး တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် တိုင်းပြည်ထဲမှာ မရှိဆင်းရွက်မှုပါးသူတွေဟာ အဆတိုးပြီး အင်မတန်များလာခဲ့ပါတယ်။ အလုပ်အကိုင်မဲ့ပြီး စားရမဲ့နေရမဲ့ဖြစ်သူတွေထဲက ယောက်ကူးတစ်ယောက်ဟာ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူမှု အဒီနွာဒါန်ကံကို စတင်လွန်ကျူးဗီးပါတော့ပါတယ်။ အဲဒီသူခိုးကို ဖမ်းပြီး ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ အပ်နဲ့တော့ ဘုရင်ကြီးက စစ်မေးတော်မူတာပေါ့။ ဒီတော့ သူခိုးကံ အရှင်မင်းကြီး၊ ကျွန်းတော်မျိုးဟာ ခိုးချင်လို ခိုးရတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်းတော်မျိုးများ စားသောက်စရာ မရှိလိုပါ။ လို လျောက်တင်တယ်။

သူခိုးရဲ့လျောက်တင်ချက်ကြောင့် ဘုရင်ကြီးလည်း မနေသာတော့ဘဲ သူကို ပစ္စည်းဥစ္စာ အလုံအလောက်ပေးပြီး ကောင်းရာမွန်ရာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ဖို့ ဆုံးမလွတ်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီသတင်းဟာ လူလောကတစ်ခွင့်လုံးမှာ လူချင်းဆောင်လို ပုံနှံပြီး

အုတ်အော်သောင်းနင်း ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက လူသားတွေကမ္မာမှာ အဒီန္တာဒါန်ဆိုတဲ့ ခိုးမှုကဲဟာ တစ်ခါမ္မာ မပေါ်ဖွှဲ့သေးပဲကို။ ဒါကြောင့် လူတွေဟာ ‘ဘုရင်ကြီးက ခိုးသူ လူသားကို ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပေးတယ်ဟေ့’လို့ အထူးအဆန်း အဲသာန်းဖြစ်ပြီး အရင်က မခိုးသူတွေဟာ ခိုးယူလာကြတော့တယ်။ သူခိုးတွေ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ပေါ်လာရာက အင်မတန် ပေါ့များလာခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ အကုသိုလ်ခုစရိတ် ၁၀-ပါးထဲက အစွမ်းဆုံးအကုသိုလ် အဒီန္တာဒါန်က ပေါ်လာခြင်းပါ။

ဒီထဲမှာ အကြောင်းရင်းက ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိဆင်းရဲလို့ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူတယ်။ ခိုးယူတာကို အကုသိုလ်ပဲ၊ အပြစ်တရားပဲလို့ မသိဘဲ ခိုးယူခြင်းကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပို့ရတယ်ဆိုတဲ့ အသိနဲ့ အရင်က သူခိုးမဟုတ်သူတွေဟာ သူခိုးဖြစ်လာခဲ့တာကို သတိပြုရပါလိမ့်မယ်။

ပါဏာတိပါတက်အစ

အဲဒီဇေတ်ကို သူခိုးပေါ်တဲ့ဇေတ် ငတ်ပြားပေါ့တဲ့ ဇေတ်လို့ဆိုရမလိုပဲ။ ဒီတွင် ဘုရင်ကြီးဟာ အရင်သူခိုးနည်းအတိုင်း ပစ္စည်းဥစ္စာတွေပေးပေးဂွေတ်လို့ သူခိုးတွေများ လာတာသိရတော့ ‘ဒီလို သူခိုးတိုင်းကိုသာ ပစ္စည်းပေးနေရရင် တိုင်းပြည်မှာ သူခိုးတွေချည်း ဖြစ်ကုန်တော့မယ်’လို့ တွေးပြီး အပေးရပ် လိုက်ပါတယ်။ နောက်သူခိုးတစ်ယောက်ကို ဖမ်းမဲ့တဲ့အခါ မျှူးကြီးမတ်ရာတွေနဲ့ တိုင်ပင်ပြီး အဲဒီသူခိုးကို ခေါင်းဖြတ်သတ်မိန့် ထုတ်လိုက်တယ်။

ဒီအကြောင်းကို ကြားသိရတော့ လူတွေဟာ ငါတို့ပစ္စည်း လာခိုးရင် သတ်ပစ်မယ်ဆိုပြီး အကာာအကွယ်သော့နဲ့ လူသတ်လက်နက်တွေ တိတွင်ပြုလုပ် လာကြတယ်။ ဒီတွင် သူခိုးတွေကလည်း ဘယ်ညြုံးလိမ့်မှာလဲ။ လူသတ်လက်နက်တွေ ပြုလုပ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှင်တွေကို လူသတ်ပြီးမှ ပစ္စည်းလုယူကုန်တယ်။ အစကတော့ ပစ္စည်းဥစ္စာ ခိုးယူရဲ့။ အခုတော့ လူကိုပါသတ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာပါ လူယူကြလို့ ပါဏာတိပါတက်ဟာ ပို့မိုကျယ်ပြန် လာခဲ့ပါတယ်။

ဒီကိစ္စမှာ မူလအကြောင်းကို ဖြန့်ကြည့်တော့ ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိသူတွေကို ပစ္စည်းဥစ္စာ မပေးခဲ့လို့ ဆင်းရဲမြဲတေသူလူတန်းစားတွေ ပေါ့များလာရာက ခိုးမှုတွေ

သောင်းကျွန်းလာ ခဲ့တယ်။ ခိုးမှုတွေကန္တ တစ်ခါ လူသတ်မှုတွေပါ ပါလာပြန်ရော။ အဲဒီလို အသက်သတ်မှု တိုးပွားလာခြင်းကြောင့်ပဲ လူတွေဟာ အရင်ကထက် အသက်တမ်း ဆုတ်ယုတ်လာသလို ရုပ်ရည်အဆင်းလည်း ဆုတ်ယုတ်လာတယ်။

အသက်တမ်း(၈)သောင်းနှင့်(၄)သောင်းခေတ်

အဲဒီမတိုင်ခင်အချိန်မှာ လူတွေရဲ့အသက်တမ်းက ၈-သောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အနှစ် ၈-သောင်းပြည့်မှ လူတွေ သေကြာတယ်။ ရုပ်အဆင်းကလည်း အင်မတန် ချောမော လုပ်ကြပါသတဲ့။ သူတို့ရဲ့အဒီနွာဒါန်ကံနဲ့ ပါဏာတိပါတက် J-ပါးကြောင့် သူတို့သားသမီးမျိုးဆက်တွေခေတ်မှာ သက်တမ်းထက်ဝက်လျော့ပြီး ၄-သောင်း ပြည့်တာနဲ့ သေကုန်တယ်။

မှသာဝါဒကံအစ

အဲဒီ အသက် ၄-သောင်းတမ်းမှာပဲ လူတစ်ယောက်ဟာ သူတစ်ပါး ပစ္စည်း ခိုးပါလေရော့။ သူခိုးကို ဖမ်းမိတော့ ဘုရင်ကြီးက ‘သင်သည် သူတစ်ပါးပစ္စည်း ခိုးယဉ်တာ မှန်သလော’လို့ စစ်မေးတော်မှုပါတယ်။

သူခိုးက စဉ်းစားတယ်။ အရင်အရင် သူခိုးတွေဟာ ခိုးယဉ်ပါတယ်လို့ ဝန်ခံခဲ့လို့ ခေါင်းဖြတ်အသတ်ခံရတယ်ပေါ့။ ဒီတော့ ‘အရှင်မင်းကြီး၊ ကျွန်တော်မျိုး မခိုးယဉ်ကြောင်းပါ’ဆိုပြီး လိမ်းညာတွေက်ဆိုလိုက်တယ်။

အဲဒီမှာ ဒီသူခိုးကြောင့် မှသာဝါဒကံဆိုတဲ့ လိမ်းညာမှုဟာ လူသားတွေ လောကမှာ စတင်ပေါ်ပေါက် လာပြန်ပါရော။ ဒီတွင် လူသားတွေထံမှာ မှသာဝါဒ ကံတွေ ခေတ်ထလာပြီး အဲဒီ ခေတ်ဟာ မှသာဝါဒကံပေါ်တဲ့ခေတ်ပါ။ လူလိမ်းညာ တွေ ပေါ်တဲ့ခေတ် ဖြစ်လာတာပေါ့။ အဲဒီလို မှသာဝါဒကံပေါ်တဲ့ခေတ်မှာ လူတွေရဲ့ သက်တမ်း ၄-သောင်းဖြစ်ပြီး သူတို့သားသမီးမျိုးဆက်တွေခေတ်မှာတော့ အသက် ရော့၊ ရုပ်အဆင်းပါ ထက်ဝက်လျော့ကျခဲ့လို့ သက်တမ်း J-သောင်းဖြစ်သွား ခဲ့ပါတယ်။

ပိသုကာဝါစာကံအစ

သက်တမ်း J-သောင်းမှာ ယောက်ဗားတစ်ယောက်ဟာ ဘုရင်မင်းမြတ်ထဲ

သွားပြီး ‘အရှင်မင်းမြတ်၊ ဒီလူသည် သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို ခိုးယူပါသည်’လို့သူနဲ့
မတည့်တဲ့လူကို ချောက်တွန်းတဲ့ ကုန်းချောစကားကို ပြောဆိုပါတယ်။ အဲဒီခေတ်
မှာတော့ မှသာဝါဒကံရဲ့ လက်အောက်ခံဖြစ်တဲ့ ပိဿာတော်စာ၏ ကုန်းချောတဲ့ကဲ
ပေါ်လာလို သူတို့မျိုးဆက်သစ်တွေမှာ အသက်အဆင်း ထက်ဝက်ယုတ်လာပြန်ပြီး
နှစ်ပေါင်း ၁-သောင်းသာ အသက်ရည်ပါတော့တယ်။

ကာမေသု မိဇ္ဈာစာရက်အစ

နှစ် ၁-သောင်းခေတ်က လူတွေလောကမှာ ရပ်အဆင်းဆုတ်ယုတ်မှုဟာ
ကြိုးမားတဲ့ ကွာဟာချက်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ အထက်က ပေါ်ပေါက်ပြီးကဲတွေကို
လွန်ကျူးသူတွေရဲ့ သားသမီးမျိုးဆက်တွေဟာ ရပ်မချော မလှ။ မလွန်ကျူးသူတွေရဲ့
မျိုးဆက်တွေကတော့ ရပ်သိပ်ချောကြပါသတဲ့။

ဒီတော့ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ချစ်ကြကြိုက်ကြ ညားကြရာမှာ ရပ်
မချောတဲ့ နေ့ခင်ပွန်းတွေက ရပ်ချောတဲ့ သူ့နေ့း၊ သူ့ခင်ပွန်းတွေနဲ့ ဖေါက်ပြန်
လွန်ကျူးလာကြလို့ ကာမေသုမိဇ္ဈာစာရက်ဆုတ်တာ ပေါ်လာခဲ့ ပြန်တယ်။ ဒီအခါမှာ
အသက်နဲ့ရပ်အဆင်း ထပ်ဆုတ်လာပြီး သက်တမ်း ၅-ထောင့် ဖြစ်လာပါတယ်။

ဖရာသနှင့်သမ္မပွလာပကံ

အဲဒီအချိန်မှာ ဖရာသဝါစာ၏ ဆဲရေးတိုင်းတွေစကားလည်း ပေါ်လာတယ်။
သမ္မပွလာပ၏ ပို့ဖျင်းတဲ့စကားမျိုးလည်း ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်ကဲတွေ
ကြောင့် သူတို့မျိုးဆက်တွေ လက်ထက်မှာ သက်တမ်း ၂-ထောင့် ၅-ရာထိ
ဆုတ်လာပြန်တယ်။

မနေ့ခုစရိတ် ၃-ပါး

အဲဒီခေတ်မှာ လူတွေ သက်တမ်း ၂-ထောင့်ကျော်ရည်ပါတယ်။ လောက
ထဲမှာ ကိုယ်နဲ့ကျူးလွန်ပြစ်မှားမှုအကုသိုလ် ကာယကံစရိတ် ၃-ပါးနဲ့ နှိတ်နဲ့
ကျူးလွန်ပြစ်မှားမှု အကုသိုလ်ဝစ်ကံခုစရိတ် ၄-ပါးလုံးလည်း အစုံ ပေါ်နေပါပြီး
ဒီအချိန် မရေးမနောင်းမှာပဲ ဆက်ပြီး စိတ်နဲ့လွန်ကျူးပြစ်မှားတဲ့ အကုသိုလ်မနောကံ

၃-ပါးပါ ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်။

မနောက် ၃-ပါးဆိုတာက..

၁။ အဘိန္ဒာ-သူတစ်ပါးစည်းစီမံကိုလိုချင်တပ်မက်ခြင်း၊

၂။ ဗျာပါဒ-သူတစ်ပါးပျက်စီးအောင်ဖျက်လိုခြင်း၊

၃။ မိဇ္ဇာဒိဋ္ဌး-မှားယွင်းသောအယူတိ ဖြစ်ပါတယ်။

အဘိန္ဒာနဲ့ဗျာပါဒပေါ်လာချိန်မှာ မျိုးဆက်သစ်တွေရဲ့ သက်တမ်းဟာနှစ် ၁-ထောင် ဖြစ်သွားပြီး မိဇ္ဇာဒိဋ္ဌးပေါ်လာပြီးနောက်မှာ ၅-ရာထိအောင် ကျေဆင်းသွား ခဲ့ပါတယ်။

ပိုပြီးဆိုးလာတာက သူတို့နောက်မျိုးဆက်တွေ လက်ထက်မှာပါ။ သူတို့ မိဘမျိုးရှိး လက်ထက်တုန်းက ကာယခုစရိတ်က ၃-ပါး၊ ဝစ်ခုစရိတ်က ၄-ပါး၊ မနောခုစရိတ်က ၃-ပါး ဆိုတော့ ခုစရိတ်ပြစ်မှုပေါင်း ၁၀-ခုတိတိ အပြည့်အစုံ ပေါ်ပြီးပါပြီ။ ဒီထက်ပိုပြီး အခြားခုစရိတ်တွေလည်း မကျိန်တော့ပါဘူး။ ဒီအချိန်မှာ သူတို့ရဲ့ မျိုးဆက်သစ် တွေဟာ ဒီပြစ်မှု ၁၀-ခုနဲ့တွင် မတင်းတိမ်နိုင်ကြဘဲ ဆင့်ပွားခုစရိတ် ၃-မျိုးကို ထပ်ပြီး တိတွင်လိုက်ကြပြန်ပါတယ်။

ဆင့်ပွားခုစရိတ် (၃)မျိုး

အဲဒီဆင့်ပွားခုစရိတ်တွေက ဘာတွေလည်းဆိုတော့-

၁။ အဓမ္မရာဂ- မတရားနည်းနဲ့ တပ်မက်လွန်ကျူးမှု။

၂။ ဂိသမလောဘ- မတရားနည်းနဲ့ လိုချင်မက်မောမှု။

၃။ မိဇ္ဇာဓမ္မ- လွှာမှားဖောက်ပြန်သောအကျင့် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဆင့်ပွားခုစရိတ်တွေ ပြန်ပွားလာတော့ သူတို့နောက်မျိုးဆက်ခေတ်မှာတော့ သက်တမ်း ၂-ရာ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီခေတ်မှာ လူတွေဟာ စာရိတ္ထကျင့်ဝတ်တွေကို စပြီး ချိုးဖောက်လာပါတယ်။ ဘိုးဘေးတွေလက်ထက်က ပြုမြုပြစ်တဲ့ မိဘ၊ ဆရာ၊ ရဟန်းပုလ္လာနဲ့ သက်ကြီးချယ်အို စသူတွေအပေါ်မှာ ဖြည့်ကျင့်မြှုကျင့်ဝတ်တွေကို ပုံမှန်ပြုကျင့်တော့ ပါဘူး။ အဲဒီအချိန် ကစပြီး လူတွေရဲ့ သက်တမ်းဟာ နှစ် ၁-ရာထိအောင် ကျေဆင်းလာခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီထက် ပိုဆိုးစရာရှိက နောင်တစ်ချိန်မှာ လူသားတွေရဲ့ အသက်တမ်းဟာ ၁၀-နှစ်တမ်းအထိ ဆုတ်ယုတ်လာပြီး ၅-နှစ်အရွယ်မှာ အိမ်ထောင်ပြုမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီခေတ်မှာ လူတွေဖြည့်ကျင့်တဲ့ ကုသိုလ်ကမ္မပထတရား အကြောင်းမဲ့ ကွယ်ပျောက်ပြီး အကုသိုလ် ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး အလွန်တွန်းကား စည်ပင်လာမှာပါ။

မိဘဆရာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုးနဲ့ သက်ကြီးချွယ်အိတွေကို မရှိသေမလေးစားသူ တွေဟာ လူအများစုရဲ့ ပူဇော်ချီးမြှောက်မှုကို ခံရပြီး ထောပတ်၊ တင်းလဲ၊ ဆီ၊ ပျားရည်၊ ဆားစတဲ့ မွန်မြတ်တဲ့အရသာများကွယ်ပျောက်ကာ လူးထမင်းဟာ အကောင်းဆုံး စားဖွယ် ဖြစ်ပါတယ်။

လူတွေမှာ မိဘ၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမသားစတဲ့ အသိစိတ်များ ကွယ်ပျောက်ပြီး တိရစ္ဆာန်တွေလို ရောထွေးယုက်တင်ဖြစ်ကုန်ပါတယ်။ ညီအစ်ကို မောင်နှမချင်း အဘိဇ္ဇာ၊ ဗျာပါဒများဖြစ်ပွားပြီး အချင်းချင်း နိပ်စက်သတ်ဖြတ်ကုန်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ ၇-ရက်လုံး လက်နက်သေးအန္တရာယ်ဆိုတဲ့ သတ္တန္တရကပ်ဆုံး ဆိုက်ရောက်ပါတယ်။

(၂)ရက်အတွင်းမှာ တော်ကြိုတောင်ကြား ဝင်ပုန်းအောင်းလို အသက်မသေသူအချို့ဟာ ၇-ရက်လွှာမှ ပြန်ထွေရသူအချင်းချင်း ဝမ်းသာပျော်ရွင်စွာ လည်ဖက်နှုတ်ဆက်ကြပါတယ်။ သေကျေပျေက်စီးကုန်တဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေကို မြင်တွေရတဲ့အခါ အလွန်နောင်တရကုန်ပြီး သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းပါကာတိပါတက်ကို တစ်ဖန်ပြန်ကာ လုံခြုံအောင်စောင့်ထိန်းကြပါတယ်။

အဲဒီပါကာတိပါတာ ဝေရမဏီကုသိုလ်ကံကြောင့် မျိုးဆက်သစ်တွေရဲ့ အသက်၊ အဆင်းဟာ J-ဆပြန်တိုးလာလို အသက် J0-တမ်း ပြန်ရောက်ပါတယ်။ အဲဒီလို အကျိုးတရားကို မြင်တွေရတဲ့အခါ အားတက်ယုံကြည်ကြကာ အဲဒီနွာဒါနာစတဲ့ ဒုစရိတ်တွေကို တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်တက် ရှောင်ပြီး ကုသိုလ်ကမ္မပထတရားများ ပြန်လည်ထွန်းကားလာလို လူတွေရဲ့အသက်တမ်းဟာ နောက်ဆုံးမှာ မှုလနှစ်ပေါင်း ၈-သောင်းတမ်းကို ပြန်ရောက်လာရပါတော့တယ်။

ရှင်တော်ပုဒ္ဓဟာ အဲဒီလို အကုသိုလ်ကမ္မပထတရားနဲ့ ကုသိုလ်ကမ္မပထတရားတွေကြောင့် လူတွေရဲ့အသက်အဆင်းဆုတ်ယုတ်ခြင်းနဲ့ တိုးပွားရခြင်းအကြောင်း

ကို ဟောတော်မူပြီးတဲ့အခါမှာ ရဟန်းတော်များကို..

သနာထာ ဘိက္ခဝေ ဝိဟရထ၊ မာအနာထာ။

အတ္ထဒီပါ ဘိက္ခဝေ၊ ဝိဟရထ အတ္ထသရဏာ၊ မာ အနည်သရဏာ။

မဓိဒီပါ ဘိက္ခဝေ ဝိဟရထ၊ မဓိသရဏာ၊ မာအနည်သရဏာ။ ရယ်လို
ထပ်မံတိုက်တွန်း ဟောကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။ (သုတ္ထနိပါတ်၊ စဉ်ဝတ္ထိသုတ်)

အတ္ထသရဏာနဲ့ မဓိသရဏ

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓည့်ပြတော်မူတဲ့ ဘဝရဲစစ်မှန်တဲ့ သရဏာဟာ အတ္ထဒီပနဲ့
မဓိဒီပါ ဖြစ်ပါတယ်။ တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း အတ္ထဆိုတဲ့
ဘဝခန္ဓာထဲမှာ မဓိကို တွေ့အောင်ရှာဖြေပြီး အားကိုးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအကြောင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဟာ ‘အတ္ထနော နာထော’။
မိမိကိုယ်ကိုသာ မိမိရဲအားကိုးရာ ဖြစ်၏။ ‘အတ္ထသမ ပေမ နတ္တိ’ မိမိနဲ့တူသော
ချစ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် လောကမှာ မရှိစတဲ့ တရားတော်တွေကို အခြားသုတ္ထနှင့်တွေ့
မှာလည်း ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

လူတိုင်းဟာ ဘဝမှာ စတင်မွေးဖွားလာကာစ ‘အုပ်’ဆိုတဲ့အချိန်တွန်း
ကတည်းက အနီးဆုံးမှာ လှမ်းမြင်ရတဲ့ အမော့အဖော်နာဟာ ငါရဲအားကိုးရာပဲလို့
ယုံကြည်ကိုးစားပြီး မှားခဲ့ကြဖူးပါတယ်။ အချယ်မရောက်ခင် ကျောင်းသားဘဝဖြစ်
လာပြန်တဲ့အခါ အမေအဖေကလွှာပြီး ငါမှာ ဆရာ၊ ဆရာမတွေပါ အားကိုးလို့
ရတာပဲလို့ ယုံမှားမိခဲ့ကြဖူးပါတယ်။

အချယ်ရောက်လို့ ချစ်သူ၊ ခင်သူ၊ သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်း၊ မိတ်ဆွေတွေနဲ့
ရင်းနီးဆုံးစည်းရပြန်တော့လည်း အဲဒီလိုပါပဲ။ အဲဒီလို ကိုယ်တတ်တဲ့ ပညာ၊ ကိုယ့်ရဲ့
စီးပွားရေး၊ ရာထူးအာဏာ၊ နီးခင်ပွန်း သားသမီးစတာတွေကို အားကိုးရာအဖြစ်
သတ်မှတ်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့်လို့ တကယ်တမ်းမှာတော့ ‘ကိုယ်အားကိုးမိခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဝါဌ္ဇာအစုစု
တွေဟာ ကိုယ့်ကို အမှန်တကယ် အားကိုးရာ မပေးနိုင်ပါလား’ ဆိုတာကိုတော့
နောက်ဆုံးမှသာ ကိုယ်တွေလက်ခံ ယုံကြည်လာရတာတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အရာအားလုံးကို သိတော်မူ၊ မြင်တော်မူသော ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက

‘အတ္ထာဟိ အတ္ထနော နာထော’ မိမိကိုယ်တိုင်သည်သာ မိမိရဲအားကိုးရာ။ မိမိကိုယ်တိုင် မှတစ်ပါး ဘယ်အရာကမှ ကိုယ့်ရဲအားကိုးရာမဖြစ်ပါ’လို့မိန့်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြာင့် အစဆုံး သီလဓမ္မဟာ ဘဝရဲ့ အခြေခံအားကိုးရာ ဖြစ်ပြီး၊ အလယ် သမာဓိဓမ္မက အလယ်အလတ်တန်း အားကိုးရာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး ဓမ္မဖြစ်တဲ့ ပညာ ဓမ္မကတော့ ဘဝရဲ့အဆင့်မြင့် အားကိုရာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ သီကြာသုံးပါးဓမ္မကို သရဏအဖြစ် ချွေထွင်ပြီး ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက အခုလို ဘဝရဲနာထူရား (၁၀) အဖြစ် ညွှန်ပြတော်မှုပါတယ်။

အားကိုးရာ နာထတရား(၁၀)ပါး

- ၁။ သီလ- ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလစသည် ရှိခြင်း

၂။ ဓမ္မဗဟိုသုတ- တရားနဲ့စပ်တဲ့ အသိဉာဏ်ဗဟိုသုတရှိခြင်း

၃။ ကလျာဏမိတ္တာ- သူတော်ကောင်းမိတ်ဆွေရှိခြင်း

၄။ သုဝစ-ပြောဆိုခံ့းမ လွယ်ကူရှိခြင်း

၅။ ကူညီရှင်းပင်းလိုစိတ်ရှိခြင်း

၆။ ဓမ္မမာမက- တရားကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထားခြင်း

၇။ သမ္မပွဲဓန်ဝိရိရိယ- မှန်သောအားထုတ်မှုရှိခြင်း

၈။ သွန့်၍-ရောင့်ရဲတင်းတိမ်စိတ်ရှိခြင်း

၉။ သတိ- ကောင်းသော အောက်မေ့အမှတ်ရှုံးရှိခြင်း

၁၀။ပညာ-ထိုးထွင်းဆင်ခြင်းသိမြင်မှု ပညာရှိခြင်း

(အင်္ဂါးတွေရန်ကာယ်ဒေသကနိပါတ်)

(နောက်ဆက်တွေ လေလာရန်)
ဘဝရဲ့အခြေခံအားကိုးရာ သီလသီက္ခာ

ပါကာတိပါတာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဓိယာဓိ။

၁။ ပါကာတိပါတဆိတာ သတ္တဝါကို သတ်ခြင်းမဟုတ်သလို သတ္တဝါ
သေသွားခြင်းလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အဘိဓမ္မသဘာအရ သတ်ကြောင်းစေတနာကို
ပါကာတိ ပါတလို ခေါ်ပါတယ်။

ပါကာတိပါတစတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေကို ပြုလုပ်ကျူးလွန်တဲ့အခါ
တစ်ချိုက်တွေဟာ ကမ္မပထမြောက်ပြီး တစ်ချိုက်တွေကတော့ ကမ္မပထ မမြောက်
ပါဘူး။ ကမ္မဆိတာ ကံ၊ ပထဆိတာ လမ်းကြောင်းဖြစ်ပါတယ်။ အပါယ်ရောက်ဖို့ရှုံး
လမ်းကြောင်းကို ကမ္မပထ၊ ကံမြောက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ကမ္မပထမြောက်တဲ့ အကုသိုလ်ကံက အပါယ်ဘုရားမှာ ပဋိသန္ဓအကျိုးကို
စကန်ပေးနိုင်ပြီး ကမ္မပထမြောက်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကတော့ အပါယ်မရောက်
စေနိုင်လည်း ရှိသလို အပါယ်ရောက်စေတာလည်း ရှိပါတယ်။ အပါယ်မရောက်နိုင်
ပေမယ့် ဒုစရိက်အမှု တော့ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်ကံအပြစ်ကတော့ ထိုက်မြဲပါ။
ကံမြောက် မမြောက်ဆိတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆိုင်ရာအိုအကြောင်း စုမစုကို ကြည့်ပြီး
သိနိုင်ပါတယ်။

ပါကာတိပါတ အိုး ၅-ပါး

- ၁- သတ္တဝါဖြစ်ရခြင်း။
- ၂- သတ္တဝါဆိုတဲ့ အမှတ်ရှိရခြင်း။
- ၃- သတ်လိုတဲ့ စိတ်ရှိရခြင်း။
- ၄- လုံလဖြူမှု ရှိရခြင်း။
- ၅- သေမှု မြောက်ခြင်းတဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။

အပြစ်ကြီးနှင့်အပြစ်ငယ်

သတ္တဝါကို သတ္တရာမှာ သတ္တဝါအကြီးအငယ်အလိုက် အပြစ်ကြီး အပြစ်ငယ် ကွဲပြားပါတယ်။ ကြမ်းပိုး၊ ပုဂ္ဂက်ဆိတ်စသည်ကို သတ်တဲ့အခါ သတ်သူရဲ အားထုတ်မှု ပယောဂနည်းလို့ အပြစ်သေးငယ်ပါတယ်။ ဆင်ကြီးကို သတ်တဲ့အခါမှာ အားထုတ်မှု ပယောဂလည်းများပြီး မိမိတကဗလာပ်ပေါင်း များစွာကိုပါ ဖျက်ဆီးရာ ရောက်လို့ အပြစ်ပိုကြီးပါတယ်။

ပြီးတော့ အကျင့်သီကွာအလိုက်လည်း ကွဲပြားပါသေးတယ်။ သီလသီကွာရှိ သူကိုသတ်ရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ သီလရုဏ်ကြောင့် သတ်သူအတွက် အပြစ်ပိုကြီး ပါတယ်။ မိဇ္ဈာဒီဒိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ်တာနဲ့ သမ္မာဒီဒိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ်တာချင်းတောင် မတူပါဘူး။ မိဘ၊ ရဟန္တတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သတ်ရင်တော့ ပဋိနှစ်ရိယက်တောင် ထိုက်ပါတယ်။ တကယ်လို့များ ကိုယ်သတ်တဲ့သတ္တဝါတွေဟာ အကောင်ချင်းရော ဂုဏ်သီကွာချင်းပါ တူနေခဲ့ရင်တော့ ကိုယ့်ရဲ အားစိုက်မှုပယောက အားကြီးတဲ့ကံက ပိုအပြစ်ကြီးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

J။ အဒီန္တဒါနာ ဝေရမဏီသီကွာပဒ် သမာဓိယာမိ။

ပိုင်ရှင်မပေးတဲ့ သူတစ်ပါးပစ္စည်းဥစ္စာကို ယူခြင်းဟာ အဒီန္တဒါန မည် ပါတယ်။ ဥစ္စာရှင်က ‘ရော-ယူပါ’လို့ နှုတ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် လက်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် မပေးဘဲ ခိုးပဲယူယူ၊ လုပဲယူယူ လိမ်ပြီးတော့ပဲယူယူ။ တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ ယူဖြစ်အောင် ကိုယ်နဲ့နှုတ်ကို စွဲဆောပေးတဲ့ ခိုးယူကြောင်းစေတနာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ကံမြောက်ခြင်း မမြောက်ခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး အကို ၅-ပါး ရှိပါတယ်။

အဒီန္တဒါန အကို(၅)ပါး

၁။ သူတစ်ပါး ပစ္စည်းဖြစ်ရခြင်း။

J။ သူပစ္စည်းမှန်း သီရခြင်း။

၃။ ခိုးယူလိုစိတ် ရှိရခြင်း။

၄။ ကိုယ်နဲ့နှုတ်နဲ့ လုံလပြုမှု ရှိရခြင်း။

၅။ ခိုးခြင်းကိစ္စအထမြာက်ရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအကို ၅-ချက်နဲ့
ပြည့်စုံရင် ခိုးမှုက် မြာက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အပြစ်ကြီးအပြစ်ငယ်နဲ့ ပတ်
သက်လို့ ဉာဏ်ရှု တန်ဖိုးနဲ့ ဉာဏ်ရှု သီလသီကွာကို ကြည့်ပြီး တန်ဖိုးကြီးရင်
အပြစ်ကြီးတယ်။ သီလသီကွာ ကြီးသူရဲ့ ဉာဏ်ကို ခိုးရင် ပိုအပြစ်ကြီးတယ်လို့
ဆုံးဖြတ်ရပါတယ်။

၃။ ကာမေသုမိဇ္ဈာဓရ ဝေရမထိသီကွာပံ့ သမာဓိယာဓိ။

ကာမအမှုကိစ္စတွေမှာ ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြုကျင့်ခြင်းဟာ ကာမေသု
မိဇ္ဈာဓရလို့ အမည်ရပါတယ်။ လူလောကမှာ ကိုယ့်ကာမပိုင်မယားနဲ့ ပျော်ပါးခြင်း၊
ကာမပိုင် လင်ယောက်ကျားနဲ့ပျော်ပါးခြင်းအမှုမျိုးဟာ သဘာဝနိယာမအရ မကဲ့ရဲ့
ထိုက်လို့ ယုတ်မာမှုရပ်လို့ မဆိုပါဘူး။ ကိုယ့်ကာမပိုင် လင်ယောက်ကျား၊
နှိုးမယားမှတစ်ပါး အခြားမသက်ဆိုင်သူတွေနဲ့ လွန်ကျူးမျိုးပျော်ပါးခြင်းကိစ္စကို
သဘာဝလွန်သဘောတရားအရ ကဲ့ရဲ့ထိုက်တဲ့အမှုဖြစ်ပြီး မိဇ္ဈာဓရလည်း ထိုက်
တာကြောင့် ‘မိဇ္ဈာဓမွဲ’ယုတ်မာတဲ့ကိစ္စရပ်လို့ ခေါ်ဆိုသုံးနှစ်းပါတယ်။ အဲဒီကာမေသု
မိဇ္ဈာဓရကံ့ထိုက်ဖို့မှာ အကို ၄-ပါး ရှိပါတယ်။

ကာမေသုမိဇ္ဈာဓရအကို(၄)ပါး

၁။ မသွားမလာသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရခြင်း။

၂။ မိုးဝါလို့စိတ် ရှိခြင်း။

၃။ လုံးလပြုမှု ရှိရခြင်း။

၄။ သာယာမှု ရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအကို ၄-ပါးလုံးပြည့်စုံမှ ကံ့ထိုက်ပြီး မပြည့်စုံရင် မထိုက်ဘူးလို့
သိနိုင်ပါတယ်။ ဒီအကို ၄-ပါးထဲမှာ ဘယ်လို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေဟာ မသွားလာသင့်တဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်လဲဆိုတာ သိဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ကာမေသုမိဇ္ဈာဓရ မထိုက်အောင်
သတိပြုရောင်ကြိုးရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ကျမ်းကန်တွေမှာ မသွားလာသင့်တဲ့ မိန်းမ
၂၀- ကို အခုလို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

မသွားလာသင့်တဲ့မိန်းမ (၂၀)

၁။ အမေစောင့်ရှောက်တဲ့ မိန်းမ။

၂။ အဖေစောင့်ရှောက်တဲ့ မိန်းမ။

၃။ အမေနဲ့အဖေစောင့်ရှောက်ထားတဲ့ မိန်းမ။

၄။ အစ်မညီမတို့ စောင့်ရှောက်ထားတဲ့မိန်းမ။

၅။ အစ်ကိုမောင်တွေ စောင့်ရှောက်ထားတဲ့မိန်းမ။

၆။ ဆွဲမျိုးများစောင့်ရှောက်ထားတဲ့မိန်းမ။

၇။ အမျိုးအနွယ်တူပုဂ္ဂိုလ်များ စောင့်ရှောက်ထားတဲ့မိန်းမ။

၈။ တရားကျင့်သုံးနေတဲ့မိန်းမ။

ဒီအမျိုးသမီး ၈-ယောက်ဟာ ကာမပိုင်လင်ယောက်ဗျားမရှိသူများဖြစ်လို

အခြား ယောက်ဗျားနဲ့လွန်ကျူးခဲ့ရင် ယောက်ဗျားမှာသာ ကာမေသုမိစွာစာရထိက်ပြီး
အမျိုးသမီးများမှာ မထိုက်ပါ။

၁။ မင်းပြစ်မင်းဒဏ် မကင်းသော မိန်းမ။

၂။ ပိုင်ရှင်ရှိသောမိန်းမ။

ဒီအမျိုးသမီး ၂-ယောက်ကဲ ပိုင်ရှင်ယောက်ဗျားရှိပြီးသားဖြစ်လို

အလွတ်အလပ်များ မဟုတ်ပါ။ ဒါကြောင့် တစ်ပါး ယောက်ဗျားများနဲ့ လွန်ကျူးမိခဲ့ရင်
ယောက်ဗျားရော မိန်းပပါ ကာမေသုမိစွာစာရထိက်ပါတယ်။

၁။ ငွေဖြင့်ဝယ်ယူထားသော မယား။

၂။ အလိုတူအလိုပါ အတူနေသောမယား။

၃။ ငွေအက်အခဲကြောင့် သွားရောက်နေထိုင်သောမယား။

၄။ အဝတဏအထည်အခက်အခဲကြောင့် သွားရောက်နေထိုင်သောမယား။

၅။ လက်ထပ်ထားသောမယား။

၆။ ရွှေးကောက်ယူထားသော မယား။

၇။ သိမ်းပိုက်ထားသောမယား။

၈။ အစော်မယား။

၉။ ကျွန်းမယား။

၁၀။ ယာယီမယား။

ဒီမိန်းမ ၁၀-ယောက်ဟာ မိမိပိုင် လင်ယောက်၍များနဲ့သာ ပျောပါးခွင့် ရှိတယ်။ မိမိကာမအား အခြားယောက်၍များကို ပေးမိခဲ့ရင် နိုးပေးရာရောက်တာ ကြောင့် ယောက်၍များရော မိန်းမပါ မိစ္စာစာရထိက်ပါတယ်။ ချုပ်လိုက်ရင် အမျိုးသမီးများအတွက် အပေါ်က ၈-ယောက်သာ မိစ္စာစာရမထိက်ဘဲ ကျွန်း၂၂-ယောက်လုံး မိစ္စာစာရထိက်ပါတယ်။ အမျိုးသားများအတွက်တော့ မိန်းမနှစ်ကျိပ်၊ ပျောကြောင်းသိပ်လည်း၊ မအိပ်လေရာ့ဆိုတဲ့ ရှေးစာဆိုအတိုင်း မိမိကာမပိုင် နှီးမယားမှုလွှဲပြီး မိန်းမ ၂၀-လုံးမှာ ကာမေသုမိစ္စာစာရ ထိက်ကြောင်း ဆိုပါတယ်။

ပြည့်တန်ဆာမများကို တန်ရာတန်ကြားပေးပြီး ကျူးလွန်ရာမှာ သဘော တူခွင့်ပြု ချက်ရရင် မိစ္စာစာရ မထိုက်ပါဘူး။ ပြည့်တန်ဆာမများမှာတော့ ငွေယူထားတဲ့ ယောက်၍နဲ့ ကိစ္စမပြီးသေးသမျှ အခြားယောက်၍နဲ့ ဆက်ဆံရင် မိစ္စာစာရထိက်ကြောင်းဆိုပါတယ်။ အလားတူ လူမိန်းမများလို တိရဇ္ဇာန်မများကို သွားလာရင်လည်း ပိုင်ရှင်ရှိရင် ကံထိုက်ကြောင်း ကျမ်းကန်တွေမှာ ပြဆိုထားတာ တွေ့ရပါတယ်။

၄။ မှသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိကွာပဒ် သမာဓိယာဓိ။

မဟုတ်မမှန်တဲ့ စကားကို ပြောခြင်းဟာ မှသာဝါဒါမည်ပါတယ်။ လိမ်ညာ လိုတဲ့ စေတနာက အဓိကဖြစ်ပြီး ကိုယ်အမူအရနဲ့လည်း လိမ်ညာလို ရသလို နှုတ်နဲ့လည်း လိမ်ညာလို ရပါတယ်။ လက်ကာပြပြီး လိမ်ညာတာမျိုး စာရေးပြီး လိမ်ညာတာမျိုး အားလုံး မှသာဝါဒါတွေချည်းပါ။ အဲဒီမှသာဝါဒါမှာ ကံမြောက်ဖို့ရာ အကိုအကြောင်း ၄-ချက်နဲ့ စုညီရပါတယ်။

မှသာဝါဒါအကို (၄)ပါး

၁။ မမှန်တဲ့အကြောင်းအရာ ဖြစ်ရခြင်း။

၂။ လိမ်ညာလိုစိတ်ရှိခြင်း။

၃။ လုံလပြုခြင်း။

၄။ လိမ်ညာသောအဓိပါယ်ကို တစ်ဖက်လူ ယုံကြည်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ကံမြောက်မမြောက်

ကိုယ်က လိမ့်ညာပြောလိုက်ပေမယ့် တစ်ဖက်လူက လိမ့်တဲ့အတိုင်း မယုံခဲ့ရင် ကိုယ့်ရဲလိမ့်ညာမှုအတွက် တစ်ဖက်လူမှာ တစ်စုံတစ်ရာ အကျိုးထိခိုက် နှစ်နာမှုမျိုး ဖြစ်မသွားခဲ့ဖြစ်ရင် မှသာဝဒသာဖြစ်ပြီး ကံမမြောက်ပါဘူး။

တရားသူကြီးလည်း ကျော်ဖော်အောင် တရားခံပုဂ္ဂိုလ်လည်း အမှုမှုလွှတ်ဖို့ အတွက် လိမ့်ညာပြောဆိုတဲ့ ရှုံးနေဟာ မှသာဝဒသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ထဲ ပစ္စည်းတစ်ခု လာတောင်းတဲ့အခါ၊ ငါးလာတဲ့အခါ မပေးမင့်းချင်လို့ ‘မရှိဘူး’ဆိုပြီး လိမ့်ညာပြောရာမှုလည်း ကံမမြောက်ပါဘူး။

တစ်ခါက အလောင်းတော်မျောက်မင်းဟာ ဂို့မြစ်နားမှာ နေပါတယ်။ မြစ်ထဲက မိကျောင်းမတစ်ကောင်ဟာ မျောက်နဲ့သားကို စားလိုတဲ့အကြောင်း မိကျောင်းဖိုကို ပူဆာတယ်။ မိကျောင်းဖိုဟာ တစ်နှေ့မှာတော့ မျောက်မင်းထဲလာပြီး ‘အဆွေမျောက်၊ မြစ်ခဲ့ဟိုဘက်ကမ်းမှာ သရက်ပိန္ဒါစတဲ့ ချိမြန်တဲ့သိသီး တွေပေါ်တယ်။ သွားပြီး စားလိုရင် ငါတို့ဆောင်ပေးမယ်’လို့ သွေးဆောင်ပြောဆိုတယ်။

မျောက်မင်းလည်း မိကျောင်းစကားကို ယုံပြီး မိကျောင်းကျောကုန်းပေါ်စီးရင်းလိုက်ပါဘူးတယ်။ ကမ်းအလယ်ရောက်တော့ မိကျောင်းဟာ ရေထဲငုတ်သွားတယ်။ မျောက်မင်းက ဘာကြောင့် အခုလိုလုပ်ရတာလဲလိုမေးတော့ မိကျောင်းက အကြောင်းစုံပြောပြီ။ ဒီတော့ မျောက်မင်းဟာ ပရိယာယ်သုံးပြီး ‘နိုအဆွေ မိကျောင်း၊ ငါတို့မျောက် တွေဟာ အချိန်တိုင်း သစ်ပင်ပေါ်မှာပဲ ပြီးလွှားဆော့ ကစားနေကြတာ ငါတို့နဲ့သားသာ ငါတို့ရင်ထဲမှာ ရှိနေရင် မှုန်မှုန်ည်က်ည်က် ဓကြမ္မကုန်တော့မှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ငါတို့နဲ့သား တွေကို သစ်ပင်ပေါ်မှာ ချိတ်ဆွဲထားရတယ်။ မယုံရင် ဟော ဟိုမှာ ကြည့်’ဆိုပြီး အသီးအပွင့်တွေ ဝေဆာနေတဲ့ ရေသဖန်းပင်ကို လက်ညွှုးထိုးပြလိုက်တယ်။

မိကျောင်းက မျောက်မင်းရဲ လိမ့်ညာလှည့်စားပြောမှုကို ယုံပြီး ရေသဖန်းပင်ရှိရာ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့တယ်။ အနားရောက်တယ် ဆိုရင်ပဲ မျောက်မင်းဟာ ရေသဖန်းပင်ပေါ် တက်ပြီးပြီး ‘အဆွေမိကျောင်း၊ သတ္တဝါတွေရဲ နဲ့သားဟာ သစ်ပင်ပေါ်မှာ ရှိတယ်လို့ သင်ဘယ်အချိန်တုန်းက ကြားဖူးခဲ့သလဲ’ဆိုကာ ရေသဖန်းသီးတွေကို ပစ်ချေပေးတော့သတဲ့။

ဒီဇာတ်တော်ထဲမှာ အလောင်းတော်များက်မင်းရဲ လူညွှန်ပတ်လိမ့်ညာမှုဟာ မှသာဝါဒသဖြစ်ပြီး ကံမမြောက်ဖူးလို မှတ်ရပါမယ်။ (သံသုမာရဇာတ်တော်၊ ဒုကန္ခပါတ်)

၅။ သုရာမေရယ မေဇ္ဈာမာဒ္ဓာနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဓိယာဓိ။
မူးယစ်စေတဲ့ သေအရက်သောက်ခြင်းကို သုရာပါနဲ့လို ခေါ်ပါတယ်။
ဒီသုရာပါနကို စာပေတွေက ကမ္မပထတရားထဲမှာ တိုက်ရိုက်မပြဆိတားပါဘူး။
မိစ္စာစာရနဲ့ သဘာဝချင်း တူလို ကာမေသုမိစ္စာစာရထဲမှာ ထည့်ရကြောင်း
ပြဆိပါတယ်။ တူပုံက ကာမအတွေဟာ ဖော်ဗွာရုံးကာမဂုဏ်ဖြစ်သလို၊ အရက်
သောက်ခြင်းကလည်း ရသာရုံကာမဂုဏ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဇော်ဗွာရုံးကာမကို
ပြုကျင့်ခြင်းဟာ ကဲ့ရဲ့ထိုက်တဲ့ အကျင့်ဖြစ်သလို ရသာရုံဖြစ်တဲ့ အရက်သောက်ခြင်း
ကလည်း ကဲ့ရဲ့ထိုက်တဲ့ အယုတ်တမာအကျင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို သဘော
လက္ခဏာတူကြောင်း ဖွင့်ဆုံးကြပါတယ်။ (မူလနှီးကာ)

ပြီးတော့ သုရာပါနက်ဟာ ခုစရိတ်တရား ၁၀-ပါးလုံးကို အထောက်
အပုံပေး ကြောင်းကိုလည်း ပြဆိပါတယ်။ ထောက်ပုံပုံက အရက်သောက်သူဟာ
ပင်ကိုသတ္တိ ကြောင်သူတော်မှ သတ္တိရှိလာပါတယ်။ လုပ်ရဲကိုင်ရဲ ပြောရဲဆိုရဲ
ရှိလာတယ်။ လက်ရဲကော်ရဲ ဖြစ်ပြီး သတ်ရဲခိုးရဲ လိမ့်ညာရဲလာပါတယ်။
ကိုယ်နှင့်စိတ်ဆိုတဲ့ ကဲ ၃-ပါးလုံးမှာ မလွန်ကျူးရဲတဲ့ ခုစရိတ်မရှိအောင် သတ္တိရှိလာ
တော့ပါတယ်။

တစ်ခါတုန်းက ဘုရင်တစ်ပါးဟာ အရက်ကို မူးနေအောင်သောက်တယ်။
ပွဲတော် ဆက်သလာတဲ့အခါမှာ အမဲဟင်းလျာ မပါရကောင်းလားဆိုပြီး ရင်ခွင်ထဲက
သားအရင်းကို သတ်ပြီး ပွဲတော်ဆက်စေခဲ့ပါသတဲ့။ အရက်မူးပြေတဲ့အခါကျမှ
သားတော်လေးကို ကိုယ်တိုင်သတ်မိပါရော့လားဆိုပြီး နောင်တအကြီးအကျယ်
ရပါသတဲ့။ ဒါဟာ အရက်ရဲ ရွှေမဲးသတ္တိရှိပုံ အရက်တန်ခိုးလို ဆိုရမှာပါ။ ဒါကြောင့်
‘သေရှည်အရက်ဟာ မူးယစ်ခြင်းရဲ အကြောင်းဖြစ်ပြီး မူးယစ်ခြင်းဟာ မကောင်းမှု
တရား ဗျားများခြင်းရဲလမ်းကြောင်း’လို မိန့်ဆုံးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (ပဋိသိန္တဒါမင်း
နှီးကာ)

တစ်ခါက သိကြားမင်းဟာ လူပြည်လာပြီး သေရည်အိုးကို ထမ်းကာ ‘အကြင် အရည်ကိုသောက်၍ ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ဒုစရိတ်ကို ကျော်ကုန်၏။ ဒုစရိတ်ကျော်၍ ငရဲသို့ သွားကြရကုန်၏။ ထိုအရည်ဖြင့် ပြည့်သော ဤအိုးကို ဝယ်ကြပါကုန်လေ့’လို့ ကြော်ပြာပြီး ရောင်းပါသတဲ့။ (ကုမ္ပဏီ၊ နိပါတ်တော်)

မြတ်စွာဘုရားကလည်း သေရည်ရဲအပြစ်ကို ဟောကြားတော်မူရာမှာ ‘ချစ်သားတို့၊ သေရည်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖို့ပေသောက်သုံးခြင်းကြောင့် ငရဲဖြေ ဖြစ်စေနိုင်၏။ တိရှိသွေ့ဖြေ ဖြစ်စေနိုင်၏။ ပြီတွေ့ဖြေ ဖြစ်စေနိုင်၏။ အကြင်အပြစ်ကား သေရည်သောက်ခြင်း၏ အပေါ့ဆုံးဖြစ်၏။ ထိုအပေါ့ဆုံးအပြစ်သည်ပင် လူဖြစ်တဲ့ အခါ လူရူးလူအ ဖြစ်နိုင်၏’လို့ မိန့်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

(အဂံတ္ထရနိကာယ်၊ အဋ္ဌကနိပါတ်)

